

ՄԱՐԶԻԿ

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

Բ. Հատոր

ՄԱՐԶԻԿ

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

Բ. Հատոր

Այս շահույթ և՛ շահագրգռող
մեկենասութեամբ՝

Հ.Մ.Ը.Մ.ի ԽՕՍԲԸ ու՛ գործին շահաստ
Հ.Մ.Ը.Մ.ապա՛ն եղբայրներ
Ծորճ Տաբչուեան (Այժա)
Սարգս Տէր Պատրուեան (Մոսա)
ու Յուզաննէս Մարտոյեան (Մոսա)

ՆՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՊԷՅՐՈՒԹ - ԼԻՔԱՆԱՆ, 2007

ԱՅՍ ՆԱՏՈՐԸ

«Մարզիկ» պաշտօնաթերթի խմբագրականները առանձին հապորով մը ներկայացնելու գաղափարը նոր չէ: 1990ին, Ն.Մ.Ը.Մ.ի օրուան Կեդրոնական Վարչութիւնը ողջունելի գաղափարը ունեցաւ միութեան «Գաղափարախօսութիւնը փարասպիռող, Նաւարքն ու Ազգային Դաւանանքը քարոզող, Ծրագրին ու Կանոնագրին Էսփարրը բացատրող, անգիր կանոնագիր՝ միութենական աւանդութիւնները աւանդող եւ սկաւորական ու մարզական գործով եւ հեփապնդած՝ «Նայրենիքէն դուրս, Նայրենիքին համար» վախճանական նպատակը առաջադրող» «Մարզիկ»ի խմբագրականները մէկփեղել եւ գիրքով մը փպել, իբրեւ միութենական առողջ դասփարակութեան ծառայող հրափարակութիւն:

1990էն առդին անցած են 17 փարիներ եւ «Մարզիկ» կտրած է բաւական երկար ճամբայ՝ շեփորահարը մնալով արժէքներու, որոնք ո՛չ ժամանակ կը ճանչնան, ո՛չ ալ աշխարհագրական սահման: Կու գան հիւնէն, բայց չեն հիւնար, կ'երթան ապագային, ու չեն աժանար:

«Մարզիկ», ինչպէս միութենական որեւէ պաշտօնաթերթ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի համար գրաւոր հաղորդակցութեան միջոց մը ըլլալէն շափ աւելի է: Մոսկ փպուած թուրթ մըն չէ ան, այլ՝ ունի նկարագիր եւ կեցուածք, առաքելութիւն եւ յանձնառութիւն, որոնք ամէնէն աւելի կ'արտացոլան իր խմբագրական էջերուն ընդմէջէն: Էջեր, որոնք չեն խամրիր ժամանակի ուժին չդիմացող թուրթերուն հեփ: Ընդհակառակն, իբրեւ գաղափարի եւ ոգիի ջերմութեամբ լիացած գրութիւններ, կենդանութեան խորհուրդով կը շնչաւորեն նոյնիսկ դեղնած ու չորցած աշնանային թերթերը՝ դառնալով գարնանային կենդանութիւն եւ վարակիչ շունչ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման միութիւններ, որոնք յաճախ նիթական իրենց աղբիւրներուն պակասն ալ սփիպուած են փոխարինելու գաղափարական հարստութեամբ, ժամանակի մաշեցնող ժանգին կրնան դիմանալ առաւելաբար իրենց իրէալներով ու բարոյական արժէքներով, որոնց

պահպանման ու զարգացման լուսազոյն փեղը խմբագրական էջերն են:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի պարագային, միութեան գաղափարական գանձարանը հարստացնող խմբագրականները ունին նաեւ ազգային ինքնաճանաչումի, հայակերպումի եւ հայապահպանումի կարեւոր թելադրականութիւն, համաշխարհայնացումի, այլասերումի եւ խելայեղ նիւթապաշտութեան ներկայ հոսանքներուն դէմ:

Ներեւաբար, բնական էր շարունակել 1990ին սկսուած գործը եւ խմբագրականներու Ա. հատորին փորձառութենէն քաջալերուած՝ ձեռնարկել ներկայ հատորին պատրաստութեան, գրադարաններու մէջ ցրուած հաւաքածոներէ հաւաքելով եւ ընթերցողին անմիջական փրամադրութեան փակ դնելով թերթին անցնող 17 փարիներու գաղափարական ուղի ճշդող խմբագրականները: Շատեր այդ խմբագրականները օրին կրնան կարդացած ըլլալ եւ մոռցած: Ուրիշներ զանոնք պիտի կարդան առաջին անգամ ըլլալով: Կ'արժէ կարդալ բոլորը եւ լաւ ճանչնալ մեր ուժին աղբիւրը հանդիսացող հաւաքքի եւ նուիրումի այն արժէքները, որոնցմով դրօշարշաւը պիտի շարունակուի:

Դրօշարշաւը Ն.Մ.Ը.Մ.ի:

Նաւաբքի վագրը ճակատագրի դէմ յաղթանակին, Ն.Մ.Ը.Մ.ի ճամբով հայութեան նոր կեանք ու նոր հորիզոններ կերպելու վեհ ձգտումին:

Ն.Մ.Ը.Մ.Ի
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

«Մարզիկ»ի խմբագրականներու ներկայ հատորը, իբրև Ա. հատորի շարունակութիւն, կ'ընդգրկէ թերթին 103րդ թիւէն (Թ. փարի թիւ 7, 1990 Յուլիս) մինչև 294րդ թիւը (ԻՇ. փարի թիւ 12, 2006 Դեկտ.) երկարող 124 խմբագրականներու հասկաքաղ մը: Օրին, Ա. հատորը պարփակած էր թերթին առաջին 9 փարիներու 73 խմբագրականները:

Նապորին առաջին 4 խմբագրականները գրուած են Երուանդ Տէմիրճեանի կողմէ: Յաջորդող 15 խմբագրականները կը պատկանին Յ. Գեղարդի (Յարութիւն Գազանճեանի) գրիչին: Մնացեալ՝ 105 խմբագրականներու հեղինակն է Վիգէն Աւագեան:

Յայտնենք, որ 1990-1995 «Մարզիկ»ի զանազան թիւեր խմբագրականներու փոխարէն ունեցած են առաջնորդող յօդուածներ, որոնք նկատի չեն առնուած այս պարագային: Նմանապէս, հատորէն դուրս մնացած են կարգ մը խմբագրականներ, որոնք պարագայաբար անդրադարձած են մասնակի երեւոյթներու:

Յափկապէս 1915ին սերունդ մը երդում ըրաւ իր պապերու նամուսին վրայ, իր գաւակներուն բարօրութեան վրայ, որ իրմէ խլուած հայրենիքը պիտի ազափագրէ:

Նոյն սերունդը իր երդումը վերանորոգեց 1920ին, այն՝ որ վերջ պիտի դնէ բռնափրկութեան, որ օր մը հայրենիքին պիտի վերաշընորհէ ազափութեան ուրացուած խորհրդանիշը: Յաջորդ սերունդը, սերունդները, հաւաքաբիմ մնացին իրենց նախորդներու երդումին:

Մինչ Քրիստոսի ծնունդէն առաջ ու այս կողմ աշխարհով սերունդներ անցան, մեր մօտ սերունդը անփոփոխ մնաց որպէս մտայնութիւն, ինչպէս երդումի կնիք: Ամէն անգամ որ վրանգուեցաւ հայրենիքը, կամ չքացաւ հայրենիքի ազափութիւնը, երդումը փոթորիկի պէս անցաւ հայոց լեռներով:

Ու հիմա որ բռնափրկութիւնը իր ճամպրուկները կապած պատուաւոր երթի մը պատրաստութիւնը կը փեսնէ, երդումը փակաւին կը մնայ անկափար:

Պէտք է յիշել:

Սերունդներ երդուեր էին Եռագոյնը փանիլ Արարափի՝ կափարին, մինչ հիմա Ան, Եռագոյնը, պարզապէս Երեւանի մէջ է, Խորհրդոյն Նայաստանի մէջ է եւ պարզապէս փեշերուն փակն է Արարափին...

Նիմա, աւելի քան որեւէ ժամանակ, վերանորոգ է երդումը: Փոթորիկ է Նայոց լեռներով:

Նիմա, աւելի քան որեւէ ժամանակ, իրագործման ճամբու մէջ է երդումը, այն՝ որ Երեւանէն ելք, Երեւանէն, Եռագոյնը պիտի ծածանի Արարափի՝ կափարին:

Այսպէս երդուեր էին սերունդները, երդուեր էին իրենց պապերուն գերեզմանին եւ իրենց նամուսին վրայ:

Ու հիմա շարքերը, որոնք պիտի շարունակեն քալել դուրս ցցած իրենց կուրծքը, ճակափնին բարձր, ինչպէս Արարափ:

Պիտի շարունակեն թմբուկները դղրդալ, փողերը պիտի շարունակեն պափռփիլ եւ երդումը կրկնակ վեհութեամբ պիտի փողանցէ Երեւանի թէ աշխարհի բոլոր պողոտաներով:

Սերունդները չեն սնուցած որ երդուեր են ու երդումը նուիրական է, ինչպէս Նայրենիք ու Աստուած:

ՄՆԱՅՈՒՆ ՕՐԱԿԱՐԳ

Անվիճելի է, որ ՆԱՅՐԵՆԻՔ առանցքին վրայ ու մեջ կը դառնան մեր բոլոր կազմակերպությունները, բոլոր միությունները, բոլոր հիմնարկները, բոլոր միաուորները, բոլոր բջիջները, բոլոր կառույցները, ու բոլորին՝ բոլոր՝ նախաձեռնությունները:

Ամեն ինչ հայրենիքով ու հայրենիքին համար:

Անվիճելի է, որ յարկապես արտերկրի մեջ մեր գոյութեան պարճառն ու հետեւանքն է Ան, հայրենիքը, հետեւաբար հաւաքական, նոյնիսկ անհատական մեր ապրումներուն ամենէն հարազատն ու խորն է Ան, հայրենիքը:

Ու ուրիշ կերպ չեր կրնար ըլլալ:

Անվիճելի է, որ եթէ հայրենիքը հնչէ փեղ մը ու թուի, որ ան մոռացութեան փրուներ է այլ փեղ մը, նոյնն է, Ան կայ, կայ՝ եթէ փեղ մը գրուի Ան, կամ այլ փեղ Ան չերեւի անգամ Մեսրոպապառա իր վեհափառութեամբ, նոյնն է, միշտ կայ, չի կրնար ուրիշ կերպ ըլլալ:

Այս այսպէս է, մեր ծնունդին ու ճակատագրին իսկ պարճառով:

Մեր կոխած քարերը Նայաստան կ'աղաղակեն, մեր կերած հացը կը քաշէ կարօքը Շիրակի ցորեանի դաշտերուն, մեր շնչած օդը՝ թթուածինի փեղ Նայաստանով կը վանէ բորոկածինը:

Ամբողջ հարցն ու գործը այն է պարզապէս, որ ծննդոցը, ենթագիտակցականն ու բնագոյականը բարձրանան գիտակցականին, չբաւարարուին ինքնեկով, որուն համար ու պարճառով պէտք է ցուցադրել զայն, Նայաստանը, պէտք է լսելի դարձնել զայն, Նայաստանը, պէտք է միշտ սեղանի վրայ պահել զայն, Նայաստանը. միշտ, ամէն փեղ, ամէն վայրկեան:

Պէտք է փռել Նայաստանը աշխարհի՛ աչքին, մեր՛ աչքին:

Պէտք է Նայաստանը պարզփոցնել ինքնաշարժներու վրայ որպէս **լուսօ**, ցուցափեղկերու վրայ ունենալ զայն որպէս գեղեցկութիւն ու զարդ, գիրքերու մեջ՝ որպէս պարզամ, եկեղեցական արարողութեանց ընթացքին՝ որպէս աղօթք, շրթներու վրայ՝ որպէս երգ ու համբոյր...

* * *

... Ու ժողովներու մէջ, որպէս մնայուն օրակարգ:

Ժողովական կարգով քանի ընդունուած է վերաքաղ ընել, հետեւաբար նախ կարդալ «նախորդ նիստի արեւնագրութիւն»ը, ապա ստուգել առնուած որոշումներու գործադրուած ըլլալը՝ «նախորդ նիստէն բխող հարցերու» քննութեամբ, զբաղելու համար եկած կամ դրկուելիք նամակներով, կեդրոնանալու համար նոր հարցի մը վրայ՝ լուծում փալէ ետք ընթացիկ խնդիրներու ու «զանազանքով» ալ հասնելու համար նիստի աւարտին, ապա միտքը այն է, որ Հայաստանը դառնայ **մնայուն օրակարգ**, ինչպէս «նախորդ արեւնագրութեան ընթերցում»ի նպատակ:

Արտերկրի բոլոր հայերը, իրենց որեւէ ժողովի ընթացքին որպէս Մնայուն Օրակարգ ունենան զայն՝ հնչեղ, երեւցող, ուղիղ, լուծում սպասող, խանդավառութիւն ստեղծող, պատասխանատւութեան մղող, թռիչք պարգեւող ու անփոխարինելի մթնոլորտ ստեղծող Հայաստանը:

Որ Մնայուն Օրակարգի վերածուի Ան, անպայման **բան** կ'ունենանք ըսելու եւ անուղղակի, հետեւաբար անյանձնառու վիճակէն դուրս կ'ելլենք, ու եթէ պատահի, որ բան չունենանք ալ ըսելու, առնուազն այդ պարճառով կը զգանք Պատմութեան մեծադորդ սաստը, որով խղճի խայթ կ'ունենանք եւ կը մնանք արթուն:

Այդ է:

Ժողովները պէտք է բանալ կամ փակել Հայաստանով:

* * *

Յարկապէս այս օրերուն:

Այս օրերուն, երբ ահա կ'երեւի այնքան սպասուած ՕՐԵՐՈՒՄՆ ՕՐԸ, եւ որ սակայն եկաւ այնպէս արագ, ժխորով, փխրութեան, հպարտանքի եւ յոյսի խառն ծրարով, չսպասուած պահու մը, այնպէս անակնկալ, որ կարծէք կարելի իսկ չէ հաւատալ, որ ահա կ'երեւի՝ սպասուած արշալոյսի առաջին շողը, այնքան որ՝

Կը վախնանք, երագ է:

Գուցէ այս իսկ պարճառով եւ յարկապէս այս օրերուն պէտք է Հայրենիքը դարձնենք ՄՆԱՅՈՒՆ ՕՐԱԿԱՐԳ, որպէսզի փոկայ, մնայ, արմատանայ:

Վիրաւոր է՝ կապենք վերքը: Արնաքամ է՝ փանք արիւն: Փաթթուի՛նք իրեն, նոյնանանք իր հետ:

Պահենք զայն սեղանի վրայ, շփուած կամ շփուելիք սեղանի պէս, մինչեւ Թովմաս Առաքեալի նման ստուգենք, որ «երագ չէ»:

ԵՐԳ՝ ԵՐԳԻ ԵՒ ԵՐԳԻՉԻ ՄԱՍԻՆ

(Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՄԿԱՈՒՏՆԵՐԸ
ՉԵՁ ԿԸ ԲԱՐԵԻՆ)

Ինքնամոռաց սուլոց մը փողոցի մէջ, կամ գոհունակութեան մոլորոց մը բեռներու փակ, ձայներու հեք գլխու եփեւառաջում մը երջանիկ, կամ փխրամած, Մինչեւ անգամ՝ խուլ խոչափողէ հրմշկուող անկապ ձայներ, խռպոյ՛ր ինչպէս լքուած թոյլ ձայնալար,

Թէ սրբէն գան՝

Երգ կը դառնան:

Երգ կը դառնան, երգ են արդէն ձայներն ամէն ու նայուածքներն աղաչական, սիրափոշոր կամ բարկացայր, որոնք կ'այրեն, կամ կ'օրօրեն, կամ կը փանին քեզ այդ հեռո՛ւ, սրբի անհուն խորունկներուն:

Երգ կը դառնան ձայներն ամէն, որոնք կու գան սրբի փխրուն ակունքներէն:

Ու ձայները սրբին երթան՝ երգ են նորէն:

Երգերն ամէն՝ հոգու հեք են:

Բայց երգեր կան վերք կը փորեն, կան՝ վերքերու բալասան են:

Երգերուն ալ կայ իրաւը, անիրաւը, հինն ու նորը, վարն ու լաւը, մնայունը, գնայունը:

Բախտաւորը ու անբախտը:

Ընդհանրապէս մահկանացու են երգերը, ինչպէս մարդոց շարքիչերը:

Յառնող երգեր ալ եղած են, պիտի ըլլան, վերականգնած պարփու ու վարկ:

Բայց եւ այնպէս, ըլլայ օրար թէ հարազատ, ըլլայ մեներգ, ըլլայ խմբերգ, ըլլայ սրինգ, դաշնակ, ջութակ եւ կամ բամբիռ,

Բառ ունենայ թէ ռունգերէն հոսող ձայնը բառ յիշեցնէ, կամ բառ փնտռէ,

Նոյնն է,

Երգը երգ է:

Նարցը այն է, որ մարդ պարտի իր սեփական երգն ունենալ, որովհետև առանց երգի մարդ կը չորնայ, կը չարանայ...

* * *

Ու երգիչ է ամեն մարդ թեկուզ, ձայնանիշն ի՞նչ է՝ չգիտնա՛յ, ու փակաին՝ թեկուզ ձայն իսկ չունենայ: Պարզապես երգիչ է ամեն, ամեն մարդ երբ որ, ուրախութեան թէ ցաւի պահուն, ձայնը կը փանի՝ սրտէն սրտերուն:

Պարզապես միայն երգիչ կայ կ'երգէ ինք իրեն համար, երգիչ կայ կ'երգէ բոլորին համար ու երգիչ կայ թէ՛ յօրինող է եւ թէ՛ խմբավար...

Նարցը միշտ այն է, որ պէտք է մարդուն միշտ սիրոյ երգ փան, որ ամենուրե՛ք, ծարաւ արտերուն փեղացող անձրեւին նման՝ քաղցր հնչէ ամէ՛ն բան:

* * *

Այժմ լսեցէ՛ք Ն.Մ.Ը.Մ.ի զուարթ ու հնչեղ արենոյշները եւ արիները, երգի անզուսպ սիրահարները:

Կայտառ են՝ կը կանչեն, կը ճչան խայտանքէն, անմեղ են, կ'երգեն:

Կը ծափեն՝ երբ հիանան (ծափն ալ արդէն այլ երգ է), կը սուլեն՝ որ յառաջանան:

Ծիպ են դաշտի մէջ, ծառերու վրայ՝ թռչուն, կը գեղգեղեն ինչպէս սոխակ, կը փոթորկին ինչպէս փեթակ, կանչ են՝ որ հաւաքուին, կոչ են՝ որ միանան, զանգ են՝ որ յիշեցնեն, ահազանգ են՝ որ լեռնանան:

Որ խմբերգեն՝ կը բռունցքանան:

Երգո՛վ ծնան այս փղաքը, երգո՛վ սնան, թէ՛ երգ են, թէ՛ երգիչ են ջան փղաքը:

Շարակա՛ն են, Աստուած օրհնէ անոնց հետքը, անոնց բերքը ու խնայէ անոնց միայն Կարապի փխուր Երգը:

Ու լսեցէ՛ք, ու թէ կրնաք՝ մի՛ միանաք կանչին, կոչին, Ն.Մ.Ը.Մ. Երգ - Երգիչին:

«Պիա-պիա Պիայէն

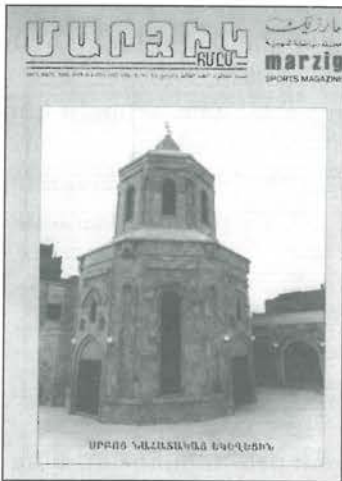
Պիա-պիա Պիայէն

Պիայէն

Միայէն

Ն.Մ.Ը.Մ.ի արիները ձեզ կը բարեւեն...»:

ՊԱՏԳԱՄԱԲՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Չորս փարին անգամ մը, աշխարհի չորս ծագերէն ժամանած Ն.Մ.Ը.Մ.ի պարզամատրոներուն համախմբումն է այս՝ միեւնոյն երդիքին փակ, կանխորոշ ժամադրավայրի մը մէջ:

Շաբթուան մը հաւաքական առանձնացում վասն միութենական իրավիճակի վերանայման, վերապարկերացման եւ վերաշխուժացման:

Տեսակ մը Նոյեան Տապան՝ ի վերջոյ հանգչելու Արարապեան Բարձունքին, ի խնդիր Ազգին ու Նայրենիքին լուսազոյնս ծառայելու Ն.Մ.Ը.Մ.ական Ուխտին եւ նպատակասլացութեան:

Իւրաքանչիւր պարզամատր ախոյեանն է իր շրջանի բարեկարգման եւ բարգաւաճման, միաժամանակ որմնադիրը՝ համալիր-համակառոյցի բարձրացման ու ամրացման, վերամղիչ հիւլէն՝ հաւաքական վերելքին:

Կան, կրնան ըլլալ մենակապարներ: Եւ նուագարանները փարբեր են, միեւնոյնը չեն անպայման:

Բայց՝ դաշնայարդարման նոյն ձայնանիշը փրուած է բոլորին՝ կանոնագրի փառն ու ոգի՛ն:

Յօրինող-խմբավարը՝ հիմնադիր-ռահվիրաններն են, անոնք որոնք, հեռաւոր օր մը, աւերակներու վրայ Ն.Մ.Ը.Մ.ի դրօշը կոթողեցին իբր վերածնունդի խորհուրդ ու խորհրդանիշ, եւ որոնք, այսօր, իբր աներեւոյթ ներկայութիւն ու վերահսկիչ աչք՝ իրենց վիճակուած պաշտօնի գիտակցութեան, իրենց վստահուած առաքելութեան լրիւ ու անսայթաք կապարման կը հրաւիրեն բոլոր դերակապարները:

Եւ այս կենսոլորտին մէջ, մարդակերպումի եւ հայակերպումի ընդհանրական փեսլականին հարկապարտ՝ քննարկումները մերթ կը յանգին խորագոյն քննադատութեան, մերթ ալ՝ կենսատրման խայրանք ու խոյանք՝ ալիք կ'ելլէ ալիքի դէմ, փեսակէտներ, գաղափարներ կը բախին իրարու՝ շառաչիւնով:

Ալեկոծումը երկար չի փետեր, սակայն:

Խորաբիր ու վերասլաց միութենասիրութիւնը անբակտերի կը մնայ խորարմատ եւ պտղառատ եղբայրակցութեան:

Որովհետեւ՝

Բոլորն ալ գաղափարակիրները, ուխտագնացներն են՝ «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի աստղագարդ ճանապարհին: Եւ ի՛նչ ալ ըլլայ ձայներու դրոշմը եւ նուագարաններու փեսակը՝ ի վերջոյ եւ միասնաբար՝ բոլորը պիտի երգեն ու նուագեն միեւնոյն քայլերգը՝

«Յառա՛ջ, նահապակ...»

Որովհետեւ՝

Ղուրսը, աշխարհի չորս ծագերուն, փասնեակ հազարաւոր պապանիներու եւ երիտասարդներու յուսավառ աչքերը յառած կը մնան ժողովասրահին:

Կը սպասեն որ դուռը բացուելուն՝ արեգակի նոր շո՛ղ մը ցաթի իրենց հոգւոյն եւ հայ երդիքներուն վրայ:

Կը սպասեն նո՛ր չափի ու կշռոյթի, որ իրենք դառնան ցամաքամասեր նուաճող «կամաւոր բանակ», եւ միգամած հորիզոններէ վեր՝ դէպի արեւաշող երկնակամարներ թռիչք առնող «հրաթեւ փորմիղ»:

Եւ ջուրերը կը խաղաղին:

Ծովը կը դառնայ ապահով նաւարկութեան կապո՛յր ու հեռագրնա՛ց ուղեծիր:

Ու ծով-ժողովը կը վերածուի առո՛ղջ ու կենսաբախ սրտի, ուր աշխարհի ծայրամասերէն իսկ եկած արեան գնդիկները, զիրար հրմշտկելէ, նեղ դուռերէ անցնելէ ետք, թարմացած ու գաղափարական թթուածինով հարուստ՝ մայր երակով, բնական ճանապարհով կը վերադառնան իրենց հեռաւոր ափերը՝ ուժ ու կազդոյր, ապրելու հաւաքքը եւ յաւերժութեան յո՛յս փանելու երիտասարդութեան, հայութեան:

Այս պատկերը պարզեցին Ն.Մ.Ը.Մ.ի Պարզամաւորական Ա., Բ., Գ. եւ Դ. Ժողովները:

Նինգերորդը իրագործեց աւելի՛ն:

Ամբողջացա՛ւ, իր հետ եւ իր մէջ ունենալով ՆԱՅԱՍԱՆՆը:

ՈՂՋՈ՛ՅՆ, ՆԱՅԱՍՏԱՎՆ

Ն.Մ.Ը.Մ., առաջին օրէն իր սկաուտներու զօրիին եւ գրակին նշանակին վրայ փորագրեց Արարապն ու Արաքսը, որ՝

Մշտահոս ու դալարաբեր գեւր դառնան անոնք հայ կեանքի մէջ: Կամրջընկէց Մայր Գետին օրինակով՝ վա՛ր առնեն քանջանքի Բեռն ու Բռնութիւնը հայրենիքի ուսերէն, եւ երջանիկ օր մը՝ իրականացնեն Բաֆֆիի Երա՛զը, հասնին՝ Արարապին, ու անոր ձիւնաշող կարարին կոթողեն հայութեան համապետման ու յաղթանակի դրօշը:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիրները Արփասահմանի՛ մէջ սպեղծեցին երիտասարդական այս շարժումը՝ առողջ ու գիպակից հայեր

պարասպելու, մասնաւորաբար «վաղուան քաղաքացիները»՝ Նայասպանի: Կազմակերպեցին մարզական խումբերու մրցումներ, սկաուտական վաշպեր ու արշաւներ՝ Սփիւռքի փարածքին, առաջին ազդանըշան-կոչին իսկ փութալով՝ Նայիրեան Երկիր՝ հոգեհայրը դառնալու Սարդարապատի, Սասունի եւ այլ հերոսամարտներու նահապակներէն որբ մնացած սերունդին, կոփելու մարմինն ու նկարագիրը անոր, փայփայելով այն հեռանկարը թէ՛ Արտերկրի Նայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը վաղ թէ ուշ պիտի դառնար Նայասպանի Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւն:

Անօրինակ մրրիկ մը սակայն, օր մը, ծո՛ւռ դարձուց անիւր:

Նորակերտ հողամասը դադրեցաւ օրհնեալ ցորենը աղալէ, եւ Ն.Մ.Ը.Մ., իբր մարմին ու կազմակերպութիւն՝ դուրս մնաց, Արփասահման գնաց նորէն, այլ սակայն իբր կենդանի շունչ ու կենարար Ոգի՛ մնաց՝ Նայոց երկնամերձ լեռնաշխարհի բարձունքին, Սեւանի կապոյտ ջուրերուն գոգը, Ծիրակի ոսկի արտերուն ծփանքին վրայ, բայց մանաւանդ՝ հայրենաբնակ հայո՛ւ փա՛ք սրտին խո՛րը:

«Դուրսը»՝ մարզուեցան, կազմակերպուեցաւ՝ «Միշտ պարաստ» ըլլալու, «Ներս» մրնելու, հայրենիք վերադառնալու Ուխտով եւ Նաւապրով:

Եւ հարկ եղաւ որ՝ նոր ու անզուսպ փոթորիկ մը քանդէ՛ «Ամօթի

պար»երը, պարո՛ւ՛ «երկաթ վարագոյր»ները, որպէսզի Արեւելքի եւ Արեւմուտքի հայերը զիրար տեսնեն կրկին հարազատ դիմագծերով, եղբայրական ձեռք երկարեն, գորովագին նեւրուին իրարու գիրկ,

Որպէսզի՝

Ն.Մ.Ը.Մ. իսկոյն եւ կրկին գայ հայրենիք, խանդավառութեամբ վերստանան՝ եօթանասուն փարի առաջ կիսապ ձգած իր գործը, ծաղկեցնէ՛ Վահան Չերազներու, Տիգրան Խոյեաններու, Օննիկ Եազմանեաններու, Քաջունի Եղբայրներու ցանած ոսկի սերմերը:

Այսօր, նեւրուած է կամուրջը անդունդին վրայէն ու ամբօրէն վերամիացուցած Ներկան Ապագային:

Ն.Մ.Ը.Մ. ինքն էր եղած Սկաուպութեան, կիցգունդի (= ֆութպոլ) մրցախաղերուն նախակարապետը Նայաստանի փարածքին:

Իրմէ ետք, պեպական հովանիի փակ, անշուշտ որ կռանուեցաւ ու պողպատ դարձաւ հայ մարզիկին մկանը, բարձրաթոյ՛հ՝ անոր ոստումը, յաղթահարուած՝ անոր կռուիլը:

Իր բացակայութեան, արմենագարմ մարզիկներ եւ մարզախումբեր գերազանցեցին այլ երկիրներու ախոյեաններ՝ համաշխարհային դասինեպսակներ ապահովելով հայրենիքին:

Որքան ալ մարզանքն ու մարզախաղերը յառաջդիմեցին հսկայաքայլ, միջազգային չափանիշեր կոտորուեցան հայրենի հողին վրայ եւ նորածն սկաուպներ՝ «Պիոներ»ներ գոյնզգոյն վրաններ զարկին Արարարի շուքին՝ կարեւոր փարք մը, էական փուտալ մը պակսեցաւ նորաբողբոջ սերունդին եւ երիտասարդութեան:

Սկանի ուժէն գերիվեր, ոճէն ու թեքնիքէն գերադաս այն փաք շունչը, կենարար այն ոգին, որ բարեկիրթ ու չարքաշ մարդուն մէջ կը կերպէ միաժամանակ գերագոյն զոհողութիւններու յանձնառու հայորդին:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման հայրենանուէր եւ գաղափարապաշտ միութեան մը անկողոպտելի գանձին մաս կազմող հարստութիւններ:

Այս ճշմարտութեան գիտակից՝ Նայաստան առաջին պարտեհութեան իսկ բացաւ դարպասը Ն.Մ.Ը.Մ.ի առջեւ: Ու այսօր, հայրենիքի մէկ ծայրէն միւսը, Ն.Մ.Ը.Մ.ի խումբերը կ'աճին սունկի արագութեամբ, Կեդրոնական Վարչութեան հովանիին փակ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի համակառոյցին մէջ:

Կան, անշուշտ, մարզական այլ կազմակերպութիւններ ալ: Սակայն, բազմազանութիւն բաժանում չի նշանակեր անպայման:

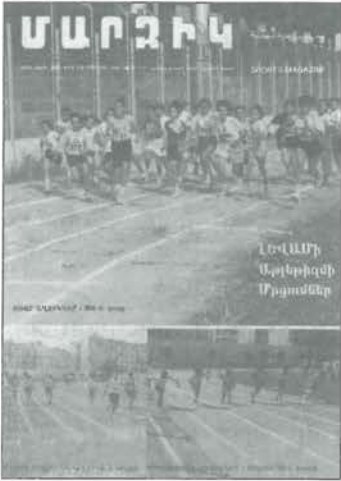
Ն.Մ.Ը.Մ. ոչ ոքի դէմն է, այլ հետը՝ բոլորին:

Չըլլալ անպայման համակերպում ու միակցում, ազնուական մրցակցութեամբ ու վաստակով փորձել գերազանցել զիրար, բայց Ազգին ու Նայրենիքին լուսագոյնս ծառայելու նպատակասլացութեան մէջ՝ միանալ իրարու:

Ողջո՛յն, Վահագնի եւ Վարագդարի ծննդավայր՝

Յաւերժական Նայաստանին:

ԴՐՕՇԱՐՇԱԲ

Մարզական բառ մը, որ կեանքի այլ բնագաւառներուն համար ալ դարձած է գործակցութեան, հաւաքական ճիգի եւ նպատակասլացութեան հոմանիշ:

Վագքի խմբական մրցում մը, որ միութենական, նոյնիսկ պեւրական մակարդակի վրայ կը խորհրդանշէ աշխատանքի եւ իշխանութեան Փոխանցման Արուեստը:

Առաջին մարզիկը, արթուն եւ արագ, պիտի մեկնի ճիշդ ժամանակին, ու հասցընէ խումբին կամ երկրին դրօշակը՝ երկրորդին, որ անվարան ու անսայթաք՝ պիտի սուրայ, սուրբ աւանդը փոխանցէ երրորդին, մինչեւ որ, վերջին ներկայացուցիչը, գերագոյն պրկումով մը սլանայ՝ նեփի պէս

հասնի վախճանակեպին, միւս խումբերու մրցակիցներէն առաջ, որպէսզի ընկերներուն հետ կանգնի՝ պատուահարթակին վրայ, հնչէ՛ ազգային քայլերգը եւ երկրին դրօշը բարձրանայ, ծածանի՛ յաղթական:

Իւրաքանչիւր մարզիկ ընփր մըն է, ախոյեան մը, եւ ի հարկէ՝ ունի՛ անհատական ուժը, իւրայատուկ ոճը եւ սեփական նկարագիրը: Բայց առանձնակի այդ արժանիքները կ'ամբողջանան ու կը բազմապատկուին միմիայն՝ միեւնոյն հաւաքքի եւ եռանդի փոգորումով, միասնական վարժութեամբ եւ ներդաշնակումով, առաւել իրերահասկացողութեամբ եւ փոխադարձ սիրով:

Շարունակականութեան, յաղթարշաւ երթի համար անզօր կը մնան սակայն այս բոլոր գրաւականները, եթէ դերակատարները անգիտանաւան հեռագնացութեան գաղտնիքները եւ չփրապետեն Փոխանցման Արուեստին:

Դրօշակ փուռը պիտի չփուայրի, իսկ առնողը պիտի չդեղեւի, բնաւ: Ակնթարթի մը շուարումն ու շփոթը դուռ կը բանան պարտութեան: Ձախաւերութիւնն ու ժամանակի կորուստը կը հեռացնեն դափնեպակը: Մէկուն մասնակի վրիպումը կը քանդէ ընդմիշտ խմբակիցներուն հաւաքական կառոյցը:

Աւելի ճակատագրականը, աններելի մեղքը այն կ'ըլլայ, որ գետին իյնան դրօշակը, ոտնակոխութի՛ կամ ջքանայ, կորսուի անհետ...

Աշխարհ անգամ մըն ալ ականապես եղաւ նման ողբերգութեանց, Թոքիոյի համաշխարհային վերջին խաղերուն:

Դրօշարշաւի աղջիկներու բաժինին մէջ ոսկի մետալի թեկնածու ամերիկուիներու խումբը դուրս մնաց մրցաշարքէն՝ գերին ձգած, կորսնցուցած ըլլալով դրօշակը: Եւ հակառակ համաշխարհային մրցանակակիր Ժ. Մ. Փէրէքի գերագոյն ճիգերու, ֆրանսուիներու խումբն ալ պարտուեցաւ, անճարակ փոխանցումի հետեւանքով: Մինչդեռ, փոքր բաժնին մէջ, Քարլ Լուիս եւ խմբակիցները, անգերագանց մրցողը եւ փոխանցման վարպետ՝ նոր մրցանիշ կը հաստատուին, ոսկեղէն նոր էջով մը կը հարստացնէին մարմնամարզի պատմութիւնը:

Նոյնը կը պատահի կեանքի, ազգերու պատմութեան մէջ:

Սերունդ մը եթէ չմտածէ իր ժառանգորդներուն մասին, չպատրաստէ հողը յետորդներու գործունէութեան՝ կ'անդամահարուին աշխարհները, կը բազմանան ձախողութիւնները եւ կ'արգելափակուի յառաջխաղացքը:

Նեռապեսութենէ, առողջ փեսայականէ զուրկ, կամ՝ հապուածական շահախնդրութեանց հարկաբար իշխանութիւն մը երբ խարդախէ փոխանցումը, քար դնէ անիւին առջեւ, թաւալող կառքը կը կորսնցնէ հաւասարակշռութիւնը, կը մարնուի փեղքայի, թոյլ փալով որ ազգերու մրցաշարքին մէջ դափնիները խլեն ուրիշներ:

Յաւերժական դրօշարշաւի մը հպարակ են միութիւններն ու բոլոր ազգերը:

Արագ ու անվրէպ փոխանցում կապարողին,

Սերունդէ սերունդ կապը ամո՛ր պահողին է վերջնական յաղթանակը:

Վայ՛ անոնց, որ անճարակութեամբ կամ կամովին կը դժուարացնեն փոխանցումները:

Վայ՛ անոնց մանաւանդ, որ գերին կը ձգեն, կը կորսնցնեն երկրի պատուի եւ գերիշխանութեան խորհրդանիշ՝ նուիրական Դրօ՛շը:

ԿՈՐՈՒՄՏ, ԲԱՅՅ ՈՉ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄ

(ԵՂԲ. ԺԻՐԱՅՐԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԻ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԲ)

Սուգի մեջ է Ն.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընկանիքը: Գլուխը, անոր Գերագոյն Մարմինն է սաղայելական հարուածին թիրախը:

Կարծես երկփող հրացանէ մը յաջորդաբար արծակուած երկու գնդակի զոհ՝ երկու ամսուան ընթացքին իրարու ետեւէ ինկան՝ դիպապաստ՝ Կեդրոնական Վարչութեան ամենէն երիպասարդ, ամենէն կենսունակ անդամներէն երկուքը՝ պատրանէջի վրայ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի ուխտին հաւաքարին:

Առաջինը՝ արուեստագէտ հոգի եւ համալսարանի ու կեանքի բովէն անցած կանխահաս իմաստուն՝ համերաշխութիւն եւ համագործակցութիւն սերմանելու

արակ, ծանրագոյն մարտերը մինչեւ ի կարար ածում համեմատաբար հետապնդելու ընդունակ:

Երկրորդը՝ ուրբին մէկը լուսոյ փաճարի սանդղամարին, միւսը մարզադաշտին վրայ հաստար ու յաղթական, նժոյգի թամբին Սասունցի Դաւիթի երեւոյթով, համակ սէր ու եռանդ՝ աշխատանքի դժուարագոյնին յօժար, նուիրումի գերագոյնին պարաստական:

Ժիրա՛յրը, որ երկար փարիներ խիզախօրէն պայքարեցաւ զինք վաղաժամօրէն պատուհասող նենգ հիւանդութեան դէմ, դիմակալեց դարմաններուն դաժանագոյնն ու վրանգաւորը, ընդունեց դեղերուն ամենէն փհաճելիները՝ օր մը աւելի ապրելու, օր մը աւելի ծառայելու համար Ն.Մ.Ը.Մ.ին իսկ մահուան սնարին մէջ շարունակեց ժպիլ իր մեծ կազմակերպութեան դրօշին՝ ձեռքերուն մէջ զայն կրկին բարձրացնելու աննուաճ յոյսով ու հաւաքքով:

Վարդանը, արեւորդի մեր պապերուն շառաւիղ, ամենէն ծաղկուն ու խանդավառ փարիքին, խրոխտաբար մէկդի հրեց երիպասարդութեան հրապուրիչ խոստումները, լսե՛ց հողին ու հայրենիքին կանչը, եւ 1920ին

Նայաստանի պարարագ իր նման անձնագրի Ն.Մ.Ը.Մ.ականներու օրինակով՝ չսակարկեց իր արիւնը, փրկելու համար Արցախը, եւ ինկան հերոսաբար, Ղարաբաղի մռայլ բարձունքներուն վրայ, ազատութեան աստուածներուն լուսեղէն համբոյրը ճակատին:

Խորունկ է մեր վիշտը, այնքան խորունկ, որ ժողովրդական երգի փշաքաղիչ պարկերացումով՝ «Դանակ զարնես արիւն չ'ելլեր սրտիս խորքիցը»:

Նպարտութիւն մը, սակայն, փակաւ կը բերէ ամոքիչ բալասան եւ լուսածուփ մխիթարութիւն մեր հոգիներուն:

Ժիրայր՝ պարպականութիւնը դասեց կեանքէն վեր:

Վարդան երիտասարդ իր կեանքը ողջակիզեց գաղափարի եւ հայրենիքի բազմինին վրայ:

Եւ այսպէս, մէկը Սփիւռքի, միւսը հայրենիքի գաւակ ձեռք-ձեռքի, կարծես խորհրդանշելով որ նպատակի ճամբուն վրայ են ու անբաժան՝ հեռացան ու քալեցին եղեմական լոյսերու մէջ:

Ի՛նչ վեհ ներշնչարան,

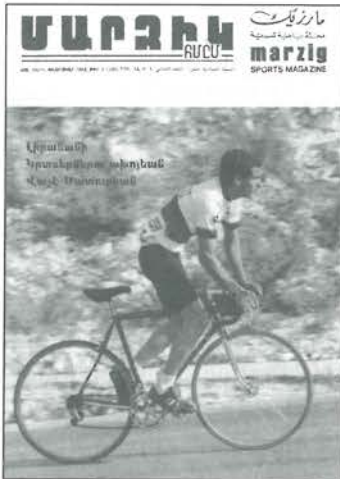
Ի՛նչ գուլալ աղբիւր՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի հաւաքական յիշողութեան համար:

Այսօր շանթահար ու ճղակոտոր՝ Կեդրոնական Վարչութիւնը վաղը կ'ամբողջացնէ իր կազմը հաւաքատուր ու գոհաբեր նոր անդամներով:

Պահ մը սահմնկած, ցաւէն անշարժացած Ն.Մ.Ը.Մ.ի շարքերը վաղը կը շարժին կրկին: Բոյր-եղբայր ձեռք ձեռքի եւ ալիք առ ալիք կը շարունակեն սրբազան գործը՝ Ժիրայրի եւ Վարդանի օրինակով, ի շահ հայ երիտասարդութեան եւ հայ ժողովուրդին, ի փառս հայրենիքին՝ Նայաստանին:

«Յառա՛ջ, նահապակ ցեղի անմահներ»...

ՄԿԱՌԻՏՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԼԱՍՏ

Խոռվայոյզ դարու մը՝ վերջին, ճակատագրական տասնամեակը կ'ապրինք:

Աստղագարդ փիեզերքը թե ընդերկըրեայ խաւարն ու հրավառութիւնները խորաչափող գիտնականները մտախոգ են մեր մոլորակի եւ անոր վրայ թաւալող կեանքի ապագայով:

Կայ Յաւին ու մահասփիռ մանրէներուն դէմ յամառօրէն պայքար տանող Նիպոկրատի շառաւիղներուն անխորտակ բանակը:

Գոյութիւն ունին տակաւին խնկաբոյր կամարներու տակ աստուածային պատգամները բարձրագոյն ու զանգահարող կրօնաւորներու հոյլեր:

Իսկ պետական սանձերու տէր քաջակորով քաղաքագետներ ու օրէնսդիրներ, այսօր, իրենք ալ կը հնչեցնեն ահազանգը, իրենց ճիգը կը կեդրոնացնեն անդունդին եզերքը դեզերող Մարդկութիւնը փրկելու գործին:

Բայց ասոնք, եւ ասոնց հետ, կեանքի դարբին՝ մարդասէր ու մարդակերպ միւս բոլոր շարժումները կը հասնին նոյն եզրայանգումին, կը բիրեղանան միեւնոյն ընդհանուր յայտարարին մէջ,- դաստիարակել Մարդը, ամէն բանէ առաջ, Մարդը՝ անհատապէս եւ հաւաքաբար, որպէսզի երաշխատրուի կեանքի եւ մեր երկրագունդի ապագան:

Իսկ Մարդ կը նշանակէ՝ զիրար ամբողջացնող Մարմին, Միտք եւ Նոզի:

Դաստիարակութիւն՝ միտքի փիրացում ու զարգացում, առողջ ու ամուր մարմնի կրթանք եւ կերպում, այլ մանաւանդ՝ հոգիի ազնուացում ու հարստացում:

Բաղադրեալներէն մէկուն բացակայութեան՝ լրումի չեն հասնիր միւս երկուքը, թերի կը մնայ ամբողջութիւնը:

Եւ՝ ամբողջական այս դաստիարակութիւնը կը սկսի էակի մը ծնունդէն, մօրը գիրկէն իսկ, յաջորդ հանգրուանը ունենալով դպրոցը, ու-

սումնարանը, գաղափարական ակումբը, հաւաքքի վայր՝ կրօնաբե-
ղին:

Շատ անգամ՝ այո՛, կեանքը դպրոց մըն է ինքնին: Բայց նաեւ հունա-
ւորումը անհրաժեշտութիւն մը՝ դեռաբոյս հասակին ու դերբուկ հոգի-
ներուն:

Արուեստն ու իր աշխարհը կարեւոր նպաստ մը կը բերեն այս ուղ-
ղութեամբ, ինչպէս մարմնամարզն ու մարզախաղերը:

Կայ՛, սակայն, երիտասարդական շարժում մը, վերոյիշեալ հասարա-
փութիւններէն եւ համակարգերէն անկախ, այլ առնչակից անոնց բոլո-
րին, որ կը գոցէ մէկուն կամ միւսին ձգած բացը, կենսախարդախ եւ
ապահով պատուանդան մը կը փրամադրէ այս կամ այն երդիքին փակ
ծլարձակ մանկութենէն մինչեւ ամրակազմ երիտասարդութեան իր
ինքնութիւնը որոնող, ինքզինք արժեւորելու ձգտող սերունդին, անոր
խրաքանջիւր փարբը դարձնելով այլապէս գործնապաշտ եւ յառաջա-
պահ անդամը ընկերութեան:

Սկաուպութիւն է անունը այդ շարժումին:

Սկաուպը չարքաշ է ու մաքրակենցաղ: Անձնավորը չէ՛ մարդը այլա-
կերպող, հոգին նսեմացնող զբօսավայրերու հաճոյասիրութեան. այլ՝
կանաչ անփառներու գիրկը, կապոյտ ծովերու ափին կամ ձիւնակա-
փար լեռներու լանջին կը վայելէ բնութիւնը, այդ Տաճարին մէջ կը կեր-
պէ մարմինն ու նկարագիրը:

Սկաուպը, անձնասպանութենէ հեռու՝ նուիրեալ մըն է այլասիրու-
թեան, անանձնական երջանկութեան: Իր սանձերուն փէր՝ ինքզինք
բարձրացնող մը, միաժամանակ սակայն, միշտ պապրաստ բարիք մը
գործելու, բարձրացնելու նաեւ ուրիշը, ուրիշները:

Մարմնէրով ճարպար ու մարմնով փոկուն՝ վեհ են իր միտքն ու հո-
գին: Իր կազմակերպութեան մէջ իւրացուցած է առօրեայի դժուարու-
թիւնները յաղթահարելու գաղտնիքը՝ յոյսի եւ լոյսի նշոյլը բերելով
շրջապատին: Չարիքին դէմ որքան քաջ ու արի՛ նոյնքան երկիւղած է
Աստուծոյ հանդէպ, հաւաքարիմ զաւակը մնալով ազգին ու հայրենի-
քին:

Իր եղբայրասիրութեամբ՝ ազգամիջեան շողախն է ան, ազգ-ազգի
առնչող օղակը ոսկի:

Միջազգային գեղնի վրայ, համամարդկային ընդանիքի անդամնե-
րուն փոխադարձ ճանաչումն ու յարգանքը հեփապնդող սկաուպու-
թիւնը մարդկային որակը վեր կը դասէ ամէ՛ն պարկանելիութենէ:

Այս ըմբռնումով ալ, մեր մոլորակն ու մոլորեալ մարդկութիւնը ան-
դունդի խաւարէն դէպի կենսագործ լոյս-արեգակ բարձրացնող հզօր
լծակներէն մէկն է ան, իսկ անձնական կեանքի համար՝ ապահով վերե-
լակ մը:

Բանակ կը կազմեն, ամէն աստղի փակ, պարզ ու պարկեշտ քաղա-

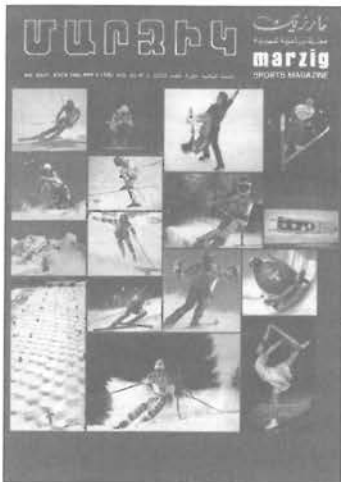
քացիներէ մինչեւ բարձրաստիճան իշխանաւորներ անոնք՝ որոնց մնա-
յուն ներշնչարանը կը հանդիսանայ լաւագոյնը իրագործելու սկաու-
փական ոգորումը:

Տայ կեանքն ալ հարուստ է աշխարհիկ ու հոգեւորական նուիրապե-
տութեանց բարձրագոյն սանդղամասերուն վրայ կանգնած դէմքե-
րով, որոնց մէջ Ն.Մ.Ը.Մ.ի շարքերէն անցած նախկին սկաուփը կ'ապրի
դեռ,- բանաստեղծ կամ մտաւորական, ազգային բարերար թէ կուսակ-
ցապէս, եւ նոյնիսկ՝ կայթողիկոս:

Հ.Մ.Ը.Մ. բարձրագույն և արևմտյան գաղափարապետական և
 բարձրագույն մտային առարկայի վեր, որ մեր
 առարկան է առաջադրել, անհրաժեշտ է հանրապետության
 ներքին մասերում և միջազգային հարաբերություններում
 իրենց շարժումները բարձրագույն հոգևոր և բարձրագույն
 փոքր իրազեկումները վեր, որն է հոգևոր և արտաքին
 գնահատել այն ինչ որ իրենք է և ու յարաբերական:

ԶԷՆՔ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ, ԱԲԵԼԻ ՔԱՆ ՇՔԱՆՇԱՆ

Նուիրապետական կարգը յարկանիշներէն մէկն է քաղաքակրթութեան, ողնասիւնը միութեան մը, կազմակերպութեան մը եւ ազգի մը կառոյցին:

Մարդկային առողջ ընկերութեան մը մէջ նուիրապետական ասփիճաններէն բարձրանալու առիթը կ'ընծայուի ամէն անհատի, ամէն անձի՝ համաձայն անոր ձեռներէցութեան ու փաղանդին, հաւաքականի հետ գործակցութեան ու վաստակին:

Այդ սանդղամասերը նուաճելու համար կարողութիւնը չի բաւեր սակայն, եթէ նուիրաբերումը չդառնայ անոր անբեկանելի լծակը, նախապայմանը:

Այսօրուան գայիկը վաղը կ'ըլլայ Աքելլա, եթէ սորվի ու յարաբերէ: Սկսուրը կ'արժանանայ պաշտօնի եւ ասփիճանի, եթէ զարգացնէ մարմնին հետ միաբն ու հոգին:

Խաղընկերները սիրող եւ խումբը յաղթանակի առաջնորդող մարզիկը օր մըն ալ կը հասնի խմբապետի, մարզական պատասխանատուի դիրքին:

Նաւարարիմ ու հնազանդ զինուորը, քաջագործութեանց ճամբով, ապագային կ'ըլլայ հրամանաւար:

Տաք շունչ սպառող եւ հարուստ մրապաշարէն առափօրէն բաշխող ուսուցիչը՝ փեսուչ ու փնօրէն:

Ժողովուրդի սէրն ու վստահութիւնը, խորհրդարանի համարումն ու յարգանքը վայելող քաղաքացին, «Չայն բազմաց, ձայն Աստուծոյ» օրէնքով կը բազմի նախագահի աթոռին:

Նոյն վարքագիծը, հոգեւորական աշխարհի մէջ ալ, երեկի Աբեղան վաղը կը դարձնէ Վանահայր, Պատրիարք կամ Կաթողիկոս:

Ինչ դիրքի ու փիպղոսի ալ փեր, նուիրապետական ո՞ր սանդղամասին վրայ ալ կանգնած իւրաքանչիւր պատասխանատուէ կ'ակնկալուի, որ ընդհանրական բարոյականի մը ցուցանիշով՝ վաստակի անսա-

կարկ շահ իր հաւաքականութեան ու հայրենիքին, ի փառս մարդկութեան ու աշխարհին:

Պաշտօն մը անհատի մը վիճակուած վարկ մըն է, անփարակո՛յս, բայց շքանշան մը ըլլալէ աւելի՝ կոչուած է զենքն ու գործիքը դառնալու անոր ձեռքին, որ ծառայէ ընդհանրական նուաճումներու եւ յաղթանակի ձեռքբերման:

Ոչ թէ ուրագի պէս՝ միշտ դէպի քեզ, միշտ դէպի քեզ.

Ոչ իսկ սղոցի պէս՝ մէկ դէպի քեզ, մէկ դէպի մեզ.

Այլ ջաղացքի՛ պէս, որ առանց ափ մը ցորեն վերապահելու իրեն՝ ակի՛ր կը բաշխէ, կը կենսատրէ գոյութիւնը ամէնո՛ն:

Պաշտօնը պատուանդան մըն է փակաւին, որուն վրայ կանգնողը, մեծարեալ մը ըլլալէ աւելի՝ մենաշնորհեալ մըն է արժանի, որ առիթը կ'ունենայ համապարփակ նայուածքով մը ընդգրկելու բոլորը, խօսքն ու խոսքումը հաւասարապէս հասցնելու ամէնուրեք, լոյսի եւ բարիքի աղբիւր դառնալու՝ իրեն հանդէպ վստահութիւն եւ յոյս սնուցանող բոլոր ունկնդիրներուն:

Ուղղափառ այս մտապարկերը անփետող, այս վարքագիծէն խոսքորոզ աթոռափենչութիւնը ոտնձգութիւն մըն է յառաջդիմութեան դէմ, կացինի հարուած մը՝ կաղնիի բունին:

Պաշտօն ու դիրք անձնական ցուցափեղկի վերածելու այլասերումը կործանարար է կազմակերպութեան մը, նոյնիսկ ազգի մը համար:

Նուիրապետական կարգ ու կանոնի առողջ պահպանումը հիմք ու մեկնակէտ ծառայած է Ն.Մ.Ը.Մ.ին, եւ կը մնայ անոր ապագայ յաջողութիւններու ոսկի բանալին:

Ն.Մ.Ը.Մ. ՊԱՏՈՒԻ Ա՛Ռ

Զօրակոչի չապասեց:

Ընդամենի պատիւն ու հայրենիքը փրկելու սո՛րբը վճիռով՝ հայ ֆեդերատիվ ծախեց եզը՝ ու գնեց հրացան, կապեց փամփշտակալը, փունը մնացած կտոր մը չոր հացը դրաւ մախաղին մէջ, ու բարձրացաւ լե՛ռ, միանալու իր նման անձնագոհ քաջերու:

Սըր Պէյարն Փաուրը, բանակային ու հրամանաւար, ինքնական որոշումով պատանի-երիտասարդներէն կազմեց հեփախուզական խումբեր՝ ռազմական-զինւորական գործունէութիւններուն նպաստելու նպատակով, ի խնդիր հայրենի յաղթանակի: Եւ այսպէս՝ հիմքը դրաւ ապա-

գայ սկաութական շարժումին:

Եղեռնէն մազապուրծ եւ ազագուն երիտասարդութիւնը մարմնով ու միտքով կոփելու, անկէ Նայաստանի վաղուան ազնուազարմ քաղաքացիները պատրաստելու փեսիլքով, Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիրները, լո՛կ պարմական դարձակէտէն ներշնչեալ՝ Պոլսոյ եւ շրջակայքի մէջ համախմբեցին հայ նոր սերունդը՝ «Բարձրացիր-բարձրացուր» ի շքեղ հովանիին փակ, կազմեցին «Խաղաղութեան Բանակ»: Նանրապետական Նայաստանի կոչին անսալով՝ փութաց այդ բանակը նորաստեղծ հայրենիքի փարածքին ալ իրագործելու մշակութային ու ազգաշէն իր ծրագիրները: Բայց երբ նորանկախ հայրենիքի սահմանները սկսան փոլ գալ թշնամիի վայրագ հարուածներուն ներքեւ՝ հացթուխ թէ սուրհանդակ, գիւղաբնակ թէ որբերու մարգիչ, թիկունքային աշխատանքի լծուած «խաղաղութեան այդ զինուոր»ներէն շարքեր չվարանեցան փութալ այս անգամ ռազմաճակատ, հայ ժողովուրդի եւ յաւիտենական Նայաստանի համար յանձն առնելով զոհողութիւններուն գերագոյնը:

Եօթանասուն փարի աստանդական մնալէ ետք օտար աստղերու փակ, դժուարութիւններէ առանց ընկրկելու, այլ ընդհակառակն, փարւէ փարի աճելով եւ զօրանալով՝ Ն.Մ.Ը.Մ. հպարտութեան աղբիւրն ու դրօշակիրը հանդիսացաւ Սփիւռքի երիտասարդութեան: Ու երեք փարի առաջ, «Յուսոյ Դռներ»ը հազիւ բացուած, առաջին ազդանշանին

իսկ վերադարձաւ հայրենիք՝ իր հիմնադիրներուն կիսապ ձգած գործը շարունակելու ջերմեռանդութեամբ, անոնց երազը աւարտելուն հաւարքով:

Այսօր, շնորհակալ ենք եւ ուրախ՝ անսահմանօրէ՛ն, որ կը ճանչցուի իր արդար իրաւունքը, եւ ինչպէս 1920ին՝ պաշտօնագրով, Ն.Մ.Ը.Մ. կ'արժանանայ **պեղական ճանաչման**, հայրենիքի մէջ:

Նախքան այս պաշտօնականացումը՝ Ն.Մ.Ը.Մ. ինքզինք զգացած էր մի՛շտ ալ զօրակոչեալ, եւ չէր սակարկած իր նուիրումը, սահման չէր դրած իր պարտականութիւններուն եւ պարտաւորութիւններուն: Յօժարակամ եւ գիտակցօրէն սրանձնած էր իր առաքելութիւնը՝ ազգայինին կողքին ծառայելու համամարդկային իրելալներու, մէկը միւսին լրացուցիչ, մէկը միւսով պայմանաւոր:

Որովհետեւ՝

Սկաւորին համար եղբայրակցութիւնը, եղբայրասիրութիւնն է զգացումներուն, մարդկային կապերուն քաղցրագոյնն ու ազնուագոյնը:

Բայց նոյն սկաւորին համար չկան աւելի գերազանց արժէքներ քան՝ հայրենիք եւ Աստուած:

Տարբեր քան չ'ըսեր մարզական ոգին:

Մարզիկ եւ սկաւոր երդում ըրած են, ո՛րխար ունին այս մասին: Եւ մնացած են միշտ ալ ուխտապահ:

Եւ այսօր,

Երբ պապենական հողերն ու անկախութիւնը վերջապէս նուաճելու ի խնդիր փարերային երկո՛նք կ'ապրին մեր ժողովուրդն ու մեր հայրենիքը,

Երբ աշխարհ, վերջապէ՛ս, քաջալեր եւ ժպտերես կը հետեւի մեր շոգեպինդ գուպարին՝

Աւելի քան երբեք յանձնառո՛ն իր դերին, հաւաքարի՛ն իր ուխտ-երդումին,

Մփիւռքի չորս ծագերէն մինչեւ Նայաստան երկարաձգուող խիտ ու խանդավառ իր շարքերուն՝

Ն.Մ.Ը.Մ. կ'ըսէ՛ բարձրագոյն՝

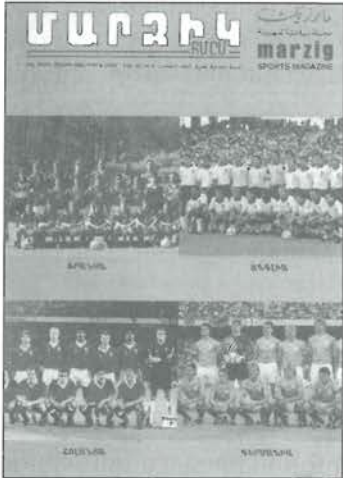
Պատուի Առ,

Նայաստանի Նանրապետութեան նախագահին,

Պեղական քայլերգ՝ «Մեր Նայրենիք»ին,

Յաղթապանձ մեր դրօշին՝ Եռագոյնին:

ՅԱՐԱԼԷԶՆԵՐԸ Ո՛ՂԶ ԵՆ ՏԱԿԱԲԻՆ

Առասպելները, անգամ մը ծնել է երբ, ընդմիջար կ'ապրին փեզերքի ոլորտներուն թէ զիրենք երկնամ ժողովուրդներու երեւակայութեան ու արիւնին մէջ, նաեւ՝ անոնց հոգեյարակին:

Առասպելներն ու հեքիաթները, երկար պատն անպես մնալէ կամ մոռացութեան մաքնուելէ յետոյ՝ կը յայտնուին յանկարծ ալեկոծ օրերու կեանքի մակարդակին, ովկիաններու կոհակները պարտող, մակերեսէն դո՛րս ցցուող եւ կենսագործման յաւերժութիւնը փաստող ամեհի կէտ-ձուկերու պէս:

Որո՞ն անձանօթ կը մնայ յունական դիցաբանութեան փիւնիկը, այդ առասպելական թռչունը, որ ընդունակ էր ինքզինք այրելու եւ իր աճիւններէն, իր մոխիրներէն վերակենդանանալու կրկին, յուշելով որ՝ մահ չկայ՝ իր հաւաքին, իր ազնուական գաղափարներուն եւ փեսիքներուն ի խնդիր ողջակիզուող հաւաքականութիւններուն եւ ազգերուն համար:

Աստուածորդոյն հրաշալի Յարութենէն դարե՛ր առաջ, հինաուրց մեր ժողովուրդը կը հաւաքարի Յարալէզներուն, հրաշագործ այդ գամբներուն, որոնք կ'իջնէին երկինքէն, եւ լզելով քաջերու եւ դիւցազուններու վերքերը, կենսաբաշխ իրենց շունչը փալով անոնց ռունգերուն՝ կը վերադարձնէին զանոնք կենսապրոփ կեանքի:

Այսօր՝

Այդ Յարալէզները, աշխարհի երեսին բազում վայրեր, բայց ի մասնաւորի Ղայասփանի մէջ՝ փանսրը կու փան իրենց յաւերժական գոյութեան:

Տինգ ցամաքամասերու փարածքին, բռնագրօսիկ հրովարտակներ կը պարտուին, քաղաքներ կը վերամկրտուին իրենց հին ու հարազատ անունով, պարտադիր շղթաները կը փշրուին, եւ ընկլուգուած ազգեր կը վերայայտնուին, կը վերակառուցուին պարմական իրենց սահմանները՝ փերը դառնալով իրենց ճակարագրին:

Յարալեզները երկինքէն իջած են Նայասարան Աշխարհ ու կը վերակենդանացնեն հոն՝ առասպելական դիւցազուններ, կը վերաշնչաւորեն անկախ պետականութիւնն ու ժողովուրդին ինքնութիւնը:

«Տին Աստուածներ»ը ցամաք ելած են արդէն Սեւանի ափին:

Տին Աստուածներ, բայց Էջմիածնի խաչին ու սուրբ հովանիին փակ:

Երէկ Շղթայուած՝

Այսօր Ինքնավար:

Նայասարան պաշտօնապէս ուրք դրած է Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան սեմին, իբրեւ հին ու հարազատ անդամը ազգերու համաշխարհային մեծ ընկերակիցին: Եւ Եռագոյնը կը ծածանի արծուերթե բոլոր պետական դրօշներու շարքին:

Արքաւազը դո՛ւրս թռած է Մասիսի անդունդներէն, ու աշտանակած՝ իր նժոյգը:

Վաղը՝

Կը նուաճուի վերջին հանգրուանն ալ, ու կը հասնինք յաղթանակի կապարին:

Վաղը՝

Աչքերը կը բանայ ու ուրքի կը կանգնի սիրոյ եւ սրբենի բարքերու մարմնացում Արա Գեղեցիկն ալ: Կ'ըլլայ լո՛յս, կը փիրէ խաղաղութիւն եւ բարգաւաճութիւն երկիր դրախտավայրի մէկ ծայրէն միւսը:

Յայնժամ՝

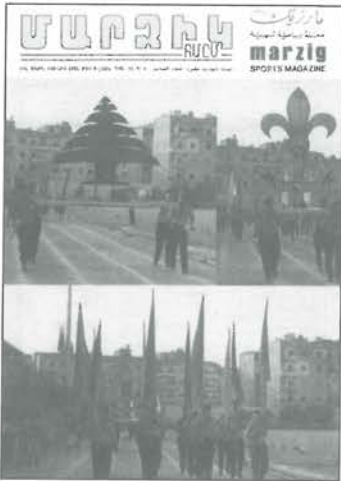
Մըր Պէյբըն Փաուըլի ջերմ գնահատանքին արժանացած հայ սկաուտը անկախ իր երկրին դրօշով, իւրայարուկ իր փարագով կը մասնակցի, վրա՛ն կը զարնէ միջազգային ճամպորիներուն, միշտ հանդիսանալով օրինակ եւ առաջնորդող աստղ՝ ուրիշներու:

Յայնժամ՝

Աշխարհ ուրքի կը կանգնի ողիմպիականներու յաղթանակի պատանդանը գրաւող արքայազուն Տրդարի եւ Վարազդարի փիպարով հայ մարզիկներու դիմաց՝ ունկնդրելու հայ պետական քայլերը՝ «Մեր Նայրենիք»ը, եւ յարգանքով խոնարհելու մեր սուրբ դրօշին՝ Կարմիր-Կապոյտ-Նարնջագոյնին առջեւ:

Յարալեզները ո՛ղջ են, ու ո՛ղջ կը մնան՝ ցկապարած աշխարհի:

ՊԱՐՏՔ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ծնունդովն իսկ՝ մարդ էակը պարտական է բնութեան ու կեանքին

Գոյակցութեան առաջին օրէն օղակ մըն է ան՝ անցեալին եւ ապագային միջեւ:

Միտոյ պտղաբերում մը, որ իր կարգին սահմանուած է դառնալու բերք ու բարիք:

Նշտրասիրական իմաստասիրութիւնը կը մնայ այսօր՝ փոշեթաթաւ մարտաններու կալանաւորը: Եւ եսակեդրոն կեանքն ու կենցաղը պարզապէս վրիպում կ'արձանագրեն ներկայիս, խոտորում՝ գոյութեան վարքագիծէն:

Քսաներորդ դարը, անոր վերջին փասնամեակը մանաւանդ՝ կը պահանջեն մարդ կոչումի գիտակցութիւնը եւ անոր

իրագործումը անմիջական շրջապատի եւ երկրագունքի երեսին:

Իսկ կոչումին գիտակից անհատը այն է, որ կը յարգէ նախ՝ անցեալը, այսինքն կը փորձէ ճանչնալ եւ արդարօրէն գնահատել իր նախորդներուն, իր ծնողներուն գործն ու կտրած ուղին. ապա՝ կը հաւատարմապապագային, այսինքն՝ երջանիկ օր մը հաւաքական յոյսերու եւ փեսիքներու պսակումին, այս երկու հակադիր բայց զիրար լրացնող բեւեռներուն միջեւ իր ներկան եւ առօրեան վերածելով յարատեւ նուիրումի, ճառագայթումի:

Իրագործումն այս՝ բարենիշ մըն է անփոխարինելի, գերազանց՝ ժամանակաւոր մրցանիշներէն: Գոհունակութիւն է եւ փանք ներանձնական, միաժամանակ՝ հաւաքական աւագանը կենսաւորող վերանորոգ ուժի մշտահոս աղբիւր:

Կենսաբուխ այս սկզբունքին ու աշխարհիմացութեան հաւատարիմ՝

Պահրաք է՝ ոսկեբոց ճրագը դառնալ ընդհանիքին, անխորտակ սիւնը՝ հայրենական երդիքին.

Մրբագան պարտականութիւն՝ պաշտել ու պաշտպանել աստուածապարգեւ այն հողը, ուր լեզու եւ մշակոյթ սրբեղծեց քու ժողովուրդդ, որու փարածքին ազատութիւնը ձեռք բերաւ, ինքնութիւնը յայտնաբերե-

րեց եւ Իշխանութիւնը հռչակեց քու ազգդ: Ոգեղինացած այն հողը, որ կը պահէ սուրբերուդ եւ հերոսներուդ լուսանշոյլ աճիւնները եւ ծնունդ կու փայ ոսկեծիլ նոր բերքերու: Անզիջելի, անփոխարինելի այն հողաշերտը վերջապէս, որ կը կոչուի ՆԱՅՐԵՆԻՔ:

Նուսկ ապա՝ պարտականութիւն է կանգուն պահել անոր վրայ աստուածային հաւաքքի գմբէթը ամրախարիսխ, վասն հոգիի ու մտքի սրբենի լոյսին, վասն համարարած խաղաղութեան եւ փիեզերական յոյսին:

Նիւթական պարտքի մը հատուցումը եթէ թելթելացում կը բերէ ազնիւ հոգիներուն՝

Ապա՝ որքան անչափելի է երջանկութիւնը անո՛նց, որոնք պարտաճանաչ կը դառնան սուրբ երրորդութեան՝ ընտանիքին, հայրենիքին եւ Աստուծոյ հանդէպ միաժամանակ, չինայելով նոյնիսկ արիւնն իրենց վարդաբոսոր:

Այս նպատակասլացութեան ուխտապահն են ազգի մը առո՛ղջ անհարները, ազգանուէր բոլո՛ր կազմակերպութիւնները, որքան ալ ծանր ըլլան պահանջուած ճիգն ու զոհողութիւնները:

Ն.Մ.Ը.Մ.ը՝ առաջին հերթին,

Կամաւոր բանակ եւ հրաթէն փորմիդ:

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆՆԻ ՋԱՏԸ

Աշխարհակործան ռումբերու հուրը չէ՛. արեւու կայծ մըն է բոցավառած կրակը անոր:

Զեւսի սրբազնագոյն փաճարէն ժառանգուած ճառագայթներու փո՛նջ մը, որ արհամարհելով հողմ ու խաւար՝ կ'ըրեր է դարերը, փոխանցուեր է ձեռքէ ձեռք եւ բերեր է մեզի՝

Անշէջ քաղաքակրթութեան խորհուրդը հնաւանդ:

Բուռ մը արեգակ, որ ի սկզբանէ ճաճանջեր, ցոյց է փուեր ունայնութեան փոսը գերեզմանին, հրաւիրելով պատերազմիկները, կռուող կողմերը զինադուլի, հանդիսանալով այսպէս՝

Խորհրդանիշը խաղաղութեան:

Մարդու գանձարան է՛ն թանկագին գեղօրներէն՝ այս ջահը, քաղաքակրթութեան օրրան հին Յունաստանը վստահած էր մարզիկ երիտասարդութեան, որ ողիմպիական խաղերու օրը, երբ լռած կ'ըլլար զէնքերու շաչիւնը, **վեհագնացօրէն** բարձրացնէր, փանէր ու կոթողէր զայն Ողիմպոսի կայարանին, համատարած լոյս ու խաղաղութիւն սփռելու աշխարհին:

Գերագանց պարիւ՛ մարզիկներուն,

Վեհագոյն պարտականութիւն՝ մարզաշխարհին:

Պարզ պատահմունք չէ, որ շուրջ դար մը առաջ վերակազմակերպելով ողիմպիական խաղերը, լոյսի երկրպագու ուրիշ երկրի մը՝ «Ազատութեան, հաւասարութեան եւ եղբայրութեան» կարգախօսին մէկ գաւակը՝ վերստին կեանք փուաւ առասպելին, Ելլափայի յոյսն ու պատգամը խտրացած գտնելով ողիմպիական ջահով բոցարծարծ մարզական ոգիին մէջ:

Նոյնպէս պատահական չէ, որ Աթենքի մօտէն ճամբայ ելած ողիմպիականի ջահը այս փարի մութք գործեց Փարիզ՝ Շան գ'Էլիզեի պողոտայով, ուրկէ կը փողանցէին առաքինազարդ հոգիները եւ ուր յաւիտենական խաղաղութիւն կը փիրէր՝ հին օրերուն:

Եւ պերճաշուք ընդունելութիւնը այդ ոսկեշող ջահին՝ լոկ լուսեղէն

գրօսանքն ու հանդիսական ծիսակատարութեան հրապոյրը չունէր իբր աղբիւր: Ո՛չ ալ՝ ձիւնածածկ Ալպեաններու կատարին մրցումներէն խլուելիք դափնեպսակներուն հմայքը միայն:

Իսաղը անբաժան է մարդու հոգիէն՝ անկասկած: Բայց նաեւ փա՛ստ է անհերքելին, որ աշխարհի չորս ծագերուն, խաղէն աւելի՝ խաղաղութեան պահանջքն ունի մարդկութիւնը այսօր:

Նակառակ յամեցող սակաւաթիւ հրձիգներու եւ ժամանակավրէպ արիւնարբուներու, հակառակ րեղ-րեղ գռռացող թնդանօթներու՝ Արեւելքէն-Արեւմուրք, յամենայն կողմն աշխարհի, աղամորդիները ձեռք կ'երկարեն իրարու՝ յանուն եղբայրութեան, խաղաղ համագոյացութեան:

Երկու Զորեաները - երկու եղբայր թշնամի - կը նստին հաշտութեան սեղանին:

Սալվափորի մէջ, հակառակ ճակարհի պատերազմիկները կը համբուրուին իրարու հետ:

Նոր Տարուան գիշերը, ռումբերէն կիսափուլ եկեղեցւոյ մը կամարներուն փակ հնչող «խաղաղութեան համերգը» կը յաջողի լռեցնել Եուկոսլաւիոյ զէնքերը:

Տակաւին՝ Նարա Ափրիկէ, Ննդկաչին...

Ինչո՞ւ կրակը վերջնականապէս պիտի չդադրի, խաղաղութիւնը պիտի ուշանայ Մերձատր Արեւելքին, որուն հողը կը պահէ Աստուածորդւոյն եւ միւս մարգարէներուն ոտնահետքերը:

Այս համադրոյթին ու համապատկերին մէջ, համագործակից մարզիկ-մարզիկուհիներու ձեռքով, Եւրոպայի մէկ քաղաքէն միւսը փոխանցուող այս ջահին լոյսը՝ վաղը, իր վերջին հանգրուանին, Պարսելոնա քաղաքէն՝ լուսեղէն հովանիին փակը պիտի առնէ 25րդ Ամառնային խաղերն ու մրցումները, ճառագայթելով այս օրերուն նոր խոստում եւ նոր իմաստ:

Առաւօտը լոյսոյ,

Արեգակն արդար,

Առ իս լոյս ծագեա,

Երգող լուսապաշտ մեր ժողովուրդը՝

Կը հաւաքայ, որ արդարութեան եւ խաղաղութեան լոյսն ու ճաճանջն՝

Պիտի կտրեն ու անցնին Կովկասեան լեռները, եւ վաղ թէ ուշ պիտի հասնին՝

Արցախ, Նայասփան:

Եւ կը հաւաքայ փակաւին, որ ոսկերոց այդ ջահը, օրերուն օրը, պիտի ճառագայթէ հայրենի՝ լեռներու կատարէն:

ԺՊՏՈՒՆ ՈՒ ԿԱՅՏԱՌ

Կեանքը խորհրդանշող երկու դիմակ, անբաժանելի զոյգ մը կազմած՝ կը զարդարէ ճակատը թափրոնին:

Մէկը, խոժոռաղէմ՝ ողբերգութիւնը:

Միւսը, խնդումներես՝ կափակերգութիւնը:

Արցունք ու ժպիտի բազմահիւս շարայարութիւնը կը կենսաւորէ մարդ էակին գոյութիւնը: Փոխն ի փոխ թէ պարբերաբար անոնք կը մթագնեն կամ կը պայծառացնեն հոգին, հանապազօրեան:

Անձրեւ ու արեւ, բայց երկուքէն ոչ մէկը կը ներկայանայ բացարձակ չափանիշը՝ ուրախութեան կամ փխրութեան:

Կը պատահի, որ արցունքը ճառագայթով ողողուի յանկարծ ու կապէ երջանկութեան ծիածան: Իսկ դալկաշող ժպիտ մը վարագուրէ՝ անտես ցաւ մը, հոգեկան լուռ քայքայում մը:

Տազնապան ու փառապանքը փաղանդը արգասաւորող պարարտացուցիչ համարողները պահ մը կը մոռնան, որ Ուրախութիւնն ու երջանիկ պայծառակերպումն ալ աւիշ կը մատակարարեն սրտեղծագործական գլուխ-գործոցներու:

Տանդէի «Դժոխք»ը մատնանշել, իսկ Սերվանդէի «Տոն Քիշոփ»ը անտեսել... Մոցարտի «Ռեքուիէմ»ով խորանալ, հասնիլ մահուան մտայլ սահմաններուն, բայց Նէպոլի «Մեսիա»յով չվերանալ մինչեւ արեւ ու Աստուած... Ինչպէ՞ս չյիշել, որ խառնվայոյզ Պէթոկվէնի «Իննէրորդ Նամանուագ»ը փառաբանանքն է ապրելու հրճուանքին:

Մեր եկեղեցին ու ազգը հաւասարապէս սրբացուցած են «Մարտան Ողբերգութեան»ով խաւարը փարափող շանթաբոց Նարեկացին, եւ «Արեգակն Արդար»ին ժպտաղէմ խնկարկող շարակնասաց Շնորհալին:

Արուեստի եւ գիտութեան բազմախորհուրդ եւ առանձնայատուկ աշխարհէն վերադառնալով սովորական կեանքին ու մարդկային զանգուածներուն՝

Ընդունինք, որ առօրեայ հինկուքն ու յոգնութիւնը մոռնալու, ընկերային անարդարութեան զոհի իր զգացումը յաղթահարելու համար,

սովորական մահկանացուն առաւելաբար կը փնտռէ կարակն ու կարակերզուն, զուարթառիթ խաղն ու երգիծական խայթոցը: Ժողովրդական փոնախմբութեանց պարն ու նուագը, երգն ու խօսքն ալ համեմուած կ'ըլլան զուարթաբանութեամբ:

Աւելին:

«Իւրաքանչիւր ծիծաղ դեղագիր մը կը պատռէ» ժողովրդական հին ասոյթը այսօր կը յայտնաբերէ գիտական նոր փաստ ու իմաստ:

Խօսքը չի վերաբերիր այլանդակ ու բռնագրօսիկ այն խնդուքին, որ փկար սիրտերը բաբախելէ կը դադրեցնէ յանկարծ («խնդալէն մեռայ, կամ մարեցայ»)...

Լուսանցքի վրայ կը պահենք նաեւ սուրի շողիւնով այն միւս ժպիւրը, որով սպոյնիկը կը նայի դաժանութեան ու սեւ ճակարագրին:

Միտքը գործունէութեան եւ հոգեբնախօսութեան առողջ ցուցանիշ՝ ժպիւրն ու սրտաբուխ խնդուքը աւելի՛ բնականոն աճում կը շնորհեն նորածինին, կ'աշխուժացնեն հիւանդ մանուկը ու հիւանդկախ պարանին, կ'երկարեն օրերը ծերերուն, կը հեռացնեն մահուան սպուերը օրհասականի սնարէն:

Ի զուր չէ, որ ծիծաղի մեծագոյն արուեստագէտը՝ Չարլի Չափլին կը պնդէ. «Առանց ժպիւրի ու խնդուքի օրը՝ կորուստ է ու վնաս»:

Ի զուր չէ նոյնպէս, որ սկաուտ կամ մարզիկ՝ մեր տղաքն ու աղջիկները, առանց մոռնալու «լուրջն ու վսեմ»ը, կարեկից մնալով հանդերձ ուրիշներուն «թշուառութեան», ամէն երկինքի փակ կը թնդացնեն իրենց «ուրախ ու զուարթ» երգերն ու քայլերգները, ապրելու համար «կայտառ ու արի»:

Կենցաղագիտութեան դէմ չմեղանչող՝ միտքի ու հոգիի ազնիւ ծիծաղը մաս կը կազմէ անոնց ուղեծիրին, այլասէր նկարագիրին, լաւատես բնութեան:

Մարդկային բոլոր հաւաքականութիւնները նոյն չափանիշով չեն դիմաւորեր, անշուշտ, կարակն ու ծիծաղը, միեւնոյն դերն ու արժէքը չեն վերապահեր ժպիւր ու խնդուքին: Խտրաբարոյութիւնը սակայն փարսախներով ետ մնացած է այսօր, ամէն փեղ:

Վարժութիւն մը, ընտելացում մը անհրաժեշտ է, հաւանաբար:

Եւ այս ճամբուն վրայ դերակապար են երգիծաբանը, զուարթախոհ գրականութեան ու արուեստի վարպետները:

Մեր մէջ՝ բոլորի՛ն, բայց մանաւանդ պարանի-երիտասարդներուն մտերիմները կրնան դառնալ դասական կոմք՝ Յ. Պարոնեանի եւ Ե. Օրբեանի գուլիս-գործոցները, նորերէն արդէն դասականացած՝ Ն. Պէշկոյաշլեանի եւ Արամ Նայկազի ընտիր էջերը, որոնք ո՛չ միայն կը կազդուրեն միտքն ու հոգին, հաշտութեան եզր մը գրնել կու տան մեզի բիրտ առօրեային հետ, այլեւ նկուն անձին կը ներշնչեն կորով՝ առողջ ու շէնշող դիմաւորելու համար վաղորդայնը:

Ա՛Խ ԱՅԴ «ԱՍԷ-ԿՕՍԷ»ՆԵՐԸ...

Յեցի պէս են. կը սպրդին անպէս ճեղքերէ ու կը ծածկեն, երբեմն նոյնիսկ արժեզրկելով՝ հանդերձարանի մը նրբահիւս զգեսպները, պահարանի մը թանկարժէք ձեռագործները, մագաղաթեայ սրբութիւնները...

Որդ-լուիճի նման կը թափանցեն ծառ ու փերեւ, կը փճացնեն բերք ու պտուղ՝ եթէ ուշանայ հականեխումը: Կաղնիները միայն, հեզնաժպի՛ր, կը զսպեն անոնց նենգ գրոհը, զոհ կու փան շափ-շափ քանի մը կտոր կեղեւ, ապա՛ կը սպիանան, կ'անհետան վերքերը:

Խօսքը աղպ ու մրուր «ըսի-ըսա»ներուն մասին է, անշո՛ւշպ, որ չես գիտեր թէ

կը ծնին ուրկէ...

Նիւանդ լսողութեան, խաթարուած փետողութեան արդի՛նք, որոնք կ'այլափոխեն իրողութիւնները, ակամայ, եւ միամիտ շրթունքներէ փարածայնուելով՝ վնաս կը հասցնեն խնդրոյ առարկայ անձին կամ հաւաքականութեան...

Գիտակից ու միտումնաւոր շարահիւսութեան պարագային կը դառնան արդէն չարախօսութիւն ու բամբասանք, սմտեղուկ զէնքը նսեմ հոգիներու, որոնք կը դիմեն անպարտաբեր այդ միջոցին՝ խոնարհեցնելու մինչեւ գեպի՛ն, իրենց գաճաճ հասակը շուքի փակ պահող գերադաս փրդանդի մը սլարձակ կափարը, իրենց **խարդաւանանքն** ու խեղճութիւնը մաքնանշող լուսապայծառ ճակատ մը:

Փողոցը, շուկան՝ ի՛նչ է փակալին: Ասէ-կօսէ ու խճճանք կարելի է դասել հոն՝ բացասական գուարճախաղերու, հասարակ մահկանացուներու փոքր մեղքերու շարքին: Այնքան արեւն որ դրդապարճառը անձնական հաշիւ մըն է, շուկայիկ մրցակցութիւն մը, մի՛շտ ալ դապապարփելի, այսուհանդերձ չարիքը կը մնայ փեղափակ:

Յարը կը վերածուի սակայն հանրային աղէտի, երբ կը նուաճէ ընկերութեան բարձր խաւերը, նուիրապետական վերին աստիճանները,

մանաւանդ երբ կը վարակէ մամուլն ու պեպրական կարգերը: Այսպէղ, ուր գոյութեան իրաւունքն իսկ չունի, կ'ենթարկուի անուանափոխութեան ու կը կոչուի այլեւս յերիւրանք կամ գրպարփութիւն: Ծանօթ թէ անձանօթ դափապարփելի՛ կը դարձնէ անոնց բարձրասփիճան հեղինակները, որոնք երդում ըրած են, գրաւոր կամ անգիր, պաշտպանելու մարդկային արժէքները:

Մտաբանութիւնը երկսայրի սուր մըն է սակայն, որ մահացու կերպով կը վիրաւորէ, զո՛հ կը դարձնէ զոհարարը, երբ արեւը ծագի եւ ճշմարփութիւնը գայ լոյսի:

Ինչ ալ ըլլայ պարագան, նոյնիսկ եթէ անցաւոր շահ կամ ժամանակաւոր յաջողութիւն ապահովեն՝ հանրայի՛ն, համազգային բարենիշի երբե՛ք չեն արժանանար սաղրանքի թշուառհոգի վարպետները:

Յանցագործ են բոլո՛ր անոնք, որոնք ծնունդ կու փան թիւրիմացութիւններու, խախտելով ընկերային ու ազգային համակարգերու եւ կառոյցներու հիմները:

Բայց՝ մեղսակից կ'ըլլան, իրենց ուսին մեղքի խոշոր բաժին մը կ'առնեն բոլոր այն միւսներն ալ, որոնք կամայ թէ ակամայ կը քաջալերեն նենգափոխութիւնը, սափար կը հանդիսանան «ըսի - ըսաւ»ի՛, բամբասանքի եւ յերիւրանքի փարածման:

Ամէն ըսուած, ամէն գրուածք մաքուր իւղի պէս չկլլելու, վարկած մը իբր ճշմարփութիւն ընդունելէ առաջ՝ դափողութեան ու խղճին դիմելու ողջմարփութիւնն ունենալ, եւ՝ քննարկո՛ղ, քննադափող ոգի՛:

Պարկեշտն ու ուղղամիտը իր ուսերէն ու ուրնամանէն կը թօթուէ՛ ամէն փեսակի ու ասփիճանի «ըսի-ըսաւ»ներու թունաւոր փոշին, եւ ապա միայն կը մտնէ բարոյական փոխ յարաբերութեանց եւ ընկերութեան առո՛ղջ ու առաջափար համակարգի սրբալոյս փաճարը:

ՆՐԵՂԷՆ ՆԵՏԸ

Թշնամիին վրանները հրկիզելու, ծառու անտառ հրոյ ճարակ դարձնելով՝ ոսոխ հրոսակներու խուճապահար փախուստը պաշարման կրակէ օղակի մէջ առնելու մարտավարութեամբ էր ուրեմն, հեռուէն իրենց հրեղէն նետը կ'արձակէին կարմրամորթ հնդիկները:

Պարսելոնայի ողիմպիականին պատահեցաւ ճիշդ հակառակը.- ողջունելի՛ նորութիւն եւ համբուրելի՛ խորհրդանշան՝ բոցածայր այդ նետը մեկնեցաւ մարզիկի մը լայնալիճ աղեղէն, պատռեց զիշերուան հանդիսատար լռութիւնը եւ բռնկեցուց այս անգամ՝ մարզադաշտի բարձրադիր աշտանակին եղբայրութեան մաքրաշող

հուրն ու լոյսը:

Չմոռցուի՛ սակայն, որ դարե՛ր առաջ եւ առաջին անգամ մեր Նայկ Նահապետի հրեղէն նետն էր, որ փապալեց ազատութեան խոջընդոպ Բելը եւ բոցավառեց արդարութեան ոսկեհուր արեւը աստուածակերպ աշտարակ Արարափի կարարին:

Նայոց պատմութիւնը՝ Աւերարանի չափ խորիմաստ, եւ՝ հայ ժողովորդի գոյատեւման մարտնչումներն ու մաքառումները - փոխն ի փոխ խաչելութիւն ու հրաշալի Յարութիւն - ընթածիր ունեցան միայն ու միայն Նահապետին արձակած այդ նետին հրաշող շաւիղը:

Եղբայրութեան, շրջապափին հետ բարի դրացնութեան եւ համերաշխ գոյակցութեան անվհար ճիգ մը, միաժամանակ՝ բազկափարած պաշտամունք դէպի «Արեգակն Արդար»:

Ապա նաեւ՝ անուրանալիօրէն՝

Տիեզերական գեղեցկութեանց եւ խաղաղութեան ի խնդիր խանդավա՛ռ ոգետրում եւ ազնիւ մրցակցութիւն ի մէջ եւ ի դուրս Նայաստան աշխարհի:

Վերջին վկանե՛րը այս ճշմարտութեանց... Պարսելոնայի գերազանցիկ մեր ախոյեանները.-

ՊԵՏԻԿԵԱՆՆԵՐ, արծուի սուր նայուածքով անվրէպ նշանառուն, որ խփեց շիփանկ, բայց ոչ մանկան մը կամ անտէր մօր մը սրտին, այլ՝

ճշգրտութեան թիրախին, ցոյց փալով որ հայը իր ռազմական ունակութիւնները կը ծառայեցնէ լոկ օրինականութեան ու մարդակերպումի:

ՄԵԼԻՏՏՈՍԵԱՆը, արքայական դիմագիծով եւ Տորք Անգելեան բազուկներով հայ Աթլասը, որ ապացուցեց աշխարհին, թէ ծանրագոյն բռն անգամ հայը կը վերցնէ միջփ հաւաքով, եւ ոչ յոխորպանքով, ժպիտով, այլ ոչ խոժոռանքով, հասարակելու համար ազգերու բեմին վրայ մնալու իր վճռականութիւնը:

ԻՄԿԷՆՏԷՐԵԱՆը, ճարպիկ ու ջլապինդ գօտեմարտիկը, որ ուրիշներու յարուկ՝ արելութեան ու վրէժխնդրութեան զգացումներէ չմոռեցաւ իր մրցակիցները զգեպնելու համար, այլ դիմեց միայն մարզական արուեստին եւ հոգիի ու մկանի որակեալ ուժին՝ ուրքի՝ մնալու եւ յաղթանակին հասնելու ի խնդիր:

Երեք հերոս-ախոյեան, երեք ոսկի մեփալ, որոնցմէ զուրկ մնացին մեր երկրի փարածքին ու մեր ժողովուրդի թիփին փասնապարհիկը հաշտող փնտրեսապէս կամ ռազմապէս շափ աւելի հզօր ուրիշ ազգեր:

Նպարտութիւն եւ պարտի՛ն անսահման:

Բայց կայ աւելին:

Այլ առիթներով եւ ուրիշ փարիներ ալ հայանուն ախոյեաններ փողանցած էին միջազգային մարզական փառաքօսներու, սակայն փարբեր երկիրներու դրօշակներով ու փարազներով:

Ողիմպիականի պարմութեան մէջ առաջին անգամն էր, որ Պարսելունայի հողին վրայ, հայ մարզիկները քալեցին խրոխտ ու բարձրաճակատ՝ Նայաստանի Նանրապետութեան դրօշը, Կաթողիկոսի խունկով եւ համբոյրով օծուն՝ Կարմիր - Կապոյտ - Նարնջագոյն Եռագոյնը պարզած, յուշելով աշխարհին, թէ ի զուր անցած էին Սարայ Մելիքներու յարուցած ամպրոպն ու փոթորիկը, եւ սեւ ամպերու մէջէն կը վերայայտնուէր Դաւիթը՝ ո՛ղջ ու յաղթական:

Առաջին անգամը նոյնպէս, որ պարտոյ ցուցափայտակներուն վրայ, անոնց անունին դիմաց փոխանակ այլ ազգի պէճներու՝ դրուեցաւ հայկականը, Եռագոյնը:

«Մեր Նայրենի՛ք»ը...

Այդ հանգրուանն ալ կը նուաճուի եւ ծաւալուն արձագանգ կու տայ քաղցրահունչ մեր պեփական օրհներգը, երբ Նանրապետութիւնը ամրացուցած կ'ըլլայ իր խարիսխն ու հայրենիքի իրական սահմանները:

Երբ սերն ու միութիւնը լրին կը փիրեն յերկիր Դրախտավայր: Ժամադրութիւն, չորս փարի եփք:

Աթլանթա՛:

ԱԿՆԿԱԼԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ

Այնքան արեն որ Դաիթի եւ Գողիաթի աւանդական ճշմարտութիւնը մաս կը կազմէ մեր հաւարալիքներուն, անակընկալ գոյութիւն չունի ո՛չ ռազմաճակատի երկայնքին, ո՛չ ալ մարզադաշտերու փարածքին:

Գերհզօր պեպութեան մը բանականերուն պարտութիւնը համեմատաբար փկարի մը դիմաց, կամ մրցախաղի մը նախագգուշութիւնները գլխիվայր շրջող անսպասելի արդիւնքը անակնկալ կը թըլին, առաջին հերթին: Բայց քննական ակնարկն ու փուեալներու վերլուծումը, ժամանակ մը ետք, կը յայտնաբերեն արդարացուցիչ պատճառներ, եւ այդ դէպքերը

կ'ընդունուին իբր բնական երեւոյթներ:

Պատերազմներու եւ մրցաշարքերու պատմութիւնները հարուստ շքեմարանն են այս իրողութեան: Վերջին պերճախօս փաստը՝ Եւրոպայի ֆութպոլի ախոյեանութեան բաժակը առիւծի երախէն խլող Դանիոյ ազգային խումբը փուաւ, անկասկած:

Պատերազմիկ երկիր՝ իրաւագուրկ Եուկոսլաւիան փոխարինելու հրաւիրուած այդ խումբը մեքասաներորդ ժամու միայն հասաւ Շուէտ, մրցադաշտ մքաւ եքելի՝ փոքր դուռէն, բայց մեկնեցաւ դափնեպսակ՝ յաղթակամար դարպասէն:

Դիւրին պարառ մը համարուող քաջակորով այս կազմին առաջին յաջողութիւնները բախտ ու պարահմունք համարողները սթափեցան յանկարծ եւ խոշոր հարցականի մը դիմաց գքան ֆութպոլը, երբ աւելի հզօրներն ու համբաւաւորները մէկ առ մէկ ու իրարու եքելէ խոնարհեցան անոր առջէլ:

Աւարտականին, իրենց խանդավառ խոյանքներով, պայքարի ազնիւ ոգիով եւ անսթեւեթ այլ իրապաշտ խաղարկութեամբ՝ յաղթանակի քենչով գերարբուն այդ քղաքը համոզեցին, ամէնէն թերահաւաքներն անգամ, իրենց իշխանութիւնը պարտադրելով բազմիցս ախոյեան եւ ոյժ փորճառու Գերմանիոյ կազմին:

Մամուլն ու մասնագէտները, անյապահ, վերլուծեցին անհերքելի

իրողությունը եւ արդիւնքի ձեռքբերման մէջ մարմաննշեցին խաղաճի, մարմնական, հոգեբանական եւ այլ ազդակներու համոզիչ գրաւականներ:

Կարելոր կէտք մը սակայն, մարզականին առնչակից, բայց առաւելաբար ընկերաբանական-արհեստավարժական՝ վրիպեցաւ ուշադրութենէ, դուրս մնաց փեսադաշտէն:

Դանիացի կամ գերմանացի, անգլիացի թէ հոլանդացի՝ մրցաշարքին մասնակցող աստղերուն մեծ մասը կը խաղար իր հայրենիքէն դուրս, օտար երկնականարի փակ: Դիմացի խումբին մէջ մրցորդ մը ունէր, որ միեւնոյն ակումբի իր խաղընկերն էր, միեւնոյն մարզիչն ունէին անոնք, յաճախ երրորդ ազգէ մը, կը հեփեւէին նոյն վարժութիւններուն, կը կիրարկէին միեւնոյն ոճն ու մարտավարութիւնը:

Փոխ-ներթափանցումը անուրանալի էր: Բոլորն ալ յաճախած էին միջազգային միեւնոյն «պարոց»ը եւ կը ներկայացնէին գրեթէ համանման՝ բարձր մակարդակի ֆութպոլ մը, բայց ազգային փարբեր ըմբռնումով եւ ինքնութեամբ:

Փաստօրէն, միայն փարագներն ու դրօշները փարբեր էին, իսկ ընդհանրական խաղը բաշխուած էր բոլորին:

Մարզական այդ համայնապարկերը խորհրդանշական մանրանըկարը չէ՛ր պարզեր ապագայ Եւրոպայի, վաղուան մարդկութեան ու աշխարհի...

Դիւանագիտական ու մշակութային կապերը, փնտեսական համագործակցութիւնները, ազատ ու անկախ երկիրներու բարեհաճ ներթափանցումները պիտի չհասնէի՞ն հոն, ուր գիտութեան ու քաղաքակրթութեան բարիքները արդարօրէն բաշխուէին ամէն երկինքի փակ, փոքր ու մեծ՝ իւրաքանչիւր ազգ մնա՛ր իր պապենական հողին վրայ, աւանդական դիմագիծովը, բայց համագործակից բոլորին: Եւ ազգ-ազգի դէմ գար միայն ու միայն խաղաղ ճակատումով, ազնի՛ւ մրցակցութեամբ: Ընդմիջօր մոռցած արիւնահեղութիւնը՝ ի խնդիր դալար դափնեպսակի, լոկ գեղեցկութեան վայելքը եւ ապրելու հեշտանքը պարգեւելու հանուր մարդկութեան:

Ամանորի նախասեմին՝

Կա՛յ աւելի սրտաբոլի մաղթանք, քան այս իղձն ու երազը, գէթ մարդկութեան փառապակոծ եւ անարդարօրէն իրաւագուրկ փոկոսին համար:

Շնորհաւոր Նոր Տարի՛:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԹԵՒ ՈՒ ԹՈՒՉՔ

Լեռնային այգաբացի մը չնաշխարհիկ լոյսն ու կազդոյրը կը բերէ Նոր Տարին, կեանքը ողջունող նորածինի մը առաջին, հրաշալո՛ւր ճիչը, ջինջ աչքերուն կախարհանքը:

Ծանր խաչի մը փակ կքած մարդն անգամ՝ Տորք Անգեղեան ուժ ու կորով կը գրնէ մկաններուն մէջ, հողին հակած գլուխը կը բարձրացնէ պահ մը, ու կը ժղպփի մարդո՛ց, արեւի՛ն:

Այնպէս կը թուի, թէ՛

Բարձրաբերձ լեռները չինական անանցանելի պայրնէշներ չեն անպայման,

Եւ կարելի է անձայրածիր ովկիանոսը առագաստանաւով մը ճեղքել ու անցնիլ:

Կարելորը՝ այդ սրբազան գինովութիւնը ապրիլն է սակայն, ամբողջ փարին:

Իրաքանչիւր օր իր հարկը կը պահանջէ, անակնկալները կը սփռե՛ծ՝ ուրախ կամ փխտօր:

Եւ ամէն վաղորդայն՝ երէկի հարցին ու հարցադրումին պափասխանը, լուծո՛ւմը կ'ակնկալէ ընդփոյթ:

Չընկճուիլը առաջին իսկ վրիպումին, նիւթական փագնապէ, զգացական խռովքէ, հոգեկան հարուածներէ՝ առանց զանոնք յաղթահարելու համար գերագոյն ճիգը գործադրելու: Նախախնամութիւնը ներդրած է մեր մարմնին, մեր ներաշխարհին մէջ կենսոյժի անհրաժեշտ պաշարը, որպէսզի ճգնաժամին կարենանք զօրակոչի՛ր՝ ենթարկել մեր ֆիզիքական եւ հոգեկան պահեստը, շարժել, թել ու բագուկ, լողալ ու ջընկղմիլ:

Չախողանքի մը փոսին մէջ՝ զենքերը վար չդնել, երբե՛ք անձնափուր ջըլլալ մանաւանդ զգայախաբիչներու ամօթալի ու քայքայիչ մոլորանքին. այլ, ընդհակառակն, լարել արժանապատուութիւնն ու կամքը՝ աղեղի պէս, եւ ներքի սլացքով վեր թռչիլ կրկին, հասնիլ նշանակէտին:

Մարզիկին նման, որ կը դանդաղի պահ մը, սակայն կը ներշնչէ օդը

խորունկ, թթուածինով կը լեցնէ թոքերը եւ վերանորոգ՝ կը շարունակէ արշարը:

Մտաբերել նաեւ այն հիւանդները, մահամերձները, որոնք կամքի եւ հաւապքի գորութեամբ կը բուժուին անդարմանելի հիւանդութիւններէ, կենսալից կը վերադառնան մահուան մուտք սահմաններէն:

Ազգի մը, հայրենիքի մը իրավիճակը չի փարբերիր անհատի պարագայէն:

Երբ պատմութեան ընդմէջէն լսէ պապերուն պարգամը եւ անկարելին կարելի դարձնելու պատրաստակամութեամբ ընդառաջէ ներկայի կանչին՝ ազգ մը չի լքեր դէկ ու կայմ, չի քշուիր պղպոր հոսանքէն: Ընդհակառակն, փակաւ կը սրբագրէ ինքզինք, երէկի սայթաքումն ու վրիպումը վաղը կը վերածէ պացքի ու յաղթանակի, երկրագունքի երեսին ապահովելով ու ամրացնելով հայրենիքին փեղը, ազգերու շարքին՝ իրաւաբերի իր դիրքը:

Տինգ դար առաջ, Քոլոմպոս, մաքառելէ ետք մարդոց դաժանութեան ու դժկամութեան, միգամած ովկիանոսի լեռնակուրակ ալիքներուն դէմ, ճանչնալէ յետոյ, հաւասարապէ՛ս, վերելք ու վայրէջք՝ հասաւ իր երագին, ուրքը դրաւ Նոր Աշխարհի հողին եւ Ամերիկան Նոր Տարուան ընծայ բերաւ մարդկութեան:

Նոր աշխարհի չէ, բայց նոր ու յաղթակամար ճանապարհ բացաւ Ն.Մ.Ը.Մ. մեր «Փոքր Ածու»ին մէջ եւ ուրքը դրած է ահա՝ եօթանասունհինգամեակի սեմին:

Օրերու երթը շքեղ պիտի ըլլայ 1993ին, կացութիւնները ձեռնարու ըլլան կամ ոչ:

Սկաուրական ու մարգական իր գոյգ թելերով երիտասարդական այս մեծ կազմակերպութիւնը պիտի խոնարհի իր ճամբան հարթողներուն լուսեղէն յիշատակին առջեւ, Նայասպանի մէջ թէ Սփիւրքի փարածքին՝ պիտի ոգեկոչէ փառահեղ իր անցեալը՝ անկէ արաղծ եւ սնունդ փոխանցելու համար գալիքին: Միաժամանակ պիտի հերկէ ներկայի անդաստանները, բանայ նոր ակօսներ, ուր պիտի ծլի նոր սերունդը՝ ոսկեհեր եւ արոք Արարաբեան հասկի պէս, վասն հայութեան, վասն հայրենիքին:

ՇԱՐԱԴՐԵԼ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐԵԼ

Միայն, զգացում, վկայություն թե՛ ապրում երբ կ'ուզենք գրանցել, սևեռել թուղթին՝ պահանջուածը, ամէնէն առաջ, շարադրութիւնն է, այսինքն բառերու եւ գաղափարներու փրամաբանական յաջորդականութիւնը՝ լեզուական կարելի բժախընդրութեամբ, դիւրաւ ու լրիւ հասկցուելու համար դիմացի կողմէն՝ ընթերցողէն:

Ճշգրիտ լեզուով հասկնալի խօսքը ուժով, իր ամբողջ փարողութեամբ արտաբերելու համար նոյնքան կարեւոր է սակայն շարադրումի յաջորդ հանգրուանը՝ յարդարանքը, խմբագրական աշխատանքը:

Խմբագրել՝ գիրքի մը զանազան մասերը դասաւորել եւ բովանդակութիւնը նօթերով, նախաբանով արժեւորել, կամ պարբերական հրատարակութեան մը խմբագիրի պաշտօնը կատարել չի նշանակեր միայն, այլ նաեւ ու մանաւանդ՝ այնպիսի կառոյց մը փայլ գրութեան (փաղաչափեալ թէ արձակ), որ խորքով թէ ձեւով լաւագոյնս մաքուցուի ան եւ առաւելագոյնս իւրացուի՝ հանրութեան կողմէ:

Լեզուական, շարահիւսական գեղնի վրայ նախադասութիւններու ուղղափառ կազմին հակառակ՝ կրնայ պարահիլ որ խառնակութիւն եւ շփոթ փիռէ միտքերու յաջորդականութեան մէջ եւ սպիտակ էջը դառնայ ծուռ հայելի:

Խմբագրումն է, որ օգնութեան կը հասնի յայնժամ, փեղափոխելով փարբերութիւն մը, պրկելով թոյլ հատուած մը, գեղջելով բառ մը, նախադասութիւն մը, նեփելով նոր կամուրջներ, որպէսզի կարկառի գրութեան իմաստը եւ յստակօրէն փեսանելի դառնայ հեղինակին դիպաւորութիւնը:

Բարդ կառոյցով եւ պերճաշուք ոճով ինքնատիպ սքեղագործողներ իրենց գրիչին ու վաստակին համբաւ ու հոչակ կ'ապահովեն, երբեմն:

Ոչ մէկ պարագայի սակայն խաւարն ու խճողումը կը խորացնեն գրական կամ հասարակագիտական գրուածք մը, բարենիշի կ'արժա-

նացնեն գրիչի մը մթաքօղ արտադրութիւնը:

Եւրոպայի Միութեան հիմնաքարը դառնալու սահմանուած Մասթրիխտի համաձայնագիրին դէմ արտայայտուողներուն գլխաւոր առարկութիւններէն մէկն ալ անոր դժուարիմաց լեզուն-ոճը չէ՞, որ սխալանքի կը մտնէ կասկածամիտները, կը սերմանէ անհասկացողութիւն, փոխանակ միացնելու, միակերպելու՝ կը ցրուէ ձայները, զանգաւածները:

Անդին, վարչական կանոնագրութիւններու աւելի պարզ ու հասկնալի խմբագրութեամբ կարգ մը պետութիւններ կը խնայեն սխալ գործառնութեանց ճամբուն վրայ կորսուած թանկագին ժամանակը, այսպէս՝ մէկ կողմէ գոհ ձգելով ժողովուրդը, միւս կողմէն ալ հարստացնելով պետական զանձը:

Պարմութեան ընթացքին գաղափար եւ փետութիւն ստացած են բարեշրջումի յաւելեալ ուժ՝ շնորհիւ լեզուի ճշգրիտ շարահիւստութեան եւ խմբագրական կուռ ու հարուստ ոճի:

Պարզութեան եւ պայծառութեան արունստն է օգտակարը ու արդիւնաւետը՝ հաղորդումի եւ փոխ յարաբերութեանց աշխարհին մէջ, նամակէն ու պաշտօնագիրէն, շրջաբերականէն ու պարագամէն մինչեւ օրէնքի մշակում ու դատաստանագիրք:

Գրական-գեղարուեստական ստեղծագործութեանց մեծ մասն անգամ լուսեղէն այս ճամբով հասած է անմահութեան:

Օգտագործումը այս հօր զէնքին, ամէն ասպարէզի մէջ, մեկնակէտն է շահի եւ յաջողութեան:

ՊԱՏԳԱՄԱԲՈՐԱԿԱՆ

Զ. ԺՈՂՈՎԻ

ՅԱՆՁՆԱԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ

Ժողովները միութենական մեր առօրեային հիմնական առանցքը կը կազմեն: Նոն է որ անհատ միութենականներ կը քըննարկեն իրենց իրագործած եւ չիրագործած ծրագիրները, փեսակէտներու փոխանակում եւ բիրտղացում կը կատարեն, գալիք օրերու մատարակներուն դէմ նոր աշխատանքներ ծրագրելու համար:

Տարբեր չի կրնար ըլլալ Ն.Մ.Լ.Մ.ական ժողովը, մանաւանդ երբ ան միութեան գերագոյն ժողովն է, չորս տարին անգամ մը գումարուող Պատգամատրական Ժողովը, ուր աշխարհի չորս ծագերէն քննութեան եւ քննարկման կը ներկայանան ազգային-մարմնակրթական մեր մեծագոյն

միութեան Վահանին եւ Շուշանաճաղիկին անխոնջ նուիրեալները:

Տարբեր չէր կրնար ըլլալ եւ տարբեր չեղաւ նաեւ Ն.Մ.Լ.Մ.ի Պատգամատրական Զ. Ժողովին պարագան, որ վերիվայրումներով լեցուն քառամեայ աշխատանքի մը անաչառ քննարկումը կատարելու վիճակուեցաւ: Դիւրին չեղաւ անցնող քառամեակը: Իր «տաք» ու «պաղ» օրերով, Սոֆիայէն մինչեւ Սթոքհոլմ եւ այլուր, ան բազմաթիւ նուաճումներ արձանագրեց Ն.Մ.Լ.Մ.ի նուաճումներու ոսկեմատեանին մէջ, բայց նաեւ հայրենի թէ սփիւռքեան բազմապիսի դժուարութիւններու եւ փորձութիւններու բախտելով՝ տեղ-տեղ ունեցաւ հասկնալի տեղափոխութիւններ, բնութեան օրէնքով իսկ սահմանուած մակընթացութիւններ ունենալու համար անմիջական ապագային:

Սկաուտական մարզի նուաճումներն ու մարզական կեանքի իրագործումները կռանցցին ու կոփեցին Ն.Մ.Լ.Մ.ի մեծ ընտանիքի բազմահազար անդամներուն կամքերը՝ անդուլ եւ անսակարկ նուիրաբերումով միշտ բարձր պահելու Շաւարշ Բրիստեաններու պարգած դրօշը:

Յառաջիկայ քառամեակը հաւանաբար շատ ատելի դժուարութիւն-

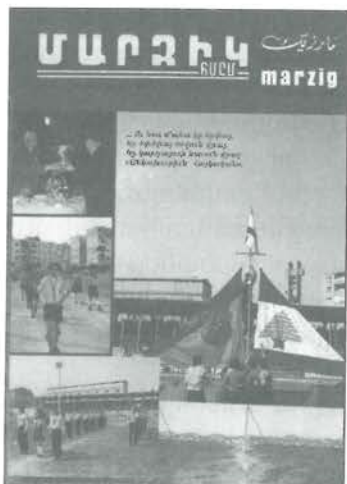
ներով լեցուն հանգրուան մը հանդիսանայ: Նայաստանի մէջ մարմնակրթական մեր միութեան պարտադրուած կաշկանդումները, նախկին Խ. Միութեան եւ Արեւելեան Եւրոպայի վերագարթնող գաղութներուն հասնելու մեր ջանքերը մէկ կողմէ եւ արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող աշխարհասփիւռ մեր մասնաճիւղերը աւելի եւս ամրապնդելու եւ աշխուժացնելու ճիգերը միւս կողմէ՝ կ'ենթադրեն ուժերու ամբողջական լարում, վասն բերանացի յանձնառութիւններու եւ գրաւոր բանաձեւերու իրագործման:

Ժողովական յիշատակներէ, բանաձեւերէ եւ յայտարարութիւններէ անդին, Պարզամատրական Զ. Ժողովը ազնիւ աշխատանքի կիրքի եւ նորարար գործունէութեան ընդարձակ հորիզոններ կը բանայ մեր առջեւ այսօր: Առանց այդ հորիզոններուն շնչարգելութեան եւ ամլութեան պիտի մարմնուէինք շաբոնց: Մերունդները վկայ սակայն, վերջին քառորդ դարուն գումարուած Ն.Մ.Ը.Մ.ի Պարզամատրական իրերայաջորդ Ժողովները քուստար նոր աւիւն եւ կենարար շունչ ներարկած են մարմնակրթական այս միութեան եւ անոր ճամբով բովանդակ հայ ժողովուրդին, քանի Ն.Մ.Ը.Մ.ը է՛ ու կը մնայ՝ աշխոյժ եւ անմասնաբեղի մէկ բաղկացուցիչը հայ կեանքին, որքան ալ ծանօթ թէ անծանօթ հոսանքներ փորձեն մրտրել անոր վսեմ նպատակները, անպեղի խաչակրութիւններ շղթայագերծելով հայանուէր ու հայրենանուէր անոր զաւակներուն դէմ:

Պարզամատրական Զ. Ժողովէն բխած ազնիւ աշխատանքի եւ նորարար շունչի առաջին արտայայտութիւնը արդէն իսկ կու տայ մեր պաշտօնաթերթ «Մարզիկ»ը ինք, նոր քառամեակին իր ընթերցողներուն ներկայանալով նոր դիմագիծով, ձեւաւորումով եւ առաջադրանքներով: «Մարզիկ» հազար մղոնի իր երթին սկիզբն է, յուսադրի՛չ սկիզբը անկասկած:

Նոր քառամեակի առաջին խօսքին հետ փակուած չենք նկատեր Պարզամատրական Զ. Ժողովին կողմէ բանաձեւուած յանձնառութիւններու մեր շարքը: Խօսքով ու գործքով այդ յանձնառութիւններուն կենսագործումը նկատելի, այլեւ ճառագայթող պիտի ըլլայ վաղը անպայման:

ԳՈՐԾԻ ԵՒ ՈՒԺԱԿԱՆՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐ ՓԱՌԱՏՕՆՆԵՐԸ

Փառապօսնները սիրող ժողովուրդ չենք ընդհանրապէս, թէւ ուրիշներու վկայութեամբ իսկ գիտենք լաւ փառապօսններ կազմակերպել: Յուցադրական-փառապօսնային աշխատանքը խոփոր կը համեմատի միութենական մեր ըմբռնումներուն եւ գործունէութեան եղանակին, քանի տքնաջան, լուռ եւ համբերաբար աշխատանքի հաւաքացողներն ենք ամէն բանէ առաջ: 77ամեայ մարմնակրթական եւ սկաուտական մեր կեանքը վկայ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի շնորհաւորելի բոլոր նուաճումները կերպած են այն խոնարհները, մեղուաջան աշխատանքի նուիրեալները, որոնք տասնամեակներ աշխատած են

անաղմուկ, լուսարձակներէ հեռու, բեմերու ետին:

Մերժած ենք սոսկ փառապօսններու կազմակերպիչ միութեան մը վերածուելու ամէն փորձութիւն: Աղմկալից փողանցքներու եւ ցուցադրական խաղերու ձեւական կազմակերպութիւն մը չենք եղած ցարդ ու կը մերժենք ըլլալ նաեւ այսուիւրեք, խորապէս համոզուած ըլլալով որ մարմնակրթական մեր միութեան ամբողջ հմայքն ու գոյաբեւումի գաղտնիքը կը կայանայ այլ տեղ, տարրուան մը մեր աշխատանքները մեր ժողովուրդին դատաստանին ճակատաբաց ներկայացնելու մեր քաջութեան մէջ:

Արդարեւ, ինքզինք յարգող ամէն միութեան նման, Ն.Մ.Ը.Մ. եւս զինք ծնող ժողովուրդին հաշիւ տալու բարոյական պարտաւորութիւնը ունի անխուսափելիօրէն: Իսկ ո՞ր եւ ի՞նչպէս Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարզիկն ու սկաուտը կրնան իրենց ստրվածն ու կերպածը ներկայացնել մեր ժողովուրդին խստապահանջ քննութեան, եթէ ոչ՝ տարեկան քննութիւններու կարգ անցած մեր միութենական փառապօսններուն, որոնցմէ Ն.Մ.Ը.Մ.ը միշտ ալ յաջողութեամբ դուրս եկած է, տարուէ տարի մար-

զական աւելի՛ փայլուն նուաճումներով եւ սկաուրական աւելի հարուստ փորձառութեամբ ներկայաճալով բոլորին:

Փաստ է, որ մեր ժողովուրդը ամէն անգամուն որ դիպած է Ն.Մ.Ը.Մ.ի փողանցքներուն առինքնող շարքերը աւելի՛ եւս փարած է անոնց գաղափարական եւ մարմնակրթական սնունդ ջամբող մեծ միութեան:

Փաստ է նաեւ, որ մեր ժողովուրդը ամէն անգամ որ ծափահարած է Ն.Մ.Ը.Մ.ական փողոց ու աղջիկներուն, անոնց հետ եւ անոնց ընդմէջէն փորձած է դարբնել դժուարահաս ամէն բարձունք նուաճելու հայու աներեր կամբը:

Վերջապէս, իրողութիւն է, որ փարեկան ամէն փառաբանէ եպք, մեր ժողովուրդը իր արդար դարաստանին ենթարկել է եպք Ն.Մ.Ը.Մ.ի գործունէութիւնը, աներկիւղ վերանորոգած է անոր հանդէպ իր փածած վստահութիւնը ու իր գաւակները աւելի՛ ինքնավստահ եւ խիտ շարքերով առաջնորդած է մեր ակումբները: Ու քանի՛-քանի՛ ծնողներ իրենց «Կակուղ Թաթիկ»ները Ն.Մ.Ը.Մ.ական պարասխանապուներու յանձնած են՝ փառաբաններու փողանցող Ն.Մ.Ը.Մ.ական սկաուրներու օրինակելի կեցուածքները իրենց աչքերուն խորը քանդակած: Քանի՛-քանի՛ հարազատներ իրենց կրտսեր պարագաները մարզական մեր խումբերու անդամակցութեան մղած են՝ փառաբաններու մրցանակակիր մարզիկներու մեքալներուն շողացող հրայրքը իրենց սրտին:

Պէտք է թերթաբել ամավերջի փարեկան փառաբաններու մեր պարմութիւնը, կարենալ խորամուխ ըլլալ անոնցմէ իւրաքանչիւրին ծրագրումի եւ պարաստութեան բոլոր ծալքերուն, անվարան հաստատելու համար, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ը՝ հայ ժողովուրդի հաւաքաւոր կազմակերպութիւնը, միսն ու ոսկորը անոր հարազատ միսէն ու ոսկորէն, ինչքան գործով ու նուիրումով անսպառ ուժականութիւն ամբարած է իր մէջ, փառաբաններու ճամբով փարուէ փարի աւելի եւս ճառագայթելու հայ իրականութեան ընդհանրապէս գորշ առօրեային մէջ:

Ներեւաբար, միութենական մեր փառաբանները ցայտուն արտայայտութիւններն են Ն.Մ.Ը.Մ.ական գործի եւ ուժականութեան, միաժամանակ ըլլալով այդ արտայայտութիւններէն շար՛ աւելին ...:

ՆԱԲԱՍԱՐԴԵԱՆ ՈԳԻՆ ԶՐԱՆԸ ՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՅԱԲԵՐԺՈՒԹԵԱՆ

Կրկնուած իմաստութիւն է, որ մարմնամարզը լաւագոյն միջոցն է մարմնի ֆիզիքական եւ բարոյական նկարագրի կերպման: Մարմնամարզի փարբեր ձեւեր կը կոփեն ու կ'ազնուացնեն մարդկային նկարագիրը, անկէ դուրս կը վանեն ապառոջ բոլոր փարբերը՝ կազմաւորելով բարոյապէս առողջ եւ ֆիզիքապէս ուժեղ Մարդը:

Ուժեղներու եւ ուժականութեան դարն է 20րդ դարը: Մեր շուրջը մարդիկ, պէտրութիւններ եւ ազգեր յարգանք, պարկառանք եւ ինքնուրոյն փեղ կը ստանան, կը պարփաղդեն ուժով միայն: Իսկ ուժեղ են առոյգը, առողջն ու կորովին:

Ստրկութեան եւ զուլումի դարաւոր պայմանները շարքան աղճափեցին ու խաթարեցին հայու անաղարտ բարոյականութեան եւ կորովամիտ նկարագրի ըմբռնումներէն: Նայ հոգիներու ասիական եւ գաւառական թմբիրը շարքան յաճախ հիւանդացուց բովանդակ հայ ազգը: Ներեւաբար, առողջացնելով եւ մաքրագրելով հայ հոգին ստրկացուցիչ օտար կապանքներէն, պիտի առողջանար նաեւ մարմինը հայուն, վերակերպելով նոր օրերու մարտահրաւերներուն պարտաւոր առոյգ եւ կայտառ հայը:

Ահա թէ ո՛ր պէտք է փնտրել Ն.Մ.Ը.Մ.ի առաքելութեան գլխաւոր ինքնապարտիւններէն մէկը: Նազի թիթեղաւաններէ եւ որբանոցներէ դուրս եկած, հայ կեանքի մէջ ծաւալած մարզական եռուն գործունէութեամբ, մարմնակրթանքի հոյլ մը նուիրեալներ վիթխարի գործ կատարեցին **նոր հայու** առողջ եւ առոյգ նկարագրի կերպման համար, փեւաբար հող եւ ուժ պարտաստելով յառաջիկայ օրերու շարքան աւելի մեծ գործերու:

Անվիճելիօրէն, Ն.Մ.Ը.Մ.ի ճամբով հայ ազգային արմատներու վե-

րադարձ մը կարարուեցաւ անցնող փասնամեակներուն, երբ պայմաններու բերումով ուշադրութենէ հեռացած մարմնամարզը վերադարձաւ հայուն առօրեայ, խանդավառեց ու խռովեց զինք, օրէ օր զայն քիչ մը աւելի մօտեցնելով իր հարազատ արմաքներուն, Նաւասարդեան ոգեկան ուժին եւ մարտունակութեան:

Ամէն վերադարձ ինքնին յեղաշրջում մըն է անկասկած: 20րդ դարը նոր ժամանակներու նոր պահանջներ կը ներկայացնէ բոլորիս, անհատաբար եւ հաւաքաբար, յեղաշրջումի, բարեփոխումի եւ վերակազմակերպումի հրամայականներ ընդգծելով մեր չորս դին: Ու ազգային մեր արմաքներուն վերադարձը, բարոյական մեր անխաթար դիմագիծին եւ ֆիզիքական փոկունութեան ողջունելի վերադարձը կը նշէ անպայման:

Այլապէս ի՞նչ բացաբրութիւն գտնել բռնագրաւուած Աշտիշապէն, Տարօնէն եւ պարմական Երիզա աւանէն հազարաւոր մղոններ հեռու կազմակերպուած նորօրեայ Նաւասարդեան խաղերուն, որոնք օտար երդիքներու Ն.Մ.Ը.Մ.ական հայաբոյր մթնոլորտի մէջ ուրիշ բանի չեն կրնար ծառայել, եթէ ոչ՝ անխարդախ հայկականութեան ակունքներու որոնման:

Նաւասարդեան խաղերով այսօր հայութեան ոգեկան ուժը քիչ մը աւելի կը խլրփայ օտարութեան ցուրտ ափերուն փուայտող զանգուածներու սրտին: Գաւառային-գաղութային փրամադրութիւնները շերտ մը աւելի կը հեռանան հատուածական հոգիներու խորերէն, Միացեալ Նահանգներու փարբեր շրջաններէն զանոնք համախմբելով «Մէկ Նայութեան եւ Մէկ Նայրենիքի» ծառայութեան Ն.Մ.Ը.Մ.ական ամպիովանիին փակ:

Նաւասարդեան ոգին այսօր Միացեալ Նահանգներու մէջ է, 20րդ մարզախաղերու փիրական ներկայութեամբ: Երէկ ան կը թեւածէր Պէլյութի մէջ, Մայիսեան փառափօնի կազմակերպութեամբ: Նախանցեալ օր այլուր էր: Վաղը հաւանաբար ըլլայ Աւստրալիա, Գանապա, Ֆրանսա, Սուրիա եւ հոն ուր հայու շունչ կայ, հայու կեանքը շնչատրող Ն.Մ.Ը.Մ.ական միաւոր կայ: Նոյն ոգին է այդ, որ 77ամեայ իր անշեղ առաքելութեան հաւատարիմ՝ կոչուած է հայութեան աշխարհասփիւռ բոլոր հատուածները համախմբել ազգային նուիրական յարկութիւններու շուրջ, անոնցմով լիցքաւորուելու եւ իբրեւ զպանակեալ ուժ պայթելու Յաւերժական Նայաստանի եւ Յաւերժական Նայութեան բոլոր թշնամիներու ճակատին:

ԲԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵՐ ԱԲԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ներքո է մեր կեանքը: Ներքո է միութենական մեր առօրեան: Շարունակ ջիղ սպառող եւ հոգի մաշեցնող աշխատանքները կը խլեն մեր գործունեութեան մեծագոյն ժամանակը:

Ներքով կլանուած՝ կամայ-ակամայ կը դառնանք զոհերը սովորամոլութեան եւ կրաւորականութեան: Ի գուր չէ, որ մեր շուրջը օրէ-օր կը նուազին սպրեղծագործ միտքերն ու նախաձեռնող փրամադրութիւնները, քանի մարդիկ, բազմութիւններ, փակաւ կը խրին հեւքոյր ընթացիկ աշխատանքներու մէջ:

Կեանքի եւ միութենական առօրեայ հեւքին մէջ անպայման որ փրկութեան լասպ մը պէտք է գտնել: Լաւագոյնն ու ապահովը այս պարագային՝ բանակումներն են, որոնք ընկերութեան փազնապնտրէն եւ փաղփուկներէն հեռու, բնութեան հրաշագեղ ծոցին մէջ, միտք ու հոգի կ'ազնուացընեն, կամք կը կոփեն, նկարագիր կը կերտեն եւ աշխատանքի նպատակամղիչ եռանդ կը ներշնչեն ամենէն թուլամորթ եւ սովորամոլ մարդոց նոյնիսկ:

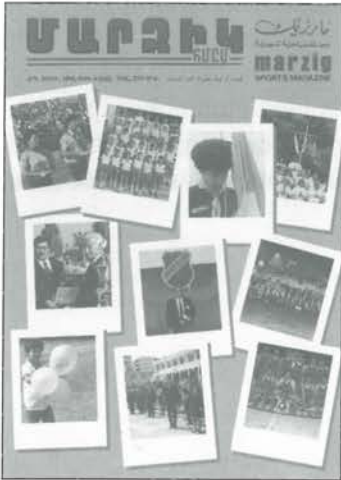
Այս իմաստով, Ն.Մ.Ը.Մ.ական բանակումները մարդկային եւ սկաութական առաքինութիւններու զարգացման բժախնդրութեամբ չեն փարբերիր ընթացիկ բանակումներէ, որովհետեւ դասփարակչական այլեւայլ միջոցներով անոնք լաւագոյնս կը նպաստեն ազնիւ մարդու եւ քաղաքացիի կերման: Տարբերութիւնն ու յարկանշականը սակայն պէտք է փնտռել այլ տեղ. հո՛ն ուր Ն.Մ.Ը.Մ.ական բանակումները կոչուած են պատրաստութեանը յանձնառու հայուն: Ա՛յն հայուն, որ գիտէ Նարեկացիի քաղցրահնչիւն հայերէնով աղօթել, Դաւիթ Բէկի հերոսական կամքով ոգեզինուիլ եւ Անդրանիկներու աննկուն հաւաքքով պայքարիլ:

Բոլորին ծանօթ է, որ այնքան ալ փայփլուն չեն մեր բանակումներու վրանները, ոչ ալ բացառիկ յարմարութիւններով օժտուած են մեր բա-

նակավայրերը: Մերունդներ կրնան վկայել, թե ինչպիսի՛ խեղճուկ պայմաններու մէջ բանակումներ կազմակերպուած են ոչինչէն ամէն ինչ սպեղծող միութենականներու կողմէ: «Չկա»ներն ու «չունինք»ները երկրորդական եւ լուսանցքային մտահոգութիւններ դարձած են, սակայն, երբ **Ռզին**, **Կամքն** ու **Նաւապքը** կնքուած են Ն.Մ.Ը.Մ.ական դրօշով եւ հայ ժողովուրդի դարաւոր սրբութիւններով: Դասփարակութիւնն ու Նաւապքը «լեռներ շարժած են» այս պարագային:

Այսօր, փասնամեակներու աւանդութիւնն ու առաքելութիւնն է որ կը շարունակուի անշեղօրէն, քանի Ազատ, Անկախ եւ Միացեալ Նախասրանէն դուրս կազմակերպուած Ն.Մ.Ը.Մ.ական բանակում կայ, քանի նման բանակումի հայրենիքին ու հայ ժողովուրդին ծառայելու պատրաստակամութեամբ Եռագոյն դրօշին պատուի կանգնող մէկ հարիկ Ն.Մ.Ը.Մ.ական կայ:

ՆԻՆՆ ՈՒ ՆՈՐԸ

Յաճախ կրկնուած է, թէ անցեալ դարձած ամէն բան հին չէ, ինչպէս որ նոր ներկայացուող ամէն բան նոր չէ: Նինն ու նորը մեքայլին երկու երեսներն են, զիրար ամբողջացնող եւ արժեւորող: Ինքնանըպարակ հինը դարապարտուած է դառնալու անարժէք հնութիւն եւ, ըստ այնմ ալ, ճակատագրուած է փոշիանալու եւ անհետ կորսուելու մարդկային յիշողութիւններէն եւ արժէքներէն: Երբ անդին, ինքնանպարակ նորը, իր կարգին, վիճակ-ւած է դառնալու սոսկական նորածնութիւն, շուկայիկ նորոյթ, դարձեալ դարապարտուած՝ ի սպառ կորսուելու մարդկային յիշողութիւններէն եւ արժէքներէն:

Մարդկային եւ յարկապէ՛ս մարգական կեանքը փեւական կամրջում մըն է հինի եւ նորի մօտեցումներուն, ուր կու գան զիրար լրացնելու հինին փորձառութիւնն ու նորին կենսունակութիւնը: Առանց հիներու փորձառութեան եւ իմաստութեան դժուար թէ նոր նուաճումներ արձանագրուին, ինչպէս որ առանց նորերու եռանդուն եւ նորարար ճիգին՝ դժուար թէ անցեալի յաջողութիւններ կրկնուին:

Այս խորհրդածութիւնները կը կատարենք հին ու նոր փարիներու գնահատականը կատարելու փորձով մը: Արդարեւ, բոլորին նման մենք եւս հին փարի մը ձգեցինք մեր ետին եւ նոր մը դիմաւորեցինք յոյսերով լեցուն:

Ինչպիսի՞ փարի մը ձգեցինք մեր ետին, եւ ի՞նչ ակնկալութիւններով կը դիմաւորենք նորը: Եթէ նոյնիսկ խուսափինք հարցադրումէն՝ ժամանակը ի՞նք պիտի կատարէ հաշուեյարդարը եւ շարունակէ իր ընթացքը:

Նոր փարի մը, սակայն, կը սկսի ըստ օրացոյցի եւ աւանդական սովորութեանց: Խորքին մէջ, այլ փարի մըն է որ կը սկսինք, եւ ոչ թէ նոր մը: 1996ը՝ նոր փարին, իրապէս կրնայ նոր ըլլալ միայն այն պարէն, երբ հինին ու նորին վարպետ կամրջումով՝ մենք կը յաջողինք նորոգել **հայ ընտանիքին, միութեան, ժողովուրդին եւ հայրենիքին** նուիրումի մեր եռանդն ու աւիւնը: Այլապէս, բոլորս ալ ենթակայ կը մնանք կեանքի հաշուեյարդարի դաժան պարզամին, որ յոգնածներէն կը պահանջէ

նստիլ, փկարներէն՝ նահանջել, իսկ հոգեպէս սնանկներէն ու պարտը-
լածներէն՝ «զէնք»երը վար առնել:

Իսկ մենք «անկապար իղձեր» ունինք դեռ, «անկապար փենչեր»՝
բազմաթիւ: Չենք կրնար, իրաւունք չունինք յոգնելու, նահանջելու եւ
մեր «զէնք»երը վար առնելու, քանի փեւաբար բարձրանալու եւ բարձ-
րացնելու կոչուած ենք մեր ծնունդովն իսկ:

Բարձրանալ՝ ծառայութեամբ, լուռ աշխատանքով եւ անշահախըն-
դիր նուիրումով:

Բարձրացնել՝ ուրիշներով բարձր մնալու անհուն գոհունակութեամբ
եւ հպարտութեամբ:

Ու բարձրանալ այնքան, որ գիտնալ պատուել եւ մեծարել հինը, ան-
փեսել ու արհամարհել հինցածը: Ողջունել եւ գնահատել նորութիւնը,
սակայն մերժել եւ չորդեգրել խափուսիկ նորաձեւութիւնը:

ՊԱՏՆԷՇԻ ՎՐԱՅ ԻՆԿՈՂՆԵՐՈՒՆ

(ԵՂՐԱՅՐՆԵՐ ՎԱՐԴԳԷՍ ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ,
ԼԵԻՈՆ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ ԵՒ ՆԵՐՍԷՍ
ԽԻԻՏԱՎԵՐՏԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ)

Անյիշարակ դարերեն եկող իմաստաբու-
թիւն ունի ժողովրդային այն խօսքը, թէ
«Ծառերը կանգնած կը մեռնին»: Իրենց
արմատները զիրենք սնանող հողին մէջ
խրած, ծառերը արեւ-ամրան շուք կու
փան իրենց շուրջ հասակ առնող թուփե-
րուն, իսկ ցուրպ-ձմրան զանոնք կը
պաշտպանեն ահեղ փոթորիկներէն: Բոլոր-
էն առաջ եւ բոլորէն աւելի իրենք կ'են-
թարկուին բնութեան քմայքներուն ու պա-
տուհասներուն, սակայն միշտ ալ խրոխր
հասակով կ'աճին ու կ'աճին, իրենց շուքն
ու հովանին կը փարածեն ու կը փարածեն,
մինչեւ որ չարաքախր օր մը կ'աջինահար-
ուին ու կընին:

Բայց հերոսներու կեանքը եւս այդպէս չէ՛: Ներոսները եւս կանգնած
կը մեռնին, պատմելի վրայ, վաղուան յաղթանակի պայծառ փեսիքը
իրենց աչքերուն: Կը մերժեն նոյնիսկ ծնրադրել, իսկ եթէ ծնրադրեն՝
ապա խունկ ու մոմ կը վառեն զիրենք կանխող նահապակ հերոսներու
յիշարակին: Եթէ խոնարհին, կը խոնարհին հողը համբուրելու եւ անկէ
կենարար աւիշ սփանալու համար: Ու եթէ իյնան դիւահար, կ'իյնան հո-
գիները մարմիններէն վեր ոգի՛ դարձնելով, ապագայ սերունդները
առաջնորդող ոգի:

Այսօր, իրենց նահապակութենէն փասնամետակ մը ետք, ապագայ
սերունդներու առաջնորդող ոգիներ կը հանդիսանան օրինակները
Ն.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան արենապետ եղբ. Վարդգէս Տէր
Կարապետեանի, եղբայրներ Լեւոն Պէրպէրեանի եւ Ներսէս Խիւրա-
վերպեանի, որոնք թշնամիի ռազմաճակատներէն հեռու, վարդգի հար-
ւածներով ինկան հայ ժողովուրդի ներքին կազմակերպման նուիրա-
կան պարտականութեան ճամբուն: Ճակարագիր...

Անոնց ճակատագիրը հայ ժողովուրդի արթուն պահակը ըլլալն էր, իրենց դաւանած գաղափարին հաւաքարիմ մնալն էր, յանձնառութեան պատրէշը ջրէլն էր, ու այդ պատրէշին վրայ ալ անոնք ինկան:

Եղբ. Վարդգէսը՝ մահէն չվախցողի եւ մահը արհամարհողի ներքին անդիմադրելի գօրութեամբ,

Եղբ. Լեւոնը՝ պարտականութեան եւ պարտաւորութեան գիտակցութենէն բխող արեան հրաշէկ կաթիլներով,

Եղբ. Ներսէսը՝ անձնագոհութեան միշտ պատրաստ՝ հայրենաբաղձ հերոսի ժպիտը դէմքին:

Գաղափարական իրենց նուիրումին գինը իրենց արիւնը եղաւ: Կենարար արիւնը, որուն մէջ վերականգնելու, վերակազմակերպուելու եւ նոր Վարդգէսներ, Լեւոններ եւ Ներսէսներ ծնանելու կարողութիւնը միայն կրնայ գրնել մեր ժողովուրդը, եւ որմէ կրնան սարսափիլ հայութեան թշնամիները բոլոր:

Արիւնը պատմութեան շիճուկն է: Պատմութեան թաւալքը կը շարունակուի, իսկ արին թափողներուն փեղը կու գան նորերը՝ փարբեր անուններով, սակայն նոյնքան եւ աւելի՛ յանձնառութիւններով ու վճռականութեամբ գինուած:

Մեր պատմութիւնն է այս, Տայո՛ց Պատմութիւնը, կանգնած ծառերու նման պատրէշի վրայ նահապակուածներու արեան թանաքով գրուած պատմութիւնը:

«ՄԵՆՔ ՉՆԱՆԳԱՆՔ ԴԵՌ ԿԸ ԳԱՆՔ»

(Հ.Մ.Ը.Մ. ՊՈՒՐԾ ՀԱՄՈՒՏԻ
ՅՈՒՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

«Սարդարապատում ամեն բան նորից սկսուեց, երբ ամեն ինչ պիտի վերջանար այնպեղ» պարզամեց հայրենի եղերաբախար բանասպեղծը, «Մրբազան քաջերու» անունով վկայագրելով, թե՛

**«Մենք չհանգանք դեռ կը գանք,
Երբ փայ գանգը, ահագանգը
Որ մեր հոգու պարփքը փանք»:**

Մեւակեան պարզամեն **երեք** փասնամեակ եփք, այսօր, «հոգու պարփքը» փալու աներկիւղ պարասփականութեամբ «մենք չհանգանք դեռ կը գանք» կը գոչեն Հ.Մ.Ը.Մ. Պուրծ Նամուփի բազնահարիւր անդամները եւ անոնց հեփ միասին Հ.Մ.Ը.Մ.ի բովանդակ ընփանիքը:

«Մենք չհանգանք»ի սրփազին գոչիւնը այսօր կու գայ շրթներէն այն սերունդին, որուն մեծ հայրերու եւ հայրերու սերունդները՝ Սարդարապատով իրենք զիրենք ճանչցող հայո՛ր գաւակները, հայրենիքէն հեռու, հայրենիքի բորք կարօփով, սփիւռքեան ասփանդական իրենց կեանքին մէջ երդուեցին ամեն բան սկիզբէն սկսիլ, երբ կը կարծուէր թե՛ ամեն ինչ պիտի վերջանար Սփիւռքով:

Ու եթե՛ ոչ ամեն բան, լիբանանահայութեան համար գեթ շար բան սկսաւ Պուրծ Նամուփով, որուն երկունքը չապրեցան «երկինքն ու երկիրը», այլ՝ թշուառ ու փարագիր այն հագարաւորները, որոնք հիւղաւաններէ եւ որբանոցներէ նոր դուրս եկած՝ համեսփագոյն միջոցներով կերփեցին թիթեղն ու քարը հայաշար այս շրջանին:

Քարկոփները եւ քարկոփներու սերունդը, սակայն, շուփով անդրադարձաւ քարի ու կառոյցի շնչաւորման կարելորութեան եւ շար աւելի համեսփ միջոցներով եւ կարելիութիւններով սրեղծեց միութիւններ եւ կազնակերպութիւններ, որոնք մարդակերփումի եւ հայակերփումի

վառ հնոցներ հանդիսացան յաջորդական սերունդներու:

Ն.Մ.Ը.Մ. Պուրճ Նամուր, 60ամեայ յոբելեարը Լիբանանի մէջ, մէկն էր յիշեալ միութիւններէն, որ գործունեայ փարիներու իր կեանքով թէ անդամներու թիով կրնար այնքան ալ չփարբերիլ այլ միութիւններէ, եթէ երբեք ան չյափկանշուէր ու չզնահարուէր Պուրճ Նամուրի եւ անոր ճամբով Սփիւռքի հայութեան հոգեմտաւոր եւ մարմնակրթական մարզերու զարգացման իր բերած պարկառելի ներդրումով:

Իրողութիւն է, որ հայ կեանքի իւրաքանչիւր փրոփին հետ շնչող ու ապրող հնոց մը հանդիսացաւ Ն.Մ.Ը.Մ. Պուրճ Նամուր, 60 փարիներ շարունակ սկաուրական եւ մարզական ճառագայթող գործունէութիւն ծաւալելով մեր կեանքին մէջ: Քանակ եւ որակ ունեցաւ ան միաժամանակ, որակաւոր քանակի պարարաստութեան իրեն յափուկ առինքնող մթնոլորտ մը ստեղծելով իր շուրջ: Մարդկային ազնուագոյն արժէքներու եւ հայկական վեմ իրելալներու ջամբումի մթնոլորտ մը, որուն քուրային մէջ թրծուողները եթէ նոյնիսկ Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ չշարունակեցին իրենց երթը, ապա ապահովաբար դարձան ու մնացին ազնիւ քաղաքացիներ, ուր որ ալ գտնուեցան անոնք:

Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ. Պուրճ Նամուրի հնոցին մէջ թրծուած հայորդիներու, պարզ անդամներ թէ վարիչ-պարասխանապրուներ, այսօր կարելի է հանդիպիլ քիչ մը ամէն գաղութի մէջ: Որակաւոր քանակի ներկայութեան աշխարհաբարած վկայութիւն մը, ինչ որ անկասկած պարի կը բերէ մասնաճիւղին եւ փեւաբար անոր գուրգուրացող եւ իր գաւակները յանձնող Պուրճ Նամուրի սքանչելի ժողովուրդին, որ քաջածանօթ է արեւելեան այն իմաստութեան, թէ՛ **«Կարթով փոխանցուած դաստիարակութիւնը հոգիին հետ դուրս կու գայ միայն»**: Իսկ Պուրճ Նամուրի մէջ Ն.Մ.Ը.Մ.ը նորահաս սերունդներուն կը փոխանցուի կարթին հետ, հազիւ թէ դողդոջուն գայլիկ մը իր առաջին կանչերուն հետ սորվի երգել՝

«Մենք չհանգանք դեռ կը գանք»...

Ն.Մ.Ը.Մ.Ի ԿՈՐՈՒՄՏԸ՝ ԵՂԲ. ԵՐՈՒՄՆԴ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

Ոչ ոք կրնայ այնքան խոր սզալ կորուստը եղբ. Երուանդ Տեմիրճեանին, որքան «Մարգիկ»ի խմբագրական այս էջը, որուն բեմէն փասնամեակ մը ամբողջ եղբ. Երուանդ բարձր պահեց իր եւ նմաններուն մտքի լոյսով բոցկլկող Ն.Մ.Ը.Մ.ի գաղափարական ու բարոյական լուսեղէն ջահը, իբրեւ հիւսիսի աստղը ուղեկորոյս հայ մարդուն:

Արդարեւ, մեզմէ ո՞վ փոթորկոյր իրիկուն մը երկինքը չէ դիպած եւ հիւսիսի աստղը չէ փնտռած: Ն.Մ.Ը.Մ.ով շնչող մեր իրականութեան մէջ, կա՞յ մէկը որ փափաւնումի եւ փազնապի իր պահերուն մտքի ու հոգիի իր աչքերով չէ որոնած Ն.Մ.Ը.Մ.ի՝

աստղը, գաղափարական-բարոյական ջահը:

Ճիշդ է, որ հիւսիսի աստղին նման, Ն.Մ.Ը.Մ.ի գաղափարական-բարոյական փիպարը եւս հեռու թուած է հասարակ մահկանացուներու հասողութենէն, մարդիկ փեւաբար ձգտած ենք հասնիլ անոր, բայց նաեւ ճիշդ է, որ եղբ. Երուանդի եւ իր նմաններուն գրիչով գաղափարական-բարոյական այդ փիպարին կափարեալ վեհութիւնը աւելի պայծառ ու մօտ թուած է շարերուն: Տարածութիւնները մրցանշային արագութեամբ կտրող եղբ. Երուանդ, այն քիչերէն էր, որ բացառիկ յարկութիւնը ունէր իր ուրբերուն նման իր գրիչով եւս հեռաւորութիւնները նուաճել ամէնէն կարճ միջոցին եւ մարդոց, բոլոր փարիքի ու խաւերու մարդոց, սրբերուն եւ հոգիներուն հասնիլ ամէնէն արագ ձեւով:

Այսպէս է որ, ազգային-հասարակական, կրթական-մշակութային բնագաւառներուն մէջ իր ցուցաբերած բազմաթիւ կարողութիւններուն կողքին, Ն.Մ.Ը.Մ.էն ներս ան դարձաւ սիրելի դասախօսը գայլիկին ու արեւոյշին, փնտռուած ժողովականը վարչականին ու պարասխանափուին, յարգելի խորհրդապրուն մարգիկին ու մարգաւտրին, կորովի խմբագիրը «Մարգիկ»ին ու Ն.Մ.Ը.Մ.ական հրապարակութիւններուն:

Խոր հաւատքով ու գիտակցութեամբ, եղբ. Երուանդ կարծիք ու կեց-

լածք ունեցաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ն ու հայ ժողովուրդը յուզող ամէն երեւոյթի մասին: Ողջունեց եւ գնահատեց իւրաքանչիւր յաջողութիւն եւ նորութիւն, քանի նորութեան եւ նորարարութեան մարդը եղաւ ան ամէն բանէ աւելի: Միաժամանակ, լուսարձակի փակ առաւ իւրաքանչիւր ընկերկում եւ ձախողութիւն, փորձելով անպայման ուսանելի դաս մը քաղել ամէն փորձառութենէ, քանի փարբեր սերունդներու ուսուցիչն ու դաստիարակը եղաւ ան միանգամայն: Այսպէս չէ՞, որ ան մինչեւ անգամ մարզական իր կեանքին մէկ պարփութիւնը անմահացուց՝ ուսանելի դաս փոխանցելու... «պարփուած ախոյեանի մը» իր պատմութեամբ:

Աներկիւղ հաւաքքի, աննահանջ կամքի եւ կրքոյր աշխատանքի մարդը եղաւ եղբ. Երուանդ Տէմիրճեան, որուն փեսակէտները յաճախ կարելի էր ջրածնել, բայց երբեք՝ կարելի չէր ջարգել, քանի անոնք միութենական փարիներու փորձառութեամբ խարսխուած էին որոշ համոզումներու եւ սկզբունքներու վրայ, իսկ ի՛նք՝ ամէն բանէ առաջ համոզումի եւ սկզբունքի մարդն էր անվիճելիօրէն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընփանիքը այսօր կը սգայ կորուստը եղբ. Երուանդ Տէմիրճեանին եւ իր այնքան գուրգուրած «Մարզիկ»ի խմբագրական էջէն կ'ըսէ, թէ իր եւ իր նմաններուն մտքին լոյսով բոցկլտած Ն.Մ.Ը.Մ.ի լուսեղէն ջահը վառ պիտի մնայ ընդմիջփ, իբրեւ իւղ սպառելով նաեւ եղբ. Երուանդի միութենական եղբայրներուն աչքին լոյսն ու սրտին փրփր մինչեւ մահ, եթէ Ն.Մ.Ը.Մ.ը մահ ունի, ու եթէ Ն.Մ.Ը.Մ.ի ջահը կարելի է շիջանել:

Նանգչէ՛ անխռով, եղբ. Երուանդ, որովհետեւ ցուրտ հողը չէ միայն քեզ գրկողը, այլ մե՛նք, մեր սրտով ու հոգուով:

ՃԱՏՐԱԿԸ՝ ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ՆԱՅԵԼԻՆ

Փիլիսոփայ մը առիթով մը յայտնած է. «Կեանքը խաղ է, եւ միայն խաղն է իրական կեանքը»: Ճարտակի մեծ վարպետ մը վկայակոչելով յիշեալ փիլիսոփային խօսքերը, իր կողմէ մեկնաբանութիւն մըն ալ աւելցուցած է անոր. «Կեանքը ճարտակ է, իսկ ճարտակի իրաքանջիւր խաղ՝ կարծես նոր կեանք»:

Խաղին, մարզախաղերուն, բայց յարկապէս ճարտակին մէջ փութաբար նոր կեանք որոնելու եւ գտնելու այս փիլիսոփայութիւնը նոր չէ, սակայն անիկա անգամ եւս լուսարձակի փակ կ'առնենք ճարտակի Երեւանի 32րդ Ողիմպիակահին առիթով, ուր աշխարհի զանազան եր-

կիրներէն ժամանած փարբեր աշխարհայեայցքի, ոճի եւ խառնուածքի փեր վարպետներ փասնհինգ օրեր շարունակ լուռ պայքար մղեցին մարզախաղի մը մէջ, որ ծանօթ է իբրեւ փրամաբանական փութալնէրու եւ անհամար հաւանականութիւններու խաղ:

Ճարտակը հինէն ի վեր ծանօթ է իբրեւ յարձակողական եւ պաշտպանողական ռազմագիտութիւններու բարդ մարզախաղ մը, որուն գլխաւոր առանցքը կը կազմէ մրցակիցի մը մնալուն եւ ոչ թէ երթալու պայքարը: Արդարեւ, փարբեր փարիքի եւ փորձառութիւններու փեր ճարտակի վարպետներ, մրաժումի եւ հոգեբանութեան բազմաթիւ ազդակներու վրայ հիմնուած, փրամաբանական որոշ կարելիութիւններէ մեկնելով՝ սուր պայքար կը մղեն լաւագոյն խաղի աւարտի մը յոյսով: Իսկ այս պարագային կը յաղթեն անոնք, որոնք փոխանակ իրենց մրաժողութիւնը փորձուած կարելիութիւններով կաղապարելու, ամէն վրանգ յանձն առնելով՝ անդադար նոր կարելիութիւններ կը փնտրեն, իրաքանջիւր շարժումի հետ նորութիւն մը բերելով իրենց խաղատճին:

Բայց մարդոց ու մարդկային հաւաքականութիւններու կեանքը եւս նման չէ՝ ճարտակի խաղափախարակին շուրջ մղուած պայքարին: Մարդիկ իրենց առօրեայ կեանքի մրցակցութիւններուն, իսկ հաւաքակա-

նութիւններ իրենց դէմ ցցուած դժուարութիւններուն կը դիմանան, ամէն փորձութենէ վերանորոգուած, նոր փորձառութեամբ՝ մը հարըս-
տացած ու յաղթական դուրս կու գան, երբ հոգեկան փոփոխութեան
իրենց աւիշը անցեալի հարուստ փորձառութիւններէ քաղելով, փրա-
մաբանական ներկայի մը վրայ հիմնուելով, նորարար եւ յանդուգն կեր-
պով կը ներեն ապագայի իրենց հաստատ քայլերը:

Յանդուգն եւ գիտարար նման խաղաոճ, անշուշտ, կրնայ հաճելի
ջրուիլ ճարտակի ամէն մրցակիցի, մանաւանդ՝ պահպանողական ուղ-
ղութեան փէր վարպետներու, անոնց՝ որոնք իրենց ներկան միայն ներ-
կայով արժեւորելու կաշկանդիչ մօտեցումով, կրկնուած եւ ծանօթ լու-
ծումներու կը դիմեն՝ պաշտպանողական աւանդական խաղաոճ մը որ-
դեգրելով: Մնացեալը ծանօթ պէտք է ըլլայ բոլորին. երկու մտածողու-
թիւններու ներկայացուցիչներուն միջեւ երկար ու սուր ճակատում:

Ճարտակի պարագային, սակայն, հետաքրքրականօրէն նկատուած
է, որ մրցակիցներու ճակատումին մէջ թագաւորը թագաւոր չի հալա-
ծեր, այդ պարտականութիւնը վստահուած է թագուհիին՝ կանացի իր
սնամիտութեան յագուրդ փալու համար, փիղին՝ իր ծանրամարմին
ներկայութիւնը արդարացնելու համար, ձիին՝ իր ճարտակութիւնը ցոյց
փալու համար, բերդին՝ բերդագելութեան իր ծառայութիւնը մատուցա-
նելու համար, եւ վերջապէս ու մասնաւորապէս զինուորին՝ իր հաւա-
տարմութիւնը ցոյց փալու եւ ... թագուհիի, փիղի, ձիի կամ բերդի վե-
րածուելու համար:

Իսկ կեանքի մէջ, մանաւանդ Երրորդ Աշխարհի «հաւատարիմ զին-
ւոր»ներու վարչակարգերու փակ, մարդոց կամ հաւաքականութիւննե-
րու դէմ շղթայագերծուած հալածանքներն ու պայքարները արդեօ՞ք
ճարտակի ճակատումներէն փարբեր օրինաչափութիւններու կը հետե-
լին: Կը կասկածիմք:

Ներեալբար, յարափել կերպով փոկալու, հզօրանալու, յաղթելու եւ
յառաջդիմելու համար, իւրաքանչիւր մարզիկ թէ մարզասէր, նման
ողիմպիականներու առիթով երկա՛ր պէտք է կանգ առնէ ճարտակի
խաղափախակին՝ ի՞ր կեանքի հայելիին առջեւ, որպէսզի միշտ կարե-
նայ ուսանելի դասեր քաղել «**Կեանքը ճարտակ է**» իմաստուն բանաձե-
լումէն:

ԱԿՆԿԱԼՈՒԹՒԻՆՆԵՐ ՍԻՏՆԻԻ ՆԱՄԱՆ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԽՄԲԱՊԵՏԱԿԱՆ Գ. ԸՆԴՆԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԷՆ

Այն պահուն, երբ Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակը ահազանգ կը հնչեցրնէ, թէ աշխարհի փարածքին 80 միլիոնի հասած է թիւը իրենց բախարին լքուած երեխաներուն (5 - 14 տարեկան), որոնք փոխանակ բնական մանկութիւն մը ապրելու, գերեվարութեան, առուծախի եւ ափ մը փողարի փոխարէն անմարդկային շահագործումներու կ'ենթարկուին:

Այն պահուն, երբ ԵՈՒՆԻՍԷՖ տարեկան իր տեղեկագիրին մէջ գորշ գոյներով կը ներկայացնէ Նայաստանի մէջ տիրող թշուառութեան եւ անտիրութեան այն պայմանները, որոնց մէջ իրենց գոյութիւնը կը քաշկռտեն հայրենի 800 հազար երեխաներ:

Ու այն պահուն, երբ սփիւռքեան փարբեր գաղութներու խորշ անկիւններուն մէջ, վիճակագրական ոչ մէկ փորձ կրնայ գնահատել թիւը օրէ օր այլասերող, օտարացող եւ իրենց ինքնութենէն պարպուող հայ մանուկներուն, Ն.Մ.Ը.Մ. Աստրալիոյ մայրաքաղաք Սիդնիի մէջ, 14 - 23 Դեկտեմբեր 1996, կը գումարէ խմբապետական իր Գ. Ընդհանուր Ժողովը, օրակարգի վրայ ունենալով Աստուծոյ, հայրենիքի եւ մարդկութեան ծառայելու երդում կապարած իր բազմահազար սկաուտներուն դաստիարակչական հրապարակ մտաւորութիւնները:

Արտակարգ խանդավառութեան մէջ է Ժողովը հիւրընկալող Ն.Մ.Ը.Մ.ի Աստրալիոյ միաւորը: Եռուզեռի մէջ է երկրագունքի հեռաւոր անկիւնը ծուարած Սիդնիի հայ գաղութը, որ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական այս Ժողովին առիթով բացառիկ պատեհութիւնը ունի հաղորդակից դառնալու Ն.Մ.Ը.Մ.ի ճամբով սփիւռքեան զանազան գաղութներու մէջ փարուող հայապահպանման հսկայական ու երբեմն ալ՝ հերոսական ճիգերուն:

Սպասումի մեջ է Ն.Մ.Ը.Մ.ի բովանդակ ընթացիքը: Իրենց աչքերը Սիփնի սեւեռած են նաեւ սկաուտական մարդաշ սերունդի դաստիարակութեամբ մտահոգ հայութեան զանգուածները, որոնք անհամբեր կը սպասեն Սիփնիի Ժողովէն բարձրանալիք սպիտակ ծուխին:

Արդարեւ, գաղտնիք մը չէ, որ սրընթաց փոփոխութիւններ ապրող ներկայ աշխարհին մեջ, արդէն իսկ ընկերա-տնտեսական բարդ տագնապներով ծանրաբեռնուած սփիւռքահայ մեր գաղութները, այսօր անհաշիւ զոհողութիւններու գնով մէկ կողմէ կը մղեն ազգային իրենց գոյատեւման դաժան պայքարը, իսկ միւս կողմէ՝ ի գին մեծ դժուարութիւններու կը փորձեն գէթ նոր կազմաւորուող սերունդէն հեռու պահել Նայաստան - Սփիւռք նոր բեւեռացման մը վերանգին դառն բաժակը:

Իսկ ո՞վ չի գիտեր, թէ Նայաստանի անկախութիւնը, Արցախի ազատագրական պայքարը, իր հիմնադրութեան 1700ամեակին մօտեցման հետ վերագարթօնք ապրող Նայ Եկեղեցին, թէ ընդհանրապէս Ն.Մ.Ը.Մ.ական գործունէութեան նորօրեայ արտայայտութիւնները ստեղծած են նոր արժէքներ, չափանիշներ եւ գնահատականներ, որոնք իրենց արժանի տեղը կը փնտռեն դաստիարակչական մեր ծրագիրներուն մեջ:

Ներուաբար, հաշուեքննութեան, վերաբժեւորման, վերաբնութեան եւ վերահաստատման պատասխանատու մօտեցումներով կը բնաձեւենք մեր անկալութիւնները Սիփնիի համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Գ. Ընդհանուր Ժողովէն:

Նաշուեքննութիւն՝ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Բ. Ժողովէն ասդին կարարուած եւ անկարար բոլոր աշխատանքներուն:

Վերաբժեւորում՝ մարդակերպումի, հայակերպումի եւ ազգակերպումի եռակի առաքելութիւններուն կենսագործման ի խնդիր հայ սկաուտութեան ցարդ կտրած ու կտրելիք ուղիին:

Վերաբնութիւն՝ նոր օրերու նոր պայմաններուն անհամապատասխան դաստիարակչական մեր ժամանակավրէպ մօտեցումներուն եւ միջոցներուն:

Եւ, վերջապէս, վերահաստատում Ն.Մ.Ը.Մ.ի նուիրական դրօշին տակ, միութեան աշխարհասփիւռ միատրոնները միաձոյլ կամքի վերածելու եւ, իբրեւ «Տորմիդ Նրաթեւ», յաղթանակէ յաղթանակ առաջնորդելու մեր սրբազան ուխտին:

«ՄԱՐԶԻԿ»Ի ԺԶ. ՏԱՐՈՒՄՆ ՆՐԱՏԱՐԱԿՆՈՒԹԵԱՆ ՍԵՄԻՆ

Քսանմեկերորդ դարու սեմին, աշխարհը այսօր կը կառավարուի ոչ միայն պետություններով ու բանակներով, այլե՛ համաշխարհային այլ կայսրութեամբ մը, որ կը կոչուի Մամուլի Կայսրութիւն:

Մեր ժամանակաշրջանը որքան վառօդի, հիւլէի, համակարգիչի ու արագութեան դար կը կոչուի, նոյնքան եւ թերեւս ալ աւելի՛ խօսքի՛ դար է:

Արագ եւ ստոյգ փեղեկութիւն փոխանցող, կեցումձք արտայայտող, ուղղութիւն փոռող խօսքը մամուլի ճամբով ամէն օր անզգալաբար կը փիրապետէ միլիոնաւոր մարդոց հոգեմտաւոր աշխարհին վրայ, շարժումի մէջ կը դնէ բազմութիւններ եւ

պետություններ, որոնց շարժումին արդիւնքն է որ նոր խօսք եւ կեանք կը ստեղծէ չորս դի:

Այդ շարժուն կեանքին մէկ կարեւոր երեսն ալ հայ մարմնակրթական կեանքն է: Մասնաւորելով մեր խօսքը Ն.Ս.Ը.Մ.ական կեանքին մասին, պիտի հաստատենք, որ 80ամեակի իրենց փօնակապարտութիւններուն պատրաստուող միութեան աշխարհասփիւռ անդամները, մարզիկներն ու սկաութական շարքերը վերանորոգման եւ վերաշխուժացման նոր հանգրուանի մը առջեւ գտնուելով, միութեան պաշտօնաթերթ «Մարզիկ» եւս, 80ամեակի նախօրեակին եւ իր հրատարակութեան ԺԶ. փարուան սեմին, կը գտնուի պատասխանատու նոր հանգրուանի մը դէմ յանդիման:

Արդարեւ, առանց հեռանալու 1980 Փետրուարին իրեն ծնունդ փութած ազգային, միութենական առաջադրանքներէն, «Մարզիկ» այսօր կը դիմագրաւէ նոր պահանջներու եւ հրամայականներու պատշաճելու մարտահրաւերներ: Այդ պահանջներէն առաջինը կը բխի ակընբախ այն իրողութենէն, որ Ն.Ս.Ը.Մ.ական այսօրուան նորահաս կամ համակիր սերունդը միութենական իր ըմբռնողութեամբ, առօրեայ մրտահոգութիւններով եւ գործունէութեան հեռանկարներով նոյնը չէ,

ինչ որ էին քանի մը փասնամեակ առաջուան սերունդները: Ջարմանալի պիպի ըլլար հակառակին իրողութիւնը: Նեփեաբար, այսօր քիչ մը ամէն փեղ կարիքը կը զգացուի մամլոյ ճամբով Ն.Մ.Ը.Մ.ական նոր կեանքը ձեւաւորող, սփռողող նոր շարժումի եւ նոր խօսքի:

Ուշադրութեան արժանի այլ իրողութիւն է այն, որ ինչպէս հայ կեանքի գրեթէ բոլոր մարզերուն մէջ, մամլոյ պարագային եւս, վերջին փարիներուն սփռողուած է առաջնահերթութիւններու եւ չափանիշներու նոր համակարգ մը, որմէ դուրս՝ ինքնանպատակ կերպով սեփական գոյութեան քարշ փոտող ամէն մօտեցում ժամանակի եւ կարելիութիւններու գուր մսխում է: Իսկ մեր կեանքը այլեւս չի կրնար դիմանալ նոր մսխումներու եւ ժամավաճառութիւններու:

Նեփեաբար, ձայնասփիւռի, պարկերասփիւռի եւ արբանեակային հաղորդակցութեան միջոցներու ճնշիչ փիրապետութեան այս օրերուն, «Մարզիկ» յանձնառութիւնը կը սփանձնէ փեաբար ինքզինք փորձաքարի զարնելու, բովանդակութեան եւ մարուցման ձեւի նորութիւններով քայլ պահելու համար հայ կեանքի արդիականացման նոր պահանջներուն հետ:

Ընթերցողներ, իրենց կարգին, անշուշտ, իրաւունքը ունին փեաբար լաւը սպասելու եւ շար աւելի լաւն ու կարարեալը պահանջելու, որուն դիմաց սակայն՝ մարդուժի, նիւթականի եւ արհեստագիտութեան փրամադրելի մեր կարելիութիւնները կրնան միշտ չգոհացնել բոլորին հետաքրքրութիւնները, ջբարարել նոյնիսկ մեր ակնկալութիւնները, հոգ չէ, այնքան արեւն որ միշտ բարձրանալու եւ բարձրացնելու Ն.Մ.Ը.Մ.ական մեր ուխտին հաւարարիմ՝ բարձրաճակատ կը խոստովանինք, որ «Մարզիկ»ի հրատարակութեան իրաքանչիւր նոր փարւան սեմին, կարարելագոյնին ձգտելու ամէն արդար պահանջ խթանիչ յաւելեալ ազդակ մը կը հանդիսանայ թերթին յառաջդիմութեան եւ զարգացման ի խնդիր մեր ճիգերը կրկնապատկելու ու բազմապատկելուն:

ՈՐԱԿԱՒՈՐ ՄԱՐԴՈՒԺԻ ԶՕՐԱՇԱՐԺ

Որակաւոր մարդուժի փնտրութի մեր փրեական ճիգին մէջ, յաճախ դէմ յանդիման կու գանք այնպիսի մարդոց, նոյնիսկ ազգապահպանման գործին նուիրուած անձերու, որոնք կեանքի ինչ-ինչ պայմաններու բերումով հոգեկան եւ մտային միջակ կարողութիւններու փիրացած են: Անոնց կարողութեան սահմանէն դուրս է այլեւս բարձրանալը, որակաւոր ըլլալը: Կամ ժամանակը անցած է եւ կամ ալ խմորը չունին աւելի որակաւոր դառնալու:

Միութենական մեր առօրեայէն ներս եւ դուրս եւս շար կան նման մարդիկ, որոնք իրենց միջակ կարողութիւններով կրնան երկրորդական լաւ դերեր ստանձնել: Վեր-

ջին հաշուով ամէն մարդու փրուած չէ կեանքի բեմին վրայ գլխաւոր դեր ստանձնելը: Երկրորդական դեր մը վարպետօրէն խաղալն ալ արժանիք մըն է, որ կ'աւելցնէ դերասանին ու թարերախաղին հմայքը, փայլքը:

Միջակութիւններ կրնան լաւ հայեր ըլլալ, շար լաւ հայեր, նոյնիսկ չափազանց լաւ, սակայն անոնք չեն դադրիր միջակութիւններ ըլլալէ եւ, հետեւաբար, շարունակ վախնալէ լաւագոյններէն, որոնք կրնան շուքի մէջ ձգել զանոնք:

Որակաւորը ամուր գետնի վրայ կը կոխէ իր կալուածէն ներս: Ան հնուր է, լա՛ն գիպէ ըրածը: Միջակութիւն մը կը փրկէ ուրիշ միջակութիւն մը: Աւելին, միջակութիւն մը չի կրնար հասկնալ որակաւորը, չ'ախորժիր անկէ ու երբեմն ալ՝ կը մերժէ զայն: Ի հարկին, մէկի փեղ կը բերէ փասը միջակութիւն, բայց այդ փասը միջակութեան միջինը չ'անցնիր... միջակը:

Այսօր, կեանքի դաժան պայմանները ոխակալութեամբ մը կը գործեն մեր դէմ: Այլափոխուած են չափանիշներն ու բառերու իմաստները, մինչեւ իսկ՝ շրջուած, ամէն գնով փրկելու համար... միջակութիւնները: Մեր շուրջը որակաւոր մարդուժ կայ անտարակոյս: Լաւ փարրեր չեն

պակսիր բարեբախտաբար, սակայն կը փառապինք, պիտի փառապինք փակաւին որակաւոր մարդուժի պակասէ, քանի մեծ է թուական համեմատութիւնը միջակութիւններու եւ որակաւորներու միջեւ: Պէտք է շրջել համեմատութիւնը, որպէսզի շրջի նաեւ մեր գոյարեւման սպառնացող վտանգը: Արդ, հասած է ժամանակը, եթէ ուշ չէ, որ ամէնուրեք զօրաշարժ կատարուի որակաւոր, լաւագոյն ուժերը համախմբելու պատասխանաբար աշխատանքի միեւնոյն դրօշին փակ: Կը բաւէ որքան միջակութիւններ հայ կեանքը նահանջէ-նահանջ ուժացումի եւ այլատերումի ճամբան առաջնորդեցին: Նարկ է այլեւս զանոնք փեսնել իրենց իսկական դերին ու փեղին մէջ:

Իսկ իրենց փեղը: Բնութիւնը սահմանած է արդէն անոնց փեղը: Ո՛չ գեղնին փակը եւ ո՛չ ալ գեղնին հաւասար, բայց մանաւանդ՝ երբեք բարձրը, բարձրագոյն փեղերը... :

Դրէք միջակները միջին փեղերը ու պիտի փեսնէք, թէ որքան օգտակար մարդիկ են անոնք, ոչ ոքի վնաս հասցնող: Ողբերգութիւնը կամ զաւեշտը հո՛ն է, երբ միջակութիւններ կը գրաւեն որակաւորի, արժէքաւորի փեղեր եւ կը դառնան չափանիշներ, մոռցնել փալով նոյնիսկ՝ որ միջակութենէն դուրս որակ եւ արժէք կայ:

Այդ պարագային կացութիւններ կը դադրին նոյնիսկ ողբերգական կամ զաւեշտական ըլլալէ, քանի անոնք կը վերածուին ազգային աղէփի:

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՄԱՐՏԱՆՐԱԲԷՐԸ

Կ'ապրինք աշխարհի մը մէջ, ուր օրական հսկայաքայլ յառաջդիմութիւն կ'արձանագրուի փեղեկութիւններու փոխանցման մարզին մէջ: Պապկերասփիւռը, համակարգիչը, ելեկտրոնիկ «ուղեղ»ներն ու համացանցը այսօր երկրագունդը վերածած են Նամաշխարհային Գիւղի մը, ուր ամէն մարդ գրեթէ ամէն բանի մասին կրնայ փեղեկութիւն ստանալ առաւելագոյնը քանի մը վայրկեանէն:

Մարդկային նոր ընկերութիւն մը կը կերպուի այսօր մեր աչքերուն առջեւ: Տեղեկութիւններով սնանող ընկերութիւնն է այդ, որուն անդամներէն իւրաքանչիւրը բազմապատիկ աւելի բան գիտէ՝

քան նախորդ դարերու մարդը, եւ սակայն, բաղդաբարմամբ այսօրուան աշխարհի փեղեկափութեան հսկայ պաշարին, անիկա շար աւելի նուազ բան գիտէ՝ քան նախորդ դարերու մարդը իր օրերու փեղեկութիւններուն մասին:

Զարմանալի թուացող այս բաղդաբարականը ուշադրութեան արժանի միակ երեւոյթը չէ, որովհետեւ ինչպէս մարդը, նոյնպէս ալ նոր կազմաւորուող ընկերութեան լեզուն փարբեր է իր նախորդներէն: Մարդկային հրաշալի լեզուն այսուհետեւ կամաց-կամաց կը փոխարինուի... պապկերասփիւռի կամ համակարգիչի պաստառներու պարզ, մակերեսային եւ սպառողական շուկայիկ լեզուով: Այսպէս է որ հեղափոխութիւնը կը պակսի մարդոց հեղափոխութիւնը գիրքին եւ թերթին հանդէպ, կը նուազի կարծիքներու փոխանակումն ու գրոյցը՝ հիմնական հարցերու շուրջ, կը փակարանայ անոնց յիշողութիւնը, կը խամրի անոնց երեւակայութիւնը եւ հրապարակ կու գայ 21րդ դարու սերունդ մը, որ փեղեկափութեան գրաւիչ միջոցներու զոհը դարձած՝ ցերեկը գերին է համակարգիչին, իսկ գիշերը պապկերասփիւռին:

Առանց յոգնութեան կամ ճիգի փեղեկութիւններու եւ գիտութեան արագօրէն փիրանալու այս մարմաջը, անկասկած, որ մարդոց հոգիներ-

րուն մեջ կը ջլարէ Կրթնաջան աշխատանքի ոգին, կը բթացնէ համբերութեան եւ փոկունութեան անոնց նկարագրային գիծերը եւ զանոնք կը գրկէ մեծ դժուարութիւններ յաղթահարելու գնով՝ նուաճումներ կատարելու բերկրանքէն:

Այս մտահոգութիւնը, անշուշտ, փեղեկութիւններու փոխանցման ձեւին կամ միջոցներուն չի վերաբերիր, որքան նոյնի՞նքն փեղեկութիւններուն, որոնք մարդկային քաղաքակրթութեան հարստացման եւ ճոխացման ծառայելու փոխարէն, քարոզչական, սպառողական թէ աժան ժամանցի զանազան նկատառումներով օրըսօրով քաղաքակրթութիւնը կը պարպեն իր էութենէն, արժէքներէն եւ համամարդկային ըմբռումներէն:

Տեղեկութիւնները միշտ ալ կարելի է քաղաքակրթութեան զարգացման համար: Մակայն, մարդկային ընկերութեան քաղաքակրթութիւնը չի կրնար պայմանաւորուիլ միայն փեղեկութիւններով, որովհետեւ չին մեծ դաստիարակ Քոնփուկիոսի նման մենք եւս կը հաւատանք, որ **«Մարդ չի կրնար որեւէ փեղեկութեան փիրանալ, եթէ չէ սորված ինչպէ՛ս մտածել»** ...:

Երկրագունդը այսօր վերածուած է Նամաշխարհային Գիւղի մը, իսկ անոր բնակիչները՝ փեղեկութիւններով սնանող ընկերութեան: Իսկ ո՞ր ենք մենք, իբրեւ ազգ եւ մարմնակրթական միութիւն: Կրթական եւ դաստիարակչական աւանդական մեր միջոցները փակաւին որքա՞ն կրնան դիմադրել այդ Գիւղին հրապոյրներուն: Վերջին հաշուով, բոլորս ալ, առաւել կամ նուազ չափով, արդէն սկսած ենք այդ Գիւղին բնակիչները դառնալ, դարձած ենք, պիտի՛ դառնանք: Մեզի կը մնայ ուրեմն ճշդել, թէ այսուհետեւ մարզիկ թէ սկաուտ մեր նորահաս սերունդներուն ի՞նչպէս պիտի սորվեցնենք մտածել:

Այս մէկը արդէն 79ամեայ մեր միութեան դիմագրաւած մեծագոյն մարտահրաւերն է այսօր, անկասկած:

ՎԵՐԱՄՈՒՏԻ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹՒՒՆՆԵՐ

Վերամուտ է դարձեալ: Տարեկան բանակումներով փակուած սկաուփական փարեշրջանը բացուած է արդէն սկաուփական ընդհանուր հաւաքներով: Մարգական խումբեր վերադարձած են իրենց ընթացիկ առօրեային՝ փորձերուն, մրցաշարքերուն եւ ախոյեանական մրցումներուն: Ն.Մ.Ը.Մ.ական կեանքը դարձեալ կ'եռայ շրջանէ շրջան, գաղութէ գաղութ:

Նոր փարեշրջանին հետք, Ն.Մ.Ը.Մ.ի բովանդակ ընդհանիքը նոր շարժումի, ծրագրումի եւ իրագործումներու պատրաստութիւններ կը տեսնէ: Կեանքի օրինաչափութիւնն է այդ, քարացած ու անփոփոխ վիճակները հաւաքականութիւնները կը

մաքնեն փեղբայրի եւ նահանջի, մինչդեռ փեւական վերանորոգումն ու վերաշխուժացումը սրեղծագործական աշխատանքի նոր շունչ կը պարգեւեն փուեալ հաւաքականութիւններուն, զանոնք ասփիճան մը աւելի մօտեցնելով իրենց իրեալներուն կենսագործման հանգրուանին: Ու գաղտնիք մը բացայայտած չենք ըլլար, եթէ խոստովանինք, որ Ն.Մ.Ը.Մ. սրեղծագործական մշտանորոգ այդ շունչին կը պարտի իր յարափեւ կենսունակութիւնը: Սրեղծագործ եւ միշտ նորարար այդ շունչը երբեք չի ծերացներ զինք, ժամանակը առջեւ չի փանիք, այլ կը կանգնեցնէ ու... կ'անմահացնէ՝ պարմութեան ձգելով յիշատակելի իրագործումներ:

Նաւանաբար, միշտ կենսունակ եւ կայտառ ըլլալու այս իրայայտկութիւնն է, որ իւրաքանչիւր վերամուտին Ն.Մ.Ը.Մ.ի աշխարհասփիւռ մասնաճիւղերուն կեղդոնները կը ներգրաւէ հարիւրաւոր նորագիրներ, որոնք երիտասարդական անսպառ խանդ ու աիշ կը ներարկեն միութեան, ֆիզիքական առողջ կազմաւորում եւ հոգեմտաւոր կենարար սնունդ ստանալով անկէ:

Արդարեւ, քսաներորդ դարու աւարտի այս փարիներուն, երբ իրամաքը հեքգեքէ կ'ընդլայնի մէկ կողմէ բարոյական ըմբռնումներու եւ

կեանքի իրականություններու միջեւ, իսկ միւս կողմէ՝ մարդուն եւ իր շրջապատին միջեւ, մարդուն եւ իր վրայ ներգործող ազդեցություններուն, թեքնիք եւ արհեստագիտական զարգացումներուն միջեւ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի դաստիարակչական արդի ծրագիրները, իբրեւ կամուրջ, միութեան նորագիրներուն համար լուսազոյնս կը ծառայեն գեպի մէկ ափէն միւսը անցնելու համար, տրոհութենէ գիտութիւն, համամարդկային արժէքներու անձանօթութենէ ծանօթութիւն, ապառողջ միջավայրէ առողջ միջավայր, օտարաշունչ մթնոլորտէ հայաշունչ մթնոլորտ: Երիտասարդներ եւ պատանիներ այդ կամուրջէն կ'անցնին առանց ուշադրութեան, իսկ անոր արժէքին եւ կարելորութեան կ'անդրադառնան միայն այն պահին, երբ գեպի ափին կանգնին եւ... կամուրջը քանդուած ըլլայ:

Վերամուտի առիթով կարարուած այս խորհրդածութիւնները խորքին մէջ դուռը կը բանան Ն.Մ.Ը.Մ.ի դերակարարութեան եւ առաքելութեան շուրջ նոր սահմանումներու, որովհետեւ վերանորոգումի եւ սրբեղծագործ աշխատանքի հրամայականները տեսարար ինքնաճանաչումի եւ ինքնակերպումի կը մղեն Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընդհանրէր:

Իրաւամբ, ի՞նչ է այսօր Ն.Մ.Ը.Մ.ին դերակարարութիւնը այսօրուան մեր կեանքին մէջ, եթէ ոչ՝ պարասպութիւնը մարդաշ առողջ սերունդի մը, որ օժտուած ըլլայ բարոյական ազնիւ սկզբունքներով, ուսման եւ աշխատանքի հանդէպ անպակաս սէր ունենայ, ծանօթ ըլլայ քաղաքակրթական հիմնական արժէքներու, արակ ըլլայ ինքզինք կերպելու այնքան մը, որ կարենայ քայլ պահել իր շուրջի զարգացումներուն հետ, նախաձեռնող ոգի եւ հարցադրող միտք ունենայ, եւ, կարելորագոյնը, սրբութիւն սրբոցի նման տէր կանգնի իր սրանձնած պարասխանատրութիւններուն եւ յանձնառութիւններուն:

Ու դեռ, փորձենք նաեւ բնորոշել Ն.Մ.Ը.Մ.ի առաքելութիւնը, որուն բնութագրման համար բառեր փնտրելու կարիքը չենք զգար, որովհետեւ անվարան կրնանք հաստատել, որ Ն.Մ.Ը.Մ. սկաուտական եւ մարզական իր երկճիւղ գործունէութեան կողքին կամ ընդմէջէն, ազգային ինքնաճանաչման ամենէն ազդու գրահները կու տայ իր անդամներուն, զանոնք կը համախմբէ մէկ դարի, հայրենիքի ու ժողովուրդի նուիրական արժէքներուն շուրջ, որպէսզի վաղը, երբ վերամուտի կոչնակը ազգային աւելի բախտաբեր պայմաններու մէջ հնչէ, անոնք պարասպ ըլլան, իբրեւ «Տորմիդ Նրաթեւ», յաղթանակէ յաղթանակ սլանալու անսասան ու անդեղն:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՄԵՐ ԱՆՋԻՋԵԼԻ ԱՐԺԷՔԸ

Երբ կը հեպտիկնք մարզաշխարհի նորագոյն իրադարձութիւններուն եւ ասպրդերուն, չենք կրնար չկրկնել արեւելեան հնաւանդ առած մը, որ կ'ըսէ. «**Կը հիանամ երբ կը լսեմ ձեր խօսքերը, կը զարմանամ երբ կը տեսնեմ ձեր գործերը**»...: Բոլորը, գրեթէ բոլորը անխտի՛ր, մարզիկներ թէ պապասխանապուներ, բեմերէն կը խօսին եւ կ'արտայայտուին մարզական անշահախնդիր եւ պարկեշտ սկզբունքներու մասին, քրտինքով, ջանքով եւ ազնիւ մրցակցութեամբ շահուած յաղթանակներու մասին, սակայն իրականութեան մէջ, դաշպերու վրայ անոնք օրըստօրէ քիչ մը

աւելի գերիները կը դառնան շահախնդիր, անպարկեշտ եւ նիւթապաշտ մարզական կեանքի մը քմայքներուն:

Մինչեւ մեր մօտիկ անցեալը, մարզախաղերը առանց որեւէ շահուակնկալութեան, ժամանցի եւ զբաղումի լաւագոյն միջոցներ էին՝ մարդաշ սերունդներու մօտ նկարագրային մաքրամաքուր գիծեր զարգացնելու եւ բարոյական վեհ ըմբռնումներ սնուցանելու համար: Ի գուր չէ, որ ֆրանսացի աշխարհահռչակ գրագէտ Ալպէր Բամիւ, որ Ալճերիա ապրած փարիներուն բերդապահ եղած է, յաճախ կը սիրէր խոստովանիլ, թէ «**Քարոյականութեան մասին ամբողջ գիտցածս կը պարտիմ ֆոյթպոլին**»:

Մարզասէրներ այսօր երանութեամբ կը յիշեն Քամիւի ֆոյթպոլիստի օրերը, երբ մարզաշխարհի մէջ փիրոզը սիրողական պարզ մօտեցումն էր, պատուաւոր եւ արդար մրցակցութիւնը, մարդկային խղճմտանքի եւ բարոյականութեան վսեմագոյն փրամադրութիւններով յագեցած: Մակայն ինչ որ մարզասէրներ այսօր չեն յիշեր, 1948ին, Լիբանանի Ողիմպիական Կոմիտէին փուած մէկ պատիժն է՝ չնշկումի մարզիկի մը, որ յանդգնած էր մրցումի մը աւարտին, ծանուցումի դիփաւորութեամբ՝ հանքային ջուրի շիշով մը նկարուիլ: Նշեալ մարզիկը

օրին 6 ամիսով կախակայում էր՝ իր «մարմինը շահագործած ըլլալու» յանցանքով...:

Ու դեռ չափսոսա՛լ այսօրուան մարզական աշխարհին պարզա՞ծ իրավիճակին համար: Չզարմանա՛լ այն մարզիկներուն համար, որոնք արհեստավարժութեան անունով կը ճառեն, հազիւ թէ հաւկիթի չափով գնդակի մը հետ խաղալ սկսին... : Փինկ-փոնկէն մինչեւ պիլիարս, թենիսէն մինչեւ ֆութպոլ եւ այլ մարզախաղեր, նիւթապաշտութեան ապականած նո՛յն մթնոլորտն է որ այսօր կը գերիշխէ քիչ մը ամէն տեղ: Այնքան մը, որ մեծերը կարծէք սկսած են վերածուիլ սոսկական թանկարժէք մեծադներու, իսկ բաժակները՝ ցուցափեղկերու յարմար զարդեղէններու, պարպում՝ բարոյական ամէն նշանակութենէ եւ իմաստ: Նիւթը, դրամը, դարձած է մարզիկներու գլխաւոր նպատակն ու միջոցը:

Ներգիտել աւելի շար կը խօսուի «Մկանային Դրամափիրութեան» մասին, որ հրէշի նման վաճառականական հաստատութիւններուն եւ ծանուցումի ընկերութիւններուն գոհը կը դարձնէ ամէնէն քիչ ժողովրդականութիւն վայելող մարզախաղերու մարզիկներն իսկ: Արդարեւ, հանրածանօթ մարզիկներու անունին կապում դրամափիրական նոր ձեւի այս շահագործումը կամաց-կամաց մեզ կը փորձէ հասցնել հո՛ն, ուր միեւնոյն ընկերութեան խորհրդանիշը տեսնենք փոռեալ մարզիկի մը շապիկին, կօշիկին, գուլպային, խաղացած դաշտի պատերուն, խաղը նկարող **քամերա**ներու պաստառներուն եւ... խաղի պատկերասրահումի ընթացքին ներկայացուող ծանուցումներուն մէջ:

Իսկ ո՛ր է ելքը գլխապոռոյտ պատճառող նիւթապաշտութեան այս փակ օղակէն: Կարելի՞ է արդեօք անկէ դուրս գալ այնպէս մը, որ «Թէ՛ գայրը կուշար մնայ եւ թէ՛ գառնուկը՝ ողջ»...:

Այսօր, կ'ընդունինք, որ կեանքի պայմաններու հսկայաքայլ յառաջդիմութեան հետ, որեւէ մարզախաղի կիրարկում կ'ենթադրէ նիւթական միջոցներ, որոնց համար հարկ է որ անհրաժեշտ գումարներ հայթայթուին մարզական միութիւններու եւ անոնց համակիրներուն կողմէ: Մինչեւ իսկ կ'ընդունինք, որ քաջալերանքի եւ վարձատրութեան համար կայսեր փութինը վճարուի կայսեր, սակայն ո՛չ մէկ գնով կ'ընդունինք կայսեր զիջիլ Աստուծո՛յ բաժինը, որ այս պարագային բարոյականութեամբ եւ սկզբունքայնութեամբ առաջնորդուած մարզախաղեր եւ մարզիկներ ունենալու մեր արդար՝ իրաւունքն է:

ներուն ֆիզիքական դասափարակութեամբ զբաղելու: Մարզական միութիւններ կը զբաղին մասնագիտական (յաճախ նաեւ՝ արհեստավարժ) կարգ մը խաղերով միայն, որոնք կրնան բոլորին ճաշակները չգոհացնել:

Միս կողմէ, դասապահերու խճողման եւ աշակերտութեան բեռնաւորուած ըլլալու պարագան եւս արդարացուցիչ չի կրնար թուիլ, այլ ընդհակառակն՝ անհկա յաւելեալ պարճառ մը պէտք է նկատուի աշակերտութիւնը զանազան ձեւի մարզանքներով ու խաղերով գէթ պահ մը դուրս բերելու դասերու իր ճնշիչ մթնոլորտէն, որպէսզի ան կազդուրուած ձեւով շարունակէ իր մրայիին մարզանքներն ու վարժութիւնները:

Նմանօրինակ յստակացում մը պէտք է կատարել նաեւ բոլոր անոնց, որոնք մարզանքը աւելորդ պերճանք կը նկատեն վարժարաններէն ներս: Առանց խաղի ու մարզանքի, աշակերտներ կը նմանին վանդակի մէջ դրուած թռչուններու, որոնք ի վերջոյ կը դադարաւարտուին երգելու եւ թռչելու իրենց կարողութիւնը կորսնցնելու եւ խամրելու: Մինչդեռ արթնամիտ, ուշիմ եւ առողջ աշակերտութիւն ունենալու համար, մրքի եւ հոգիի դասափարակութեան չափ կարեւոր է նաեւ ֆիզիքական դասափարակութիւնը:

Նգրեւաբար, ժամանակն է այլեւս, որ կրթական պարասխանաւորուներ դադրին մարզանքը իրենց «խորթ զաւակը» նկատելէ եւ, յստակ կերպով մշակուած ծրագիրի մը հիմամբ, մանկապարտէզէն մինչեւ համալսարան, կրթական մեր համակարգին մէջ արժանի տեղը տան անոր: Իբրեւ երկրորդ քայլ, ասոր կրնայ հետեւիլ մարզանքի նոր ուսուցիչներու պարաստութեան եւ անոնց տեսական որակաւորման ծրագիրին մշակումը, որովհետեւ հրապարակի վրայ եղող եւ հազիւ ձեռքի մը մատներով համրուող ուսուցիչները յաւիտենական չեն, եւ երբ օր մը անոնք հեռանան իրենց ասպարէզէն, ի՞նչ կրնայ ըլլալ արդեօք մարզանքի ուսուցչութեան ճակատագիրը մեր վարժարաններէն ներս:

Այսօր շատեր հաւանաբար կրնան հաշուել մեր վարժարաններու աշակերտութեան թիւը, սակայն ո՛վ կրնայ ճշդել թիւը նոյն վարժարաններու մարզանքի որակաւոր ուսուցիչներուն, որոնք կրնան իր բաղձալի բարձունքին հասցնել աշակերտական մարզական կեանքը: Մրածուած է արդեօք այս մասին: Կամ եթէ նոյնիսկ մրածուած է, արդեօք սոսկում չէ՞ առթած այդ թիւին հրապարակումը:

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պիլ Զիլինթըն վերջերս կատարեց ուշագրաւ հաստատում մը, երբ դիտել տուաւ, որ «**Մեծ մարդիկը անոնք չեն, որոնք մեծ գործեր կը կատարեն, այլ՝ անոնք են, որոնք մեծ թիւով մարդոց մեծ գործեր կատարել կու տան**»: Իսկ մարզական մեր կեանքը իր հիմէն՝ աշակերտական մարզական կեանքէն վերանորոգելու եւ վերաշխուժացնելու համար, մենք արդեօք որքա՞ն մեծ մարդոց կարիքը ունինք ...:

ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԽՈՅԱՆՔԸ

(Հ.Մ.Ը.Մ.Ի 80ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Ուշագրաւ է ծովային թռչունին օրինակը: Ծովեզերեայ իր պապուանդանին վրայ կանգնած՝ ան կը մերժէ ծովէն հեռանալ, որքան ալ ալիքները զօրաւոր շառաչեն իր շուրջ: Բնութեան հասարակ եւ սովորական երեւոյթներէն վեր՝ ճախրանքի սիրահար է ան: Անոր համար անընդունելի են ցամաքի թռչուններուն բոլոր հրաւերները՝ ցամաք ուղղուելու եւ առանձինն չնաշխարհիկ կեանք մը ապրելու, քանի իր միջավայրը ծովն է, անաղարպ բնութիւնը, անարար ջուրն ու օդը: Ան ծնած է թռչելու համար, բարձրանալու երկինքն ի վեր, խոյանալու անհուն կապոյտին խորերը, վեհին, վսեմին ու կարարեալին փնտրո-

ւորով: Քաղաքին ժխորը, ապականած ու կաշկանդիչ մթնոլորտը անհարազատ են իրեն: Ինք անդորր, մաքուր եւ անկաշկանդ կեանքի փենչացողն է: Բարձրանալը իր էութեան փարերքն է, իսկ իր նմանները իր հետ բարձրացնելը՝ մեծագոյն փենչը, ձգտումը իր կեանքին:

Չարմանալի է ծովային թռչունին օրինակը: Դժուար թէ գրնուի մէկը, որ փեսած ըլլայ այդ թռչունը ու մտովին պարկերացուցած չըլլայ իր կեանքի, մեր կեանքի «ծովային թռչունը»: Ան, որ 80 փարիէ ի վեր շնչող ու ապրող ներկայութիւն է հայ կեանքին մէջ: Ան, որուն փեսնելու եւ ճանչնալու համար կարիքը չկայ այնքան մեծ ծանօթութիւններ ունենալու, որքան՝ չորս փառեր հեզել գիտնալու: Պարզ ու դիւրահաղորդ չորս փառեր միայն, որոնք սկզբնափառերը նշեն Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւն անունին:

Արդարեւ, ծովային թռչունին օրինակով, Հ.Մ.Ը.Մ.ի բովանդակ կեանքը հանդիսացաւ «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի փեական խոյանք: Հայ հաւաքքի եւ բարոյականութեան պապուանդանին վրայ կանգնած, Հ.Մ.Ը.Մ. 80 փարի շարունակ իր գործով եւ գաղափարական ծառայութեամբ ընդդիմացաւ կորովի երիտասարդութեան ոգեղէն գոյութեան սպառնացող բազմապիսի վրանգներուն, եւ սկաուփական իր Շուշանաձաղիկին թելերով բարձրացաւ վեր, իբրեւ հայուն ճակարագ-

րապաշտութեան դէմ ցցուող մարտահրաւեր:

Ն.Մ.Ը.Մ. բարձրացաւ եւ իր հեպ գաղափարական իր շարքերը բարձրացուց միօրինակ առօրեայէ վեր, որ մեր առօրեան է առհասարակ, ապրուստի հեւքով, նիւթապաշտութեան խելայեղ վազքով եւ միջակութիւններով լեցուն: Իրմով հայու գաւակները բարձրացան հողանիւթ եւ շօշափելի իրականութիւններէ վեր՝ իրենց հոգիին խորերը գրնելու այն ինչ որ իրա՛ն է ու յաւիտենական:

Ն.Մ.Ը.Մ. բարձրացաւ եւ իր հեպ նորահաս սերունդները բարձրացուց այլասերիչ միջավայրերէ վեր: Բարձրացաւ եւ հայրենական երկինք ու հող, շունչ ու հոգի փուտաւ անոնց, որոնց աչքերը, սիրտն ու հոգին կարօքը ունէին հայու անկորնչելի այդ արժէքներուն:

Ն.Մ.Ը.Մ. բարձրացաւ եւ իր հեպ հայ կեանքը բարձրացուց ապականաձ իր շրջապատէն վեր, մեր հաւաքական կեանքը խանգարող ճղճիմ եսասիրութիւններէն, անհատականութիւններէն եւ կիրքերէն վեր, ներքին մեր անդորրը գրնելու եւ հայու ինքնութիւնը ճանչնալու:

Ն.Մ.Ը.Մ. բարձրացաւ եւ փեղքայլի ու նահանջի ամէնէն յուսաբեկ պայմաններուն մէջ իսկ իր հեպ բարձրացուց հայու ոգի՛ն, հայու դրօշը, արինոտ, աքսորական, այժմ հայրենադարձ Եռագո՛յնը դրօշը:

Ն.Մ.Ը.Մ. բարձրացաւ եւ իրականութիւն դարձուց բանաստեղծին երազը.

«Եթէ կրնաս՝ բարձրացի՛ր... եւ քեզի հեպ ուրիշներն՝ եթէ կրնաս՝ բարձրացո՛ւր...»:

Ն.Մ.Ը.Մ. բարձրացաւ եւ 80 փարի շարունակ յաղթական իր խոյանքով նուիրագործեց իր վսեմ կոչումը, կերպեց բարոյական մարդը եւ հայրենասէր հայը: Ներեւաբար, ան դադրեցաւ սոսկական միութիւն մը ըլլալէ, դարձաւ մեր խիզախ պապերու առաքինութեան հարազատ արփայայտիչը եւ հայ հաւաքքի ամուր պատուանդանը անցնող ու գալիք 80 փարիներուն համար եւս:

ՊԱՏԻՒՒ

Արդարօրեն կամ ոչ, Ն.Մ.Լ.Մ.ի սկսվածությունը նկատուած է Ն.Մ.Լ.Մ.ի ուժեղացման կամ փկարացման բազկերակը, ջերմաչափը՝ աւելի ճիշդ: Աշխարհասփիռ հայեր բնագոյաբար վարժուած են Ն.Մ.Լ.Մ.ի գոյարեւման եւ հզօրացման երաշխիքները փնտրելու ֆիզիքական, հոգեկան եւ բարոյական ազնիւ դասփարակութիւն ստացած սկաուտական անոր շարքերուն մէջ: Այսպէս, համակիր լայն զանգուածներու իսկ հաստատումով, երբ Ն.Մ.Լ.Մ. յաջողած է սկաուտական իր շարքերուն մէջ արմատաւորել երկաթեայ կամքի, անխախտ հաւատքի եւ գոհաբերութեան առաքինութիւնները, այդ շարքե-

րեն շրջանաւարտները փրկարար դեր խաղացած են հայ կեանքի զանազան մարզերուն մէջ:

Ըսուած ու յաճախ կրկնուած է, թէ հայոց պարմութեան էջերը գեղեցիկ դրուագներով զարդարող բոլոր յաղթանակներն ու շքեղութիւնները արդիւնք են հաւատքի, կամքի եւ գոհաբերութեան մեծ պարաստականութեան:

Աւարայրի հերոսական ծառայումը, Սահակ-Մեսրոպի Ոսկեդարու փայլուն իրագործումները, Եղեռնէն հրաշքով փրկուած հայութեան Յարութիւնը, Մայիս 28ի պարմակերտ սխրանքը ու դեռ՝ Նայ Դարի եւ Արցախեան պահանջարկիւրութեան յուսադրիչ նուաճումները անվիճելիօրեն արդիւնք են հայու կամքին, հաւատքին եւ մեծ գոհաբերութեան:

Նոյն շրջագիծին մէջ, Ն.Մ.Լ.Մ.ի սկստութեան սրեղծումը եւ 80ամեայ գործունէութիւնը եւս արդեօք յաւելեալ փաստերը չեն՝ փար այս համոզումին:

Կամքի, հաւատքի եւ գոհաբերութեան երեք սիւներու վրայ հիմնուած Ն.Մ.Լ.Մ.ի սկաուտութիւնը, շնորհիւ իր հիմնադիրներու եւ դէկավարներու անձնագոհողութեան, կամքին ու հաւատքին, անցնող փասնամեակներուն քրտինքով եւ երկունքով, փաժանքով ու բերկրանքով հայ կեանքին հասցուց անթիւ փղաք ու աղջիկներ, որոնք սկաուտու-

թեան մարդկային ու ազգային վեհ գաղափարներով րոգորուած՝ շեշտօրէն մնացին հայ ու գիտակցօրէն ապրեցան հայութեան իրենց պարծանքը: Սկաուտական իրենց խաղերուն, կանչերուն եւ ձեռային աշխատանքներուն հետ, այդ տղաքն ու աղջիկները մտքի եւ հոգիի կարգապահութիւն սորվեցան, բարոյական անխաթար նկարագիր դարբնեցին, իրենց բովանդակ էութեամբ հայկականութիւն ծծեցին, ու դադրեցան սովորական պատանիներ ըլլալէ, թռիչքը առին՝ մեր տաղտկալի առօրեային հոգերը մոռցնելու համար մեզի, ազգովին, ու մեզմով ապրեցնելու համար կորսուած մեր բոլոր առաքինութիւններն ու արժանիքները: Եւ այս՝

Ընդդէմ՝ այլասերումի եւ օտարացումի բազմապիսի վտանգներուն,
Ընդդէմ՝ սպառողական եւ աշխարհաքաղաքացիական մշակոյթի կլանիչ հրապոյրներուն,

Ընդդէմ՝ մակերեսայնութիւն ցանելու եւ քրոնիկութիւն հնձելու այլապեսակ ջանքերուն,

Ընդդէմ՝ բարոյական անկումի եւ նկարագրային շեղումի վտանգատր փորձութիւններուն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի 80ամեակն է այս տարի: Միութեան մեծ ընտանիքին հետ, սկաուտական անոր շարքերը եւս կանգնած են լուրջ մարտահրաւերներու դէմ յանդիման: Կ'ապրինք գերազանց ուժերու յաջողութիւններուն ժամանակաշրջանը: Օրերն ու պայմանները չեն խնայեր փկարներուն, արդիականացումէ հեռու մնացողներուն, նիւթական թէ սրեղծագործական համեստ կարողութիւններ ունեցողներուն: 80ամեակի փօնակարարութիւններուն հետ, հայ ժողովուրդը պատիւ կու տայ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտութեան եւ արդարօրէն լաւը, լաւին լաւը, լաւագոյնը կ'ակնկալէ անկէ, որովհետեւ կը հաւատայ, որ իւրաքանչիւր հայ պատանիի եւ երիտասարդի քրտինքի կաթիլին հետ քիչ մը աւելի հասակ կը նետէ Ն.Մ.Ը.Մ.ի յուսատու ոստը, որ Շիրազեան բնորոշումով՝ պիտի ծաղկի ու բացուի Արարատի գմբէթին տակ՝

Վանայ Ծովուն ցօղը վրան,

Ու Մեանի շողը վրան:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՏԻԷ

Եթե Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկսարարությունը նկատարած է Ն.Մ.Ը.Մ.ի ուժեղացման կամ արկարացման բազկերակը, ինչպէս որ մեր նախորդ խմբագրականով դիարել կու րա- յինք, ապա՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի մարզական շարժու- մը եւ յարկապէս մեծ ժողովրդականու- թին վայելող անոր ֆուրթալը, իրաւանք, նկատարած է Ն.Մ.Ը.Մ.ի շնչերակը: Որքան առողջ եղած է այդ շնչերակը, որքան թար- մութին, կենսունակութին եւ յաջողու- թին ապահոված է ան, այնքան առոյգ եւ կայրառ եղած է Ն.Մ.Ը.Մ.ը:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի մարզական հոյակապ շար- ժումին շնորհիւ, աքորէն եւ անապարէն կիսամեռ վերադարձած հայ պարանինե-

րէն քանինէր որքանոցի, ցեխոք դաշրի կամ պարզապէս թաղի մը խուլ անկիւններուն մէջ, ֆուրթալի գնդակի մը երեւէն վազելով՝ գրած են վերապրելու իրենց կամքը, յաղթանակելու գեղեցիկ հրճուանքը եւ առողջ ու ամուր հաւաքականութին մը կերպելու սեփական գաղտնի- քը:

Մարզական նոյն շունչին իբրեւ արդիւնք, մեր ժողովուրդը ինչպիսի՛ խանդավառութեամբ փութացած է կանաչ դաշրեր՝ խաղերու եւ յաղ- թանակներու գեղեցկութեան երեւ ողջունելու համար ջրվիժումը Ն.Մ.Ը.Մ.ի ոգիին կենսունակութեան, գաղտնիքին, որ աշխարհասփիւռ գաղթական ժողովուրդի մը զաւակներէն կը պարրասարէ հայրենա- կերպ պողպարեայ սերունդներ, ու անոնց կը փոխանցէ հայ ազգային, գաղափարական եւ հոգեկան կեանքի դրօշը:

Նրաշքով չէ սրեղծուած այս երեւոյթը: Ո՛չ ալ միմիայն յաղթանակ- ներու կապուած ամբոխային խանդավառութեան մը արդիւնքն է ան: Ն.Մ.Ը.Մ.ի մարզական շարժումին յարարելու կենսունակութիւնն ու յա- ջողութիւնը պէտք է փնտրել այլուր: Նախ՝ շարժումին ինքնուրոյն **նկա- րագիրին** եւ **մթնոլորտին**, ու ապա՝ 80ամեայ անոր **պարմութեան** շքեղ էջերուն մէջ:

Արդարեւ, մարզական աշխարհին ծանօթ իրողութիւն է, որ մարզի- կի մը մրային եւ ֆիզիքական կարողութիւնները կրնան բնածին կամ

ժառանգական ըլլալ, մինչդեռ նկարագիրը մարզիկը ինքն է որ կը կերպել: Լաւ նկարագիրը մեծ հարստութիւն է: Անոր կարենալ փիրանալու համար անհրաժեշտ է ազնիւ աշխատանք եւ զօրաւոր կամք: Այս խոր համոզումով ալ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի մարզական շարժումին համար մարզանքը անխմաստ մեքենայութիւն է, երբ անոր չ'ընկերանար բարոյական առաքինութեանց ջամբումը, այլ խօսքով՝ կարգապահութեան, հնազանդութեան, խոնարհութեան, հեպեւողականութեան եւ այլ վսեմ յարկութիւններու մշակումը:

Մարզախաղերը Ն.Մ.Ը.Մ.ին համար նպատակ չեն, միջոց են նորահաս սերունդներու նկարագիրը կերպելու, հոգին ազնուացնելու եւ մարմինը զօրացնելու համար: Ն.Մ.Ը.Մ. կը հաւաքայ, որ անհրաժեշտ է նախ **ներքին մարդը** կերպել: Ֆիզիքականը կու գայ աւելի վերջ: Իրական մարդու կոչումին արժանանալու համար մարզիկներ ամէն բանէ առաջ պարտին ունենալ **նկարագիր** եւ **դիմագիծ**, առանց որոնց անկարելի է որ անոնք ծառայեն իրենց միութեան առաջադրած նպատակներուն:

Յարկապէս մեր օրերուն, երբ կեանքի բոլոր երեւոյթներուն մէջ մարդոց խօսքն ու գործը, կենցաղն ու ընթացքը դիմակաւորուած են, երբ մարդիկ օրուան եւ պահանջի համեմատ դերեր ու կեցուածքներ կը փոխեն, Ն.Մ.Ը.Մ. չի կրնար հեպելիլ աշխարհի Բարեկենդանի դիմակաւոր խեղկաբակ բեմադրութեան: Ընդհակառակն, մարզական իր սքանչելի մթնոլորտին հրայրքով, ան կը ջանայ հակառակին փաստերը փայլ, այնպէս մը որ՝ իր մարզիկներուն միջեւ փոխանակուած «եղբայր» բառը ունենայ իսկական խորք, իրերօգնութիւնն ու յարգանքը ըլլան մնայուն փրամադրութիւններ, իսկ բարոյական ըմբռնումներու կիրարկումը դառնայ հրամայական պահանջ: Այս եղած է Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիրներուն գլխաւոր նպատակը, որ, իբրեւ սրբազան աւանդ, փոխանցուած է սերունդէ-սերունդ:

Արդ, 80ամեակի սերունդը, այսօր, իր նախորդ սերունդներուն պարի փայլ եւ անոնց աւանդին փէր կանգնել է այլ ընտրանք չունի: Այլապէս, ան ինքզինք դէմ յանդիման կրնայ գրնել շահախնդիր, անպարկեշտ եւ նիւթապաշտ մարզաշխարհի մը բարդ փազնապներուն: Տագնապներ, որոնք կամ կը փոքրանան եւ մարզական միութիւններու համար դիրքին լուծելի հարցերու կը վերածուին եւ կամ կը բարդանան եւ նոյնինքն միութիւններու սեփական նկարագիրին եւ դիմագիծին կը սպառնան:

Իսկ այսօրուան արհեստավարժ մարզաշխարհին մէջ, յանուն սկզբունքներու եւ բարոյականութեան, անկարելի է որ կարգ մը փազնապներ փոքրանան...:

ԵՐՐՈՂԴ ՊԱՏԻԲ

Աշխարհի մը մէջ, ուր հաղորդակցութեան գերարդիական միջոցները օրական քիչ մը աւելի կը փոքրացնեն զայն մեր դիմաց, որպէսզի մեր երազները քիչ մը աւելի մեծնան իրեն դիմաց:

Ընկերութեան մը մէջ, ուր նիւթական խաբուսիկ արժէքները հեղզիեպէ մեր կեանքը կը պարպեն գաղափարական-բարոյական էութենէ: Մեր շուրջը կը զարգանան նիւթի, ուժի եւ հաճոյքի պաշարանունքները, երբ անդին՝ ուսում, աւանդութիւններ, ընթանեկան-ազգային սրբութիւններ եթէ ամբողջովին չեն ուրնակոխւիր, գէթ՝ հարցականի կ'ենթարկուին:

Ժամանակի մը մէջ, ուր անհապական շահերու դիմաց րեղի կու փան հաւաքական մրաժողութեան եւ աշխատանքի ըմբռնումները: Փոխարէնը, եսակեղրոն շահախնդրութիւնը, ինքնագովութիւնը, անտարբերութիւնն ու անհոգութիւնը աւերներ կը գործեն գրեթէ ամենուրեք:

Երեւոթապաշար առօրեայի մը մէջ, ուր մարդոց ուշադրութիւնը աւելի շար կը կեղրոնանայ սննդառութեան հաւասարակշռումի եւ արտաքին րեսքի կարեւորութեան, քան՝ մրքի՝ առողջութեան վրայ: Ու երբ, հաւաքքի եւ դաստիարակութեան պակասի հեղբուանքով մէկ կողմէ, իսկ յոգնածութեան պարճառով միւս կողմէ՝ շարբեր կը խուսափին միութենական - ժողովական աշխատանքներէ, զանոնք նկարբելով ձեւական ու ձանճրացուցիչ...

... Իսկպպէս դժուար է Ն.Մ.Ը.Մ.ական ըլլալ, վարչական պարասխանարութիւններ սրանճնել եւ միութեան նշանաբանին ծառայութիւնը՝ բարճրանալու եւ բարճրացնելու իմասարութիւնը գրնել Նայրենիքին, Ազգին ու Միութեան նուիրաբերումին մէջ: Ներեւաբար, 80ամեակի մեր իմբագրականներու շարքին, Միութեան սկաուրական եւ մարգական շարժումները առանճին - առանճին ողջունելէ երք, պարպք կը զգանք արժանաւոր մեր երրորդ պարիւր ընճայելու Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ վարչական պարասխանարութիւններ սրանճնած այն բոլոր միութենականներուն, որոնք դրոշարշաի արագութեամբ, կանոնաւորու-

թեամբ եւ պատասխանաբարութեամբ, ազգային մեր իրելալներուն դրօշը սերունդէ - սերունդ փոխանցած են ի փառս Նայասրանին, ի պատիւ Ն.Մ.Ը.Մ.ին, պարծանք հայութեան:

Արդարեւ, անցնող 80 տարիներուն, վարչական պատասխանաբարութիւններու քաղցր ու ծանր լուծին փակ, 80 անգամ 80 Ն.Մ.Ը.Մ.ականներ կեանք ու աւիւն փոխին: Մինչ կրկնապատիկ ու բազմապատիկ ուրիշներ աչքի ու մտքի լոյս մաշեցուցին, մազ ու մօրուք ճերմկցուցին անշահախնդրօրէն եւ առանց որեւէ ակնկալութեան, քանի անոնք վարձաբարութեան իրենց լաւագոյն գոհացումը գրան պարտականութիւններու գործադրութեան **հոգեկան բաւարարութեան** մէջ:

Այսպէս է, որ ժամանակի ընթացքին, Ն.Մ.Ը.Մ.ի վարչական պատասխանաբարութեան գոյացուցին այն հաստատար համոզումը, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ական իւրաքանչիւր անդամ, եթէ **համոզումով** եւ **հաւապքով** իր պարտականութիւններուն գիտակցութիւնը ունենայ, աշխատի գանոնք լիովի իրագործել, միութեան նիւթական եւ բարոյական ուժը կ'աւելնայ օրէ օր: Անդամները իրենց պարտականութիւնները կատարելով՝ նկարագիրով եւ հոգիով կը բարձրանան, իրենց հետ բարձրացընելով նաեւ իրենց միութիւնը, որ կոչուած է արթուն պահակը ըլլալու անկորնչելի մեր արժէքներուն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի վարչական պատասխանաբարութեան հետ, անցնող 80 տարիներուն, Ն.Մ.Ը.Մ.ի բովանդակ ընտանիքը առաջնորդուեցաւ այս համոզումով ու փեսիլքով, քանի իրերայաջորդ մարմիններ ուխտեցին առաքինի ու հաւաքաւոր սերունդներու պարբասութեամբ ընդդիմանալ արդի աշխարհակարգի բոլոր մարտահրաւերներուն եւ փազնապնդներուն, քաջ գիտակցելով որ հաւաքքն ու կեանքը կ'ընթանան գուզահեռ:

Կը կրկնենք՝ քաջ գիտակցելով, որովհետեւ մեզի համար հաւաքքին ամէնէն մեծ բարեկամը ժամանակն է, իսկ ամէնէն մեծ թշնամին՝ յուսալքումը: Նաւաքքը ուժ մըն է՝ առանց որուն կարողութիւնը ուժաթափ կ'ըլլայ, մարդիկ, միութիւններ եւ ազգեր կը մաշին ու կը ծերանան: Իսկ մենք, իբրեւ 80ամեայ միութիւն, փոկալու, զարգանալու, կեանքի նորանոր փորձութիւններուն դիմանալու համար, կը զգանք թէ այսուհետեւ ամէնէն աւելի պէտք ունինք անխախտ հաւաքքի եւ յարատեւելու կամքի, որովհետեւ մեզի ծերացնողը այլեւս փարիքը չէ, այլ՝ հաւաքքի պակասը:

ԴԱՍԵՐ ՆԱՅՐԵՆԻՔԷՆ

(ՀԱՄԱ-Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ Զ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ԲԱՆԱԿՈՒՄԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԷՆ ԵՏՔ)

Նայրենիքը մարդուն մեծագոյն ուսուցիչն է, ըսուած է իրաւամբ: Մարդ երբ կը ծնի, մանկութեան զայն կը դաստիարակէ մայրը, պատանեկութեան՝ հայրը, չափահասութեան՝ դպրոցն ու միութիւնը, իսկ խելահասութեան՝ հայրենիքը, որ զխաւոր եւ մեծագոյն ուսուցիչը կը նկատուի բոլորին:

Կը բաւէ ուշադիր կարդալ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական Զ. Ընդհանուր Բանակումի մասնակիցներուն փալատութիւնները, հաստատելու համար, թէ հայրենիքը որքան ուսուցանող դեր եւ արժէք ունեցաւ Նայաստանի մէջ բանակում կատարած եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի 80ամեակը փօնած Ն.Մ.Ը.Մ.ա-

կաններուն համար:

Ճիշդ է, որ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական այս ընդհանուր բանակումը վերանորոգութեան աղբիւր մը եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի աշխարհապարած մասնաճիւղերուն համար, որովհետեւ ան մասնակիցներուն առիթը ընծայեց Ն.Մ.Ը.Մ.ի շունչով վերանորոգուելու եւ թարմացեալ կորովով իրենց շրջանները վերադառնալու:

Ճիշդ է նաեւ, որ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական այս բանակումը վերահաստատեց Ն.Մ.Ը.Մ.ի բովանդակ ընդհանրիկին հպարտութիւնն ու ինքնավստահութիւնը՝ հանդէպ սկաուտական իր շարքերուն, անոնց մէջ փեսնելով շօշափելի արդիւնատրումը սերունդներու թափած ճիգերուն, միաժամանակ՝ ապահով երաշխիքը Ն.Մ.Ը.Մ.ի յուսաբար ապագային:

Բայց եւ այնպէս, հայրենիքի մէջ կազմակերպուած այս բանակումը, ամէնէն առաջ եւ վերջ, բանակողներուն եւ անոնց ճամբով Ն.Մ.Ը.Մ.ի բազմահազար շարքերուն փոխանցեց ուսանելի որոշ դասեր, որոնք ուղի կը հարթեն միութեան յետ-80ամեակի աշխատանքներուն:

Այդ դասերէն կարեւորագոյնը հայրենասիրութեան կապուած ըմբռնումն է: Այն, որ հայրենասիրութիւնը զգացական խօսք չէ, **ֆոլքլոր** չէ՝ ճաշկերոյթ-պարահանդէսներու ընթացքին պարուող անվերջանալի եւ

միօրինակ Քոչարիի ձեռով, ո՛չ ալ «**Ես իմ անոյշ Նայաստանի**»ի ամենօրեայ կրկնութիւն է: Այդ բոլորը կարելոր են, անկասկած, սակայն անբաւարար են: Նայրենասիրութիւնը իրաւ գործ է, քարը-քարին դնելու աշխատանք է, կառուցել-կերպելու ճիգ է, հայրենիքի րագնապնդումն է զրկանքներուն «թմրեցուցիչներ» տալու փոխարէն՝ րնրեսութիւնն ու ընկերութիւնը վերականգնող հիմնական «**վիթամիններ**»ու հայթայթում է:

Մենք ունինք անկախութիւն, սակայն չունինք անկախութեան պերութիւն: Նայաստանը, յարկապէս մայրաքաղաք Երեւանէն դուրս, կ'ապրի հին ժամանակներու մէջ, աւելի նման՝ Ղովկուրեան ֆիլմի մը մեծ քաղաքին, ուր բեմադրիչը կարծէք ամէն ինչ շինած է անցեալը վերականգնանացնելու համար: Այնպէղ ժամացոյցին սլաքները կը դառնան մեր ժամանակէն դուրս: Ներեալքար, մենք պարտական կը մընանք մեզի, մեր հայրենիքին: Մեզմէ՝ իւրաքանչիւր Ղ.Մ.Ը.Մ.ականէ կը սպասուին նիւթականի, հանգիստի եւ ժամանակի յաւելեալ գոհողութիւններ, որպէսզի իրականութիւն դառնայ փոքր ժողովուրդի մը Մեծ Երագը:

Դասերէն երկրորդը առնչուած է հայրենիքի մէջ տարածուած ազատութեան ըմբռնումի նոր տարագումին: Սանձարձակ ազատութիւնը, ի շարս այլ ազդակներու, եթէ ցարդ Սփիւռքի մէջ ստեղծած էր ապահայացման վրանգ, վերջերս հայրենիքի մէջ յառաջացուցած է ապագայնացման վրանգ, ինչ որ չափազանց մտահոգիչ է, որովհետեւ տակաին չեն ճշդուած անհրաժեշտ միջոցներն ու «զէնք»երը անոր ընդդիմութեան:

Ազատութիւնը առանց դաստիարակութեան պակասաւոր է: Ազատութիւնը դաստիարակութեան կիրարկումն է: Արդ, այս ուղղութեամբ Ղ.Մ.Ը.Մ. հսկայական աշխատանք ունի կատարելիք՝ նորահաս սերունդները հայրենիքի դարաւոր պարտութեան, մշակոյթին ու արժէքներուն հաղորդակից դարձնելու եւ դաստիարակչական ազդու միջոցներով զանոնք օտարացում եւ այլասերումէ փրկելու համար:

Կը բաւէ որքան մեր կեանքին չափանիշները ճշդեն ուրիշներու արժեքափերը: Նոր սերունդէն մեծաթիւ զանգուածներ այսօր կը հրաժարին իրենց հողէն, լեզուէն, վերադարձի երագէն եւ պահանջարկութենէն: Ձեռընթափ կարելի չէ մնալ: Նայրենիքի նոր պայմանները կը թելադրեն արագ դասեր քաղել ստեղծուած իրավիճակէն եւ ըստ այնմ վերագնահատել կամ վերաբնութեան ենթարկել ցարդ մեր որդեգրած դաստիարակչական միջոցները, թէ անոնք որքանո՞վ կը պատշաճին մեր ներկայի միջոցներու արդիւնքներուն:

Վաղը կրնայ ուշ ըլլալ, քանի կատակասէր կիւմրեցիներ արդէն սկսած են Մեւակի ծանօթ «Ողբան Մեռելոց»ը շրջուած արտասանել՝ «Ողբան ապրողաց, կոչեն մեռելոց»...

... Իսկ կատակին կէտը ճիշդ կ'ըլլայ կ'ըսեն:

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԸ

Նինաուրց կաղնիներու նման իրարու երեսէ կը փապալին Ն.Մ.Ը.Մ.ական երեց սերունդի վաստակաշար ներկայացուցիչները, օրըսօրէ նօսրացնելով ծառաստանը Ն.Մ.Ը.Մ.ական արժէքներուն: Շաւարշ Ա. Քինյ. Մեհրապեան (Արժանթին), Լեւոն Գայեան (Յունաստան), Վազգէն Անդրեասեան (Ֆրանսա), Երուանդ Տէմիրճեան (Լիբանան), Վահան Գաւուրճեան (Եգիպտոս), Պարգեւ Միսիրեան (Մ. Նահանգներ), Լեւոն Նաճարեան (Քուէյթ), Թորոս Տօնիկեան (Պուլկարիա), առանց մոռնալու վերջինները՝ Սուրէն Նազարեան (Սուրիա) եւ Կրէկուար Մղձաւերիքեան

(Լիբանան), լաւագոյն ներկայացուցիչներն էին անդարձ մեկնողներու այդ սերունդին, որ ամբողջ կեանք մը ծառայեց նուիրական իրեալի, ամբողջական եւ անսակարկ զոհաբերութեամբ:

Իրաքանչիւր մեկնողի պատճառած խոր վիշտին առընթեր, հազիւ մեր սուգը թօթափած, հարցում մը սակայն ինքզինք կը կրկնէ բոլորին շրթներուն վրայ.

- Որո՞նք պիտի գրաւեն մեկնողներուն փոխը:

Ի հարկէ, միութիւններ չեն մեռնիր իրենց վաստակաշար դէմքերուն մահով: Չեն մեռնիր, ոչ միայն անոր համար, որ մեկնողներուն փորձառութիւնն ու աւանդը կը ժառանգեն, այլեւ՝ որովհետեւ ժամանակի երկունքէն կը ծնին նոր դէմքեր՝ յաւերժացնելու համար փութալ հաւաքականութեան մը երթը: Այսպէս է բնութեան օրէնքը բնականոն պայմաններու մէջ: Այսպէս պէտք է ըլլար նաեւ մեր կեանքին մէջ: Սակայն ընդհանրապէս այդպէս չէ:

Գաղտնիք մը բացայայտած չենք ըլլար եթէ յայտնենք, որ այսօր մեր կեանքի ամէնէն ծանրակշիռ փագնապներէն մէկն է սերնդական յաջորդականութեան ապահովումը: Գաղափարապաշար, անձնուէր եւ գործունեայ մարդու պակաս ունինք քիչ մը ամէն փոքր: Ճրագով կը փնտրուին նոր դէմքեր, որոնք կարենան արդարացնել իրենց վրայ դրուած յոյսերը, իրենց ժառանգ ձգուած կրակներուն անթերի գործադրութեամբ:

Ճիշդ է, որ փոխուած են մեր շուրջի մրայնութիւնները, ըմբռնումներ-

րը, կեանքի պահանջներն ու ժամանակի հոգեբանությունը: Կ'ապրինք նիւթի գերիշխան փիրապետութեան օրերը: Գործնապաշար մտածողութեան գովքը, հարստութեան եւ ապահովութեան փառաբանանքը, շահու եւ ճարպիկութեան իմաստությունները ի պատուի են մեծ համեմատություններով, մինչդեռ՝ անձնագոհությունը, անշահախնդրությունն ու բարոյական ազնուագոյն սկզբունքները կարծէք դադրած են առաքինություններ նկատուելէ եւ մինչեւ իսկ «Ժամանակավրէպ արժէք»ներ դասուած են շարերու կողմէ:

Կարելի է երկարել պատճառներու շարքը: Ինքնաքննադատութեան կարգով նոյնիսկ կարելի է հարց տալ, թէ ինչո՞ւ անպայման սպասել, որ փորձառու երէց մը մեկնի, որպէսզի տեղը փոխարինողի մը փնտրութեանը նոր սկսի...: Դիւրին է նաեւ հազար ու մէկ աղբիւրէ ջուր բերելով՝ չքմեղանքներ գրնել եւ մեղքը նետել արդի ժամանակներուն վրայ: Բայց ի՞նչ օգուտ: Մարդուժի պակասը չի դադրիր փազնապ ըլլալէ:

Մեզի նման միություններ, որոնք յաճախ նիւթական իրենց յենարաններու պակասն ալ սփիւտուած են փոխարինելու հոգեկանով, կրնան գոյատեւել իրելալով եւ գաղափարով միայն, թէկուզ որ նիւթապաշտական մեր խելայեղ ներկային մէջ՝ նուիրական այդ արժէքները շար բան կորսնցուցած ըլլան իրենց անցեալի հրապոյրէն եւ հմայքէն: Իրելալի եւ գաղափարի ծառայութեամբ նոր սերունդէն անպայման հերոսական գոհաբերութիւն չի սպասուիր: Այդ մէկը բացառիկներուն միայն փրուած է: Միութեան ճամբով ազգին ու հայրենիքին օգտակար ըլլալու զանազան միջոցներ կան: Կարեւորը նուիրումի եւ գիտակցութեան ոգին է, շունչն է, աիւնը եւ դաստիարակությունը:

Մեզմէ անդարձ մեկնող Ն.Մ.Ը.Մ.ական երէց սերունդը իրելալի եւ գաղափարի ծառայութեան շքեղ օրինակներ ժառանգ կը ձգէ իր ետին: Կը բաւէ միայն աչք ունենալ այդ ժառանգը տեսնելու եւ սիրտը՝ անո՞վ ապրելու, որպէսզի յաջորդականութեան շղթան չփրթի կամ անհարագափ օղակներու չկապուի: Այլապէս, այդ սերունդի ներկայացուցիչներուն համար սարսափելիին մահը չէր, որքան՝ մահէն ետք ժառանգորդ, գործը շարունակող չունենալու անսփոփելի՛ վիշտը:

ՆՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՆՋԸ

Ամեն մարդ կը սիրէ երկար կեանք ունենալ, սակայն ոչ ոք կը սիրէ ծերանալ: Չծերանալու համար մարդիկ կը դիմեն հազար ու մէկ միջոցի, ի վերջոյ յանգելու համար այն պարզ ճշմարտութեան, որ մարդոց ծերացնողը անպայման փարիքը չէ, այլ՝ ... նորութեան պակասը:

Երիտասարդութիւնն ու ծերութիւնը փարիք չունին: Կան միայն կարելիութեան եւ կարողութեան սահմաններ: Իրենց կեանքին մէջ նորութիւններու հեքամուտը մարդիկ, յանդուգն եւ վճռական նախաձեռնութիւններու փեր անձեր չեն ծերանար: Ընդհակառակն՝ կը ծերանան անոնք, որոնք կը խրփչին նորութիւններէ, կը բա-

ւարարուին ասանդական իրենց գիտելիքներով եւ, աւելին, իրենց յաջողութիւնները կը փնտրեն նախապէս փորձուած եւ ապահով նկատուած նախաձեռնութիւններու մէջ միայն: Տեսական ինքնագոհութիւնը այս պարագային կը ջլափէ մարդոց ձեռներէցութիւնը, կը մթագնէ անոնց պայծառութիւնը եւ կը կասեցնէ նորարար աշխարհանքի թափը: Մինչդէռ բնութեան օրէնքով իսկ, պէտք է միշտ նորութիւն փալ, որպէսզի կեանքը շարունակ նորոգուի:

Մարդոց նման հասարականութիւններ եւ միութիւններ եւս կը ծերանան, երբ չեն յաջողիր կեանքի ժամանակակից պայմաններու համընթաց նորութիւններ ստեղծել եւ, փարօրինակ յամառութեամբ մը, կառչած կը մնան իրենց անցեալի գործունէութեան ոճին եւ եղանակներուն:

Անցեալը դասաբառ մըն է, անկասկած: Բայց անցեալին վրայ կենարը՝ կեանքին մէջ կանգ առնել կը նշանակէ: Իսկ այդ մէկը յեքադիմութիւն է, սխալ է կամ սխալներու կ'առաջնորդէ:

Կեանքը փեռական յառաջդիմութիւն է եւ նորութիւն: Աւանդական ձեռնարկները, ասանդական մարզախաղերը, մինչեւ իսկ ասանդական ճաշկերոյթ-պարահանդէսները կրնան կարելուր ըլլալ, սակայն անբաւարար կը մնան: Մեր շուրջը կը թաւալի սրընթաց յառաջդիմող նոր կեանք մը, որուն հեք քայլ պահելը հարկը կը զգացնէ երկու սուր պահանջի. աշխարհանք եւ ուսում:

Քարեն հաց հանող, խաւարեն լոյս ծագեցնող հայը չի կրնար, իրաւունք չունի ձեռնաձայ մնալու եւ... երիտասարդ չմնալու: Աշխատանքը մայրն է նորութեան, հայրն է երիտասարդութեան: Դժբախտաբար, սակայն, դիրակեաց եւ հանգստաւէր կեանքի պայմանները մէկ կողմէ, իսկ անհատական բարօրութեան մտահոգութիւնները միւս կողմէ, հեղուկեղէն սկսած են աղօտել յամառ աշխատանքի սիրահար հայուն նկարագիրը, կարծէք հաստատելով իրաւացիութիւնը այն առածին, թէ «Նայը վաւ օրին կը դիմանայ, սակայն լաւ օրին ոչ»...:

Աշխատանքի կողքին, նորութեան պահանջը կ'ենթադրէ նաեւ այլ նախապայման մը. ուսումը, գիտութիւնը: Նայ Գրականութեան Վարպետը պիտի ըսէր. «Թող իմ կեանքս ըլլայ գիտութեան համար եւ ոչ գիտութիւնը իմ կեանքիս համար»: Իրաւամբ, ո՞ր է այսօրուան ուսումնապետն իմ սերունդը: Արդեօք ո՞ր օրուան կը սպասեն այդ սերունդին բարերարները, որպէսզի համոզուին, որ այլեւս ոգին առանձինն կամ աշխատանքի բարի կամեցողութիւնը ինքնին չեն կրնար բարեշրջել մեր կեանքը: Մեզի հարկաւոր են համալսարանաւարտ փարբեր, որոնք մասնագիտական երկարաշունչ ծրագիրներով արմատական լուծումներ որոնեն մեր փազնապներուն:

Ծերութեան վտանգին դէմ ընդդիմութիւնը դիւրին չէ, գիտենք: Տեղին կատարուած ախտաճանաչումները կրնան ճիշդ ըլլալ, բայց կրնան նաեւ նոյնքան ճիշդ չըսուած բաներ ըլլալ: Միջավայրէ միջավայր հանդուսներն ու մտայնութիւնները կը փոփոխուին: Կարելորդ, հիմնականը սակայն, կը մնայ կեանքի փորձառութեամբ հաստատուած ընդհանրական ու պարզ ճշմարտութիւնը, այն՝ որ երկար ապրելու եւ սակայն չձերանալու համար, մենք հացին եւ ջուրին չափ պէտք ունինք նորութեան:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՉՕՐԱՑՄԱՆ ՄԱՐՏԱՆՐԱԲԷՐԸ

Ն.Մ.Ը.Մ.ի 80ամեակին առիթով գաղութ գաղութ կապարուող փոնակապարություններուն հարցում մը ինքզինք կը պարտադրէ ամենէն աւելի. «ո՛ր էինք, ո՛ր հասանք եւ ո՛ր պէտք է հասած ըլլայինք»:

Դիրին է պարասխանել «ո՛ր էինք, ո՛ր հասանք» հարցումին, որովհետեւ միութեան պարկառելի վաստակն ու իրագործումները արեւու լոյսի պայծառութեամբ յստակ են բոլորին: Դժուար է սակայն պարասխանել «ո՛ր պէտք է հասած ըլլայինք»ին, որովհետեւ չենք կրնար արժեզանքով փարողութիւնը սպասուած այն բոլոր նուաճումներուն, որոնք թուղթի վրայ ծրագիրներ մնացին՝ պարզապէս

նիւթական մնայուն եւ առար աղբիւրներու չգոյութեան պարճառով:

80ամեակը հրաւեր է ինքնաճանաչումի եւ ինքնաքննարկումի: Անկեղծ ըլլանք ուրեմն եւ խոստովանինք, որ ազգային մեր բոլոր կազմակերպութիւններուն եւ հասարակութիւններուն նման, Ն.Մ.Ը.Մ. եւս իր հիմնադրութեան առաջին օրէն իսկ հալածուեցաւ... փնտրեսական օրակարգով: Նակառակ անոր, որ իր անմիջական շրջանակին մէջ հարուստներ շար կային եւ կան փակաւին:

Երեւոյթը նոր չէ: Նարուստ ազգայիններ միշտ ունեցած ենք, սակայն ազգային հարստութիւն, փնտրեսական հզօրութեան իմաստով, ընդհանրապէս չենք ունեցած: Մեր մեծահարուստները իրենց քսակները հագուադէպօրէն բացած են, այն ալ՝ իրենց հարստութեան փշրանքները միայն նուիրելու շէնքերու եւ կառոյցներու շինութեան, յաճախ մոռնալով նոյն այդ շէնքերուն մէջ կապարուող աշխատանքները: Միջոց եւ նպատակ, շէնք եւ շէնքի մէջ փեղի ունեցող գործունէութիւն անոնք շփոթած են իրարու հետ:

Մեր մօտ, միութենական պիւրճէները մարակարարուած են բարեփիրութեամբ, կարծէք միութիւնները ըլլային աղքատախնամի պնակներ: Աւերարանական մեծաբուններու օրինակով՝ ազգայիններ նուի-

րաբարություններ կատարած են առաելաբար իրենց խիղճի հանդար-
տութեան եւ հոգիի փրկագործութեան համար: Այսպէս է որ, նիւթակա-
նի ապահովման ամէնէն «գործնապաշտ» մօտեցումը նկատուած է բա-
րեսիրական նուիրաբարութիւնը, իսկ ամէնէն «փրկարար» միջոցը՝
հանգանակութիւնը: Քիչ մնացած է, որ ազգովին վերածուինք հանգա-
նակիչ մարմնի կամ հանգանակիչ ազգի:

Տասնամեակներ շարունակ, ակամայ, մեր ամբողջ նպատակը եղած
է միութիւններու պիւրճեական բացերը զոցել եւ այդքանով մենք մեզ
բաւարարուած նկատել: Այդ գործելակերպով կարելի չէ շարունակել:
Փաստօրէն, կը տեսնենք արդէն, որ միութիւններու բացերը վերջ չու-
նին: Եղածը քաջքշուք է, ազգային մնայուն սնանկութեան պէս բան մը:
Նեպտաբար, մեր միութիւններու առաքելութեան հաւաքացող եւ
անոնց ապագայով մրահոգ ու փազնապող ազգայիններ լա՛ն պէտք է
գիտնան, որ կաթիլ-կաթիլ նուիրաբարութիւններով չի բաւեր այլեւս
միութիւններու գոյութիւնը միայն ապահովել, որովհետեւ նոյնքան կա-
րետոր է նաեւ անոնց բնական զարգացումը ապահովել՝ մրցակցու-
թեամբ հարուստ այսօրուան աշխարհին մէջ:

Յարդ, նիւթական մեր աղբիւրներուն ապահովումը կարելի կը դառ-
նար մասնակի եւ անմիջական կարգադրութիւններով: Ժամանակն է
այլեւս, որ ձեռնարկուի նիւթականի ապահովման հիմնական եւ մնա-
յուն միջոցներու: Իսկ այդ մէկը կը պահանջէ փեւական աշխատանք:
Կամաւոր ուժերով կարելի է աշխատիլ մինչեւ որոշ տեղ, սակայն անկէ
եւրք անհրաժեշտ են արհեստավարժ ուժեր: Նարկ է ուրեմն պատրաստ
ըլլալ դրան՝ ծախսելու, դրամ ապահովելու համար:

Մեր հայրերուն իմաստուն մէկ խօսքը այսօր ցնցիչ կերպով կը հնչէ
մեր ականջներուն մէջ. «Եթէ չունիս փող, մտիր հող»: Դրամի, նիւթի՝
գերիշխանութեան այս օրերուն, դեռ մինչեւ ե՛րբ թոյլ պիտի փանք, որ
մեր շուրջը սրընթաց զարգացող կեանքի պայմանները փող չունեցո-
ղին հո՛ղ առաջարկեն մէջը մտնելու եւ ոչ թէ վրան ապրելու համար...

Կը հաւատանք, որ ով որ ցանկայ բան մը ընել՝ անպայման միջոց մը
կը գտնէ, իսկ ով որ չցանկայ բան մը ընել՝ անպարճաւ պատրուակ մը
գտնէ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի փնտրեսական հզօրացումը սովորական ցանկութենէ մը
աւելին է, պահանջ է եւ մարտահրաւէր՝ ուղղուած միութեան ներկայ եւ
գալիք սերունդներուն:

ՆՈՍԱՆՔՆ Ի ՎԵՐ

Անհատական թե՛ հաւաքական մեր կեանքին մէջ չկայ որեւէ ասպարեզ, որ դժուարութիւններով չներկայանայ մեզի: Դժուարութիւններն ու ձախողութիւնները մեր ճամբու կայաններն են, վերսկսելու համար նոր ճամբորդութիւն՝ դէպի յաջողութեան հանգրուանը:

Կատարեալին, ազնուագոյնին եւ բարձր իրեալին ձգտումը անպայման կ'ենթադրեն դժուարութիւններ, որոնց յաղթահարումով կը կերպուին վսեմ նկարագիրներ, մեծ յաղթանակներ եւ գործեր:

Կարգապահութիւն, առաքինութիւն եւ անձնագոհութիւն ստրվեցնող գլխաւոր դպրոցը դժուարութիւններու սրբեղծած

պայմաններն են, որոնք որքան բազմաճանա՝ այնքան աւելի մեր մէջ կը զարգացնեն պայքարելու եւ յաղթանակելու վճռակամութիւնը:

Պայքարելու այդ կամքն է արդարեւ, որ մեզի ուժ եւ կորով կը ներշնչէ, մեր նկարագիրն ու հոգին կ'ամրացնէ:

Կեանքի մէջ դժուարութիւններ միշտ կան: Կեանքի պայքարը անվերջ է ու անխնայ: Մարդոց մեծամասնութեան առօրեային մէջ կը սրբեղծուին պահեր, երբ կեանքը մինչեւ իսկ կը կորսնցնէ իր իմաստն ու երգը: Այնուամենայնիւ, կը փոկան եւ կը յաղթանակեն անոնք, որոնք արհամարհելով բոլոր փեսակի դժուարութիւններ, չեն ընկրկիր, եւ իրենց երկարաշունչ պայքարին մէջ կը գտնեն կեանքի իրական հաճոյքն ու երգը:

Ընկրկումը ջլափիչ եւ կործանարար ուժ մըն է: Նիւանդութեան մը նման, ան կը փկարացնէ մարդոց ֆիզիքական եւ բարոյական ուժը: Յուսահատութեան գիրկը կը նետէ զանոնք: Այնպէս մը որ, ամէն բան մութ երեւի անոնց, կեանքը ծանր բեռ դառնայ, իսկ ապրիլը՝ փաժանք:

Ուշադիր քննենք մեր շուրջը, կը նկատենք, որ ո՛չ բնածին փաղանդը, ո՛չ բարձր կրթութիւնը եւ ոչ ալ անբաւ հարստութիւնը եղած են մեծ մարդոց յաջողութեան գաղտնիքները, քանի դժուարութիւններու յաղթահարումով միայն անոնք ապահոված են կեանքի պայքարին մէջ իրենց յաջողութիւնները: Դժուարութիւններու նուաճումը մեծագոյն

ազդակը եղած է անոնց յաջողութեան եւ վերելքին:

Մարդոց նման ազգեր եւս իրենց մեծութիւնն ու յաղթանակները կերպած են դժուարութիւններու յաղթահարումով: Մեր հին թէ նոր պատմութիւնը լաւագոյն փաստն է այս իրականութեան: Այլապէս ի՞նչ բանի վերագրել գէթ Սփիւռքի մեր ներկայ ազգային, հասարակական, կրթական եւ մարզական կեանքի յաջողութիւնները, հարիւրաւոր դպրոցներու, եկեղեցիներու եւ ակումբներու գոյութիւնը, եթէ ոչ՝ դժուարութիւններ յաղթահարելու ազգային մեր անխախտ հաւատքին ու կամքին, որոնք իբրեւ ժառանգ, սերունդէ-սերունդ փոխանցուած են մեզի:

Իսկ ժառանգը մեզի համար, Ն.Մ.Ը.Մ.ի՛ն համար յարկապէս, բեռ չէ, մարտահրաւէր է ժամանակի եւ միջավայրի բազմաբեւեակ դժուարութիւններուն ընդդէմ, հոսանքն ի վեր ընթանալու միջոց յառաջ, դէպի վերելք, դէպի նորանոր նուաճումներ:

ՆՈՐ ՔԱՌԱՄԵԱԿԻ ՆՈՐԻԶՈՆՆԵՐ

Նոր թափով մը կը վերսկսինք Ն.Մ.Ը.-Մ.ական կեանքի նոր քառամեակ: Կը վերսկսինք՝ անցեալի յաջողութիւններն ու իրագործումները պարմութեան յանձնած, ապագայի նուաճումները մեր գալիք աշխարանքներուն սեւեռակէտը դարձուցած:

Կը վերսկսինք՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի Է. Պարգամաւորական Ժողովի փրամադրութիւններով գօտեպնդուած, միութեան 80ամեակի փոնակապարութիւններով վերաթարմացած: Նիւա ժամանակն է Կրքնաջան, անաղմուկ աշխարանքի: Անպեղի լուսարձակները կրնան շլացնել մեզ եւ մեր կեանքը շեղեցնել իր բնականոն ընթաց-

քէն:

Նոր քառամեակին հետ նոր թափով մը կը լծուինք վերակազմակերպման, վերանորոգման եւ արդիականացման աշխարանքներու, որովհետեւ սրընթաց զարգացող այսօրուան աշխարհին մէջ, երբեք կարելի չէ տեղքայլ ընել եւ ուրիշներու վազքը դիտել, ապագային ասիստալու համար մեր յերամնացութիւնը: Մերօրեայ ընկերութիւնը փկարներու տեղ չունի: Մեր շուրջը մարդիկ աշխարհայնացումի եւ մրցակցութեան անունով կը խօսին: Նետուաբար, ժամանակին հետ ընթանալու պարտաւորութիւնը, ինքզինք կապարելագործելու կամքը եւ տեսաբար յառաջդիմելու մղումը կը պայմանաւորեն միութեան զարգացումը յառաջիկայ փարիներուն:

Նոր քառամեակը կը թեւակոխենք 21րդ դարու սեմին եւ հարցում մը ինքզինք կը պարտադրէ ամենէն աւելի. ի՞նչպէս մուտք պիտի գործենք նոր սկսող դարը: 19րդ դարու մփայնութեամբ, պարմութեան լուսանցք քշուած եւ աշխարհէն անտեսուած վիճակով, թէ՛ հպարտ մուտքովը անոնց, որոնք արդէն իսկ որոշած են ապագայի իրենց երթը եւ հասարակ գիտեն, թէ ո՛ր, ե՛րբ եւ ի՞նչպէս կ'ուղղուին:

Փոքրաթիւ ըլլալ չի նշանակեր փոքր ըլլալ: Կ'ընդունինք, որ նիւթա-

կան մեծ աղբիւրներ չունինք: Կարիքը ծով, իսկ անձրեւը հազիւ ցօղ...: Մեր ուժին չցամքող աղբիւրը սակայն կը մնայ մեր մարդուժը: Ունինք յուսադրիչ երիտասարդ սերունդ մը, խանդով, ձգբումներով եւ իրելաներով լեցուն: Երիտասարդութիւնը կարիքը ունի մեր ուշադրութեան եւ դաստիարակութեան: Այդ տարիքը վրանգաւոր է միջավայրի ազդեցութիւններու դիւրընկալ իր բնութեամբ: Իսկ մենք լաւ գիտենք, թէ միջավայր ի՞նչ կը նշանակէ այսօրուան ընկերութեան մէջ ...:

Կարելի է հետեւեցնել ուրեմն, որ դաստիարակչական աշխատանքները կոչուած են գլխաւոր առանցքը հանդիսանալու նոր քառամեակի մեր ծրագիրներուն: Վերջիվերջոյ, միութեան մը զարգացման աստիճանաչափը կախում ունի իր անդամներուն դաստիարակութենէն: Չի բաւեր մկաններ զօրացնել, հարկ է նկարագիրի, հոգիի եւ բարոյականի մեծութիւն կերտել: Մեակի բառերով՝ «**աշակերպել՝ զեղեցիկի՛ն, բարո՛ւն, վանմի՛ն, լաւի՛ն**»: Այլապէս ի՞նչ Ն.Մ.Ը.Մ. առանց զոհաբերութեան եւ հնազանդութեան ոգիի, պարտականութեան գիտակցութեան, պարկեշտութեան, իրերօգնութեան, սիրոյ եւ յարգանքի:

Նոր թափով մը կը վերսկսինք Ն.Մ.Ը.Մ.ական կեանքի նոր քառամեակ եւ մեր դիմաց մէկի փոխարէն՝ փասնեակ մը Բաբելոններ կը ներկայանան աշխարհի չորս դին: Անջիղ, անդիմագիծ, անհայրենիք Բաբելոններ, ուր օրական Դրովարայի ձիերով մուտք կը գործեն Mc Worldի «մշակոյթ»ին հօօր ներկայացուցիչները. CNNը, խայտաբղէտ երաժշտութեան MTV կայանը, Մըքփոնալդը, Քոքա-քոլան, սէկա-մէկա խաղերն ու համացանցը...:

Նոր քառամեակի սեմին, նոր սերունդի հայեցի առողջ կազմաւորման աշխատանքը այլեւս դժուար եւ պարասխանաբար գործ կը նկատուի: Բազմաթիւ դժուարութիւններ կը խոչընդոտեն մեր իւրաքանչիւր քայլը: Դժուարութիւնները սակայն համբերութիւն կը ներշնչեն մեզի, համբերութիւնը՝ փորձառութիւն, իսկ փորձառութիւնը՝ յոյս: Ի վերջոյ կեանքը վիճակահանութեան փոմս չէ, որ առանց յոգնութեան շահինք: Կրտորական սպասումն ու անպարբերութիւնը ոչ ոքի կրնան փեղ հասցնել: Կեանքը փեւական ճիգ է, յարապետութիւն եւ յոգնութիւն է: Յաջողութիւնը միայն բառարաններու մէջ յարապետութենէն եւ յոգնութենէն առաջ կու գայ:

Ուրեմն, մենք վիճակուած ենք դեռ շար յոգնելու, այնքան արեւն որ մենք մեզ համեմատաբար հարուստ կը նկատենք մեր կարիքները զոհացնելու, բայց նաեւ անհամեմատ կերպով աղքատ՝ մեր երազները իրականացնելու:

ԿԱՐԳԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կեանքի մէջ մարդիկ գեղեցկագոյնը կը զանազանեն գեղեցիկէն, լաւագոյնը՝ լաւէն, իսկ առաջնակարգը՝ երկրորդականէն: Այդպէս է նաեւ միութենական կեանքին մէջ, ուր մարզական թէ սկաուտական յաջողութիւններ արձանագրողներ շարկան, սակայն մարդիկ սրտանց կը ծափահարեն անոնց, որոնք միութեան նշանակը իրենց լամբակին վրայ կրելով, ամէն բանէ առաջ կարգապահութեան ոգի ունին իրենց մէջ:

Կարգապահութիւնը կ'ենթադրէ վեհ նկարագիր, ազնիւ հոգի եւ մշակուած միտք: Առանց բարոյական այդ երեք առաքինութիւններուն, անկարելի է կարգապահութիւն ակնկալել ռեւէ անհարէ կամ հաւաքականութենէ:

Բռնազբօսիկ կարգապահութիւնը վախի արտայայտութիւն է, հետեւաբար փտական չէ: Մինչդեռ ինքնաբոլիս կարգապահութիւնը արտայայտութիւնն է քաղաքակրթուած, ազնուացած եւ մշակուած նկարագրի, որ փտական է եւ դաստիարակիչ:

Կարգապահութեան սկզբունքին վրայ հիմնուած է ամբողջ փիեզերքը: Զայն բաղկացնող փարրերէն որեւէ մէկուն ակնթարթի մը անկարգապահութիւնը կրնայ հիմնայարակ կործանել ամբողջութիւնը:

Բանակի մը զինուորները, վարժարանի մը աշակերտները, միութեան մը անդամները կամ ծնողքի մը զաւակները երբ անկարգապահ են, անհրաժեշտ պարագաներու չունին կարգապահութեան ենթարկելու պարտաստական ոգի, աւելի շար կ'օգտուին իրենց լեզուէն՝ քան... սկանջներէն, անոնք հակամտք են դառնալու խուժան, անզուսպ ամբոյխ, որ որեւէ պահու կրնայ դիմել որեւէ ծայրայեղութեան:

Ահա թէ ո՛ր պէտք է փնտմել ուրեմն մարմնակրթական մեր միութեան դերն ու առաքելութիւնը սանձարձակ ազատութիւններու երեւէն վազող մերօրեայ ընկերութեան մէջ: Այսօր, աւելի քան երբեք, մեր կեանքը պէտք ունի կարգապահ ու օրինապահ հաւաքականութեան, որուն պարտաստութեան համար հարկ է դաստիարակչական երկարա-

փեւ աշխատանք՝ մշակելու համար նորահաս սերունդին նկարագիրը, միտքն ու հոգին:

Կեանքի փարբեր մարզերուն մէջ (արհեստ թէ արուեստ), մարդիկ թերեւս կրնան կարգապահական հակադիր ըմբռնումներու եւ կենցաղավարութեան դիմելով յաջողութիւններ արձանագրել: Սակայն անըմբռնելի եւ անկարելի է, որ մարզական թէ սկաուտական կեանքին մէջ մարդիկ թէ միութիւններ յաջողութիւններ արձանագրեն եւ օգտակար հանդիսանան, երբ կը փարուբերին կարգապահական իրենց ըմբռնումներու կիրարկումին մէջ:

Կրկնած ենք յաճախ, պիտի կրկնենք միշտ, որեւէ արժէք եւ օգտակարութենէ զուրկ են այն մարզիկները, որոնք ըլլալով հանդերձ լաֆոթալուիստ կամ պասքեթպուլիստ, աթլէթ կամ լողորդ, չունին իսկական մարզիկէ մը պահանջուած կարգապահ վարքն ու բարքը իրենց շրջանակին թէ կեանքին մէջ:

Նմանապէս,

Քաջալերանքի եւ գնահատանքի ամէն արժեւորումէ հեռու են այն սկաուտները, որոնք ըլլալով հանդերձ փորձառու կամ ասպիճանաւոր, չունին փիպար սկաուտէ մը սպասուած կարգապահ կենցուածք հանդէպ իրենց ծնողքին, պատասխանատուներուն եւ միութեան: Առանց նկարագրային այդ արժանիքին եւ անոր վրայ խարսխուած բարոյական ըմբռնումներուն, լոկ սկաուտութիւնը չարքաշութեան վարժեցման մեքենայական շարժում մը պիտի ըլլար շարունց:

Ի վերջոյ, հաւաքականութիւններու գոյատեւումը, զարգացումն ու յառաջդիմութիւնը կախում ունի զիրենք բաղկացնող փարբերու կարգապահութեան չափանիշէն: Իսկ այդ չափանիշը մեր պարագային լաւագոյնս կրնան ճշդել մեր մարզիկներն ու սկաուտները, միութենական իրենց բոլոր աշխատանքներուն եւ ձեռնարկներուն յաջողութիւնը երաշխաւորելով կարգապահութեամբ:

Ամէնէն առաջ կարգապահութեամբ եւ ամէնէն վերջ միշտ կարգապահութեամբ:

ԲԱՆԱԿՆԵՐ

Բանակումներու շրջան է երկրագունդի հիւսիսային մասին մէջ (Նարաւային Ամերիկա եւ Աստրալիա կ'ապրին իրենց ցուրպ ձմեռը): Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական շարքերը զանազան շրջաններու մէջ կը պարրաստուին իրենց փարեկան բանակումներուն: Գայլիկ թէ արծուիկ, արի թէ արեւոյշ, բոլորն ալ կ'ուզեն հեռանալ քաղաքի փաթէն ու աղմկալից միջավայրէն, կազդուրուելու համար լեռնային զով կլիմայի եւ անդորր մթնոլորտի մէջ:

Բանակումները սկաուտական կեանքի հիմնական պահանջներէն են: Սկաուտական կեանքն ու գիտելիքները սկաուտին բացապրելու, հասկցնելու եւ սիրել փալու

համար բանակումները անհրաժեշտ ու նաեւ լաւագոյն միջոցներ են: 10-15 օրուան բանակումները երբեմն շատ աւելի բան կը սորվեցնեն՝ քան փարուան մը ժողովական, դասախօսական հանդիպումները:

Բանակումներու նպատակն է մասնակցող սկաուտներուն գործնապէս սորվեցնել այն բոլոր գիտելիքները, զորս փարուան ընթացքին անոնց կ'աւանդուի ժողովասարահներու մէջ:

Կարգապահութեան, հնազանդութեան եւ իրերօգնութեան մասին փրուած դասախօսութիւններէն աւելի, բանակումներու ընթացքին այդ առաքինութիւններուն բնական գործադրութեամբ՝ սկաուտ մը իրապէս կ'ըմբռնէ այդ բառերուն իմաստը:

Տան հանգստաւեր յարմարութիւնները վայելող սկաուտը վրաններու փակ, չոր գեպնի վրայ բնակելով ու պառկելով միայն կը վարժուի իր կեանքը դիմագրաւել չարքաշ եւ փոկուն ձեւով:

Բանակավայրի առօրեայ մաքրութեան գործը, կերակուրներու պարրաստութիւնը եւ... ամաններ լուալու պարտականութիւնը սկաուտին կը սորվեցնեն համեստութիւն, ծառայասիրութիւն եւ ինքզինք կառավարելու ձեռներեցութիւն:

Արժէք մը գնահատելու ամէնէն գործնական միջոցը, թերեւս քիչ մը ցաւալի եւ երբեմն ալ դժուար, զայն կորսնցնելն ու վերագտնելն է: Արդ, կ'արժէ որ սկաուտ մը փարուան ընթացքին 10-15 օր գրկուի ծնողական

ջերմ գուրգուրանքէն, սփիպուի իր ձեռքով մաքրել, սրբել, լուսալուս եւ եփել, որպէսզի գիտնայ յաւելեալ յարգանք ու ակնածանք փածել իր մօր, քրոջ եւ հարազատներուն, որոնք փարիներ շարունակ սիրայօժար կերպով կը կատարեն իր փան մաքրութեան եւ խնամքի ծանր աշխատանքները:

Եւ դեռ, հեփախուզական նշաններու առաջնորդութեամբ լեռներ ու ձորեր մագլցելով՝ ճշդուած նշանակեցի հասնելու եւ զայն գտնելու ճիգն ու խոյանքը սկաուփին կը սորվեցնեն յարարելութեան եւ հեփելողականութեան լաւագոյն դասերը:

Կէս գիշերուան լռութեան մէջ, սկաուփական գաւազանը ձեռքին՝ բանակավայրին ամբողջ պատասխանատւութիւնն ու պահակութիւնը սրանձնող սկաուփին հոգիին մէջ անջնջելիօրէն կը դրոշմուի ինքնավրստութեան գիտակցութիւնը:

Իբրեւ յարգանքի եւ երախտագիտութեան նշան, իր հայրենիքին եւ միութեան դրօշակին առջեւ օրական երկու անգամ դրօշակի արարողութեան պատուի կանգնող սկաուփը կը սորվի եւ կը հասկնայ դրօշակին նշանակութիւնն ու սրբութիւնը:

Կը պարզուի ուրեմն, որ սկաուփական բանակումները Ն.Մ.Ը.-Մ.ական փիպար սերունդներու կերպման գլխաւոր դարբնոցը կը հանդիսանան: Առանց այդ բանակումներուն սերունդներ ո՞ր եւ ի՞նչպէս պիտի դարբնուէին, իսկ առանց այդ սերունդներուն՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ը ե՞րբ եւ ի՞նչպէս «Մարդկային եւ ազգային առողջ ու հարազատ ապրումներու քուրայ մը» պիտի ըլլար, նորօգ վախճանեալ Գարեգին Ա. Ամենայն Նայոց Կաթողիկոսին բառերով:

Անմիջական պատասխան պէտք չէ, այլ՝ քիչ մը խորհրդածութիւն...:

ԱՆՄԱՆ ԳՈՐԾԸ (ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ ԳԱՐԵԳՐՆ Ա. ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ)

Նայ ժողովուրդի սրտին մեջ իրենց սրբության կարգով նուիրագործուած Նայրապետներէն մէկն ալ անցաւ պարմութեան: Չկա՛յ այլեւս Ամենայն Նայոց Գարեգին Ա. Վեհափառը: Ան ա՛լ նշխար է միայն հողին փակ, քաղցր անուն՝ մեր շրթներուն վրայ, յուշ եւ անթառամ յիշատակ՝ մեր հոգիներուն մեջ, ոգեղէն ներկայութիւն՝ մեր մեջ, մեր շուրջ, մեր առօրեայ կեանքին ու մտածումին մեջ, միշտ ժպտուն՝ իրեն յափուկ քաղցրութեամբ, լուսաւոր՝ ժպիտին նման, մեր նայուածքներուն դէմ յանդիման:

Չկա՛յ այլեւս Գարեգին Վեհափառը, Արժանատր Մարդը, որուն հմայքին քաշողական ուժը կ'առնէր բոլորը, յարգանք ու սեր պարտադրելով բոլորին: Ան, որ բոլորը ունէր իր հայրական փաթ սրտին մեջ, եւ բոլորը զինք ունէին իրենց որդիական սրտերուն մեջ:

Չկա՛յ այլեւս հայ իմացական մտքի փայլուն ներկայացուցիչը, Սահակ-Մեսրոպի մշակոյթին երկրպագուն: Ան, որ երբեք չմտածեց իր ապրած կեանքին ու կատարած գործին մասին, այլ՝ մտածեց ապրելիք ու կատարելիք գործերուն մասին:

Յաւիտենական իր հանգիստին մեջ այսօր խաղաղ ու անխռով կը հանգչի Ամենայն Նայոց Կաթողիկոսութեան 131րդ գահակալը, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ նախկին Կաթողիկոսը: Ան, որուն հոգեւոր կեանքին կէտ դարու ընծայաբերումը այնքա՛ն արդիւնաբեր եղաւ Նայ Եկեղեցւոյ ներքին ծաղկումին եւ արտաքին ճառագայթումին:

Իր նախորդներուն նման, Գարեգին Վեհափառ եւս եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի ջերմ բարեկամ: Իրմէ առաջ, Ամենայն Նայոց Վազգէն Վեհափառ իրա՛ն սկաուր էր, Երջանկայիշատակ Խորէն Վեհափառ սկաուրութեան մեծ ջարագով էր, իսկ Զարեհ Վեհափառ «Ն.Մ.Ը.Մ.ի Սուրբը» նկատուեցաւ շարերու կողմէ:

Գարեգին Վեհափառ ապրեցաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուր չեղած ըլլալու

փխրութեամբ: «Վրէժ» ունեցաւ Ն.Ս.Ը.Մ.ի դէմ, որովհետեւ Քեսապի մէջ իր մանկութեան օրերուն Ն.Ս.Ը.Մ. չկար: Ան իր «Վրէժը լուծեց» սակայն ամենախոր յարգանքով ու սրտագին կոչով. «Ն.Ս.Ը.Մ.ը այն կազմակերպութիւնն է, որուն եւ որով ծառայելու համար ոչինչ պէտք է խնայէք»: Ինք եղաւ առաջիններէն, որ ոչինչ խնայեց անկրկնելի այս միութեան:

Օքսֆորդի ուսանող թէ Դարեվանքի պետուչ, ՆԵՆՈՍԻ հիմնադիր թէ Եկեղեցիներու Նամաշխարհային Խորհուրդի փոխ արեւնապետ, Նոր Զուղայի թէ Նիւ Եորքի Առաջնորդ, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ թէ Ամենայն Նայոց Կաթողիկոս, Գարեգին Վեհափառ եղաւ ու մնաց Ն.Ս.Ը.Մ.ի իրելներուն եւ արժէքներուն մեծ հաւատարորդ: Սիրեց Ն.Ս.Ը.Մ.ը իբրեւ ոգի, մթնոլորտ, միջավայր եւ կազմակերպութիւն, որովհետեւ Ն.Ս.Ը.Մ.ականութեան մէջ պետաւ «Յարգանքի, հնազանդութեան, ծառայութեան եւ նուիրումի» սկզբունքներուն մարմնատրոււմը:

Գարեգին Վեհափառ մասնաւոր համակրանք ունեցաւ Ն.Ս.Ը.Մ.ի սկաւորական փարագին հանդէպ: Իրեն համար «Միութեան, կարգի եւ ներդաշնակութեան խորհրդանիշ» այդ փարագը «Տասն անգամ աւելի արժեց՝ քան շողշողուն հագուստները»: Թէեւ բազմիցս ան պարզամեց նաեւ, որ «Ն.Ս.Ը.Մ.ի շարքերը փարագ չեն՝ աչքեր լեցնող, այլ դպրոց են»: «Ն.Ս.Ը.Մ.ը երիտասարդական հայաշունչ ոգիի վառարանն է», «Մարդկային եւ ազգային առողջ ու հարազատ ապրումներու քուրայ մըն է», «Քաղաքացիական դաստիարակութեան ամենէն վառ օճախներէն մէկն է»:

Շարեր գրած են Ն.Ս.Ը.Մ.ի մասին, սակայն քիչեր այնքան հարազատօրէն բնութագրած են անոր մարդկային եւ ազգային առաջադրանքներուն ողջ էութիւնը, որքան՝ Գարեգին Վեհափառը: Ն.Ս.Ը.Մ.ը ան ճանչցաւ գիտնականի խորաթափանցութեամբ եւ մտաւորականի նուրբ զգայնութեամբ: Ն.Ս.Ը.Մ.ի 65ամեակին, 70ամեակին եւ 75ամեակին իր փուած սրբաբառ Կոնդակները միութեան «Յառաջագնաց եւ ապագայատեսիլ» երթին անսգիւպ վկայութիւնները կը կազմեն:

Փայլուն մտաւորական մը ըլլալու կողքին, Գարեգին Վեհափառ եղաւ նաեւ փայլուն հոգեբոր մը: Իր հոգեւոր կեանքի երկար փարիններուն, Նայ Եկեղեցւոյ ծառայութեան փարբեր աստիճաններով, ան հանդիսապետեց բազմաթիւ ձեռնարկներու եւ Նայրական իր սրտի խօսքը փոխանցեց Ն.Ս.Ը.Մ.ական թէ համակիր շարքերու: Երբ կը խօսէր ան Ն.Ս.Ը.Մ.ի մասին, խօսքերէն աւելի խօսուն կը դառնային աչքերը, որոնք կը վերածուէին մէկական սիրածոր աստղերու: Ան գիտէր ոգեւորուիլ եւ բազմութիւնները ոգեւորել Ն.Ս.Ը.Մ.ի հրայրքով եւ հնայքով: Իր ելոյթներէն ամենէն աւելի անմոռանալի պիտի մնան Մայիսեան Փառապօսներու ընթացքին, Պէյրութի մէջ արտասանած պարզամտե-

րը, որոնք Ն.Մ.Ը.Մ.ի նորահաս սերունդին համար թարգմանը կը հանդիսանան գաղափարական առողջ սերունդի մը պայծառ փեսիլքներուն:

Գարեգին Վեհափառ Ն.Մ.Ը.Մ.ի վերածաղկումին մէջ փեսաու հայ ժողովուրդի փոկուն ապագային հաւաքը, որուն ամրապնդման ի խնդիր՝ ան կապարեց յիշարակութեան արժանի կարգ մը գործեր: Նախ, իւրաքանչիւր փարուան Նոր Կիրակին ան հռչակեց «Ն.Մ.Ը.Մ.ի Օր»: Ապա, Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիրներէն Տիգրան Զինյ. Խոյեանի «Նահափակ Ցեղի Անմահներ» յուշագրութեան լոյս ընծայման առիթով, Աւագութեան սպիտակ շնորհեց արժանապարհի Քահանայ Նոր: Զարեհ Վեհափառը անուանեց «Ն.Մ.Ը.Մ.ի Սուրբը»: Իսկ ամենէն ուշագրաւը, այլեւ ծափահարելի՛ն, միութեան 75ամեակին առիթով, իբրեւ գնահատանք Ն.Մ.Ը.Մ.ի ազգանուէր գործունէութեան եւ առ ի պանծացում՝ Զարեհ Վեհափառի յիշարակին, խորհրդանշական նուիրարարութեամբ մը, ան 75 հազար փոլար նուիրեց Ն.Մ.Ը.Մ.ին:

Եւ դեռ, Գարեգին Վեհափառ Անթիլիասի Կաթողիկոսարանի սեղանարան մէջ հացկերոյթ կազմակերպեց Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուփներուն ի պարհի, համեստ սեղանակիցը եղաւ անոնց: Ն.Մ.Ը.Մ.ի կեդրոնարեղիին պաշտօնական բացումը կապարեց, Ն.Մ.Ը.Մ.ական քանի՛-քանի՛ ակումբներ այցելեց, Նայրապետական Օրհնութեան Գիրերով մասնաճիւղեր խրախուսեց, Ն.Մ.Ը.Մ.-Ն.Ա.Ս.Կ.ի ոսկէ շքանշանին արժանացաւ եւ, ամենէն վերջինը, Ն.Մ.Ը.Մ.ի Նարաային Ամերիկայի Շրջանային Վարչութեան կողմէ «Ն.Մ.Ը.Մ.ի Պարտոյ Անդամ»ի կոչումին փիրացաւ:

Այսօր, մեր կեանքէն բացակայ է այլեւս համակ եռանդ ու փեսիլք ճառագայթող Գարեգին Վեհափառը: Ներկայ են սակայն Վեհափառին հիասքանչ աչքերուն փակ փողանցած այն բազմահազար Ն.Մ.Ը.Մ.ականները, որոնք իրենց հոգեւոր Մեծ Առաջնորդին աղօթքները, մարածումներն ու գործերը ընփրած են իբրեւ կեանքի ուղենիշ:

Կեանքի օրինաչափութիւնն է այդ. ուրախութիւն եւ փարութիւն միշտ կը քալեն ձեռք-ձեռքի: Մեկնողը կը մեկնի, կը մնայ սակայն Գործը, որ կը շարունակուի ուրիշի մը կողմէ: Այս այսպէս է, որովհետեւ՝

**Անց են կենում նորն ու հինը,
Գեղեցկութիւն, գանձ ու գահ,
Մահը մերն է, մենք մահինը,
Մարդու գործն է միշտ անմահ:**

«ՆՐԱՇԱԼԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ»

Եթե գովեսպներու արժեքը կը չափուի զանոնք փուռներու արժեքէն: Այս ուրեմն, Ն.Մ.Ը.Մ.ի Նայասպանի սկաուփութեան (Ն.Ա.Ս.Կ.) փրուած «հրաշալի կազմակերպութիւն» բնորոշումը՝ Ֆրանքի Ռոմանի կողմէ, համաշխարհային սկաուփութեան 35րդ համագումարին, ուշագրաւ է անպայման:

Ֆրանքի Ռոման համաշխարհային սկաուփութեան բարձրագոյն հեղինակութիւնն է: Ան նախագահն է աշխարհի աւելի քան 150 երկիրներու ազգային սկաուփական կազմակերպութիւնները համախմբող Նամաշխարհային Սկաուփական Շարժումին եւ Ն.Մ.Ը.Մ.-Ն.Ա.Ս.Կ.ին

հանդէպ իր խոր համակրանքը պարզ դիպուածի մը ծնունդը չի կրնար ըլլալ, ոչ ալ՝ պարսպանական խանդավառութեան մը արդիւնքը: Միջազգային նման կշիռ ու վարկ վայելող անձնատրութիւններ անպայման որ շար լաւ գիտեն «հրաշալի կազմակերպութիւն» բնորոշումին իմաստը, կազմակերպութեան մը «հրաշալի» ըլլալու արժանիքը եւ «հրաշալի» մնալու գաղտնիքը:

Այս մասին հանդիսատար փոսակապարտութիւններու առիթով բեմերէն կամ մամլոյ էջերէն արտայայտուած մտածումները կրնան բաւարար չըլլալ՝ պարկերացնելու համար «հրաշալի կազմակերպութեան» այն իսկական դիմագիծը, որ ինչպէս մեզի, օտարներուն եւս այսօր կը ներկայանայ սովորական միութենէն մը աւելի, իբրեւ կենդանի ապրումներու եւ գրաւիչ գործի իրայայտուկ կազմակերպութիւն:

Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ. իր հիմնադրութեան առաջին օրէն գործեց գաղափարական առողջ գետնի վրայ, ազգային շունչով եւ ազգասիրական բարձր ոգիով, մարմնակրթանքին միացնելով հոգիի կրթութիւնը եւ գաղափարական ոգեւորութիւնը: 1915ի Նայկական Յեղասպանութենէն անմիջապէս ետք, հրաշքի մը պէս յարութիւն առնող հայ ժողովուրդի ապրելու եւ յաղթանակելու կամքն է, որ իր մէջ մարմնատրեց ան:

Նրաշալի այդ կամքը, այնուհետև, փաստամեակներ շարունակ կրթեց, ոգեւորեց, ներշնչեց եւ մեր ժողովուրդին հասցուց իրերայաջորդ սերունդներ, որոնք Վ.Մ.Ը.Մ.ի երդիքին փակ նկարագիր եւ ազգային դիմագիծ ստացան, սքանչելի մթնոլորտով հարազատ ընդհանրի մը անդամները դարձան: Ու ամէն անգամ որ այդ ընդհանրիքէն երկու անդամներ իրարու հանդիպեցան, ամէն ինչ բնականոն թուեցաւ անոնց. աշխատանքը՝ պարտականութիւն, իրերօգնութիւնը՝ պահանջ, իսկ ազգային նկարագրի պահպանումը՝ հրամայական:

Այս բոլորին քաջածանօթ եւ համաշխարհային սկաւորութեան ներկայացուցիչները ըստ երեսոյթին: Աւելին, անոնք ծանօթ կը թուին ըլլալ նաեւ այն իրողութեան, որ Վ.Մ.Ը.Մ.ի ձեռնարկները, մրցումները, միջ-մասնաճիւղային խաղերն ու առօրեայ հանդիպումները ամօրեւէն շաղախուած են հայ ժողովուրդի կեանքին հետ: Վ.Մ.Ը.Մ.ի գործունէութիւնը անհրաժեշտութիւն մը ըլլալէ աւելի, փեսակ մը հոգեկան պահանջ է հայ ժողովուրդին համար: Երիտասարդն ու ծերը, ունեւորն ու չքաւորը, արհեստաւորն ու մտաւորականը փութաբար կը սպասեն Վ.Մ.Ը.Մ.ի ձեռնարկները, իսկ ասկէ աւելի մեծ գնահատանք կրնա՞յ ըլլալ միութեան մը համար...:

Ներկան հայելին է անցեալին: Ծառի մը արմաքները որքան առողջ են, այնքան կենսապարտ են անոր ճիւղերը, իսկ պտուղները՝ համեմատական կերպով առափ: Վ.Մ.Ը.Մ.ի պարմութիւնը մեզմէ աւելի օտարներուն ցոյց փուած է, որ հայ ժողովուրդը Վ.Մ.Ը.Մ.ի ճամբով ընդունակ է բարոյական բարձր արժանիքներու ձեռք բերման: Աստուծոյ, Ազգին ու Նայրենիքին ծառայելու Վ.Մ.Ը.Մ.ական ոգիին ընդհանրացումը ինքնին չափանիշը կը նկատուի մեր օրերու քաղաքակրթական բարձր ընդունակութիւններուն: Այս իմաստով կատարուած դրական գնահատումները մէկի փոխարէն կը մարնանշեն հարիւր արդիւնք:

Ահաւասիկ, այս բոլորին ականափես վկաները կը հանդիսանան համաշխարհային սկաւորութեան ներկայացուցիչները, որոնք «իրաշալի կազմակերպութեան» Վ. Մ. Շարժումին անդամակցութիւնը շնորհաւորելու համար, իրենց նախագահին իսկ բարեմաղթութիւններով առիթը չեն փախցնէր խոստովանելու, որ ցնցուած են Վ.Մ.Ը.Մ.-Վ.Ա.Մ.Կ.ի աշխատանքներէն եւ պարտաւորուած են իրենց հիացումը չսակարկել անոր հանդէպ:

Ցնցումն ու հիացումը ընդհանուր են, իսկ պարիւր արժանաւորին՝ հայ ժողովուրդին, որուն հարազատ զաւակն ու աչքին լոյսն է Վ.Մ.Ը.Մ.ը:

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄՈՒՐՋԸ (ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԽԱՂԵՐՈՒ ԱՌԻԹՈՎ)

Թուականներ կան, որոնք պետք է առնը-
լին շրջանակի մէջ, չմոռցուին:

Թուականներ կան, որոնք անկիւնա-
դարձային են, խորհրդանիշ են, երազի
մարմնաւորում:

Թուականներ կան, պարզ ու մէկին,
որոնք պարմական են:

28 Օգոստոսէն 5 Սեպտեմբեր 1999,
Երեւան:

Նոյն օճախին մէջ ծնելու բնականութե-
նէն զրկուած 1148 մարզիկ-մարզիկուհի-
ներ, աշխարհի 62 քաղաքներէն, Նամահայ-
կական Առաջին Խաղերով տեսան զիրար,
կապ հաստատեցին իրարու հետ, կապ`

հայրենիքին հետ, կապ` անցեալին հետ, կամուրջ` ներկայէն ապագայ:

Շարերը այդ մարզիկ-մարզիկուհիներէն, ծնունդով սփիւռքահայեր,
առաջին անգամ ըլլալով իրենց նոր հայրենիքներուն հպարտանքը իր-
րել պարարտացուցիչ թափեցին հին, բայց նաեւ մայր հայրենիքի ար-
մայրներուն:

Երազ մըն էր որ իրականացաւ:

Պարգապէս յիշենք Ն.Մ.Ը.Մ.ի միջ-մասնաճիւղային Նաւասարդեան
մարզախաղերը, յիշենք փողանցող պարանիներէն մինչեւ միւս երի-
տասարդները, դիպող մարզասէր բազմութիւններուն մեծ երազը` բախ-
տաւոր օր մը անպայման Նայաստանի մէջ կազմակերպուած մարզա-
խաղերու մասնակցելու:

Յիշենք ու չմոռնանք, որ հայրենիքին համար, հայրենիքէն հեռու`
հայրենիքը ապրեցնելու համար, Ն.Մ.Ը.Մ. կանոնաւոր հերթանակու-
թեամբ Եռագոյնը ծիածան նետեց օտար երկինքներու վրայ եւ աւան-
դական միջ-մասնաճիւղային իր մարզախաղերուն շուրջ համախմբեց
հայ մարզական ընտանիքին, որուն մեծ ոգեւորութիւն ներշնչեց, հայրե-
նակարօք հայորդիներու կարօքի ծարարը յազեցուց:

Պարզ է, որ բոլորը կապարուեցան, որովհետեւ Ն.Մ.Ը.Մ.ականի ուխտ էր եւ համոզում, որ պիտի գայ օրը, երբ մարգախաղերը փեղի պիտի ունենան հո՛ն, որուն համար փեղի կ'ունենան «միջանկեալները», թէկու՛ճ համագաղութային փարոդութեամբ:

Ու եկաւ օրը: Երազը դարձաւ իրականութիւն:

Իրականութիւնը ձեւ ու մարմին ստացաւ Նամահայկական Խաղերու կազմակերպիչ պարասխանափումներուն եւ հայ մարզական միութիւններուն ջանքերով: Ն.Մ.Ը.Մ. այդ ջանքերուն իր անսակարկ մասնակցութիւնը բերաւ աշխատանքի բոլոր մակարդակներու վրայ: Զօրաշարժի մարմնեց մասնաճիւղերը, եկամտի բաւարար աղբիւրներ ապահովեց անոնց եւ ամէն ճիգ ի գործ դրաւ, որպէսզի վարակիչ ըլլայ Խաղերուն մասնակցութեան խանդավառութիւնը, գրաւիչ ըլլայ մթնոլորտը, մեծ ըլլայ հմայքը եւ մեծաթիւ ըլլայ մասնակցութիւնը:

Թիւերն ու փուտալները կրնան խօսիլ փալ իրենց մասին: Առայժմ այդ չէ սակայն կարելորը: Նիմնականն ու խորհրդանշականը Նամահայկական Խաղերու իրականացման փաստն է, երեւո՛յթը: Այն, որ աշխարհի չորս ծագերէն հայ մարզիկ-մարզիկուհիներ, փարբեր կազմաւորումներով, համոզումներով եւ մտածելակերպերով, եկան Նայաստան, համայն հայութեան հայրենիք, մրցելու, բայց նաեւ անկէ առաջ՝ յաղթել-պարփուելէ առաջ, իրենց հայ ըլլալը կրկին հաստատելու եւ միշտ հայ մնալու խորհուրդով հաղորդուելու: Եկան, որպէսզի ամրանայ հայրենիք-Սփիւռք միասնականութեան կամուրջը:

Երեւոյթը անցաւ մարզականի սահմաններէն անդին: Յաղթողը ցաւեցաւ պարփուողին համար, պարփուողը զօրեպնդեց յաղթողը: Դաշտերու մէջ եւ դաշտերէն դուրս, ամէն փեղ յարկանշական բան մը աչքի զարկաւ, ուշադրութիւն գրաւեց, լուսարձակները իր վրայ հրաւիրեց: Ամէն պարփուութիւն իր ուրոյն կնիքը դրաւ մարգախաղերուն վրայ եւ իր կեցուածքն ու նկարագիրը դրոշմեց: Խաղերը, իրենց կարգին, ամէն փեղ իրենց հիմնական առաջադրանքը պահեցին, նպատակը արժեւորեցին.- Նամահայկական Խաղերու դրօշին փակ հայազգի բոլոր մարզիկներու համախմբում եւ եղբայրութեան, միասնականութեան ու համահայկական ոգիի փարածում:

Նոզիներու մէջ, փարիներու հետք ձգեց Նամահայկական Խաղերու դրօշը եւ դրօշով յարկանշուած նուիրական ամէն զգացում, ու մենք փեսանք, որ մարգախաղերը եթէ մէկ կողմէ Նայաստան-Սփիւռք կապերու սերտացման նպատակեցին, միւս կողմէ՝ անոնք մասնակիցներուն ներշնչեցին այն մեծ վստահութիւնը, որ այսուհետեւ իրենք 8 միլիոն հաշուող ազգի մը անդամներն են, եւ ոչ թէ՛ 3,5 միլիոն հաշուող երկրի մը հայրենաձին կամ սփիւռքաձին զուակները:

Իսկ այս արդէն Նամահայկական Առաջին Խաղերուն մեծագոյն իրագործումն էր, անկասկած:

ՆԱԲԱ՛ՏՔ ՄԵՐ ԳՈՐԾԻՆ ԵՒ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ

Որքան որ կարևոր է գործի մը յաջողութեան ձգտումը, նոյնքան եւ աւելի՛ կարևոր է այդ գործին յաջողութեան հաւաքքը, ըստած է իրաւամբ:

Նին դարերէն մինչեւ այսօր, հակառակ մարդկային ընկերութեան մեծ յառաջդիմութեան, հակառակ նաեւ թեքնիք արհեստագիտութիւններու հսկայական զարգացման, հաւաքքին զօրութիւնը գերիվեր կը մնայ ամէն բանէ: Նոգիէն բխող այդ զգացումը, երբ իրապէս բուռն է եւ ամբողջական, կրնայ տկար մարմինն իսկ զօրացնել, ինչպէս որ հուրը պիտի ամրապնդէր փխրուն մեքաղը:

Նաւաքքին ուժը հրաշագործ է: Այդ պատճառով ալ անբացաբերելի հրաշքներու շարքին դասուած են երեւոյթներ, որոնք միայն հաւաքքով կ'իրագործուին: Քիչ չէ թիւը այն հիւանդներուն, որոնք բուժուած են եւ նոր մարդ դարձած՝ միայն ու միայն իրենց հաւաքքով: «Նաւաքք քո փրկեսցէ զքեզ», ըսաւ Քրիստոս եւ այլ առիթով մըն ալ պատգամեց. «Եթէ մանանեխի հատիկի մը չափ հաւաքք ունենաս, կրնաս լեռները շարժել իրենց տեղէն»:

20 դար առաջ արտասանուած այս ճշմարտութիւնը այսօր, աւելի քան երբեք, կը պահէ իր այժմեականութիւնն ու թելադրականութիւնը, իբրեւ յաւիտենական ճշմարտութիւն:

Որեւէ գործի յաջողութեան համար էական պայմանը հաւաքքն է: Կ'արժէ քննել մեր շուրջ, անմիջապէս հաստատելու համար, որ յաջողած են այն բոլոր ձեռնարկներն ու նախաձեռնութիւնները, որոնց՝ մարդիկ փարած են վստահութեամբ եւ հաւաքքով:

Մեր իրականութեան մէջ Ն.Մ.Ը.Մ.ի օրինակը ուշագրաւ է: 81 տարիներ առաջ համեստ պայմաններու մէջ հիմնուած այս միութիւնը այսօրւան իր զարգացման եւ հզօրացման երբեք պիտի չհասներ, եթէ չըլլար իր հիմնադիրներուն եւ անոնց յաջորդած սերունդներուն անսասան հաւաքքը՝ հանդէպ միութեան վեհ գաղափարին եւ վսեմ առաքելութեան:

Նաւարքի մեծագոյն թշնամին կասկածն է, թերահաւարութիւնը՝ հանդէպ իրագործուելիք գործին յաջողութեան: Ի գուր չէ, որ ընկերաբաններ ի յառաջագունէ պարպուած կը նկատեն անոնք, որոնք նախքան գործի մը ձեռնարկելը արդէն կը մտածեն, թէ ի՞նչ կրնան ընել եթէ պարպուին...

Կասկածն ու թերահաւարութիւնը կը կրծեն հաւարքին կենսունակութիւնը եւ դանդաղօրէն կը պարպեն զայն իր հիւթէն: Ներուաբար, դժբախտ են այն հոգիները, որոնք պարպուած են ամէն հաւարքէ: Կրկնակի դժբախտ են մանաւանդ անոնք, որոնք անընդունակ են հաւարալու եւ հաւարքի գործ մը կատարելու:

Մարդոց օրինակով հաւաքականութիւններ եւս կը տկարանան ու կը մաշին, երբ ընդհանրական հաւարքի մը ճառագայթներով չեն լուսաւորուիր, խանդավառութեամբ ու հաւարքով գինովնալ չեն գիտեր:

Նայոց պարմութեան էջերը բազմիցս ցոյց տուած են, որ մեր ժողովուրդը հինէն ի վեր հաւարաւոր ժողովուրդ եղած է եւ իր հաւարքին ուժով յաջողած է դիմադրել անհապնում փորձութիւններու եւ դժուարութիւններու:

Այսօրը երէկէն տարբեր չի կրնար ըլլալ: Արժէքներու եւ չափանիշներու խախտումի մեր օրերուն յարկապէս, անյեղաձգելի պահանջ է անխորտակ հաւարքի պահպանումը՝ հանդէպ մեր նպատակին, գործին եւ յաջողութեան, որովհետեւ մեզի տկարացնողը այլեւս տարիքը չէ, այլ՝ հաւարքի պակասը: 21րդ դարու սեմին, հարկաւոր է ունենալ հաւարաւոր եւ խանդավառ երիտասարդութիւն մը, որ անսահման ոգեւորութեամբ ներուի գործի ասպարէզ եւ վառ պահէ իրեն փոխանցուած գաղափարի ջահը:

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԻՏԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Պարտականության գիտակցության զգացումը ազնի նկարագրի արտայայտություններն մեկն է: Այդ գիտակցության շնորհիւ է, որ մարդկային օրէնքներն ու առաքինությունները կը մնան յարգուած:

Կեանքի մէջ, բարոյական արժէքները իրարու շաղկապող ուժը պարտականության գիտակցութիւնն է: Առանց անոր, բոլոր ուժերը, բարիքները, ճշմարտութիւններն ու երջանկութիւնները փեւական ու հաստատուն պիտի չըլլային:

Պարտականության գիտակցութենէն ու նուիրումէն զուրկ կեանք մը անարժէք է:

Պարտականութիւնը վեհ նկարագրի փեր մարդոց կեանքի նպատակն ու մեծագոյն հաճոյքն է, մանաւանդ՝ երբ ան կը բխի նուիրական իրելալի մը իրագործման գիտակցութենէն:

Մարդիկ իրենց ընտանեկան, դպրոցական թէ գործի պարտականութիւններէն անկախ՝ ունին նաեւ հասարակական, միութենական եւ ազգային պարտականութիւններ: Կան նաեւ կեանքի մէջ պարտադրուած պարտականութիւններ:

Արժէքաւորն ու գնահատելի կամովին եւ անսակարկ ստանձնուած պարտականութիւններու գործադրութիւնն է:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի անդամակցած իւրաքանչիւր անհատ, միութեան անդամակցութեան առաջին վայրկեանէն սկսեալ կը ստանձնէ պարտականութիւններ, զորս ան կը պարտաւորուի կատարել մինչեւ վերջ:

Իւրաքանչիւր անդամ իր պարտականութիւններուն գիտակցութիւնը ունենալով եւ զանոնք իրականացնելու ամէն ջանք ի գործ դնելով, միութեան բարոյական եւ նիւթական ուժը կ'ամրապնդէ անհամեմատ կերպով: Անդամները իրենց պարտականութիւնները կատարելով՝ նկարագրիով եւ հոգիով կ'ազնուանան ու միութեան մէջ կը ստեղծեն եղբայրութեան, անկեղծութեան եւ համագործակցութեան Ն.Մ.Ը.-Մ.ական մթնոլորտ:

Ննագանդիլ եւ հնագանդիլ սորվեցնել, յարգել եւ յարգուիլ ուսուցանել, ծառայել եւ ծառայութիւն պահանջել, գոհուիլ եւ գոհաբերութիւն ակնկալել պարտականութիւններ են, որոնք գործնապէս կ'իրագործըլին կամ պէ՛տք է իրագործուին միութենական անդամի մը առօրեայ կեանքին մէջ, օրինակ դառնալով ուրիշներուն:

Գայլիկ թէ սկաուտ, վարիչ թէ խմբապետ, մարզիկ թէ վարչական, իւրաքանչիւրը անպայման պարտականութիւն մը ունի կատարելիք:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ աստիճաններու բարձրացումը, ֆուլթայլի համեստ խումբէ մը ներկայացուցչական խումբի անդամակցութիւնը կամ վարչական զանազան պաշտօններ ստանձնելը կը բազմացնէ պարտականութիւնները եւ, հետեւաբար, կը բազմապատկէ պարտասխանատւութիւնները:

Պարտականութիւններու գործադրութեամբ սրբեղծուած հոգեկան գոհունակութիւնը մեծագոյն վարձատրութիւնն է րիպար միութենականին համար, ինչ որ կ'ենթադրէ խոր հաւաքք եւ համոզում պարտականութեան եւ գոհողութեան մղող նպատակին հանդէպ:

Երբ ներկայ է հաւաքքը, երբ կայ համոզումը, որ իր պարտականութիւններուն կատարումով միութենական մը նպաստած կ'ըլլայ միութեան, ազգին ու հայրենիքին հօրացման, որեւէ ուժ կամ արգելք չի կրնար շեղել զայն իր ճամբէն:

Պարտականութիւններէ խուսափելով՝ միութենականը հաստատած կ'ըլլայ իր րկարութիւնն ու հաւաքքի պակասը, իսկ պարտականութիւններ ստանձնելով եւ չկատարելով ան դաւանանած կ'ըլլայ նախ ինքն իրեն եւ ապա՝ դաւանած նպատակին:

Արդ, յաջողելու հաստատուն եւ ապահով միջոցը պարտականութիւններու գործադրութիւնն է: Բարձրանալու եւ բարձրացնելու միակ ճամբան գոհողութիւնն ու նուիրումն է, գիտակցօրէն եւ անշահախնդրօրէն:

ԸՆԴՏԱՆՈՒՐ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ ԱՆՓՈԽԱՐԻՆԵԼԻ ԶՐԱՆ

21րդ դարու սերունդին մասին խօսած արեն, անպայման ուշադրություն կը գրավե երեւոյթ մը, որ կը յարկանշէ նոր սերունդին դիմագիծն ու նկարագիրը: Այդ մէկը նոր սերունդին ընթերցումի նիւթերուն եւ զարգացումի ձեւերուն փարբերութիւնն է՝ բաղդափած անցեալին:

Նախ պէտք է ընդունիլ, որ նոր սերունդը համեմատաբար աւելի քիչ կը կարդայ: Կեանքի պայմանները փոխուած են այլևս: Կ'ապրինք պարկերասփիւռի, համակարգիչի եւ համացանցի փիրապետութեան օրերը: Սրտեղծուած են հեռաւորութեան եւ ժամանակի նոր հասկացողութիւններ: Նաղորդակցութեան դիրին եւ

արագ միջոցները կենդանի կապ կը սրտեղծեն փարբեր միջավայրերու մէջ ապրող փարբեր մարդոց առջեւ՝ զարգացումի մնայուն աղբիւր հանդիսանալով բոլորին:

Այս բոլորին արդիւնքը կ'ըլլայ այն, որ մարդիկ փոքր չեն մնար այլևս. շարունակ քայլ կը պահեն նորութիւններու հետ եւ փեղեկութիւններ կ'ունենան աշխարհի չորս ծագերէն, առանց յոգնելու, առանց մասնաւոր ճիգի եւ առանց ժամանակ խլող պրպտումներու:

Սորվիլն ու փեղեկութիւններ ունենալը սակայն զարգանալ չի նշանակեր: Պարկերասփիւռէն կամ համացանցէն մեքենական ձեւով ներկայացուող փեղեկութիւնները մարդկային հոգիներու խորերը չեն թափանցեր, այլ կը մնան մակերեսային սահմաններուն մէջ: Ահա թէ ինչու, նոր սերունդը առհասարակ հիներու աչքին կը ձգէ «խորաթափանց չըլլալու» փպաւորութիւն: Նաւանաբար ճշմարտութեան բաժին մըն ալ կայ այս իրողութեան մէջ:

Անկասկած, այսօրուան փորձառու բժիշկը, երկրաչափը, արհեստագործը ու առեւտրականը շար աւելի ճարտար եւ բանիմաց են իրենց մասնագիտութեան մէջ՝ քան իրենց նախորդները: Զարմանալի չէ, որովհետեւ այս յառաջդիմութիւնը արդիւնք է թեքնիք գիտերու, որոնց

ծանօթ չէին հիները: Սակայն թեքնիքի կապարելագործումը հոգեմտաւոր զարգացումի չափանիշ չէ:

Իրապէս զարգացած եւ հոգեպէս մշակուած անհայրը, իր մասնագիտութենէն եւ արհեստէն դուրս, փեր է նաեւ ընդհանրական այլ գիտելիքներու եւ հեփաքրքրութիւններու, որոնք ազգային դիմագիծ եւ ընկերային յարկութիւններ կը շնորհեն անոր:

Ահա այս հեփաքրքրութիւններուն պակասն է, որ կը տկարացնէ նոր սերունդին նկարագիրը եւ կը սահմանափակէ անոր հոգեմտաւոր հարստութիւնը:

Բացառութիւններով կարելի չէ եզրակացութիւններու հասնիլ: Մեծամասնութեան պարզած պատկերն է կարելորդ: Մասնագիտական վկայականներու փիրացող կամ միջնակարգ վարժարանէ մը կեանքի ասպարէզ նեփուող հայ երիտասարդներէն քանի՞ն կը շարունակէ պահել զարգացումի իր ծարաւը: Ու դեռ, քանի՞ն կը կազմեն անոնք, որոնք ազատ ասպարէզի մը կամ արհեստի մը փեր ըլլալով՝ կը հեփաքրքրուին ընկերութիւնը յուզող ընդհանրական հարցերով:

Նորահաս սերունդները այնքան աւելի ընդունակ կ'ըլլան միտութենական եւ ազգային պատասխանատւութիւններ ստանձնելու, որքան բազմակողմանի ըլլայ իրենց հեփաքրքրութեան սահմանը, լայն ըլլայ մտքի հորիզոնը եւ խոր ըլլայ զարգացումը: Ահա թէ ինչու երիտասարդ սերունդէն կը պահանջուի զարգանալ ո՛չ միայն վկայականի մը համար անհրաժեշտ պաշարով, այլեւ՝ ազգային-միտութենական մեր կեանքի թելադրած պայմաններով:

Զարգացած երիտասարդը, միտութենականը յարկապէս, ինքզինք ուժեղ, ինքնավստահ եւ հաւատաւոր կը զգայ՝ իր հեփապնդած նպատակներուն հանդէպ:

21րդ դարուն այլեւս վտանգաւոր բան է տեղքայլ ընելը եւ անպարաստ ձեւով մարդկութեան յառաջդիմութեան կարաւանին միանալ փորձելը:

Ընդհանուր զարգացումը ամէնօրեայ հացն ու անփոխարինելի գրահը պէտք է ըլլայ երիտասարդ Ն.Մ.Ը.Մ.ականին: Բարձրացնելու համար ուրիշները՝ նախ պէտք է անձնապէս բարձրանալ:

ՄԿԱՌԲՏՈՒԹԻՒՆԸ ՄՆԱՅՈՒՆ ՊԱՏԱՆՁ

Այս օրերուն, երբ քիչ մը ամեն փեղ երի-
փասարդութեան սրուար մէկ փոկոսը
կ'ապրի այլասերումի, բարոյական անկու-
մի եւ հոգեկան ու ազգային արժէքներու
դասալքութեան վիճակ, լեռն ի վեր մագրը-
ցող, դաշտի կամ անփառի մը ճամբուն
վրայ արեւով ու բնութեամբ արբեցող
սկաուփը՝ Արին կամ Արենոյշը, կարճ փա-
բափովը, կանաչ կամ կարմիր փողկապո-
վը լուսանցքային, մինչեւ իսկ երջանիկ
արարած մը կրնայ թուիլ շափերուն:

Խորացնելով նայուածքը սակայն, մեր
աչքերուն առջեւ կը պարզուի սկաուփա-
կան դրօշին եփեւէն բարձրաճակատ,
ժպտերես, առո՛ղջ քալող փիպարը այն

երիփասարդութեան, որ կակուղ թաթիկէն մինչեւ երիցական աստի-
ճան, մարմին ու հոգի զարգացնող խաղերու ընդմէջէն կը սորվի կարգ
ու կանոնի ենթարկուիլ, ճանչնալ կեանքը, թրծուիլ կեանքի համար,
մարմինն ու միտքը հարստացնել մարդասիրական ազնիւ զարգացում-
ներով, ազգային վեհ գաղափարներով:

Կար ժամանակ, երբ թերահաւարներ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուփութիւնը
կը նկատէին «ժամանակավրէպ» շարժում, գուրկ ամեն քաշողականու-
թենէ, նորութենէ եւ... զարգացման կարելիութենէ: Կեանքի թաւալքը
սակայն փուաւ հակառակին փաստը եւ այսօր, աւելի քան երբեք,
սկաուփական շարժումը գուրգուրանքի առարկայ է ամենուրեք: Անոր
հմայքը մեծ է Սփիւռքի թէ Նայասփանի մէջ, կենսունակութիւնը նա-
խանձելի կը թուի շափերուն, իսկ հմայքը պարկառանք կ'առթէ օտար-
ներուն:

Իսկ ո՛ր պէտք է փնտռել գաղտնիքը այս բոլորին:

Պարզ է, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուփութիւնը աւելին եղա՛ւ քան սովորա-
կան մարմնամարզական շարժում մը: Եթէ այդպէս չըլլար անկարելի է
երեւակայել այն փեւական զարգացումը, որուն շնորհիւ սկաուփու-
թիւնը յաջողեցաւ ինքզինք արժեցնել ու պարտադրել վերջին երեք քա-

ռորդ դարու հայ կեանքին մէջ:

Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուսութիւնը լաւագոյնս պարզաճեցաւ հայ ժողովուրդի ինքնապաշտպանութեան պայքարին եւ այնքան յարմար ժամանակի մը զուգարիպեցաւ անոր սրբեղծումը, որ մինչեւ այսօր ան կը մնայ կարեւորագոյն ազդակներէն մէկը սփիւռքահայ սերունդներու ազգապահպանման:

Ն.Մ.Ը.Մ. եւ սկաուսութիւն իրարու միաձուլուած, փասնամեակներ շարունակ կրթեցին, ոգեւորեցին, ներշնչեցին եւ հայ կեանքին հասցուցին բազմահազար Ն.Մ.Ը.Մ.ականներ, որոնք ազգին եւ հայրենիքին ծառայութիւնը դարձուցին թարգմանը սկաուսական իրենց երդումին: Դժուար է ճշդել Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուսական հաւաքներուն կամ բանակումներուն շնորհիւ գիտակցութեան եւ հայրենասիրութեան ըմբռնում սրացած մարդաշ պարանիներուն թիւը, առանց հաշուելու պարզ հանդիսականները, որոնք փասնեակ հազարներով ներկայ գտնուեցան սկաուսական ձեռնարկներու, դաշտահանդէսներու եւ խարուկահանդէսներու:

Այսօր կան Ն.Մ.Ը.Մ.ական վեթերան սկաուսներ, որոնք զաւակներու եւ թոռներու փեր հասուն փարիքի մեծ հայրեր են եւ կը պարկանին Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընկերանիքին: Նայրեր կան, որոնք սկաուսական շարքերէ անցնելէ ետք, հպարտօրէն իրենց զաւակները կ'առաջնորդեն Ն.Մ.Ը.Մ.ի ակումբներ: Ու կան նաեւ նորերը, դեռափի սկաուսները, որոնք կ'ընթանան իրենց մեծ հայրերուն եւ հայրերուն օրինակով: Սերունդներու երթը կը շարունակուի անխափան եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուսութիւնը շարունակ կը վերանորոգուի նոր խանդով ու կեանքով, գործունէութեան նոր թափով ու շունչով:

Այսպէս է, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուսութեան կենսունակութիւնն ու հզօրացումը կ'ապահովուի փեսաբար, իբրեւ հայ կեանքի առողջացման մնայուն պահանջ:

Այդ պահանջը սուր կերպով կը ներկայանայ յարկապէս այսօր, երբ միջավայրի ազդեցութիւնները, այլասերումի վրանգը եւ բարքերու ապականումը մեծ աւերներ կը գործեն մեր շուրջ: Նեպեսաբար, ու բնականաբար, բոլորին հայեացքները դարձեալ կը սեւեռին Ն.Մ.Ը.Մ.ի վրայ, որովհետեւ՝

Նորահաս սերունդը հրապուրելու եւ զայն ազգային ու բարոյական քուրայի մէջ փարբալուծելով՝ իրելալ երիտասարդութիւն մը յառաջացընելու լաւագոյն միջոցը կը մնայ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուսութիւնը, որուն՝ մեր ժողովուրդը հացի ու ջուրի չափ պէտք ունի այսօր եւ վա՛ղը:

ՅԱՂԹ-ԱՆԱԿԻ ԳՐԱԲԱԿԱՆԸ

(ԵՂԵՌՆԻ 85ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Տեր Զօրեն Ծիծեռնակաբերդ, Պիբֆայայեն Մոնթեպելլո, Եղեռնի նահապակաց յուշարձանները անգամ մը եւս դարձան ուխտավայրերը պահանջարէր հայութեան: Նայկական եկեղեցիներու զանգերը դարձեալ դողանջեցին երկա՛ր-երկա՛ր, իբրեւ ահագնացող արձագանգ՝ անիրաւուած ժողովուրդի մը արդարութեան պահանջին:

Շեփորախումբեր հնչեցուցին ազգային-հայրենասիրական եղանակներ ու Ն.Մ.Ը.Մ.ական սպուար շարքեր փողանցեցին խրոխար կամքով, աներեր վճռակամութեամբ: Նայկական Յեղասպանութեան 85ամեակն է այս փարի, եւ Ն.Մ.Ը.-

Մ.ի մարդաշ սերունդի ներկայացուցիչները իրենց ուխտը վերանորոգելու զացին հո՛ն, Եղեռնի նուիրուած յուշարձանի մը շուրջ, նահապակաց մարտոյի մը քով, յիշարակի խաչքարի մը մօտ, ոգեկոչելու մեր 1,5 միլիոն անմեռ զոհերուն յիշարակը եւ աշխարհով մէկ բարձրագոռ հասարակելու, որ՝

«Մենք չհանգանք դեռ կը գանք,

Երբ փան գանգը, ահագանգը,

Որ մեր հոգու պարփըքը փանք»:

«Նոգու պարփըքը փայլու» Ն.Մ.Ը.Մ.ական այս աւանդութիւնը հին է: Այսօրուան փողանցող Ն.Մ.Ը.Մ.ականները արժանաւոր թոռներն ու զաւակներն են Եղեռնի արհաւիրքը ապրած Ն.Մ.Ը.Մ.ական երէց սերունդին: Դեռ երէկ, Եղեռնի 50ամեակին, 60ամեակին կամ 70ամեակին անոնց ծնողները փողանցեցին ու հողը դորդացուցին իրենց հպարտ քալուածքին փակ, այսօր նոր սերունդն է որ կը շարունակէ իր նախորդներուն երթը: Այդ երթը անկասելի է: Չի կրնար կանգ առնել, այնքան ապեն որ Եղեռնի նահապակները կ'ապրին իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ականի հոգիին ու մտքին մէջ, արեան ու արդար զայրոյթին մէջ: Կ'ապրին՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի հեքապնդած ազգային նպարակներուն մէջ, յաջողութիւններուն եւ փեսլականներուն մէջ:

Ճիշդ է, բոլորս ալ գիտենք, կը գիտակցինք, որ նահապականերու շուն-
չով ու ոգիով ապրելու, փոկալու պայմանները հետզհետեւ կը
դժուարանան քիչ մը ամէն փոքր: Պահանջարկի անհամարանալի մեր երթին առջեւ
կը ցցուին փեսանելի ու անփեսանելի բազմաթիւ խոչընդոտներ, որոնք
կը խաթարեն ազգային մեր դիմագիծը, կը ջլատեն հաւաքական մեր
կամքը եւ կը փկարացնեն մեր ոգին դիմադրականութիւնը: Եղեռնի
նահապականերուն կրակած պարագամը սակայն, մեզի կը թելադրէ քա-
ջաբար ու հերոսաբար դիմագրաւել մեր դէմ ծառացող բոլոր ձեռի
դժուարութիւնները՝ ներքին ուժեղացումով, շարքերու ամբողջական
լարումով եւ կազմակերպումով:

Շարք արագ սահող ժամանակը կը գործէ մեր դէմ: Գործ շարք կայ
ընելիք՝ ամէն մարզի մէջ: Յեղասպանը 1,5 միլիոն հայերու կեանքը
խլեց, մենք պիտի չարօճենք որ ան նաեւ անոնց մահը խլէ: Ներելա-
բար՝

85ամեակի մեր Ուխտն ու Խոսքումը պէտք է փնտռել նորափոխ
մեր կակուղ թաթիկին աչքերուն մէջ:

85ամեակի մեր Կամքն ու Նաւաբքը պէտք է փնտռել դեռափի մեր
գայլիկին սկաւորական գաւազանը բռնելու հասարակամութեան
մէջ:

Իսկ, 85ամեակի մեր Յանձնառութիւնն ու Զոհաբերութիւնը պէտք է
արժեքափել Ն.Մ.Ը.Մ.ի փարագաւոր թէ առանց փարագի այն բոլոր
պարասխանապտուներու աշխարհներով, որոնք փրկաբար կազմա-
կերպուելու, զօրանալու, թիւով թէ որակով աճելու, մեծնալու եւ բազ-
մապարկուելու գրաւականին մէջ կը փնտնեն յաղթանակը հայ ժողո-
վուրդին, յաղթանակը Սրբազան մեր Դարին:

Ի ԽՆԴԻՐ Ն.Մ.Ը.Մ.Ի ՆԶՕՐԱՑՄԱՆ

Բացայայտ իրողություն է, որ հայ կեանքէն ներս գործող բոլոր միաւորներունման, Ն.Մ.Ը.Մ.ի շարքերը եւս այսօր կը գրնուին կազմակերպական յաւելեալ աշխուժացումով եւ արդիւնաւէր աշխատանքով ժամանակին հեյր քայլ պահելու պարտաւորութեան դիմաց:

Գաղութ գաղութ փարածուած համակիր բազմութիւններ արդարօրէն Ն.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային եւ Մեկուսի Վարչութիւններէն, մասնաճիւղերէն եւ ընդհանրապէս անդամական շարքերէն կը սպասեն շար աւելի գործ եւ խստապահանջութիւն՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի կոչումին արժանի մնալու համար:

Նամակիրներ միաժամանակ չեն ծածկեր իրենց խոր համոզումը, որ Ն.Մ.Ը.Մ. սոսկ մարզական կամ սկաութական շարժում մը եղած չէ ու պիտի չըլլայ: Նանրային իմաստով յանձնառութիւն զարգացնող, ազգային առումով ինքնաճանաչում սերմանող եւ զաղափարական խորքով նուիրում ջամբող ընդհանր է Ն.Մ.Ը.Մ., որ 82ամեայ հարուստ փորձառութեամբ արժանացած է իր ժողովուրդին հոգածութեան եւ վստահութեան:

Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարզիկը շար աւելին է՝ քան մարզախաղի մը մէջ առաջնութիւն խլող պարզ մարդը: Երբ Ն.Մ.Ը.Մ. ախոյեանութիւն մը կը շահի, հայ ժողովուրդը կը ցնծայ, կ'ոգեւորուի, որովհետեւ այդ յաղթանակը նախապիպարը կը նկատէ հայրենիք կերպող իր ճակատմանը:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական սկաութը փարբեր է այլ ազգերու պարկանող սկաութներէն, որովհետեւ ազգ եւ հայրենիք զաղափարները անոր կը ներկայանան նշանակալից կարեւորութեամբ: Սկաութը հայրենիքի նկատմամբ ունի պարասխանաբարութեան խոր գիտակցութիւն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական համեստ աշխատողը աւելին է, քան պարզ անդամ մը կամ վարչական մը. անոր աշխատանքին արդիւնքը կ'ամրապնդէ հայ

ժողովուրդի պահանջարկի թեթև, կը նպասպէ հայապահպանման աշխարհներուն:

Կը պարզուի ուրեմն, որ համակիրներ քաջածանօթ են Ն.Մ.Ը.Մ.ի էութեան եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ականի բնորոշ առաքելութեան: Ներուաբար անոնք նաեւ շար լա գիպեն, որ Ն.Մ.Ը.Մ. ունի բարոյական անհրաժեշտ աւանդը՝ յաղթահարելու իրեն դէմ ցցուած դժուարութիւնները: Անցեալին, Ն.Մ.Ը.Մ. յաջողած է դժուարութիւններէ դուրս գալ՝ միշտ նախկինէն աւելի զօրացած շարքերով եւ աննկուն կամքով, որովհետեւ անոր գաղափարական ներշնչումին ակունքները բխած են հայոց պարմութենէն եւ սնանած են հայ ժողովուրդի ձգտումներէն: Ն.Մ.Ը.Մ. աւանդապահը եղած է հայ ոգիին եւ հայո նուիրական սրբութիւններուն՝ ֆիզիքական եւ հոգեկան արժէքներու համադրումով, որովհետեւ՝

Ն.Մ.Ը.Մ.ականը է եւ կը մնայ գաղափարական մարդ, որ յանձն կ'առնէ քալել Եռագոյն դրօշին երեսէն, իբրեւ ներկայացուցիչը հաւաքաւոր հայ երիպասարդութեան:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականը է եւ կը մնայ առաքինի մարդ, որ միութեան եւ ժողովուրդին շահերը կը դասէ իր անձնական հաշիւներէն եւ նախասիրութիւններէն վեր, իբրեւ օրինակ նուիրումի եւ անշահախնդիր գործի:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականը է եւ կը մնայ կարգապահ մարզիկ, խոնարհ սկառուր եւ նուիրեալ աշխատող, որ իր արժէքը կը տեսնէ Ն.Մ.Ը.Մ.ի յաւելեալ հզօրացման եւ հայ ժողովուրդի յառաջդիմութեան մէջ, ի խնդիր՝ հաւաքական մեր ուժին ամրապնդման եւ վախճանական մեր նպատակներուն իրականացման:

ՄԻՇՏ ԿԱՐԴԱԼ

Ժողովուրդի մը քաղաքակրթության բարձրությունը կարելի է հաստատել ընթերցասիրության անոր չափանիշով: Նոյնն է պարագան անձի մը, ընդանիքի մը կամ հաւաքականության մը համար: Թերթէ, գիրքէ եւ գրականութենէ զուրկ ընդանիքներէ ներս հասակ նեպող սերունդը կը նմանի առանց ջուրի, լոյսի եւ ջերմութեան աճող այն բոյսին, որ առհասարակ անպէտք է եւ անօգուտ:

Գիրքերը հոգեկան հարստութիւններու շրեմարան են, իմաստութեան խտրացում եւ մպքի սնունդ:

Գիրքերը ուսման եւ կրթութեան լաւագոյն ուսուցիչներն են, մարդոց բովանդակ

գիրցածը, խորհածն ու հասկցածը ներկայացնող:

Չկայ որեւէ ազդակ, որ պատկերասփիւռին եւ համացանցին չափ, թերեւս ալ աւելի՛, այնքան խոր ազդէ ու նկարագիր յղկէ՝ որքան կարդացուած գիրքերը:

Աշխարհի գրեթէ բոլոր հանճարները, մեծամեծներն ու հերոսները գիրքերու իրենց վրայ ձգած ներշնչումի եւ քրպաւորութեան ազդեցութեան քակ գործող մարդիկ եղած են: Գիրքերը անոնց ներշնչած են գեղարուեստի եւ սքեղծագործութեան, հերոսութեան եւ նուիրումի ոգի:

Ուսման, զարգացման, հոգիի եւ նկարագրիի ազնուացման ամէնէն ազդու միջոցներէն մէկն է ընթերցասիրութիւնը: Լաւապէս դաստիարակուած մարդ ըլլալու համար անհրաժեշտ է ընթերցասէր ըլլալ:

Միջնակարգ կամ երկրորդական վարժարաններէ կեանքի ասպարէզ նեպուող սերունդին համար յարկապէս ընթերցասիրութիւնը եական է ու անհրաժեշտ:

Կարդալու չափ դիւրին ժամանց եւ օգտակար հաճոյք չկայ: Երեկոյեան, աշխատանքէն վերադարձին, յոգնած եւ ուժասպառ, ականջները քաղաքին աղմուկով եւ շուկայիկ խօսակցութիւններով լեցուած, աչքերը փոշիով եւ քզեղ երեւոյթներով կուրցած, հոգիները ապրուստի հագար ու մէկ հոգերով սրտնեղած, կազդուրուելու, հանգչելու եւ ինքնամփոփուելու համար պէտք ունին կարդալու:

Կարդալը մոռցնել կու փայ առօրեայ փաղփուկը եւ աւելի կարեւորը, կը կոփէ մարդոց միտքը, հոգին եւ նկարագիրը: Ամէնօրեայ կարդալը անզգալաբար ամէն օր բան մը կ'աւելցնէ մարդոց ծանօթութեան վրայ, ու բարոյական օգուտին հետ, նիւթական օգուտ մըն ալ կրնայ ապահովել անոնց, իբրեւ գործաւոր կամ գործի մարդ:

Գիրքերը կը նմանին հարթիչ գլաններու: Անոնք կը չքացնեն շափ մը վափ սովորութիւններ, ունակութիւններ եւ մեզի կու փան ընկերային, հոգեկան եւ նկարագիրի կազմութեան էական սփորոզելիներ:

Կանոնաւոր, հանգիստ եւ ընտրովի կարդալը մեծագոյն ազդակը կրնայ ըլլալ հաճոյքի, ինքնագարգացման եւ առաքինի նկարագիրի կազմութեան համար:

Չի բաւեր սակայն միայն կարդալ եւ ուսումնասիրել, հարկ է նաեւ մեր կարդացածը գործադրել, փեսականը փորձել գործնականացնել:

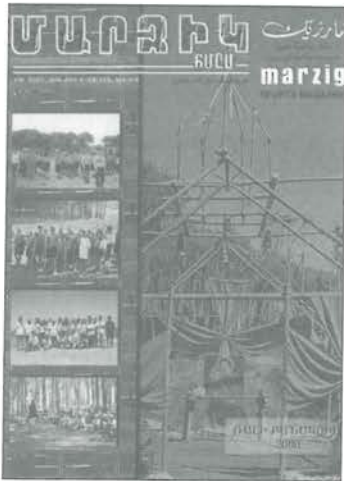
Կարդալ, միշտ կարդալ:

Արհեստի, ընտանեկան թէ ընկերային կեանքի մէջ յաջողելու, միութեան մէջ ինքզինք արժեցնելու, պարկանամ միջավայրին օգտակար դառնալու, ազգին եւ հայրենիքին ծառայելու լաւագոյն միջոցներէն է կարդալը:

Որքան ճոխ եւ բովանդակալից է գիրքերու աշխարհը:

Ու եթէ մեր նորահաս սերունդը կարդալը մնայուն վարժութեան վերածէ, որքան կը փոխուի ընտանեկան-ընկերային, ազգային-միութենական մեր կեանքը:

ԱՌՈՂՋ ՈՒ ՏԵՂԻՆ ՔՆՆԱՊԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գաղտնիք մը չէ, որ հաւաքական մեր րկարացումներն ու թերացումները յաճախ հետեւանք են առողջ քննադատութեան բացակայութեան:

Քննադատութեան պակասը զգալի է մեր իրականութեան մէջ, որովհետեւ մամուլի էջերէն թէ հրապարակային բեմերէն հագուադէպօրէն կը լսուին քննադատութեան ձայներ: Փոխարէնը մարդիկ կան ընդհանրապէս լուռ կ'անցնին բացայայտ սխալներու վրայէն եւ կամ ալ՝ աժան բամբասանքով քննադատութիւնը կը պարպեն իր իմաստէն:

Քննադատել կը նշանակէ թափանցել հարցերուն եւ երեւոյթներուն խորքը, հաշի ու բացաբարութիւն պահանջել եւ փորձող կացութեան մը հիմնաւորեալ բարեփոխման ձեռնարկել: Քննադատութիւնը, իբրեւ հանրային թերութիւններու սրբագրման միջոց, ցուցանի՞չ է քաղաքացիական հասունութեան:

Այնպէս է իրողութիւնը, որ մենք չենք ապրիր իրեալական միջավայրերու մէջ: Ու եթէ չենք ապրիր իրեալական միջավայրերու մէջ, այդ կ'ենթադրէ ուրեմն, որ մեր շուրջը կան զանազան մտահոգիչ երեւոյթներ, որոնց հանդէպ կարելի չէ լուռ մնալ:

Նանրային թերութիւններու, միութենական սխալներու եւ բարոյական խախտումներու հանդէպ լռութիւնը յանցաւորին մեղսակցութիւն է: Անուն կարելի չէ փալ նման պարագաներու երեւան եկող շահակցութիւններուն եւ շողոքորթութիւններուն:

Քննադատութենէ պէտք չէ վախնալ: Առողջ քննադատութիւնը մեկնակէտն է առողջ հաւաքականութեան մը ստեղծման, պայմանով որ անշուշտ քննադատողները իրենց քննադատութիւններուն հետ միասին ներկայացնեն նաեւ հարցերու իրենց լուծումները, փոխընդմարտները եւ անոնց համաձայն աշխատելու իրենց պարտաւարականութիւնը: Այլապէս, անլուրջ եւ անարձագանգ կը մնան քննադատութիւն-

ները բոլոր անոնց, որոնք հոս ու հոն դժգոհություններ կ'արտայայտեն, ախտահանաչումներ կը կատարեն, մինչեւ իսկ հարցերու սկզբունքային լուծումներ կը ներկայացնեն եւ, սակայն, կը խուսափին պատասխանատուութիւն ստանձնելու յանձնառութենէ:

«Ամէնէն դժուարը ինքզինք ճանչնալն է, իսկ ամէնէն դիւրինը՝ ուրիշներուն խրատ փոխելը», ըսուած է իրաւամբ: Դառն իրականութիւնը կը յուշէ, որ իսկապէս մեծ փոկոս կը կազմեն անոնք, որոնք մնայուն կերպով կը դժգոհին, առանց սակայն իրենց անձնական պատկերացումներուն գործնականացման մասին մտածելու:

Նման մարդոց մօտ քննադատութիւնը շատ յաճախ կը վերածուի ինքնապաշտպանութեան կեղծ միջոցի, ընդհանրական քննադատութիւններու պիտակին փակ իրենց թերութիւնները ծածկելու:

Իրաւ քննադատութիւնը ունի երկու ձեւի արտայայտութիւն. առաջինը ժողովրդային ընթացիկ քննադատութիւնն է, որ փափաքները իրականութեան հետ շփոթելով՝ պարզապէս կը պահանջէ իր բոլոր ակնկալութիւններուն գոհացումը: Երկրորդը, գիտակից մօտեցումով քննադատութիւնն է, որ յանձնառու մարդու խստապահանջութեամբ, փեղին, համապատասխան ժողովներու ընթացքին կեցուածք կը ճշդէ սխալ գործելակերպելու եւ մտայնութիւններու դէմ, կը պայքարի ու կը ջանայ ամէն գնով իրականացնել իր սեփական պատկերացումները:

Քննադատութեան գիտակից մօտեցումի ճիշդ այս ձեւն է ահա՛, որ կը հանդիսանայ փիպար Ն.Մ.Լ.Մ.ականի բնորոշ յարկութիւններէն մէկը: Քննադատութեան առողջ ու արի՛ մօտեցում մը, որ Ն.Մ.Լ.-Մ.ականը փեւաբար կը մղէ կեցուածք ճշդելու միութեան եւ ազգային-հասարակական կեանքին համար անընդունելի յոռի երեւոյթներու դէմ: Քաջութիւն կը ներշնչէ անոր՝ քննադատելու մեծ ու փոքր թերութիւնները, իրենց մեծ ու փոքր պատասխանատուներով: Իսկ ամէնէն կարեւորը, զայն կը մղէ մտածելու, գործելու եւ վարուելու այնպէս, որ երբ մարդիկ փեսնեն զայն, նոյնիսկ առանց փարագ հագուած ըլլալու, կարենան ըսել՝ Ն.Մ.Լ.Մ.ական է:

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Տարիներու եւ սերունդներու երազ մըն ալ իրականացաւ, Նամաշխարհային ըՄՍկաուրական Շարժումին կողմէ Ն.Մ.Ը.Մ. - Ն.Ա.Ս.Կ.ի պաշտօնական խորհրդանիշին ճանաչումով:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադրութեան 82րդ փառեղարձին առիթով աւելի մեծ նուէր չէր կրնար ըլլալ միութեան եւ համայն հայութեան, քան Ն. Ս. Շարժումի Բիւրոյին 2000 թուականի այն որմագողը, ուր աշխարհի 216 երկիրներու ազգային սկաուրական խորհրդանիշներու շարքին, առաջին անգամ ըլլալով երեւցաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի Շուշանա-ճաղիկը, իբրեւ խորհրդանիշը Նայաստանի ազգային սկաուրութեան:

Ճշմարտութիւնը յաղթանակեց վերջապէս:

Տասնամեակներու անտեսումէ եւ ուրացումէ ետք, երբ արուեստականօրէն սրբեղծուած «աքսորեալ կազմակերպութիւններ» իրենց վերջալոյսը ապրեցան, եւ երբ Նայաստան վերանկախացաւ ու վերափրացաւ ազգային իր արժէքներուն՝ Եռագոյն դրօշին, քայլերգին, զինանշանին եւ ազգն ու հայրենիքը հայկականութեամբ կնքող արժէքներուն, ահաւասիկ, հայ սկաուրութեան հնագոյն եւ հզօրագոյն կազմակերպութեան խորհրդանիշը եւս վերադարձաւ Նայաստան եւ պաշտօնական իր տեղը գրաւեց արժանապարհի ազգերու սկաուրական խորհրդանիշներու շարքին:

Տարիներ առաջ, երբ բախտախնդիր մարդիկ Ն.Մ.Ը.Մ.ի անունը շահագործելով «Նայ Արիներ»ու կազմակերպութիւնը կ'արձանագրէին Ն.Ս. Շարժումին մօտ, նորափայ խորհրդանիշի մը սրբեղծումով, հաւանաբար իրենց մտքէն չէին անցըներ, որ պարմութեան անիւր բախտաւոր օր մը կրնայ եր դառնալ եւ Նայաստանի Նանրապետութեան հետ սրբեղծուած **համահայկական** կազմակերպութիւն մը կրնայ անդամակցիլ միջազգային սկաուրութեան մեծ ընտանիքին:

Տարիներ անցան: Վերապետութեան ենթարկուեցաւ այն պարմու-

թիւնը, գոր մարդիկ գրած ու կնքած ըլլալ կը կարծէին Ն.Մ.Ը.Մ.ի քա-
րագիր գործունէութեան մասին: Գրուեցաւ նոր պարամութիւն, նորան-
կախ Նայաստանի մէջ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուրութեան վերընծիւղման հոյա-
կապ աշխատանքին մասին:

Ու մարդիկ քեզան իրականութիւնները: Տեսան եւ անդրադարձան,
որ Ն.Մ.Ը.Մ. սկաուրական կամ մարգական ընթացիկ միութիւն մը չէ,
ինչպէս հայկական գաղութներու մէջն ու շուրջը գործող այլազան
ակումբները: Ն.Մ.Ը.Մ. համաժողովրդային կազմակերպութիւն մըն է,
անոր հիմնադրութեան պայմանները եւ հեռաւոր նպատակները կը նոյ-
նանան հայ ժողովուրդի անկաւարար քեզներուն եւ ազգային քեզակա-
նին հետ:

Մարդիկ անդրադարձան, որ ծնած ըլլալով Նայաստանի առաջին
Նանրապետութեան հետ, Ն.Մ.Ը.Մ. պարիսն ու առաքելութիւն ունի սե-
րունդէ սերունդ փոխանցելու հայ ազգային գիտակցութեան անշէջ ջա-
հը:

Նայերէն առաջ օտարները քեզան, որ ազգաբ, անկախ եւ միացեալ
Նայաստանի հովանիին քակ հասակ նետած Ն.Մ.Ը.Մ.ը կարարած է եւ
կը շարունակէ կարարել պետական քարողութեամբ այն մեծ գործը,
գոր բաժին կ'իյնայ Նայաստանի մարմնամարզի եւ երիտասարդական
հարցերու նախարարութեան: Աւելին, անոնք անդրադարձան, որ մէկ
կողմէ Սփիւռքի մաշեցնող ու այլասերող պայմաններուն դէմ դնելով,
իսկ միւս կողմէ՝ հայրենիքի ընկերարարքեզական ծանր կացութեան
դէմ ծառանալով, Ն.Մ.Ը.Մ. կը հանդիսանայ մարմնակրթական այն մեծ
կազմակերպութիւնը, որ գիտէ իր գործունէութեան քարբեր մարգերէն
ներս, մասնաճիւղերու ակմբային կեանքէն մինչեւ մարգական եւ
սկաուրական աշխատանքները, միշտ առաջնորդուիլ համամարդկա-
յին ու ազգային արժէքներով, սերունդ պարարաստելու նպարակասալա-
ցութեամբ:

Միջազգային սկաուրութեան ներկայացուցիչները մօտէն ճանչցան
Ն.Մ.Ը.Մ.ը, ու որքան աւելի յարաբերացան անոր հետ, այնքան աւելի
նկարեցին, որ Ն.Մ.Ը.Մ. հայ իրականութեան մէջ խոր արմարներ նե-
քած ներկայութիւն է, նորահաս սերունդները անձնակերպոն եւ այլա-
սերիչ կեանքէն վեր բարձրացնելու վեհ յանձնառութեամբ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի գործունէութեան հետեւողներ յիշեցին ու յիշեցուցին, որ
այս կազմակերպութիւնը 70 քարի Եռագոյն դրօշով քողանցած կազ-
մակերպութիւն է: Իսկ Եռագոյն դրօշով քողանցելը Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման
կազմակերպութեան մը կը վարահի ազգային շար լուրջ պարարխա-
նարութիւններ թէ՛ սերունդներու կազմաւորման եւ թէ՛ իր օրինակով
ժողովուրդ առաջնորդելու իմաստով:

Այո՛, այս բոլորը քեզան մարդիկ, օտարներ, Ն. Մ. Շարժումի ան-
դամներ եւ օրէ օր քիչ մը աւելի հասարարեցին, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի եւ

Ն.Մ.Ը.Մ.ականի ուսերուն կը ծանրանայ ծանր բեռ մը՝ 1918ի հայկական պեպրականութեան խորհրդանիշներէն մէկը ըլլալու իրողութիւնը:

Ու երբ 1918ի հայկական պեպրականութիւնը վերականգնեցաւ, ամենէն աւելի Ն. Մ. Շարժումի Բիւրոն Կոստանայի հսկայական աշխատանքը, զոր Ն.Մ.Ը.Մ. Կարա իր հայրենի բնօրրանէն ներս վերականգնակերպութիւնը համար: Ն.Մ.Ը.Մ.ական ամբողջ սերունդ մը, իբրեւ «Տորմիդ Նրաթեւ», գրեթէ փասնամեակ մը ամբողջ, կեանք ու աւիւն փուս, իր աչքին ու մտքին լոյսը մաշեցուց, շարունակ ծրագրեց ու կազմակերպեց, ստեղծեց սկաուտական շարժում: Անոր կառոյցը պարզաճեցուց նոր օրերու պայմաններուն, միջազգային ճանաչում ապահովեց եւ զայն մեծ ներկայ մը դարձուց Նայաստանի ներկային մէջ: Փաստօրէն, Սփիւռքի թէ հայրենիքի մէջ, Ն.Մ.Ը.Մ. եղաւ ու մնաց հայ կեանքին եւ միջազգային սկաուտութեան շրջանակներուն մէջ փութաբար բարձրացող ու բարձրացնող ներկայութիւն մը:

Ներքինաբար, իրականութիւններու այս լոյսին փակ դիպուած, Ն.Մ.Ը.Մ.ի Շուշանաձողիկին եւ «Բարձրացիր-բարձրացուր»ին որդեգրումը Նայաստանի ազգային սկաուտութեան կողմէ Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընդամենիքին ընծայուած բարեգութ շնորհ մը պէտք չէ նկատել, որովհետեւ 82ամեայ այս միութիւնը իրերայաջորդ իր սերունդներուն քրտինքով ու երկունքով, փաժանքով ու փառքով զայն ապահովեց իր ժողովուրդին, իբրեւ արդար իրաւունք: Սկաուտական ոչ մէկ կազմակերպութիւն հաւանաբար այդքան դժուար ձեռք ձգած է այդ իրաւունքը, որքան Ն.Մ.Ը.Մ.: Այս պարագային նախախնամութեան դեր չէ վերապահուած: Ընդհակառակն, իբրեւ նախախնամական դեր խաղացած կազմակերպութիւն, Ն.Մ.Ը.Մ. ամենէն աւելի ինք պայքարած եւ զոհաբերած է այդ իրաւունքին ձեռք ձգման համար:

Ու եթէ ասիկա փառք մըն է Ն.Մ.Ը.Մ.ին համար, անիկա նաեւ յաւելեալ պարճառ մըն է անդրադառնալու, որ այս միութիւնը ուրիշներէն փարբեր է իր ազգային-բարոյական արժանիքներով, եւ հետեւաբար՝ ան կոչուած է համապարասխան պարտաւորութիւններով արժեցնելու այնքան սպասուած յաղթանակը այս ճշմարտութեան:

ՆԱՄԱՏԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱՄԱԲՈՐ ԲԱՆԱԿԸ՝ Ն.Մ.Ը.Մ.

(ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 82ՐԴ
ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Անժխարելի իրողություն է, որ հայ կեանքը այսօր բոլորովին փարբեր պիպի ըլլար, եթէ 82 փարի առաջ հիմնուած չըլլար Ն.Մ.Ը.Մ.ը, Եղեռնի ցաւէն ու փառապանքէն ծնած այն կազմակերպութիւնը, որուն պարականութիւնը պիպի ըլլար նորահաս սերունդներու մարմնակրթութիւնը, ազգային դաստիարակութիւնը, մարդկային արժէքներու փոխանցումը եւ բարոյական չափանիշներու շեշտումը:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընթանական հարազատ մթնոլորտին մէջ, 82 փարի շարունակ հայ մանուկին եւ երիտասարդին համար բիրեղացաւ հայ արիին վսեմ դիմագիծը, վերականգնեցաւ բարձրաճակատ եւ արժանապարհի հայը, որ գիպակից յանձնառութեամբ դիմագրաւեց հայ կեանքի այլասերիչ բոլոր հոսանքները:

82 փարի շարունակ, Ն.Մ.Ը.Մ.ականը եղաւ այն մարզիկը, որ ազնիւ ոգիով մրցեցաւ իր ազգակիցներուն թէ օտարներուն դէմ, աշխատելով յաղթել, այո՛, բայց ոչ միայն պարզ մրցակցութեան իմաստով, այլե՛ ինքզինք իբրեւ մարդ գերազանցելու վճռականութեամբ:

Մարզական մրցակցութեան մէջ բնական է անհատական կամ խմբային յաղթանակին ձգտումը: Ն.Մ.Ը.Մ.ականին համար սակայն յաղթանակի նուաճումը երբեք սոսկական նպատակ չէր եղաւ, որովհետեւ ան ընթացիկ իմաստով սովորական մարզիկ չէր եղաւ, այլ՝ եղաւ հայ կամաւոր, ազգի զինուոր: Ն.Մ.Ը.Մ.ականը արժէք եղաւ, երբ միութենական ընդհանրական շահուն եւ բարոյական ըմբռնումներուն հետ վարեցաւ լրիւ գիպակցութեամբ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի նշանաբանը՝ «Բարձրացիր-բարձրացուր»ը իր մէջ խորացուց հայ մարդուն կեանքին իմաստը.- բարձրանալ դէպի մարդկային եւ ազգային վեհ արժէքներ, ապա ծռիլ վար, ձեռք երկարել կարեկից եղ-

բօր կամ քրոջ եւ զայն եւս բարձրացնել գաղափարի եւ բարոյականի գազաթները:

Թէ՛ իբրեւ փիպար սկաուր եւ թէ՛ իբրեւ համբաւաւոր մարզիկ, Ն.Մ.-Ը.Մ.ականը շահեցաւ անձնական փառք ու պատիւ, սակայն անոր փառքը պատկանեցաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընտանիքին բոլոր անդամներուն, իսկ պատիւը՝ համայն հայութեան:

Նայութիւնը ուրախացաւ, երբ Ն.Մ.Ը.Մ.ը արձանագրեց սկաուրական եւ մարզական յաջողութիւններ: Իսկ այդ ուրախութիւնը գերագոյն հրճուանքի վերածուեցաւ, երբ ան նշեց Ն.Մ.Ը.Մ.ական ոգիին՝ յաղթանակը:

Նամակիրներուն համար ընդունելի եղաւ մարզախաղի մը ընթացքին արձանագրուած ձախողութիւն մը, երբ Ն.Մ.Ը.Մ.ականը փուտաւ իր առաւելագոյնը, թէ՛ իբրեւ անշահախնդիր մարդ եւ թէ՛ իբրեւ անբասիր հայ:

Մինչեւ իսկ ընդունելի եղաւ, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի միաւորները փողանցեն համեմատաբար քիչ թիւով, պայմանով որ անոնք քալեն կազմակերպ եւ համաչափ, ու պայմանով որ անոնք արքայաչարեն Ն.Մ.Ը.Մ.ի կազմակերպական ուժը եւ բարոյական պայծառութիւնը:

Ծանր եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ականին բեռը, որովհետեւ ծանր եղաւ գիտակից հայուն բեռը ընդհանրապէս: Ն.Մ.Ը.Մ. անբաժան մէկ մասնիկը եղաւ հայութեան ազգային գոյամարտին, հետեւաբար Ն.Մ.Ը.Մ.ականէն փեւաբար պահանջուեցաւ անսահման ճիգ եւ զոհողութիւն, ի խնդիր միութեան յառաջդիմութեան:

Դիւրին չեղաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ական ըլլալը, շար աւելի դժուար եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ական մնալը: Ծարեր եկան ու անցան Ն.Մ.Ը.Մ.ի շարքերէն: Ուրիշներ դեռ պիտի գան ու անցնին:

Անհատները կ'անցնին, կը մնայ միութիւնը: Այս գիտակցութեամբ ալ պէտք է դիմագրաւել կեանքէն եւ միջավայրէն բխող բոլոր յոռի երեւոյթներն ու դժուարութիւնները, որպէսզի պարտուին անհատական բոլոր եսերը եւ յաղթէ համահայկական կամաւոր բանակը՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ը:

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԸԼԼԱԿԼՈՒ ՄԱՐՏԱՆՐԱԲԵՐԸ

Մեր իրականության մեջ օրինակելի կազմակերպության բարենիշը յաճախ պրուած է Ն.Մ.Ը.Մ.ին եւ այս՝ անհամեմատորէն շար աւելի մեծ արժէք կը ներկայացնէ, քան իր մարզիկներուն շահած մրցումները եւ սկաուփներուն արձանագրած յաջողութիւնները:

Մակայն մրցումներ շահելով եւ յաջողութիւններ արձանագրելով չէ, որ անձ մը կամ կազմակերպութիւն մը կը փիրանայ օրինակելիի բարենիշին: Նախանձելի յայտուկ մթնոլորտ մը պէտք է ունենայ ան, բարոյական արժէքներէ սնանող մթնոլորտ մը, ուր նիւթին կողքին մշակուի

ոգին, մարմնին կողքին՝ հոգին:

Փաստորէն, եթէ Ն.Մ.Ը.Մ.ական մը լոկ փայլուն կարողութիւններով մարզիկ ըլլար, նոյնիսկ եթէ միջազգային մրցանիշներ հաստատել, հայ իրականության մեջ պիտի մնար ո՛չ աւելի, քան... սովորական մարզիկ մը:

Նմանապէս, եթէ Ն.Մ.Ը.Մ.ական մը լոկ չարքաշ ու խելացի սկաուր ըլլար, նոյնիսկ եթէ գիտելիքներու լայն պաշարով օժտուէր, հայ իրականության մեջ պիտի մնար ո՛չ աւելի, քան... սովորական սկաուր մը:

Ու եթէ Ն.Մ.Ը.Մ. ինք ըլլար մարմնակրթական պարզ միութիւն մը եւ շահէր ազգային եւ միջազգային զանազան ախոյեանութիւններ եւ յաղթանակի բազմաթիւ դափնեպսակներ, հայ իրականության մեջ պիտի մնար ո՛չ աւելի, քան... սովորական միութիւն մը:

Մակայն Ն.Մ.Ը.Մ. իր յաջողութիւններուն եւ ընկրկումներուն հետ մէկտեղ սրեղծեց այլ բան, բոլորին անվերապահ հիացումին արժանի Ն.Մ.Ը.Մ.ականութիւնը, որ իրեն փուաւ օրինակելի ըլլալու բարենիշը:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականը օրինակելի եղաւ ոչ թէ իր մարզանքով եւ սկաութեամբ, այլ՝ նկարագիրով, քանի ան իր երդումովն իսկ մկրպուեցաւ մարդկային ազնիւ սկզբունքներու աւազանին մեջ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականը ըմբռնեց, որ ամենէն փոկուն մարզիկին սիրտը նոյն-իսկ օր մը կը փկարանայ եւ փրփիել կը դադրի, նիւթեղէն բոլոր յաղթանակները կը ջքանան եւ սակայն անմեռ կը մնան հոգեղէն արժէքները՝ պարկեշտութիւնը, ուղղամտութիւնը, զիրար հանդուրժողութիւնն ու ծառայասիրութիւնը: Ոգեղէն այդ արժէքներու պարուանդանին վրայ, ահաւասիկ, կերպուեցաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ականութեան եզակի մթնոլորտը, շնորհիւ միութեան նուիրեալներուն:

Անձնագոհ նուիրեալներուն օրինակելի նուիրեալներուն:

Շնորհիւ այն հաւաքաւորներուն, որոնք «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի նշանաբանով վարեցին եւ առաջնորդեցին գործը, առանց երբեք ղեկավար ու առաջնորդ երեւելու մարմաջէն փարուած:

Անշուշտ, ուզեցին որ փառաբանուի գործը, բայց երբեք՝ իրենց ետը: Ուզեցին, որ ծափի եւ գնահատանքի արժանանան նուաճումները, բայց երբեք՝ իրենց անձը: Ուզեցին նաեւ, անփարակոյս, որ դափնեպըսակներ շահուին, բայց երբեք՝ իրենց ճակատները զարդարելու համար:

Իրօք, հիմնադիրներու եւ շքանշանակիրներու փասնեակ մը անուններէն զատ, ի՞նչ գիտենք այն մարդոց մասին, որոնք Ն.Մ.Ը.Մ.ականութիւնը կերպեցին: Ի՞նչ մնացած է այն անթիւ ու աննման նուիրեալներէն, որոնք անշահախնդրօրէն մտածելով եւ գործելով, անշահախնդիր նկարագիրով հազարաւոր միութենականներ պարաստեցին:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականութիւնը դարձաւ օրինակելի, որովհետեւ օրինակելի եղան անոր շունչ, ձեւ ու կերպարանք փուռները:

Անցան անանձնական, օրինակելի գործին հաւաքաւորները եւ մոռցուեցան: Մակայն մնաց անոնց գործը, Ն.Մ.Ը.Մ.ականութեան մնայուն ներշնչարանը եւ մի՛շտ օրինակելի ըլլալու անոնց մարտահրաւերը:

Ընդառաջէ՛նք անոնց մարտահրաւերին:

ՅԱՐԱՏԵԻՈՒԹԻՒՆ

Առիթով մը նշանաւոր դաշնակահարի մը հարց փուած են, թէ որքա՞ն ժամանակ փրամադրած է այդքան ճարտարարութիւն ձեռք ձգելու համար: «Քսան փարի օրական փասնէրկու ժամ նուագելով», պատասխանած է մեծ արուեստագէտը: Ի՞նչ դժուար պայման անոնց համար, որոնք զուրկ են յարապետելու կամքէ:

Պարզ է, որ ո՛չ բնածին փաղանդը, ո՛չ բարձր ուսումը, ո՛չ ալ հարստութիւնը եղած է մարդոց մեծամասնութեան յաջողութեան գաղտնիքը, այլ՝ յարապետութեամբ միայն անոնք ապահոված են կեանքի մէջ իրենց յաջողութիւնը: Յարապետութիւնը մեծագոյն ազդակը եղած է

անոնց զարգացումին եւ վերելքին:

Չկայ որեւէ արհեստ կամ արուեստ, որ չունենայ իրեն յափուկ դժուարութիւն: Ուստի, յարապետութիւնը անհրաժեշտ է ամէն գործի մէջ, անձնական թէ հաւաքական:

Շարեր նուագագոյն դժուարութեան իսկ դիմաց կ'ընկրկին, կը յուսափահին եւ յանձնառութեան պատրէշները կը լքեն: Յարապետելու կամքէ զուրկ նման մարդիկ յաճախ իրենց ձախողութիւնները կը վերագրեն բախտին, աննպաստ պայմաններուն եւ անյաղթահարելի դժուարութիւններուն:

Նամբաւոր մարդիկ գրեթէ անխտիր յարապետութեամբ հասած են իրենց փառքի գագաթնակէտին: Արուեստի, արհեստի, սկաուրութեան թէ մարզական կեանքի մէջ յաջողութիւններ արձանագրելու համար անհրաժեշտ է երկար շունչ եւ կորով:

Կարելի է բազմաթիւ օրինակներ փալ նշանաւոր արուեստագէտներու, գիտարարներու, սկաուր խմբապետներու եւ մարզիկներու, որոնք նիւթական եւ բարոյական ամէն աջակցութենէ զուրկ ըլլալով՝ ապրած են զրկանքի եւ դժուարութեան ամէնէն ծանր պայմաններու մէջ, եւ սակայն յամառ կամքով ու անխոնջ աշխատանքով հասած են փայլուն յաջողութիւններու:

Դժբախտաբար, ներկայ երիտասարդութեան մօտ ընդհանրապէս

կը պակսի յարաբերելու այս կամքը: Նորահաս տղաք ու աղջիկներ կ'ուզեն շար շուր լաւ արդիւնքներ արձանագրել, գեղեցիկ ֆութպոլ եւ պասքեթպոլ խաղալ, ժողովուրդի հիացումին արժանանալ, առանց սակայն պահանջուած յարաբերութիւնն ու աշխատանքը ի գործ դնելու: Անոնք կը մոռնան, որ նպատակի մը հասնելու միակ միջոցը աշխատանքի մէջ յոգնութիւն չճանչնալն է: Փափաքներն ու ցանկութիւնները, երազներն ու իրելալները օդին մէջ խօսքեր կը մնան՝ առանց համապատասխան տեւական աշխատանքի:

Այսօր, նոր սերունդը լայն կարելիութիւններ եւ միջոցներ ունի յառաջդիմելու կեանքի բոլոր մարզերուն մէջ եւ այդ ձեւով օգտակար դառնալու իր ընտանիքին, միութեան եւ ազգին:

Ճիշդ է, ժամանակաւոր դժուարութիւններ եւ ձախողութիւններ միշտ կրնան ըլլալ: Սակայն հաստատ կամքով ու նկարագրով պէտք չէ ընկըրկիլ: Բարի նախանձով եւ յաջողելու վճռակամութեամբ պէտք է յարաբերել: Յուսահատութիւնը եւ պարտուողական տրամադրութիւնը նկարագրային փոփոխութիւններ են, մինչդեռ հաստատականութիւնը եւ յարաբերութիւնը կեանքի մէջ յաջողելու ապահով գրաւականներ են: Ի գուր չէ, որ Անգլիոյ երբեմնի արքայական բանաստեղծը՝ Քիփլինկ իր նշանաւոր քերթուածին մէջ կ'ըսէ. **«Եթէ կրնաս յաղթանակէն վերջ հանդիպիլ պարտութեան եւ նոյն ոգիով ընդունիլ զոյգն այդ խաբող... այն ամբեն մա'րդ ես, տղաս»:**

Պարտութիւններու փոկալու, դժուարութիւններու դիմաց փեղի չփալու եւ գործի մէջ յարաբերելու Ն.Մ.Ը.Մ.ական իմաստութիւնը կը թելադրէ երբեք ջուսահատիլ, այլ՝ հանդարտ ու պաղարին մտքով փորձել հասկնալ պարճառները ձախողութեան մը կամ պարտութեան մը: Ապա, լաւապէս բնորոշել կացութիւնը եւ սեփական սխալներուն անդրադառնալէ ետք, սկսուած աշխատանք մը անպայման հասցնել իր յաղթական աւարտին, քանի նպատակի եւ տեսլականի ներշնչող ոգին միշտ կը մնայ բարձր եւ առաջնորդող:

ՄՆԱՅՈՒՆ ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ

Երրորդ հազարամեակի սեմին փոխաժամ է այսօր մարդկության կենցաղն ու դիմագիծը: Երկրորդ հազարամեակի վերջին դարուն ու մանաւանդ՝ վերջին փասնամեակին, աշխարհը հսկայական նուաճումներ արձանագրեց գիտության, հաղորդակցության, բժշկության եւ բազմաթիւ այլ մարզերու մէջ:

Մաշած սեղաններու ետին թուղթով ու մափիփով Մեսրոպեան փառերը սորվող մանուկը այսօր համակարգիչին ու համացանցին դիմաց, հանգստաւէր սեղանի մը վրայ կը սերտէ իր դասերը:

Նամակագրութեամբ ու թելեկրամով հաղորդակցութեան միջոցները այսօր

փոխարինուած են էլեկտրական նամակներով (e-mail) եւ համացանցի զրոյցներով (chatting): Աշխարհագրական սահմանները այլեւս փուլ եկած են, հեռաւորութեան եւ կարօտի զգացումները նուազած են:

Մրընթաց զարգացող այս կեանքին մէջ, ընդհանրացած երեւոյթ է Կրեմլէ մարդիկ, որոնք ընկերային, ընդհանրական, ազգային թէ հասարակական նիւթերու մասին արտայայտուած ժամանակ՝ յառաջդիմութեան եւ գիտական չափանիշներով միայն կը մօտենան հարցերուն եւ յաճախ կը մոռնան Էականը, այն՝ որ կեանքի մէջ կան սկզբունքներ, զորս կարելի չէ քաղաքակրթութեան կշիռքով կշռել:

Միութենական եւ հասարակական կեանքին մէջ, երբ նոր սերունդին մօտ կը փնտռուի յարգանք դէպի իր գերադասը, զոհողութեան ոգի դէպի նպատակ եւ սկզբունք, կարգապահութիւն եւ հնազանդութիւն օրէնքի եւ կանոնագիրի հանդէպ, յաճախ կը կրկնուի յանկերգի վերածուած չքմեղանք մը, թէ «Անցած են հին օրերը: Մեր օրերուն այլեւս անիմաստ են այդ բառերը: Ամէն ինչ փոխուած է: Փոխուած են նաեւ մտայնութիւններն ու հեղափոխութիւնները, արժէքներն ու չափանիշները»:

Ճիշդ չէ: Չարաչար կը սխալին անոնք, որոնք մարդկային անժամանցելի արժէքներն ու սկզբունքները կը շփոթեն գիտութեան եւ ժամանակի յառաջդիմութիւններուն ու փոփոխութիւններուն հետ: Եթէ

գիտությունը համակարգիչը հնարելով վերջ դրա թուղթի եւ մափիփի փրապեպութեան, ինչպէս որ համացանցը իր զանազան սպասարկութիւններով յեղաշրջեց հաղորդակցութիւններու աշխարհը, այդ մէկը իրատունք չի փար յայտարարելու, որ կեանքը փոխուած է եւ բարոյական արժէքները ժամանակավրէպ դարձած են, որովհետեւ քաղաքակրթութեան միջոցները որքան ալ յառաջդիմեն, անոնք չեն կրնար փոխել ինքզինք յարգող ընկերութեան մը հիմնական սկզբունքները:

Այլ խօսքով, սուփի եւ կեղծիքի զանազան ձեւերը չեն կրնար խախտել ճշմարտութեան եւ անկեղծութեան սկզբունքը:

Անկարգապահութիւնն ու անկարգութիւնը չեն կրնար հակազդել կարգ ու կանոնին եւ օրինապահութեան:

Անհնազանդութիւնն ու ծուլութիւն չեն կրնար արժեգրկել հնազանդութեան եւ աշխարասիրութեան արժէքները:

Ցուցանդութիւնն ու փառաբեւեռութիւնը չեն կրնար ուրանակոխել բարոյական ազնիւ նկարագրի իւրայատկութիւնները:

Դարերու փորձառութեամբ հաստատուած է, որ ժխտական երեւոյթները չեն կրնար դրժել կամ ջնջել մնայուն ճշմարտութիւններն ու արժէքները:

Կան մարդկային խիղճէն, հոգիէն ու նկարագիրէն բխած եւ ազգերու պարմութենէն սնած ճշմարտութիւններ, որոնք ժամանակի եւ քաղաքակրթութեան զարգացումին հետ կապ չունին:

Մեծ են այն ազգերը, որոնք պարզաճելով իրենց ժամանակի քաղաքակրթական պահանջներուն, իրենց ընտանիքներուն, ընկերութիւններուն եւ միութիւններուն մէջ անխախտ կը պահեն հոգեկան, բարոյական եւ նկարագրի սկզբունքները:

Ն.Մ.Ը.Մ. 83ամեայ իր գոյութիւնը կը պարփի նկարագրի եւ հոգիի վրայ կառուցուած մնայուն սկզբունքներուն, որովհետեւ Ն.Մ.Ը.Մ.ականին համար պարկեշտութիւնը, անշահախնդրութիւնը, յարգանքն ու համեստութիւնը, կարգապահութիւնն ու հնազանդութիւնը, զոհողութիւնն ու նուիրումը, ծառայասիրութիւնն ու ընկերասիրութիւնը ժամանակի, շրջանակի եւ ազդեցութիւններու ենթակայ սկզբունքներ չեն եւ պիտի չըլլան:

ԱՆԽԱԽՏ ՆԱԲԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ

(ԵՂԵՌՆԻ 86ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Ազգեր չեն մեծնար ֆիզիքական բիրտ ուժին ապաւինելով, ոչ ալ կը մեռնին ֆիզիքական ծանր հարուածներով: Անոնք կ'այլասերին եւ մահավճիռ կ'արձակեն իրենց գոյութեան դէմ, երբ կը զիջին անզիջելին՝ ազգային արժէքներու եւ սրբութիւններու հանդէպ իրենց հաւաքարմութիւնը:

86 րարի առաջ, պեքականօրէն ծրագրուած եւ իրագործուած Յեղասպանութեան սը գոհը դառնալով, մենք կորսընցուցինք ամէն ինչ, սակայն կրցանք պահել ամէն ինչ վերանուաճելու մեր պապենական կրակին հաւաքարմութիւնը: Յեղասպանութիւնը ծանրագոյնն էր հայութեան պարփաղրուած ծանր փորձութիւններուն: Անսախընթաց իր քարոզութեամբ ան հայութենէն իլեց իր թիւին մէկ-երորորը, իսկ հողերուն՝ հինգ-վեցերորդը:

Յեղասպանին եաթաղանէն ճողոպրած մեծ թիւով հայեր քարտղընեցան ի սփիռս աշխարհի: Նայրենիքէն հեռու, սակայն հայրենիք վերադառնալու մնայուն կարօտով քասնամեակներ շարունակ անոնք վառ պահեցին հայրենիքի սեփականափիրոջ զգացումը եւ պարտով քեր կանգնեցան անոր արժէքներուն եւ սրբութիւններուն:

Բռնագրաւեալ հայրենիքը ապրեցաւ իւրաքանչիւր հայու սրտին մէջ: Անիկա ապրեցաւ իբրեւ հիմնական ժառանգորդը պարմական Նայասքանի, ուր ծլած եւ ծաղկած է հայ մշակոյթը՝ երգն ու պարը, լեզուն եւ գրականութիւնը, եկեղեցին եւ կենցաղը, հաւաքալիքներն ու սովորութիւնները, որոնց աղճաքումն ու կորուստը հայութիւնը կրնայ պարպել իր էութեան կենսական մէկ մասէն:

Սակայն այդ բոլորը հայկականութեան ապրումով լեցուն օրերուն էին: Այսօր նոր կացութեան սը դէմ յանդիման կը գրնուինք բոլորս, իբրեւ մարդ եւ իբրեւ հայ: Սփիռքի ներկայ սերունդը **դասփարակութեան, մքայնութեան, ժամանակի պայմաններու եւ ընդհանուր հե-**

Վարքրքրություններու իմաստով կ'ապրի իր նախորդներէն փարբեր ձեռով: Եսակեդրոն կեանքը ինքզինք պարփադրած է քիչ մը ամէն փեղ, իսկ «յառաջադէմ» եւ «արդիական» աշխարհաքաղաքացիի փիլաթրնէրը ուրնակոխ ըրած են ազգային նուիրական բազմաթիւ արժէքներ, որոնք մինչեւ մօտիկ անցեալը սրբութիւններ կը նկատուէին:

Որեւէ բան սրբագրելու համար անհրաժեշտ է նախ ընդունիլ անոր թերութիւնը: Թերութիւն ընդունիլն ալ նշան է հասունութեան, յարգանքի եւ մեծահոգի մօտեցումի: Եթէ առաջնորդուինք այս փրամաբանութեամբ, անվարան պիտի ընդունինք, որ Յեղասպանութենէն 86 փարի ետք, իբրեւ ազգ եւ միութիւն անփարբեր չենք կրնար ըլլալ մեր շուրջի յարավտփոխ աշխարհին հանդէպ: Իբրեւ ազգ եւ միութիւն կը զըփնրիւնք հրափայտ հարցերու եւ մարտահրաւերներու դիմաց:

Մարդուժի, փնտեսական ուժի եւ դասփարակչական արդի ծրագիրներու կարիքները, այսօր, աւելի քան երբեք, սուր կերպով կը ներկայանան մեր կեանքի զանազան բնագաւառներուն մէջ:

Մտահոգութիւնները ամէնէն աւելի կը վերաբերին նոր աշխարհին հետք գրեթէ նոյնացած նոր սերունդի անփարբեր այն զանգուածներուն, որոնք Մփիւռքի զանազան գաղութներուն մէջ հետզհետէ կը հեռանան մարդակերպ ու հայակերպ մեր միութիւններու միջավայրէն: Իսկ մարտահրաւերները միայն ուժերու ընդհանուր զօրաշարժ մը կրնայ իրականութեան վերածել անոնց դիմադրելու կարողութիւնը:

Ի՞նչ ընել եւ ի՞նչպէս ընել ուրեմն, որ ազգային պարկանելիութեան եւ գիտակցութեան կապուած արժէքներուն հանդէպ հաւաքարմութիւնը անխախտ մնայ նոր սերունդին մօտ, որպէսզի զայն ծնած ժողովուրդը չմարնուի նահանջի ու այլասերումի, այլ՝ գործնապէ՛ս արքայապետ ամէն ինչ վերանուաճելու իր պապենական կրակին հաւաքարմութիւնը:

Նարցունը Եղեռնի 86ամեակին առիթով հայութեան ուղղուած մեծագոյն մարտահրաւերն է, որուն պարասխանելու պարփաւոր է նահապակներու ուխտին հաւաքարիմ իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ական:

ԱՆՁԻՆ ՕՐԻՆԱԿՈՎ

Ընդունուած եւ փարածուած կարծիք է, որ Ն.Մ.Ը.Մ. կը նմանի մեծ դպրոցի մը, որ ունի իր խնամակալութիւնը, ուսուցչական կազմն ու աշակերտութիւնը: Դպրոցին նպատակն է ֆիզիքապէս եւ բարոյապէս դաստիարակել նոր սերունդը, անոր փոխանցելով մարդկային վսեմ արժէքներ եւ ազգային անժամանցելի սկզբունքներ:

Նեփեաբար, Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ գործօն դեր ստանձնած ռեւէ անդամ կը նկատուի այդ մեծ դպրոցին մէկ ուսուցիչը: Արեւնապետ թէ խմբապետ, ֆուրթպոլի մարզիչ թէ մասնաճիւղի Առաջնորդ, Արելլա թէ Պալու, ան ուսուցիչ է եւ պատասխանատու, որովհետեւ ան բարոյական ծանր պար-

տականութիւնը ունի իր խնամքին յանձնուած մարդաշ սերունդին հոգին, նկարագիրն ու մարմինը կերպելու, ազնուացնելու, մարմնակերթանքի ճամբով հայկականութիւն ջամբելու: Կը յաջողի ան իր առաքելութեան մէջ, եթէ ամէն բանէ առաջ կենդանի օրինակը դառնայ այն սկզբունքներուն, զորս կը յաւակնի սորվեցնել ուրիշներուն:

Արդարեւ, մարզիչ մը եթէ կ'ուզէ իր խումբին մարզիկներուն հնազանդութիւն, կարգապահութիւն եւ վեհանձնութիւն սորվեցնել, ամէնէն առաջ ան իր անձին օրինակով պարտի ցոյց տալ այդ բոլոր առաքինութիւնները:

Խմբապետ մը եթէ կը փափաքի մաքուր նկարագիրով, ազնիւ հոգիով եւ պայծառ մտքով սկաւորներ ունենալ, գործնապէս ան պարտի իր առօրեայ կեանքին եւ միութենական շրջանակին մէջ մաքուր նկարագիրի, ազնիւ վերաբերումի եւ պայծառ մտքի օրինակը դառնալ: Ուսուցանելու եւ դաստիարակելու ամէնէն ազդու եւ գործնական ձեւն է այս, որ օգտակար է թէ՛ ուսուցիչին եւ թէ՛ աշակերտին:

Բոլոր ժամանակներու մեծագոյն դաստիարակը՝ Նազովրեցին հազիւ երեք փարուան կարճ ժամանակի ընթացքին եւ հազիւ 8-10 քարոզներով յաջողեցաւ զանգուածները իրեն եւ քրիստոնէական իր սկզբունքներուն կապել, որովհետեւ Ան փեաբար գործեց ու ապրեցաւ իր քարոզած սկզբունքներով:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի պարագային, անձին օրինակով գործելու հասկացողությունը ունի իր ներշնչման աղբիւրը, որ միութեան ծրագիր-կանոնագիրն է, իր ձգտումով եւ էութեամբ կապարեալ ամբողջութիւն մը, գերազանցապէ՛ս օրինակելի:

Այլուր, նկատուած է, որ նշանաւոր հայրենասէրներու, ղեկավարներու եւ դաստիարակներու յաջողութեան մեծագոյն գաղտնիքը իրենց քարոզած սկզբունքներով գործելու պարկեշտութիւնն է, մինչեւ վերջ արժէքներու կառչած մնալու յանձնառութիւնը:

Ճիշդ է, որ ամէն մարդ տկարութիւն մը կամ թերութիւն մը կ'ունենայ, ունի: Մարդիկ տկարութիւնները բնական կը գտնեն սովորական մարդոց մօտ, բայց չեն ներեր երբ անոնք կը նկատուին եւ չեն սրբագրուիր պարասխանապտուներու մօտ:

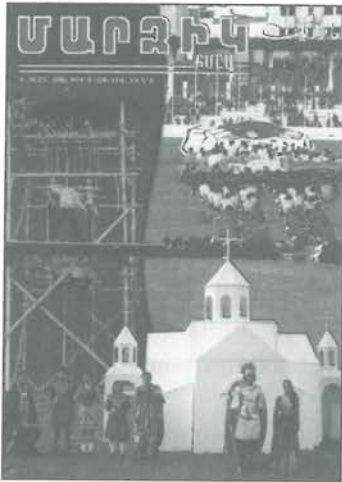
Ներելաբար, զոհողութիւն, անշահախնդրութիւն եւ հանդուրժողութիւն թելադրող պարասխանապտուն իրեն համախոհներ եւ հետետորդներ ունենալու համար պէտք է ինքն իր անձին օրինակով ցոյց տայ այդ առաքիներութիւնները:

Ճշմարտութեան, համեստութեան եւ ծառայասիրութեան մասին անընդհատ խօսող ղեկավարը յարգանք ու վարկ վայելելու համար նախ եւ առաջ ի՛նք օժտուած պէտք է ըլլայ այդ յարկութիւններով, որ պէտքի բարոյական իրաւունքը ունենայ ուրիշներէն պահանջելու նման յարկութիւններ:

Ի վերջոյ, առաջնորդելու, նկարագիր կերտելու եւ բարոյական անաղարտ դիմագիծով սերունդ պարաստելու բազմաթիւ ձեւերէն ու միջոցներէն ամէնէն հիմնականը է՝ ու կը մնայ անձին օրինակը, որ ինչպէս երէկ, այսօր եւս կարեւորագոյն դասը կը հանդիսանայ մարմնակրթական այս մեծ դպրոցին եւ մեծագոյն գաղտնիքը անոր յաջողութեան:

ՊԱՐԿԵՇՏ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՄԱՀ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐՈՒՆ ԱԽՕՐԵԱԿԻՆ)

Բնագղաբար, իսկական մարզիկ մը չի կրնար առանձին մնալ: Ան կը փնտռէ չափուելու առիթը: Նաճոյք կը զգայ ուրիշներու հետ բաղդաբարուելով, մրցակիցներու մէջ լաւագոյնը նկատուելով:

Առանց մրցակցութեան անկարելի է յառաջդիմութիւն եւ յաջողութիւն ակնկալել: Ուրիշին յաջողութեան, հռչակին եւ երջանկութեան հասնելու մարդկային բնական մղումն է, որ կ'ամրապնդէ մարզիկի մը ջանքը, կը լարէ անոր ջիղերը եւ կը կոփէ դժուարութիւններ յաղթահարելու կամքը:

Մրցակցութիւնը լաւագոյն միջոցն է իրական կեանքին պատրաստուելու:

Առանձին կամ խմբակիցներու հետ յաջողութեան հասնելու ձգտումը սպազայի հաշուոյն մարզիկին կու տայ նպատակի մը ի խնդիր պայքարելու վարժութիւնը:

Կեանքի առօրեային մէջ մրցակցութիւնը անխուսափելի է: Ամէն մարդ իր ճամբուն վրայ կը հանդիպի մրցակիցներու: Ամէն մարզիկ կամայ-ակամայ մրցակից է ուրիշներու, որոնք կ'ուզեն նոյն մարզախաղին մէջ յաջողութիւններու հասնիլ:

Մակայն մրցակցութիւնը եւս ունի իր օրէնքները: Մարզական աշխարհին մէջ, անիկա մրցակիցներէն կը պահանջէ ճակատիլ սաստկութեամբ, բայց ոչ արելութեամբ. վճռականութեամբ, բայց ոչ թշնամութեամբ: Այստեղ մրցակցութիւնը պէտք է ընդունիլ իր ամենէն պարզ ու պարկեշտ ձեւին մէջ. կը յաղթէ ան ով աւելի լաւ կը խաղայ: Ես կը ցարկիմ 4 մեթր, դուն կը ցարկիս 5 մեթր, ուրեմն՝ դուն առաջին ես, ես՝ երկրորդ: Խաբէութիւնը փեղ չունի: Մխալելու առիթ չկայ: Իւրաքանչիւր մարզիկ ինքզինք պիտի ընդունի այնպէս ինչպէս որ է, ձգտելով յառաջիկային աւելի լաւը ընել:

Յաղթանակէ յաղթանակ սուրացող ֆութպոլի խումբի մը կարարե-

լութեան հասնելու, անոր խաղարկութեան ձեռք գերազանցելու ճիգը առիթ է պարտեհութիւն կ'ընծայէ մրցակից խումբերու վերելքին: Այս է պարկեշտ մրցակցութիւնը:

Աթլետի մը բարձրութիւն է երկարութիւն ցարկելու կամ վազքերու է արձակումներու միջոցին ի գործ դրած թեքնիքը ուսումնասիրելու, անոր յաջողութենէն դասեր քաղելու է օր մըն ալ մրցանիշը խորփակելու ջանքն է պարկեշտ մրցակցութիւնը:

Մրցակցութեան մէջ մենաշնորհը կը պարկանի արժանիքին: Ոչ նիւթականի հրապոյրը, ոչ ալ բարոյական ազդեցութեան հեղինակութիւնը իրենց խօսքը պէտք է ունենան այստեղ: Նախանձը, խարդախութիւնը, գնուած յաղթանակներն ու ծախուած պարտութիւնները կը մրտաբն պարկեշտ մրցակցութեան ազնուագոյն սկզբունքները:

Անպարկեշտ մրցակցութիւնը քայքայիչ է ու անարժէք, որովհետեւ ան կը կայանայ մրցակիցը ամլութեան մաքնելու ճիգին մէջ («**Քանի ես չեմ կրնար հասնիլ իր յաջողութեան՝ պէտք է հեռացնեմ զայն ասպարեզէն**»...): Անուղղայ է սխալ նման մօտեցում անհատական թէ հաւաքական մեր կեանքին մէջ արգելք կը հանդիսանայ նուազագոյն յաջողութեան է վերելքի: Չարական մրցակիցներ միայն վնաս կը հասցընեն իրենց շրջապարհին է մեծ դժբախտներ կ'ըլլան առհասարակ:

Չկայ աւելի յուզիչ փեսարան՝ քան այն, որ մրցումէ մը ետք, երկու մրցակիցներ մարզադաշտին վրայ իրարու ձեռք սեղմեն. ո՛չ յաղթական մնայ, ոչ ալ՝ պարտեալ: Երկուքը փոխադարձաբար յարգեն զիրար, պարտեալը շնորհաւորէ յաղթականը, իսկ յաղթականը յուսադրէ պարտեալը:

Ոչ ոք կրնայ երաշխաւորել, որ ինք մրցակից է մրցակցութիւն պիտի չունենայ իր ասպարեզին մէջ: Կարելորդ պարկեշտ մրցակցութեան մը անհրաժեշտ կամքը, ազնուութիւնն ու ջանքը ունենալն է. յարկութիւններ, որոնք Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարզիկին բնորոշ եղած են միշտ է, վաղը, վստահ ենք, որ Պէրութի է Երեւանի մէջ, դարձեալ պիտի շեշտուին համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ մարզախաղերուն է համահայկական շրդ խաղերուն:

ԱԶԳԻՆ ԴՐՕՇԱՐՇԱԲԸ

(ՈՂԶՈՅՆԻ ԽՕՍՔ՝ ՀԱՄԱ-Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ
ՃՐԴ ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐՈՒ
ՄԱՐԶԻԿ-ՄԱՐԶԻԿՈՒՀԻՆԵՐՈՒՄ)

Տօն է դարձեալ: Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընդհանրացնութեամբ կը պարբերաբար համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ մարզախաղերուն, որոնք առաջին անգամ ըլլալով փետի կ'ունենան գաղութի մը մէջ, որ վերջին քառորդ դարուն Ն.Մ.Ը.Մ.ի համագաղութային գործունէութեան ճառագայթումը կարեց արժանաւորապէս:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի համագաղութային կառոյցի հիմնադիր ժողովէն 27 փարի ետք, Պէյրութ դարձեալ ուխտաւայրը դարձած է Ն.Մ.Ը.Մ.ի աշխարհասփիւռ ընդհանրի անդամներուն: Բազմահարիւր «ուխտաւոր»ներ հազարաւոր քիլոմէթրերու հեռաւորութենէն կու գան Լիբանան, յանձն առ-

նելով նիւթական եւ բարոյական մեծ գոհողութիւններ: Կու գան մասնակցելու համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ մարզախաղերուն: Կու գան հայութեան նոր օրերու Նաւասարդը փօնելու, հին օրերու, նոր ժամանակներու դափնետասակները հիւսելու: Կու գան իրենց լալու ուրախութենէն զինովցած, հպարտ ու խանդավառ հոգիներով: Կու գան ճակատաբաց՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի դրօշը վեր պահելու, միշտ վեր, մինչեւ աստղերը բիրաւոր, կարծէք ողջագորուելու անոնց հետ:

Ուխտաւայրերը արժէք է իմաստ գուրկ պիտի ըլլային՝ եթէ անոնք չներկայացնէին հայութեան ոգիին եւ սրտին խօսող արժէքներ եւ իմաստ:

Պէյրութը այս պարագային ուխտաւայր է ամէն իմաստով, որովհետեւ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ մարզախաղերը իրենց պարագայական եռուզեռէն անկախ՝ մեզ կ'ոգեւորեն հոգեկան ներքին փրամադրութեամբ մը, որուն անուն փալ կը դժուարանանք, եւ զոր կը զգանք հոգեւին, իբրեւ ազգային հպարտութիւն եւ բարոյական խոր գոհունակութիւն: 83 փարիներէ ի վեր Ն.Մ.Ը.Մ.ի մարզական փառանքներուն շքեր-

թը Պեյրուֆի, Նալեպի, Մոնթրեալի, Լոս Անճելըսի թէ հայաշար փարբեր քաղաքներու մէջ, անգիր պատմութիւնը կը հանդիսանայ Յեղին Գոյարեւման, եւ եթէ յաճախ կը թրջին մեր աչքերը, պատճառը այն է, որ այդ երիպասարդութեան փողանցքին, խաղերուն եւ խոյանքներուն ընդմէջէն մենք կ'ողջունենք հայ ժողովուրդի կենսունակութիւնը, փառքն ու յաղթանակը:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական նորահաս սերունդներու ազգային նուիրական կոչումը խորհրդանշելու համար կարելի չէ աւելի սրտառուչ եւ գեղեցիկ բանաձեւում գտնել քան «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի հետբետողութեամբ կարարուած «Նայացիր-հայացուր»ի փարագումը: Նայ ապրելու, հայութիւնը փեւականացնելու, հայութեան արժէքներն ու իրելները իրականացնելու հաստատ համոզումով կազմուած այս միութիւնը աւելի քան 80ամեայ իր գործունէութեամբ շահած է մեր ժողովուրդին վստահութիւնն ու անվերապահ աջակցութիւնը: Ահա այս ժողովուրդին զաւակներն են, որոնք հեռաւոր Արժանթինէն, Ամերիկաներէն, Գանապայէն, եւրոպական եւ միջին արեւելեան զանազան գաղութներէն այսօր կու գան հաղորդուելու համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական առինքնող մթնոլորտով, խաղերէն վերադարձին իրենց գաղութները փանելու համար հայկականութեան խոր ապրում եւ հպարտութիւն:

Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարգախաղերը հայ ժողովուրդի հոգեկան եւ ազգային արժէքներու ցուցադրութիւնն են, դէպի վեհին, բարձրագոյնին ու լաւագոյնին հոյակապ ձգտումը:

Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարգախաղերը չորս փարին անգամ մը նոյն դրօշով արիացած, նոյն հայ շունչով, հայ դնդերի զօրութեամբ օժիւրւած ջղուր հայերու պատրաստութեան ցուցահանդէսն են: Նոն, իւրաքանչիւր մրցումին մարդիկ պիտի գտնեն հաւաքք դէպի հայութեան ապագան, զոհաբերութեան եւ նուիրումի ոգի՝ հայ նոր սերունդի բարձրացման եւ ազնուացման: Նոն սերունդներու երթն է որ պիտի շարունակուի: «Նոր»երը պիտի յառաջանան «հին»երու ճամբով, դրօշը ձեռին, հաւաքքի աչքը՝ հեռաւոր վերջակէտին.- Մասիսին, Վանին ու Մուշին:

Ու պիտի շարունակուի դրօշարշաւը:

Դրօշարշաւը ազգին:

Նաւաքքի վազքը՝ սփիւռքեան օտար ոստաններէն յաւերժական Նայրենիք:

Փողփողումը դրօշին, հայ կամքին, ուժին ու հաւաքքի բարձունքին վրայ,

Երեկ՝

Մեր պապերու բազուկին,

Այսօր՝

Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական 6րդ մարգախաղերու մասնակից մարզիկ-մարզիկուհիներուն:

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՈՒԺԸ

Նամա-Ն.Մ.Լ.Մ.ական 6րդ մարզախաղերու ընդմեջէն ազգին դրօշարշար ողջունող մեր նախորդ խմբագրականին մէջ կը հաստատուէինք, որ սերունդներու երթը պիտի շարունակուի եւ «նոր»երը պիտի յառաջանան «հին»երու ճամբով, դրօշը ձեռին, հաւաքքի աչքը՝ հեռաւոր վերջակէտին.- Մասիսին, Վանին ու Մուշին:

«Նոր»երու հանդէպ մեր գրաւը այսօր շահած կը նկատենք, որովհետեւ համա-Ն.Մ.Լ.Մ.ական 6րդ մարզախաղերը եկան ապացուցելու, թէ Ն.Մ.Լ.Մ. իսկապէս ունի սքանչելի երիտասարդութիւն մը, որ համաշխարհայնացումի այս դարուն եւ նիւթապաշտութեան այս օրերուն, հաւաքա-

ւոր ու կամաւոր ձեւով լծուած է հայապահպանման մեծ երթին, միշտ բարձր բռնած գաղափարական այն դրօշը, որ հայութիւնը պիտի առաջնորդէ իր անկախար տենչերուն իրականացման:

Երիտասարդութիւնն է, որ սերունդէ սերունդ կը փոխանցէ ազգային, միութենական եւ մշակութային արժէքներ: Ան է, որ իրեն յաջորդող սերունդին կը սորվեցնէ ազգասիրութիւն եւ հայրենասիրութիւն: Երիտասարդ սերունդն է, որ իր խանդով, ձգտումներով եւ իրելալներով անբասիր նկարագրի օրինակը կու տայ զինք ընդօրինակող պատանեկութեան:

Երիտասարդութիւնը յաւիտենական պայքարող ուժն է՝ ի խնդիր ճշմարիտին, գեղեցիկին եւ բարիին, որովհետեւ երիտասարդը բնախօսական իր կազմուածքով ուրիշներէն աւելի անկեղծ, աւելի անձնուէր, անշահախնդիր ու իրելալապաշտ է:

Յարավոտփոխ այս աշխարհին մէջ երիտասարդը բոլորէն աւելի ճկուն է, աւելի խիզախ ու պատրաստակամ, ինքզինք պարզաճեցնելու համար սրելծուած նոր պայմաններուն եւ միջավայրին:

Երիտասարդը տարեցներու ճամբուն վրայ սպասող պահակն է, անոնց ծանր բեռը իր ուսերուն վրայ առնելու մեծ պատրաստակամութեամբ, եւ անոնց կիսաւարտ գործերը աւելի մեծ թափով շարունակելու անխորտակելի վճռականութեամբ:

Իր բոլոր առաւելութիւններով հանդերձ երիտասարդութիւնը փարիք մըն է, որ իր վրանգատը կողմերն ալ ունի միջավայրի ազդեցութիւններու դիրքնկալութեամբ: Եւ յստակ է, թէ ի՞նչ կը նշանակէ «միջավայր» այսօրուան կեանքին մէջ...

Քաղաքակիրթ ու յառաջադէմ ազգեր ունին բազմապէսակ կազմակերպութիւններ, առիթ փալու համար իրենց երիտասարդութեան՝ ընկերային առողջ միջավայրի մէջ կազմաւորուելու, զարգանալու եւ իրքեւ փիպար ու օգրակար քաղաքացիներ պարրաստուելու:

Այսօր աշխարհ կ'ապրի նիւթի եւ ոգիի պայքարը: Կան պէտք է նիւթին հաւափալ եւ ապրիլ իրքեւ խոփ, քար ու կենդանի եւ կամ ոգեկան ուժի թելադրականութեամբ պէտք է ապրիլ իրքեւ փրամաբանութեան, հոգիի եւ բանականութեան փէր ազափ մարդիկ: Ն.Մ.Ը.Մ. կափարած է երկրորդ ընփրանքը՝ հայոց պարմութեան եւ աւանդութեանց ուղին:

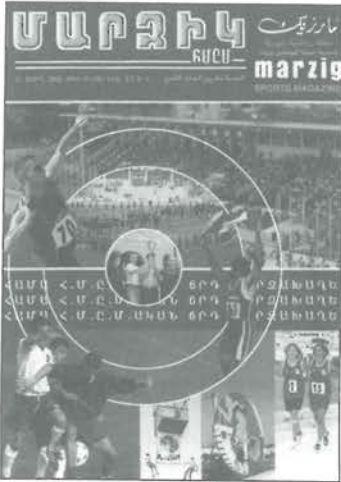
Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ. հայ իրականութեան յարմարագոյն վայրերէն մէկն է, ուր երիտասարդութիւնը կրնայ հասակ առնել հաւափքի, հայրենիքի, պարիւի եւ ոգեկան արժէքներու պաշտպանութեան ի խնդիր՝ ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ կանգ առնելով:

Նայ Դափի եւ հայութեան իփեւներուն ջահը վեր բռնած ղեկավարութիւնը իր ջահը սերունդէ սերունդ փոխանցելու եւ վառ պահելու համար այսօր, աւելի քան երբեք, պէտք ունի երիտասարդութեան:

Երիտասարդութիւնը հայութեան մեծագոյն ուժն է: Պէտք է օգրագործել գիփնալ զայն, առաւելագոյն արդիւնքը սփանալու համար անկէ:

Պէտք է վստահիլ երիտասարդութեան՝ փեսնելու համար թէ ի՞նչ հրաշքներ կրնայ գործել ան:

ՄԻՇՏ ՅԱՌԱՋ

Ասուպի մը նման անցան համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական 6րդ մարզախաղերու անմոռանալի օրերը: Անցեալի Նաւասարդեան խաղերուն գեղեցիկ շարունակութիւնը եղող համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարզախաղերը հայ մկանին իսկական փօսը եղան Լիբանանի մէջ:

Չորս փարուան համար վարագոյրը իջաւ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարզախաղերու հանդիսութիւններուն վրայ: 11 երկիրներէ եկած մարզիկները վերադարձան իրենց մասնաճիւղերը, իրենց հետ փանելով նոր կորով ու եռանդ: Պէյրութ սակայն փակաւին կ'ապրի մարզախաղերուն մեծ ոգեւորութիւնը: Ականջներու մէջ փակա-

ւին կը հնչեն մարզիկներու «օլէ՛-օլէ՛»ները: Նոզիները արձագանգ կու փան մեքալներու եւ բաժակներու փուչութեան խանդավառ ծափողջոյններուն: Յիշողութիւններէն չեն հեռանար Ն.Մ.Ը.Մ.ական հայր եւ որդի միեւնոյն խումբին մէջ փեսնելու, երեք եղբայր կողք-կողքի՛ մրցելու անբացափրելի յուզումն ու ուրախութիւնը:

Անոնք որոնք նախապէս մասնակցած կամ ներկայ գտնուած էին համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարզախաղերու, ծանօթ էին անոնց հմայիչ մթնոլորտին եւ չորս փարուան կարօք մը ունէին, դարձեալ վերապրելու համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ձեռնարկի մը վայելքը: Իսկ անոնք որոնք միայն լսած եւ երեւակայած էին մարզախաղերուն մասին, իրենց երեւակայութիւնը իրականութեան վերածուած փեսնելու անձկութիւնը ունէին:

Երեւակայութիւնը իրականութիւն դարձաւ 11-16 Օգոստոսին, երբ 6 յիշարակելի օրեր բազմահազար մարզասէրներ ապրեցան Ն.Մ.Ը.Մ.ի մարզական ոգիի կենարար մթնոլորտին մէջ եւ ամրապնդուեցան իրենց հայկականութեան մէջ: Դիպեցին յաղթանակի ի խնդիր պայքարող ջլապինդ հայ երիտասարդութիւնը, ու սրտով ուրախացան, հաւաքով ամրացան:

6 օր շարունակ մարզասէրներ փունէն դաշտ եկան անհամբեր ու խանդավառ, իսկ դաշտէն փուն վերադարձան ոգեւորուած եւ հպարտ,

աւելի ամո՛ր կառչած հայու ապագային, աւելի ամո՛ր փարած Ն.Մ.Ը.Մ.ի դաւանած ազգային արժէքներուն:

Եւ այս էր արդէն կարեւորը, հիմնականը, հայու ինքնաճանաչման եւ ուժերու վերարժեւորման փասարը՝ մարզական այս մեծ ձեռնարկին ընդմէջէն: Մնացեալը մանրամասնութիւն էր միայն, ընկալեալ սովորութիւն. բաժակ, մետալ եւ պարգեւաբրութիւն: Այս պարագային սակայն պարգեւաբրուողը ինքն էր Ն.Մ.Ը.Մ.ը, իբրեւ միութիւն, իսկ գլխաւոր ու միակ յաղթականը՝ հայութիւնը, որ գիտցաւ ապրեցնել Ն.Մ.Ը.Մ.ը եւ ապրիլ Ն.Մ.Ը.Մ.ով, թարմացնելու իր արիւնը եւ զօրացնելու իր հաւարքը համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարզախաղերէ քաղած իր ներշնչումով:

Մարզախաղերու աւարտին, շրջաններու խումբերը իրարմէ բաժնրւեցան յուզումալից ապրումներով, յաղթական թէ պարտեալ, անոնք իրենց քաղաքները փարին ազգին եւ հայրենիքին ծառայելու Ն.Մ.Ը.Մ.ականի յանձնառութիւնը, իրենց անկրկնելի նշանաբանին՝ «Բարձրացիր-բարձրացուր»ին հաւաքարիմ մնալու նուիրական երդումով:

Վարագոյրը իջած է համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական 6րդ մարզախաղերուն վրայ, բայց վարագոյրը փակ պիտի չմնայ, չի կրնար մնալ երկար ժամանակ: Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական յաջորդ հանդիպումը 2002ի ամրան է, Բիւրականի մէջ, համա-Ն.Մ.Ը.Մ.կան Է. բանակումին հետ ժամադրութեամբ:

Մինչ այդ, յիշարակները, որքան ալ քաղցր ու հոգեպարար, շահեկանութենէ զուրկ կը մնան, երբ չեն վերածուիր վերանորոգիչ խթանի, սպեղծագործ նոր ուժի:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի իւրաքանչիւր շրջան իր առաքելութեան նուիրուած է իր քաղաքին ու երկրին սահմաններուն մէջ, սակայն միշտ մեծ է պահանջը եւ կենսական, որ շրջաններ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ձեռնարկներով յաճախ հանդիպին իրարու, մակարդը հանդիսանալու համար հայութեան նոր ոգեւորութիւններուն, ազգային նոր խանդավառութեան եւ գոյարեւման պայքարի:

Իսկ բացառիկ ճիգը, անսահման զոհողութիւնը, պերական չափանիշով կազմակերպչական մեքենան եւ նիւթական յարկացումը, որոնք այնքան անհրաժեշտ են նման մեծ ձեռնարկներու յաջողութեան համար: Այդ բոլորը ճիւրիւն պարտքն են Ն.Մ.Ը.Մ.ի պատասխանատուներուն, որոնք ղէպի վեհին, կարարեալին ու ազնուագոյնին իրենց ձգտումին մէջ այլ մրասնետեղում չունին, եթէ ոչ՝ պարտաւորութիւնը սերունդի մը, որ բարոյալքում չճանչնայ, յաղթանակի հպարտութիւն ունենայ եւ միշտ ընթանայ յառաջ, անսասան ու անդեղէն:

ՎԱՂՈՒՄՆ ՆԱՅԵՐԸ

Տարեկան բանակումները երբ, անդամական ընդհանուր ժողովներով սկսած է արդեն միութենական գործունեության նոր փարեշրջանը, ու ամեն փարուան նման, Ն.Մ.Ը.Մ.ի շուրջ դարձեալ համախմբուած են հազարաւոր մանուկներ եւ պապանիներ:

Անոնք վաղուան հայերն են, որոնք իրենց կեանքին կը բացուին եռուն արիւնով եւ անսպառ աւիւնով, կեանքի քառուղիներէն վազելով դէպի անորոշ ապագայ: Անոնցմէ շաբերուն անհաբական ապագան անորոշ է, սակայն հաւաքական ապագան՝ ազգային հաւաքականութեան ճակատագիրը չի կրնար նոյնը ըլլալ, ընդ-

հակառակն՝ բոլորին մտահոգութեան առարկան է:

Այս մօտեցումով հայութեան համար կրկնակի արժէք կը ներկայացընէ Ն.Մ.Ը.Մ.ը, որովհետեւ ազգանուէր անոր դարբնոցին մէջն է, որ սկաուրական եւ մարգական կեանքի միջոցով դեռաբարի փոխք ու աղօջիկներ միութենական դաստիարակութիւն ստանալով, իբրեւ մարդ կը վարժուին հաւաքական կեանքին եւ մաբողշ փարիքէն գիտակցութիւնը կ'ունենան հասարակական պապասխանապտուութիւններ եւ պարպականութիւններ ստանձնելու: Միաժամանակ, հայաբոյր խանդավառ մթնոլորտի մէջ, անոնց հոգին կը կազմաւորուի ազգային հպարտութիւններով, ու իրենց երազը կ'ըլլայ ազգին յաջողութիւնը, որ հաւաքականութեան երջանկութիւնն է եւ պապանիի մը յաղթանակի յոյսը:

Այսօր, հայ կեանքի փեղապտութեան այս օրերուն, հայութիւնը բոլոր ժամանակներէ աւելի կարիքը ունի Ն.Մ.Ը.Մ.ին եւ անոր նման կազմակերպութիւններուն, որովհետեւ Սփիւռքի թէ հայրենիքի մէջ իր գոյապտեման եւ ինքնահաստատման համար ան պայքար կը մղէ ի խնդիր վաղուան: Պապանիները, սկաուրներ թէ մարգիկներ, որոնք վաղուան հայերն են, թէեւ այդ պայքարին պահեսարի բանակը կը կազմեն, սակայն անոնք են ազգին ամենէն աշխոյժ եւ խանդավառ փարրը: Անոնք են որ վաղը հիներուն եւ անցնողներուն փեղը գրաւելով, հայու կամքն

ու իղծերը պիտի նուիրագործեն: Անոնք են որ վաղուան հայութիւնը պիտի ներկայացնեն: Ներուաբար, պատանիներու դաստիարակման եւ կազմակերպման նպատակադրող ամէն նախաձեռնութիւն կարելոր ներդրում է ազգային մեր կեանքին եւ արժանի է բոլորին անվերապահ զնահապանքին:

Մեծ ու փոքր երկիրներու մէջ, պեպոթիւններ տեսական նեցուկ կը կանգնին սկաուտական եւ մարզական իրենց միութիւններուն, նիւթական թէ բարոյական ոչ մէկ աջակցութիւն խնայելով անոնց: Նայութեան պարագային սակայն, ուր կարելիութիւնները կաթիլ մըն են կարիքներու ծովուն մէջ, պեպական աջակցութենէ՛ գուրկ մեր միութիւնները վիճակուած են գործելու համեստ պայմաններով, բայց բարեբախտաբար նուիրեալ պատասխանատուներով, որոնք իրենց անսահման եռանդով ու կամաւոր գոհաբերութեամբ անկարելին կը դարձնեն կարելի եւ նուագագոյն կարելիութիւններով յաճախ կ'արձանագրեն առաւելագոյն յաջողութիւններ:

Ճիշդ չէ սակայն, օրէ օր բազմացող մարտահրաւերներուն ընդդէմ միութիւններ պէտք չէ մնան առանձին: Կը սպասուի, որ նիւթական միջոցներ ունեցողներ կարարեն գիտակից գոհողութիւններ, որովհետեւ ինչ որ այսօր կը ցանուի, վաղը կը հնձուի կրկնապատիկ արժէքով:

Ու եթէ հայ կեանքի բարերարները հետզհետէ կը նուագին, գիտենք թէ տակաւին կը գրնուին գիտակից բարերարներ, որոնք իրենց քսակները լայն կը բանան Ն.Մ.Ը.Մ.ը եւ նման կազմակերպութիւններ օժտելու համար արդիական ակումբներով, մարզադաշտերով եւ նոր սերունդը ներգրաւող ու հետաքրքրող այլ միջոցներով:

Ներուաբար, մեր կայրառ պատանիները թող շարունակեն խտացրնել իրենց շարքերը, «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի հաւատարմութեամբ թող ըլլան միշտ պատրաստ:

Ապագան անոնցն է, վաղուան հայերուն:

ՆԱ՛Խ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Ն.Մ.Ը.Մ.ական իրերայաջորդ սերունդներու համար մնայուն դաւանանքի կարգանցամ է այն ճշմարտութիւնը, որ ուսումն ու կրթութիւնը ոչինչ կ'արժեն առանց հոգեկան դաստիարակութեան: Նոյնիսկ բնապարտ փաղանդն ու ձիրքերը դապապարտուած են ապարդիւն կորսուելու, եթէ նկարագիրէ զուրկ անձերու սեփականութիւնը կը կազմեն անոնք:

Նոզին առաւել է քան մարմինը, ըսուած է իրաւամբ: Պէտք է աւելցնել, որ հոգին առաւել է նաեւ քան մի'տըր:

Մեր ընկերութեան մէջ որքա՛ն մարդիկ կան, որոնց ոչ խելքը կը պակսի, ոչ ալ՝ կարողութիւնը, սակայն անոնք պիտանի

տարր չեն կազմեր օգտաշար որեւէ ծրագրի համար, պարզապէս որովհետեւ պարկեշտ նկարագիր չունին:

Աննկարագիր մարդիկը ճանչնալը դժուար չէ մեր առօրեային մէջ: Անոնք սովորութիւն ունին փեւաբար գոյն եւ սկզբունք փոխելու: Արժէք չեն տար նուիրագործուած սրբութիւններու: Այսօր կ'անարգեն ինչ որ կը յարգէին երէկ, ու վաղը դարձեալ պապրաստ կ'ըլլան յարգալից երեւելու նոյն արժէքին հանդէպ: Ընդունուած բացաբարութեամբ մը՝ պատեհապաշտներ եւ բախտախնդիրներ են անոնք: Երբեմն նոյնիսկ նախանձելի դիրքերու հասած մարդիկ, որոնք սակայն դապապարտուած են ուշ կամ կանուխ կեղծ աստուածներու նման փապալելու, որովհետեւ ընկերութիւնը ի վերջոյ կը խոնարհի միայն անոնց առջեւ, որոնք մաբուր նկարագիր ունին:

Իւրաքանչիւր անձի, յարկապէս միութենական յանձնառութիւն սրանձնած մարդու արժանիքը ճշդող ստորոգելին նկարագիրն է, ամէնէն դժուար պահպանելի առաքինութիւնը: Նկարագիրի փեր ըլլալ կը նշանակէ փեւաբար պապախանապարտութեան գիտակցութեամբ շարժիլ, խղճի եւ մտածումի անկախութիւն ունենալ եւ միշտ ու ամէնուր կեցուածք ճշդել յոռի երեւոյթներու հանդէպ՝ առանց ազդուելու աջէն թէ ձախէն եկող ազդեցութիւններէն:

Մեծամեծ գոհողութիւններ պահանջող միութենական գործերը առողջ նկարագիրներու կը կարօտին՝ յաջողութեամբ պակուելու համար:

Նկարագիրն է մարդկային փառապենչութեան, նիւթապաշտութեան

եւ սպորին բարքերու սանձը, որուն շնորհիւ կը զսպուին անասնական ախորժակները եւ ազնիւն ու վսեմը կը գրաւեն չարին ու բարիին տեղը:

Նկարագիրն է դարձեալ այն համադրող եւ դասաւորող ուժը, որ կը հունաւորէ մարդոց հոգեմտաւոր կարողութիւնները եւ որոշ ուղղութիւն կու տայ անոնց:

Խախուտ նկարագիրի շէնքերը ժամանակի ընթացքին փոյլ կու գան, եթէ բարոյական սկզբունքներու անոնց շաղախը բաւականաչափ ամուր չէ: Այս պատճառով ալ որքան նորահաս սերունդը միութենական առողջ պայմաններու մէջ գործելու առիթը ունենայ, նուիրեալ պատասխանատուներով ղեկավարուի՝ այնքան աւելի կարելիութիւն կ'ունենայ ինքզինք կատարելագործելու եւ իր նկարագիրը կերտելու: Միութենական մթնոլորտը, բարոյական դաստիարակութիւնը եւ կարգապահական հակակշիռները անպայման խոր ազդեցութիւն կը ձգեն մտադաշտ հոգիներու կազմութեան վրայ:

Ներուաբար, միութենական պատասխանատուներու, այս պարագային՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ական դաստիարակներու դերը չի սահմանափակուիր միայն գիտելիքներ փոխանցելով եւ նորահաս սերունդին միտքը զարգացնելով: Անոնք աւելի կարեւոր եւ նուիրական պարտականութիւն մը ունին կատարելիք՝ դառնալ հոգիներու դարբին եւ նկարագիրներու կերտիչ:

Նախ տիպար Ն.Մ.Ը.Մ.ականի նկարագիր, աղամանդի պէս փայլուն եւ ամուր, ապա միայն ֆիզիքական եւ մտային այլ հարստութիւններ:

ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ԱՊԱԳԱՆ

Օրացոյցի փրցուող վերջին թերթիկներուն հետ փարի մըն ալ անցաւ պարմութեան գիրկը: Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական Զ. մարգախաղերու փարին դարձաւ սոսկ թուական եւ յիշարակ: Նամահայկական 2րդ խաղերը, Ն.Մ.Ը.Մ.ի համա-ելրոպական բանակումը, Նաւասարդեան 26րդ մարգախաղերը եւ այլ ձեռնարկներ հե'տք ձգեցին մարդոց միտքերուն եւ հոգիներուն մէջ ու անցան պարմութեան էջերը:

Նոր փարի մը սկսաւ նոր յոյսով ու հաւաքով, միաժամանակ՝ նոր ծրագրումներու եւ իրագործումներու պարբերականութիւններով: Կեանքի օրինաչափութիւնն է այդ. քարացած ու անփոփոխ վիճակները

հաւաքականութիւնները կը մաքնեն փեղքայի ու նահանջի, մինչդեռ փեւական վերանորոգումը եւ վերաշխուժացումը գրաւականը կը հանդիսանան նորանոր յաջողութիւններու:

Ներկայի ու ապագայի ծրագիրներուն հետ սակայն, կարելի չէ մոռնալ անցեալը եւ անփեսել աւանդաբար անկէ փոխանցուող գաղափարներն ու իրելիները: Գոյարեւման եւ յարարեւման իր իրաւունքները կը կորսնցնէ ամէն հաւաքականութիւն, որ իր կապերը կը խզէ անցեալի իր ժառանգութիւններուն հետ: Նման դժբախտութիւն մը ոչ միայն ուրացում եւ կորուստ է անցեալի արժէքներու, այլ նաեւ՝ դաւաճանութիւն է ապագայի հանդէպ, որ անխուսափելիօրէն պիտի խարսխուի անցեալի ենթահողին վրայ:

Նայոց անմահ երգիծաբանը անցեալի ու ապագայի կապը կը սահմանէ շար սրամիտ ու խորիմաստ բացատրութեամբ մը. «**Ետեղ նայէ, որ առջեղ փեսնես**»: Այն հաւաքականութիւնները, որոնք իրենց երին նայիլ չեն գիտեր, ընդունակ չեն անցեալի դասերէն օգտուելու, կը կորսնցնեն իրենց առաքելութիւնն ու կոչումը, կ'իյնան խարխափումներու եւ փորձութիւններու մէջ:

Պարմութիւնը փեւական կրկնութիւն է: Կրնան որոշ պայմաններ փոխուիլ, կարգ մը մանրամասնութիւններ աւելնալ կամ պակսիլ, սակայն հիմնական մարտահրաւերները կը մնան նոյնը: Պարմութիւնը

լա ճանջնալ կը նշանակէ վերակառուցել պատկերը անցեալին եւ այդ պատկերին մէջ տեսնել ցոլքը գալիքին եւ առաջնորդող սկզբունքները ներկային:

Ն.Մ.Ը.Մ. ունի հպարտալի վաստակով հարուստ պատմութիւն: Յաջորդական սերունդներ իրենց ջանքով ու քրտինքով փարիներու ընթացքին արձանագրած են բազմաթիւ նուաճումներ՝ կառչած մնալով անցեալէն ժառանգուած սկզբունքային արժէքներու: Իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ականի պարտաւորութիւնն է ճանջնալ այդ սկզբունքները եւ իւրացնել զանոնք: Որքան միութենական մը ծանօթ ըլլայ իր նախորդներու յաջողութիւններուն, որքան շար բաժնեկցի անոնց փառապանքներն ու երջանկութիւնները, երագներն ու յոյսերը, այնքան ինքզինք հարազատ կը զգայ իր միութեան:

Չի բաւեր յիշել միայն անցեալի երախտաւոր դէմքերու անունն ու գործը: Եթէ պիտի պարծենանք անոնց իրագործումներով, բայց պիտի հրաժարինք անոնց ոգիին, հաւատքին եւ սկզբունքներուն տէր կանգնելէ, կեղծիքի կը վերածուին մեր խօսքերն ու զգացումները: Ն.Մ.Ը.Մ.ի պատուաբեր պատմութիւնը կերտողներուն յիշատակը ոգեկոչելու գլխաւոր միջոցը անոնց հեփապնդած նպատակներուն հաւատարիմ մնալն է, անոնց գործին շարունակականութիւնը ապահովելն է, հաւատքով, համոզումով ու արդար հպարտութեամբ:

Ժամանակի ու միջավայրի բոլոր ձեւի մարտահրաւերներուն ընդդէմ՝ ոչ մէկ ուժ կրնայ շեղել Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընթացքը, եթէ Ն.Մ.Ը.Մ.ականներ գիտնան իրենց ներշնչումները քաղել իրենց միութեան պատմութենէն եւ ըստ այնմ ճշդէն ներկայ ու գալիք սերունդներու ուղղութիւնը: Անյաղթահարելի դժուարութիւններ չկան 83ամեայ մարմնակրթական միութեան մը համար, որ գիտէ միշտ եւ ամէնուր թանկագին զոհողութիւններու գնով բարձր պահել իր վսեմ առաքելութեան դրօշը:

ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՄՍ

2002 փարուան հետք Ն.Մ.Ը.Մ. կը թեւակոխէ իր հիմնադրութեան 84րդ փարին: Ու արդար հպարտութեամբ մը, վերերան թէ նորահաս Ն.Մ.Ը.Մ.ականներ բարձրաճակատ կը ներկայանան հանրութեան, վկայելու համար 84 փարիէ ի վեր հայ կեանքի դժուարին պայմաններուն մէջ գործող կազմակերպութեան մը անցեալին ու ներկային մասին:

Ազգերու կեանքին մէջ հազուագիւտ են մարմնակրթական այն միութիւնները, որոնք 84 փարի ընթացած ըլլան իրենց հիմնական առաջադրանքներով: Յարկապէս արդի ժամանակներուն, երբ մեր շուրջի միութիւններուն մեծ մասը վերածուած

է շահակցական-բաժնետիրական ակումբներու, իսկ անդամները՝ վճարովի պաշտօնեաներու:

Իսկապէս հրաշքի համագօր բան է խելայեղ արհեստավարժութեան եւ նիւթապաշտութեան պայմաններուն մէջ, համաշխարհայնացումի յորձանքին ընդդէմ մարմնակրթական միութիւն մը պահել իր առաջադրանքներու պատուանդանին վրայ, առանց շեղելու այն հիմնական նպատակակէտէն, որ բնորոշ եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ին:

84 փարիներու գոյատեւման այս հազուադէպ երեւոյթը հաւանաբար կը բացաւորուի միութեան հիմնադիրներուն գաղափարական եւ սկզբունքային առաջադրանքներով միայն:

Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ. չեղաւ լոկ բանակումներ կազմակերպող սկաութական շարժում մը, ոչ ալ՝ մարզադաշտերու վրայ միայն յաղթանակներ ապահովելու ձգտող կազմակերպութիւն մը: Ան իր գոյութիւնը ամէն բանէ առաջ խարսխեց մարզական ոգիի վրայ, որուն մէջ համադրուած են կեանքը գեղեցկացնող եւ իմաստաւորող մարդկային բոլոր առաքինութիւնները:

Ն.Մ.Ը.Մ. եղաւ մարզական ոգիի մարմնացումը եւ անոր համար ալ, մարզադաշտերու վրայ անոր կրած պարտութիւնները նոյնիսկ երբեմն վերածուեցան յաղթանակի,- շնորհիւ իր մարզիկներու ցուցաբերած մարզական ոգիին,- եւ ջերմօրէն ծափահարուեցան բազմահազար

օտար հանդիսականներու կողմէ: «Բարձրացիր-բարձրացուր»ը եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի նշանաբանը: Ու բարձրացաւ ինք, իր հետ բարձրացնելով նաեւ հայութեան վարկը յաշս օտարներուն:

Մարգական ոգիի կողքին, Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիրներուն եւ դաստիարակներուն հիմնական նպատակներէն մէկը եղաւ գաղափարական շունչով եւ ոգեւորութեամբ մատրոշա հոգիներու մէջ քանդակել հայկական ոգին, ազգային արժէքներու հանդէպ երկիւղածութեան աստիճանի հասնող յարգանքի եւ գուրգուրանքի զգացումներ սերմանելով անոնց մէջ:

Ն.Մ.Ը.Մ. ձգտեցաւ հայ պատանիին ու երիտասարդին մէջ նախ կերպել մարդը, հայը եւ ապա՝ սկաուպը կամ մարզիկը: Սերունդներ զինուորագրուեցան անոր դրօշին եւ հազարաւորներ լծուեցան մարդակերպումի եւ հայակերպումի նուիրական գործին:

Ակնարկ մը մեր մօտաւոր անցեալին վրայ բաւարար պիտի ըլլայ հաստատելու, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի փորձաքարին զարնուած քանի՛-քանի՛ հայորդիներ անչափելի քրտինք թափեցին ազգային-հասարակական մեր կեանքին մէջ ալօս մը բանալու եւ ածու մը ծաղկեցնելու համար:

Այսօր, իր հիմնադրութենէն 84 տարի ետք, տակաւին պատնէշի վրայ է Ն.Մ.Ը.Մ.ը, միշտ եռանդուն ու խանդավառ, միշտ տրամադիր անսահման զոհաբերութիւններու եւ միշտ պատրաստ՝ նորանոր նուաճումներու:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական Կակուղ Թաթիկէն ու կրտսերագոյն մարզիկէն մինչեւ բարձրագոյն մակարդակի պատասխանատուները, ինչպէս երէկ, այսօր եւս ամէն տեղ ու ամէն օր իրենց հոգիէն, մտքէն, ժամանակէն ու քսակէն անպայման բան մը կը զոհաբերեն, բարձր բռնելու համար այն դրօշը, որ աւանդ ձգուեցաւ միութեան հիմնադիրներուն կողմէ:

Փա՛նք այդ պանծալի դրօշին:

Պատիւ՛ այդ դրօշը բարձր բռնած «Կամաւոր Բանակ»ին, որ գիտէ մնալ միշտ պատրաստ:

ԳՐԱԲԸ՝ Ն.Մ.Ը.Մ.Ի ԿՐՏՍԵՐՆԵՐԸ

«Վաղուան հայերը» խորագրեալ մեր նախորդ խմբագրականներէն մէկուն մէջ, երբ Ն.Մ.Ը.Մ.ի կրթսեր սերունդին ակնարկելով դիտել կու տայինք, որ ապագան անոնցն է, դեռաւորի փողոց ու աղջիկներուն, որոնք հիններուն եւ անցնողներուն փեղը գրաւելով՝ վաղը պիտի նուիրագործեն հայուն կամքն ու իղծերը, Լիբանան փակաւին չէր հիւրընկալած Ն.Մ.Ը.Մ.ի Գահիրէի «Արարափ» մասնաճիւղին պասքէթպոլի կրթսերներու խումբը:

Ու երբ Լիբանան հիւրընկալեց Գահիրէի կրթսեր պասքէթպոլիստները եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընտանիքը ի խորոց սրտի ծափահարեց անոնց ելոյթներուն, բոլորին

յստակ դարձաւ, որ ո՛չ միայն ապագան, այլեւ ներկան Ն.Մ.Ը.Մ.ի կրթսերներուն է, անոնց՝ որոնց շնորհիւ կարելի է իսկապէս ներկայանալի մարզական խումբեր եւ փոպար մարզիկներ ունենալ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի Գահիրէի եւ հիւրընկալ Անթիլիասի մասնաճիւղի կրթսեր պասքէթպոլիստները իրենց կարճ ու հմայիչ հանդիպումներով մարզասէրներուն յիշեցուցին, թէ չի բաւեր փայլուն մարզիկի յարկութիւններ ունենալ, կարելորդ՝ միութենական կազմաւորում եւ դասփարակութիւն ունենալն է, Ն.Մ.Ը.Մ.ի շապիկը հոգուով-սրտով կրելն է, Ն.Մ.Ը.Մ.ական նկարագիրի եւ իրեալի փէր ըլլալն է:

Առանց նկարագիրի եւ իրեալի ընդհանրապէս կը փրիւ անկարգութիւն, իսկ յարկապէս՝ ապականութիւն: Աննկարագիր, նիւթապաշտ ու պահանջկոտ մարզիկներ կը յառաջացնեն ապառոջ մարզական խումբեր, անբնական վիճակներ, այլասերող սերունդներ եւ... մահացող մարզական կեանք:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի Գահիրէի եւ Անթիլիասի կրթսեր պասքէթպոլիստները եկան հակառակին փաստը փայլու, որովհետեւ անոնք կը պարկանէին միութեան այն մեծ դպրոցին, որուն համար մարզանքը նպատակ չէ, այլ՝ միջոց է հայ պարանիին նկարագիրը կերտելու, հոգին ազնուացնե-

լու եւ մարմինը զօրացնելու համար:

Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի մարզական դարբնոցին մէջ, կրպսեր մարզիկներ կը վարժուին ուրբէն ու ձեռքէն առաջ իրենց միտքը աշխատացնելու, ուշիմութիւնը, փրամաբանութիւնը եւ խելքը գործածելու, որովհետեւ առանց անոնց՝ ուժն ու փոկունութիւնը կոշտութիւն են, ճարպիկութիւնն ու հմտութիւնը՝ անկարգութիւն, իսկ արուեստն ու գեղեցկութիւնը՝ նենգութիւն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ կրպսեր մարզիկներ իրենք զիրենք կը նկատեն մասնիկը մեծ ընդամենի մը, որուն յաճախ մաս կը կազմեն իրենց ընդամենիքին անդամները, հարազատները, հարազատներուն ծանօթները, իրենց դասընկերները, փարեկիցները, իրենցմէ մեծերը, ուսուցիչները եւ այլն: Պարկանելիութեան այդ զգացումը ամէնէն կարեւոր յարկանիշն է կրպսեր մարզիկներուն մօտ: Այդ զգացումին ամրապնդման շնորհիւ անոնք կը սորվին խմբային միասնական խաղ խաղալ, իրենց ընկերները յարգել, կարգապահ ու հնազանդ ըլլալ եւ, անխուսափելիօրէն, հասնիլ հաւաքական ճիգերով կերպուած յաղթանակներէն անձնական գոհացում ստանալու վիճակին, ետակեդրոն անհատն բարձրանալու ընկերային էակի՝ մարդու վիճակին: Մարդ, որ զիպէ թէ մաս կը կազմէ իրեն նման մարդոցմէ բաղկացած, բայց ընդհանրական նպատակներ հետապնդող մարդոց խումբի մը, միութեան մը, ժողովուրդի մը:

Իրենց փարիքին գեղեցիկ խաղարկութեամբ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի Գահիրէի եւ Անթիլիասի կրպսեր պասքէթպոլիստները եկան նաեւ հաստատելու, որ ողն ու ծուծով միութենական մը միայն մրցումներու ընթացքին կրնայ անվերջ պայքարիլ ու քրտնիլ: Յաղթանակի մը փիրանալու համար հարկ է ոգի ի բռին մարտնչիլ եռանդով եւ կորովով, ինչ որ կ'ենթադրէ մարզուած մարմնի կողքին անպայման ունենալ Ն.Մ.Ը.Մ.ականի հոգեկան արիութիւն, փեւաբար խիզախելու վճռակամութիւն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի կրպսեր սերունդի պասքէթպոլիստները ապագայի իմաստով մեծ յոյս ու լաւատեսութիւն ներշնչեցին միշտ լաւագոյնը եւ կարարելագոյնը պահանջող մարզասէրներուն: Միաժամանակ, անոնք փոխանցեցին յարակ պատգամ մը, թէ միութեան կարգ մը շրջաններու դիմագրուած մարզական փազնապները իրենց լուծումները կ'ունենան, եթէ անոնք իրենց գրաւը դնեն շրջանի կրպսերներուն վրայ եւ ներկայացուցչական իրենց խումբերը թարմացնելու համար չդիմեն անձանօթ հասցէներու. «օտարին հացը փոր չի կշտացներ», մանաւանդ որ՝ այդ «հաց»ը յաճախ կրնայ որդնութեամբ ըլլալ...

Ն.Մ.Ը.Մ.ի կրպսերները միութեան զանձարանն են: Հարկ է գուրգուրալ անոնց եւ ճիշդ ձեւով օգտուիլ զիպնալ անոնցմէ:

Այսօր, կ'ապրինք նիւթապաշտ շրջանի մը մէջ: Նոգեկան թռիչքները չափազանց պակասած են, թերեւս անոր համար, որ մարդիկ պէտք չունին այլեւս հոգիով թռչելու: Օդանաւերը զանոնք կը բարձրացնեն լեռներու կապարներէն ալ վեր...

Մեր օրերուն, պաղարին հաշուագէտները բազմացած են, իսկ «խենթ»երը՝ պակասած: Ամէնէն ճակատագրական հարցերուն իսկ մարդիկ կը մօտենան իրենց սեփական հանգիստն ու հաճոյքը չխռովելու հազար ու մէկ հաշիւներով:

«Խոհեմութեան» յորդորներով մարդիկ մինչեւ իսկ կը ժխտեն մեծ գաղափարներու եւ մեծ գործերու մոլիչ ոգին: Կը ժխտեն նաեւ միութիւններու հարուստ պատմութիւնը եւ այդ պատմութեան ընթացքին սերունդէ-սերունդ փոխանցուած հաւաքքի կենարար ուժը:

Ու եթէ մենք չհաւաքանք մեր առաքելութեան եւ իրելալին, ուրիշները բնաւ չեն հաւաքար անոնց: Եթէ մենք մոլեռանդօրէն կառչած չմնանք Վ.Մ.Ը.Մ.ի ազգային-բարոյական արժէքներուն, ուրիշները շարունակ պատրաստ են ուրանալու զանոնք:

Շաւարշ Քրիսեանէն մինչեւ Յովհաննէս Շահինեան եւ Յովհաննէս Տէր Յարութիւնեան, Վ.Մ.Ը.Մ.ի հին ու նոր բոլոր առաքեալներն ու «խենթ»երը հաւաքացին միութեան անկորնչելի արժէքներուն եւ իրենց հաւաքքին ուժով դարբնեցին շարքերով արի, կամքով փոկուն, հաւաքքով լեցուն եւ փեսիլքով վառ միութիւն մը, որ փոկալու, զարգանալու եւ կեանքի նորանոր փորձութիւններուն դիմանալու համար միշտ եւ ամէնուր կարիքը ունի իր անդամներուն հաւաքքի ուժին, որովհետեւ՝

Վ.Մ.Ը.Մ.ի նման միութիւն մը ծերացնողը այլեւս փարիքը չէ, այլ՝ հաւաքքի պակասը:

ՆՈՒՒՐՈՒՄԻ ՃԱՄԲՈՎ

«Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման միութիւն մը հզօրացընողը այլեւս փարիքը չէ, այլ՝ հաւաքքի հզօր ուժը», կ'եզրակացնէինք մեր նախորդ խմբագրականով, փոքր ժողովուրդի մը մեծ միութեան կենսունակութեան գաղտնիքներէն մէկուն (հաւաքքի ուժին) անդրադառնալով:

Ն.Մ.Ը.Մ.ը երբեք չծերացնող եւ զայն յաղթանակէ յաղթանակ առաջնորդող յափկութիւններէն մէկը, արդարեւ, անխորփակելի այն հաւաքքն է, որ լոյսի նման կը ճառագայթէ հայ իրականութեան նահանջի եւ ընկրկումի պայմաններուն մէջ, անգուսպ զօրաշարժ մը յառաջացնե-

լով ամենէն թմրած հոգիներուն մէջ նոյնիսկ:

Ու երբ հաւաքքը այսքան ուժեղ է եւ փարերային, չի մնար կրաւորական վիճակի մէջ, կը դառնայ գործ ու ՆՈՒՒՐՈՒՄ:

Միայն Ն.Մ.Ը.Մ.ին յարուկ երեւոյթ չէ ասիկա: Քրիստոնէութեան յաղթանակը աշխարհ կը պարփի նուիրեալներու այն փաղանգին, որ չվարանեցաւ վայրի գագաններու եւ վայրագ բռնաւերներու զոհը դառնալ՝ յանուն Քրիստոսի գաղափարներուն յաղթանակին: Պարզ մարդիկ էին անոնք. ձկնորսներ, գիւղացիներ, բանուորներ, արհեստաւորներ, որոնք սակայն կարողացան գահեր ու գահակալներ նուաճել՝ «լեռներ շարժող» իրենց հաւաքքով ու նուիրումով:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ, անցնող 84 փարիներուն, պատասխանատուութեան, ներդրումի եւ զոհաբերութեան զանազան մակարդակներով, հազարաւորներ փարբեր նպատակի մը համար, փարբեր ձեւերով նոյն նուիրումին մարմնացումները եղան:

Ո՛վ պիտի կարենայ կարարել հաշիւը անհաշիւ այն զոհաբերութիւններուն, զորս ծանօթ թէ անծանօթ Ն.Մ.Ը.Մ.ականները ընծայեցին հայ նորահաս սերունդներու դաստիարակութեան վեհ գործին: Երդուեալներէն իւրաքանչիւրը փուաւ ինչ որ կրնար, փուաւ իր լաւագոյնը, փուաւ իր մտքի գանձարանէն, իր բազուկի կորովէն, իր նիւթական ապահովութենէն, դիրքէն, անունէն, դեռափի հասակէն ու խոսքմնալից ապագայէն, փուաւ լիառար ու անսակարկ, որպէսզի հայու զաւակ-

ներու հոգիները ջերմանան եւ հայութեան հզօրացման նիւթական թէ բարոյական հիմները ամրանան:

Գփնուեցան նաեւ անոնք, որոնք հասան մինչեւ գերագոյն նուիրաբերումի սրբազան բազինին (Վարդգէս Տէր Կարապետեան, Լեւոն Պերպլեւեան, Վարդան Բախշեան, Վիգէն Զաքարեան...): Անոնք նուիրեցին աւելին՝ քան իրենցմէ կը պահանջուէր, աւելի քան պարտական էին փալու: Նուիրեցին իրենց սիրելիներուն եւ հարազատներուն իրատունքն իսկ՝ ի սէր եւ ի փրկութիւն Ն.Մ.Ը.Մ.ին ու ազգին:

Այսօր, ո՛վ կրնայ կազմել ցանկը բոլոր անոնց, որոնք անշահախընդիր նուիրումով իրենց բովանդակ կեանքը զոհեցին ի սպաս Ն.Մ.Ը.Մ.ի 84ամեայ երթին: Դիւրին չնուաճուեցաւ այդ երթին պարկառելի վաստակը: Անձնագոհ նուիրեալներու յաջորդական սերունդներ գործեցին իրենց ուժերուն առաւելագոյն լարումով եւ իրենց կարողութիւններուն անսակարկ ընծայաբերումով, մինչեւ որ մարմնակրթական այս միութիւնը յաջողեցաւ իր աւանդները սպեղծել, ժողովրդային շարժումի իր ներկայ ծաւալը սրանալ, աւելի քան 85 մասնաճիւղերու գործունէութեան իր այժմու փարողութեան հասնելով եւ իր բազմահազար համակիրներու ամբողջական վստահութեան արժանի դառնալով:

Խոստովանին կամ ոչ, մարդիկ ճշմարտութիւնը ուրանան կամ ոչ՝ պարամութիւնը հոն է, Ն.Մ.Ը.Մ.ի աշխարհասփիւռ ակումբներուն, հաւաքավայրերուն եւ դաշտերուն մէջ արձանագրուած, հայ ժողովուրդի հոգիին խորը դրոշմուած:

Ներելաբար, սերունդները, որոնք այսուհետեւ պիտի գան իրենց ձեռքը առնելու «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի գաղափարական ջահը, պէտք է լաւ սերտեն հաւատքի եւ նուիրումի այն դասերը, որոնք Ն.Մ.Ը.Մ.ի ուժին աղբիւրը կը կազմեն:

Իսկ անոնք որոնք կը գործեն արդէն՝ պէտք է լաւ գիտակցին, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի պարամութիւնը իրենց վիճակած է փարբեր ճակատագիր մը, որուն փէր կանգնելու, յարաբերելու եւ յաղթանակելու համար իրենցմէ կը պահանջուի միշտ ընթանալ նուիրումի եւ զոհաբերութեան ճամբով՝ հաւատքի լուսաշող աստղը ունենալով իբրեւ առաջնորդ:

ԱՆԴՈՒՒԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Ն.Մ.Ը.Մ.ականի նկարագիր եւ կամք կերպող միջոցներէն մէկը, անկասկած, հաւատքի եւ նուիրումի պատուանդանին վրայ խարսխուած աշխատանքն է: Ն.Մ.-Ը.Մ.ական մարդուն բնորոշ առաքինութիւններէն մէկը կը կազմէ աշխատանքի հանդէպ սերը, որ իր գոյութեան եւ յարատեւման ազդակներէն մէկը կը հանդիսանայ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի շեմէն ներս հազիւ մուտք գործած Կակուղ Թաթիկը կը սորվի, որ աշխատանքը մայրն է ամէն բարիքի, իսկ ծուլութիւնը՝ չարիքի: Ն.Մ.Ը.Մ.ի վարիչները միութեան դիմող մարդաշ սերունդներուն առաջին օրէն իսկ յստակ կը դարձը-

նեն, որ աշխատանքը կ'ազնուացնէ հոգին եւ առաջըը կ'առնէ անպարկեշտութեան ու փորձութեան, մինչդեռ ծուլութիւնը սերմերը կը ցանէ մոլութիւններու եւ մեղքերու:

Տարիներու ընթացքին, Ն.Մ.Ը.Մ.ական կեանքի փորձառութիւնը կու գայ վերահասարարելու, որ աշխատանքը իսկապէս լայն ասպարէզ կը բանայ մարդոց կարողութիւններու բացայայտման եւ զարգացման, իսկ անգործութիւնը մնայուն աղբիւր կը մնայ բարոյական ապականութիւններու:

Աւելի հասուն հանգրուանին, աշխատանքը կորով, հաւատք եւ գոհողութիւն կը ներշնչէ Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարդուն, իսկ անգործութիւնն ու ծուլութիւնը նկարագիր եւ բնատրոյթիւն կը խաթարեն, էութիւն կը փրճացնեն եւ յուսահատութիւն կը պատճառեն փկարակամներու:

Կեանքի օրինաչափութիւնը ծանօթ է բոլորին. պէտք է ցանես՝ որ հնձես:

Ապրելու համար պէտք է աշխատիլ: Կեանքի մէջ յաջողած են անոնք, որոնք սիրած են աշխատանքը եւ իրենց համար պարտականութենէ աւելի հաճոյք մը եղած է ան: Ծուլութիւնը մրքի ու մարմնի ժանգ է, միակ սպեղանին աշխատանքն է: Մարդկային ամէն չարիք կը ծնի ծուլութենէն: «Ծուլութեան մանչ գաւակը գողութիւնն է, իսկ աղջիկը՝ անօթութիւնը», պիտի ըսէր Վիքթոր Հիւկո: Ընկերութեան մէջ

յարգուած մարդիկը աշխատանքի կիրքը ունեցողներն են: Անոնք որոնք իրենց աչքին ու մտքին լոյսը կը մաշեցնեն, կեանք ու ախին կու փան, փքնաջան աշխատանքով իրենց շրջապատին եւ մարդկութեան օգտակար դառնալու համար:

Աշխատանքը որեւէ գործի յաջողութեան գլխաւոր պայմանն է: Այն հարստութիւնը, զոր մարդ կրնայ ունենալ եւ բնաւ չսնանկանալ, աշխատանքի հարստութիւնն է:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարդը իր դաստիարակութեամբ ու գործով լաւ գիտէ, որ աշխատանքը այն զօրաւոր ուժն է, որուն դիմաց փեղի կու փան ամէնէն դժուար կարծուած գործերը նոյնիսկ: Յարապետ ու անխոնջ աշխատանքի արդիւնք են միութենական բոլոր յաջողութիւնները, իրագործումներն ու նուաճումները: Ու ինչ որ այսօրուան միութենականները կը վայելեն իբրեւ բնական յարմարութիւններ (Ն.Մ.Ը.Մ.ի ակումբներ, մարզադաշտեր, բարոյական վարկ, նիւթական ինքնաբաւութիւն, միջազգային ճանաչում եւ այլն) այդ բոլորը արդիւնք են իրերայաջորդ սերունդներու փասնամեակներու վրայ երկարած յամառ ու հեքեռողական աշխատանքին: Ոչինչ պատահականութեան կամ բախտի արդիւնք է: Ոչինչ վիճակահանութեան մեծ պարգեւէ շահուած շռայլանք է: Բազում նուիրեալներու աշխատանքին քրտինքն ու զոհողութիւնը շաղախուած է այնպէղ, փեղեկագիրները վկայ, պատմութիւնը ապացոյց:

Յաջողութեան, բարձրացման եւ յաղթանակներու հասնելու համար, սակայն, չի բաւեր առաջադրուած նպատակի մը հասնելու ցանկութիւնն ու փրամադրութիւնը միայն ունենալ, անհրաժեշտ է աննկուն եւ զօրաւոր կամք, յարաբերութիւն եւ, ամէնէն կարեւորը, անդուլ աշխատանք, որովհետեւ այն օրը երբ աշխատանքը դադրի, յաջորդ օր մրցակիցներ կ'անցնին յառաջ:

Նարկ է աշխատի՛լ, շարունակ աշխատի՛լ, սիրել աշխատանքը, ու այն արեն միայն կարելի է ինքզինք «Միշտ պատրաստ» զգալ բոլորին ծառայելու, ազգին ու հայրենիքին հանդէպ Ն.Մ.Ը.Մ.ականի մեր պարտաւորութիւնները լրի՛ն կատարելու:

ՆՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ՊԱՆԱՆՋՐ

Կեանքը պայքար է, ըստիւմ է իրաւամբ: Անդու էւ անողոք պայքար, ծնունդէն մինչէն մահ:

Պայքարը սակայն միայն նիւթական բնոյթ չունի: Ծիշոյ է, որ հանրութեան աչքին կեանքի պայքարին մէջ յաջողողները շար յաճախ անոնք են, որոնք շար դրամ կը շահին, փայլուն դիրքերու կը փրահանան, ազդեցութիւն ձեռք կը ձգեն եւ վայելքի լայն կարելիութիւններ կ'ունենան: Բայց այս չէ միակ ու բուն յաղթանակը կեանքի պայքարին:

Մարդիկ կրնան նիւթապէս նախանձելի դիրքեր չունենալ եւ իրենք զիրենք յաջողած զգալ՝ իրենց գաղափարներուն իրա-

կանացման ճամբուն վրայ: Կարելորդ անձին ու նկարագրին անխաթար պահպանումն է:

Նոն ուր պայքար կայ, ուրեմն կան նաեւ թշնամիներ, որոնք տեւական յարձակումներ կը գործեն պայքարողը անձնապտուութեան մղելու համար: Կեանքի պայքարին պարտադրած պարտութիւնն ալ ուրիշ բան չ'էթէ ոչ հոգեկան ու բարոյական անձնապտուութիւն մը, որմէ մարդու մը նկարագիրը դուրս կու գայ այլափոխուած, խաթարուած եւ վնասուած:

Յաղթական է ան, ով որ տեղի չի տար, զիպէ մաքառիլ անընկճելի ոգիով եւ զանազան ակնկալութիւններով չի զոհեր իր խիղճն ու տեսակէտները:

Ամէնէն դժուար բանն է ասիկա մարդկային կեանքի ելեւէջին մէջ, որովհետեւ նկարագրին վրայ յարձակող ուժերը շար անգամ ծպտուած կը ներկայանան եւ գրաւիչ փորձութիւններու ամբողջ շարք մը կը լարեն մարդոց դէմ: Մարդոց իրական արժանիքը պէտք է փնտռել նման փորձութիւններու յաղթահարման մէջ:

Այսօր, քիչ է թիւը անոնց, որոնք ճշմարտութեան, արդարութեան եւ պարկեշտութեան ի խնդիր զիպեն պայքարիլ, որովհետեւ բարոյական նման արժէքներու համար պայքարը սեփական անձէն վեր, գաղափարական ու անշահախնդիր պայքար է, որ անմիջական, շոշափելի

օգուտներ չ'ապահովեր պայքարողին, ընդհակառակն՝ շար յաճախ վնաս ու թշնամանք կը պատճառէ անոր:

Քարերախարաքար, սակայն, միշտ ալ գրնուած են ու կը գրնուին իրենց սկզբունքները որեւէ բանի չգոհող գաղափարական մարդիկ, «մտածումով, խօսքով եւ գործով մաքուր» անձեր: Ու որքան ալ փոքրաթիւ ըլլան անոնք՝ կը մնան կեանքը գեղեցկացնող ու իմաստաւորող փարրեր:

Ն.Մ.Ը.Մ.ը, ահա, աւելի քան երեք քառորդ դարէ ի վեր սկաուտական եւ մարզական երկճիւղ գործունէութեան ճամբով պայքարի լծուած է յանուն բարոյականի եւ նկարագիրի անխաթար պահպանման, յանուն մարդկային վսեմ արժէքներու: Ն.Մ.Ը.Մ.ի պայքարը գերազանցօրէն գաղափարական է եւ իր յաղթական վախճանին հասնելու համար ամէն բանէ առաջ գաղափարական մարդիկ կը պահանջէ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի ծնունդ փուող դէմքերը եւ անոր առաջին դրօշակիրները իրենց անձով ու նկարագիրով յեփնորդ սերունդներուն ժառանգ փոխանցեցին իսկական գաղափարապաշտ մարդու փիպարը, որմէ ներշնչուիլ պէտք է գիտնալ փազնապի ու փորձութեան պահերուն:

Չի բաւեր այս կամ գաղափարին ժառանգորդը ըլլալ, որովհետեւ գաղափարները ինքնին վերացական արժէքներ են եւ մինչեւ որ միս ու ոսկոր չկապեն, մինչեւ որ իրենց գործնական արտայայտութիւնները չունենան՝ ակօս չեն բանար մեր կեանքին մէջ:

Լաւ սերմնցուն լաւ ձեռքերու պէտք է յանձնուի, որպէսզի չխաթարի եւ չջարտողնուի պատահական հովերէ: Որքան քարքարուտ է հողը, այնքան դժուար է սերմնացանին աշխատանքը: Իսկ հարկ չկայ շեշտելու, որ սերունդներու դաստիարակութեան ենթահողը ամէնէն ապերախսներէն ու ժլատներէն է: Ահա թէ ինչու միշտ կը պահանջուի յաւելեալ ճիգ ու զոհողութիւն:

Ու նաեւ՝ անշահախնդիր եւ գաղափարապաշտ մարդ- այս է Ն.Մ.Ը.Մ.ի պարմութեան հրամայական պահանջը, ինչպէս անցեալին, նաեւ ներկային ու ապագային համար:

ԱՊՐԻՔ ՏՂԱՔ

Անգամ մը եւս Նաւասարդեան մարգախաղերը ազգային հպարտութեան, հաւաքական հրճուանքի եւ մարզական յաղթանակի օրեր եղան Արեւմտեան Մ. Նահանգներու հայութեան համար: Այլ բաներ կարելի չէ գրել այն ապրումներուն, զորս գաղութը ունեցաւ ի տես քսան հազարի հասնող Ն.Մ.Ը.Մ.ական առողջ, կայտառ ու խոստմնալից սերունդի ցուցադրած ֆիզիքական եւ հոգեկան շնորհներուն: Լոս Անճելըսէն հասած թղթակցութիւններն ու լուսանկարները այդ կը վկայեն:

Մարգախաղերու ամիսներ տեւող եռուգետը դարձեալ շարժումի մէջ դրաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի Արեւմտեան Մ. Նահանգներու ընտանիքին անդամները-մարզիկ-մարզիկուհիներ, սկաուտներ, յանձնախումբերու թէ պատկերասփիւռի նորաստեղծ անձնակազմի անդամներ, պատասխանատուներ, բոլորը նոյն դրօշի ծիածանով եղբայրացած հոգիներ, նոյն ժողովուրդի հարազատ եւ հաւաքարիմ ժառանգներ:

27 փարիէ ի վեր գեղեցիկ աւանդութեան վերածուած այս մարգախաղերը, ահա, ամէն փարի անմոռանալի յիշատակներ կը պարգեւեն մասնակցող Ն.Մ.Ը.Մ.ականներուն ու անոնց ծնողներուն, որովհետեւ եթէ մարզիկները հաւաքական ճիգերու սքանչելի յաղթանակներ կ'արձանագրեն եւ յիշատակելի պահեր կ'ապրին, ծնողներն ալ ազգային վերապրումի եւ յարածուն վերելքի կենդանի փաստը կը տեսնեն իրենց զաւակներու անդիմադրելի խանդավառութեան մէջ:

Ի գուր չէ, որ Ն.Մ.Ը.Մ. կը նկատուի հայ ժողովուրդի ծաղիկ սերունդը: Տասնամեակներէ ի վեր ան կը նշէ հայութեան կացինահար ծառին ծլարձակումը, որ հազար-հազարներու հասնող իր դալար բողբոջներով ու բարունակներով արեգակին կը ժպտի ու գաղափարի լոյսով կ'ուռճանայ:

Կը բաւէ պահ մը պատկերացնել կազմակերպչական այն եռանդուն աշխատանքը, որ անհրաժեշտ է շրջանի 19 մասնաճիւղերէն բազմահազար մարզիկներ մէկտեղելու, 7 մարգախաղերու հաւաքական ու ան-

հայրական 1800է աւելի մրցումներ կատարելու, յաղթանակի պարահանդէս, փակման հանդիսութիւն ու փառաբան կազմակերպելու, եւ այն ամբողջ միայն ըմբռնելի կը դառնայ փարոզութիւնը այն հսկայական գործին, որ շրջանի Ն.Մ.Ը.Մ.ը 1975էն ի վեր կը կատարէ՝ փարոզ փարի աւելի մեծ մասնակցութեամբ եւ բծախնդիր պատրաստութեամբ: Մարմնակրթանքի հայ մեծագոյն կազմակերպութիւնը մեծ է իր ոգիով, փայլալայտ փեսայականներով եւ բարոյական դրամագլուխով, որոնց շնորհիւ միշտ ալ կը գրնուին բարեկամներ, բարերարներ ու պատուոյ նախագահներ, որոնք իրենց լիաբուն աջակցութեամբ կարելի կը դարձնեն մեծածախս նման ձեռնարկներու յաջողութիւնը:

Ու կը բաւէ փեսնել մարգախաղերու փակման հանդիսութեան փողանցող շարքերը քսան հազարի հասնող Ն.Մ.Ը.Մ.ականներուն, հանդիսականներու բուն ծափողջոյններով, ըմբռնելու համար, թէ շրջանի հայութիւնը ինչ խոր սիրով կապուած է Ն.Մ.Ը.Մ.ին:

Արցունք, ժպիտ, յուզում ու խայտանք իրարու կը խառնուին, երբ կը փողանցեն Ն.Մ.Ը.Մ.ի խորիստ շարքերը: Ու այդ շարքերը լաւագոյն պատասխանը կու փան հայութեան այլասերումը, բարոյալքումն ու օտարացումը ցանկացող ուժերուն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի նորահաս սերունդը կեանքով, խանդավառութեամբ եւ յոյսերով կը լեցնէ հայ իրականութիւնը, ոչ միայն անոր համար, որ մեր կեանքի ընկրկումներուն եւ փեղափոխութիւններուն ան կը հակադրէ սփռածագործ իր կենսունակութիւնը, այլ՝ որովհետեւ ան իր ջանքերը վառած կը ներկայանայ մեր երազին Նաւասարդեան կատարներէն:

Նման առիթներու հայ ժողովուրդը խօսք մը ունի Ն.Մ.Ը.Մ.ի պանծալի դրօշին փակ հասակ նետող իր զուակներուն: Խօսք մը, որ օրհնութեան պէս կը բարձրանայ հոգիներէն.- Ապրի՛ք փղաք, ձեր վարձքը կատար եւ ձեր ճակարները բոցավառող երազը շուրջով թող դառնայ իրականութիւն:

ՏԻՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Երագ չէ, իրականություն է:

«Մարզիկ»ի այս թիւին կողքին վրայ երեւցողը ազգին ու հայրենիքին նախագահն է, համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական Է. ընդհանուր բանակումին փողկապով: Քովը՝ հերոսական Արցախի նախագահն է, նոյն փողկապով՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ական պատուիրակություն մը ընդունած պահուն: Աւելի ներս՝ երրորդ էջին վրայ, Նամաշարհային Սկաութական Շարժումին ընդհանուր քարտուղարն է, աշխարհի 216 երկիրներու 30 միլիոն սկաութներուն պէտքը, դարձեալ նոյն փողկապով եւ ազգային «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով:

Երագ չէ, համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ընդհանուր բանակումին առօրեայէն առնուած իրական պատկերներ են ասոնք, իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ականի կուրծքը արդար հպարտութեամբ ուռեցնող երեւոյթներ, որոնց վրայ եթէ աւելցնենք Արագածի կարարին Ն.Մ.Ը.Մ.ի դրօշը կոթողելու սխրանքը եւ Երեւանի Նանրապետութեան հրապարակին վրայ սկաութներու հմայիչ փողանցքը, իրականությունները կը դառնան իրագործումներ, պարմական ու անմոռանալի:

Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական Է. ընդհանուր բանակումը իր յաջող կազմակերպումով, իբրեւ ոգի ու արժէք, Ն.Մ.Ը.Մ.ը կապեց սկաութական իր փառաւոր անցեալին, ու ապագային հաշուոյն անոր ապահովեց բացառիկ մասնակցութեան խոստում՝ Նամաշարհային 21րդ Ճամպորիին, Անգլիա, 2007ին:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի աշխարհասփիւռ 90 մասնաճիւղերէն սկաութներ Բիւրական գացին իրենց հեփ փանելով իրենց շրջաններու սկաութական կեանքն ու աշխուժութիւնը եւ իրենց շրջանները վերադարձան միասնաբար ապրուած Ն.Մ.Ը.Մ.ական հարազար կեանքի խանդավառութեամբ: Ն.Մ.Ը.Մ.ի դրօշը ծիածան կապեց Բիւրականի վերել, ուր 9 օրեր շարունակ, սկաութական ոգեւորութեան եւ ազգային հպարտու-

թեան մթնոլորտի մէջ, փարբեր երկիրներէ աւելի քան 500 բանակողներ իրարու քով եկան իրենց սեփական բանակավայրին մէջ, զիրար գտնելու անհուն կարօքով եւ հայրենի հողին վրայ դարձան այն պատկանելի ամբողջութիւնը, որ իբրեւ «Տորմիդ Նրաթեւ» հայկականութեան եւ կենսունակութեան կարեւոր աղբիւր մը հանդիսացաւ զինք ծնող ժողովուրդին:

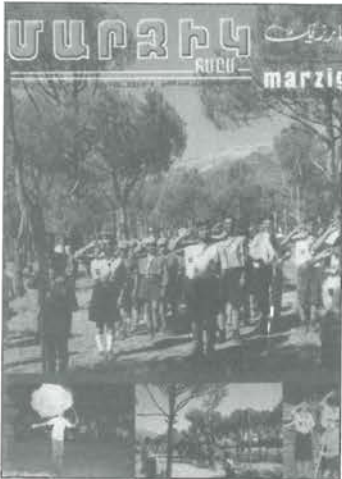
Նայրենիքը վերածնաւ բանակողներու սրտերուն մէջ: Դադրեցաւ ան ոգեկան հայրենիք, երազ ու խորհուրդ ըլլալէ, դարձաւ իրական հայրենիք, ճանաչողութիւն, գիտակցուած սէր անոր արժէքներուն եւ, ամենէն կարեւորը, հայրենիքին ու անոր արժէքներուն մէկ մասնիկը ըլլալու քաղցր ապրում: Բանակումին նշանաբանը՝ «Տքնաջան աշխատանք, հզօր Նայաստան»ը դարձաւ կեանքի ուղենիշ, ազգային գիտակցութեան հրաւեր:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի հետ բովանդակ հայութիւնը հպարտութեան անկրկնելի պահեր ապրեցաւ ի րես՝ անոր սկստութեան շարքերուն խորխոր փողանցքին, անկախ Նայաստանի մայրաքաղաքին մէջ: Ոչ մէկ երեւոյթ հայու հոգիին կրնար փոխանցել ներշնչումի եւ ինքնագիտակցութեան այն փառ շունչը, որ Երեւանի մէջ յառնեցաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ական բանակին համաչափ քայլերէն: Դժուար եղաւ րեսնել Ն.Մ.Ը.Մ.ի դրօշին արժանատի ծածանումը՝ առանց հրճուանքի կաթիլ մը արցունք զգալու մեր այրող կոպերուն վրայ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի հետ բովանդակ հայութիւնը իր երազներուն պայծառ ցոլացումը րեսաւ Արագածի գագաթին «Յառաջ նահապակ» երգող Ն.Մ.Ը.Մ.ական սերունդին մէջ: Նաւարատրներ յոյսին ձայնը լսեցին, երբ սկստութիւն ուխտեցին Ն.Մ.Ը.Մ.ի դրօշը կոթողել նաեւ Մասիսի կարարին: Սիրտեր թրթռացին, հոգիներ հրճուեցան:

Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական Է. ընդհանուր բանակումը անցաւ պարմութեան, դարձաւ յուշ եւ յիշատակ, արխիւ եւ լուսանկար, սակայն բանակումին սրտեղծած խանդավառութեան ալիքը դեռ կը շարունակուի ու պիտի շարունակուի Երեւանէն մինչեւ Սիպնի ու Մոնթեվիպեօ, Լոս Անճելըսէն մինչեւ Քուէյթ ու Ջաւայիք, ամենուր փաստը րալով Ն.Մ.Ը.Մ.ի րեւական յաջողութեան, հայ իրականութեան երիտասարդական մեծագոյն կազմակերպութիւնը ըլլալու անոր շունչին ու ոգիին, փառքին, ուժին եւ գաղափարականին րիրական ներկայութեան:

ԶՈՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

Յաճախ կրկնուած իմաստութիւն է, որ իրական ուժի եւ արժեքի չափանիշը գոհողութիւնն է:

Զօրաւորը այն չէ, որ դրամ ունի. խելացին այն չէ, որ բարձր ուսում ունի, այլ՝ ան որ կրնայ իր ունեցածը գոհել նպատակի մը սիրոյն:

Զոհողութիւնը, ուրիշներու ծառայելու պատրաստակամութիւնը, սեփական նկարագիր կերպելու մեծագոյն գաղտնիքն է: Ով որ կը յաջողի իր անձէն, եսէն, ժամանակէն ու քսակէն գոհելով ուրիշներուն՝ միութեան, ազգին ու հայրենիքին ծառայել՝ փիրացած կ'ըլլայ մարդկային կարեւոր առաքինութիւններէն մէկուն: Աշ-

խարհը, մանաւանդ փոքր ազգերն ու միութիւնները, ամէնէն աւելի գոհուող մարդոց կը պարտին իրենց գոյութիւնն ու մեծութիւնը:

Դրանք միշտ ալ կարեւոր է: Նեապոս ու առողջ դեկավարութիւնը շաք աւելի անհրաժեշտ է, սակայն հաւաքականութեան մը իսկական ուժը կը մնան գիտակից գոհողութեամբ առաջնորդուող անոր շարքերը, որոնք սովորական անհատներէն վեր, նիւթականէն աւելի առաջնահերթ, անձնական շահերէն գերադաս կը նկատեն ընդհանուրին շահերը եւ անսակարկ նուիրումով կը լծուին անոնց հեփապնդումին:

Զոհողութեան հակառակը անձնասիրութիւնն է: Երկուքին պայքարը յաւիտենական է: Ո՛ր փնտրել կեանքի երջանկութիւնը. րեւաբար րալո՛ւ թէ սրանալու մէջ: Միայն սեփական փափաքներու գոհացում րալը, անձնական փառքի ու հարստութեան երեւէն վազելը, այլ խօսքով՝ եսասիրութեամբ ձեռք բերուած երջանկութիւնը որքանո՛վ կարելի է համեմատել իսկական այն երջանկութեան հետ, որ մեծ գոհողութեամբ կատարուած գործերէ կամ մինչեւ իսկ աննշան կարծուած ծառայութիւններէ կը բխի:

Իրական երջանկութիւնը կը ծնի ազնիւ ջանքէ մը, օգտակար կեանքէ մը: Մարդ գայն կը գտնէ այս կամ այն գործին մէջ, ուրիշին ծառայելու կամ օգնելու մէջ:

Պատմութիւնը կը յաւերժացնէ անունները անոնց, որոնք պայքարե-

ցան ու զոհուեցան կրօնքի, գիտութեան, ազատութեան եւ ճշմարտութեան համար:

Իսկ ո՞վ չի գիտեր, որ բարոյական, ընկերային, գիտական եւ մշակութային յառաջդիմութիւններն ու բարեշրջումները արդիւնք են մեծ զոհողութիւններու:

Զոհողութեան կ'ընկերանան հաւաքքն ու կամքը, որովհետեւ անհատական թէ ազգային-հաւաքական կեանքին մէջ որեւէ յաջողութեան հասնելու համար՝ նախ պայման է հաւաքալ անոր իրագործումին, ապա անխախտ կամքով հեփապնդել զայն, եւ վերջապէս՝ կանգ չառնել որեւէ զոհողութեան առջեւ:

Նաւարքի, կամքի եւ զոհողութեան զգացումէ պարպուած մարդիկ դարապարպուած են մահուան, իսկ անոնց կարծեցեալ յաջողութիւնները խաբուսիկ երեւոյթներ են միայն:

Զոհողութեամբ ձեռք բերուած յաջողութիւնները թանկագին են, քանի անոնք շողախուած են արդար քրտինքով եւ անխոնջ աշխատանքով: Ն.Մ.Ը.Մ. շար լաւ գիտէ արժէքը նման յաջողութիւններու, որովհետեւ իր բովանդակ պատմութիւնը անթիւ զոհողութիւններու շարան մըն է միջավայրի մը մէջ, ուր փոխադարձ յարգանքը, հանդուրժողութիւնն ու վստահութիւնը դարձած են ընդհանուր նկարագիր, դարբնած են Ն.Մ.Ը.Մ.ական աշխատանքի յատուկ ոճ: Այսպէս է, որ իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ականի հաւաքքի, կամքի եւ զոհողութեան չափանիշը դարձած է երաշխիքը իր անձին, միութեան եւ ազգին գոյատեւման ու յաղթանակին:

Ու այսպէս է նաեւ, որ իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ականի ուսերուն պարտք դրուած է ապրիլ ու գործել զոհողութիւններով արժեւորուած այնպիսի կեանք մը, որ մարդիկ երբ զինք նոյնիսկ առանց փարագի փեսնեն՝ ճանչնան եւ հպարտութեամբ մատնացոյց ընեն, թէ Ն.Մ.Ը.-Մ.ական է սա:

ՆՈՐ ՏՈՒՆԸ

(«ԱՂԲԱԼԵԱՆ-Հ.Մ.Ը.Մ.»
ԿԵԴՐՈՆԻՆ ԲԱՅՄԱՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Վերնագիրը ինքնին պերճախօս է:
Պարզ իմաստով ո՞վ չի հասկնար փան,
բոյնի կամ օճախի իմաստն ու նշանակու-
թիւնը:

Կենդանիները բնագոյով կը շինեն
իրենց բոյնը, իսկ մարդը բնագոյաբար ու
գիտակցաբար կը հիմնէ իր փունը կամ
օճախը, ուր ինքզինք կը զգայ ազատ,
հանգիստ ու երջանիկ:

Լայն իմաստով՝ փունը միայն ընդհանիք
է՛ւ ընդհանեկան յարկ չէ՛, ուր մարդ ազա-
տութիւն, հարազատութիւն է՛ւ ջերմութիւն
կը գտնէ: Անիկա կ'իմաստաւորուի սեփա-
կանութեան իրաւունքով, ազատ ու ան-

կաշկանդ ապրելու փնէջով, ինքնուրոյն ապրելակերպով է՛ւ մթնոլոր-
տով:

Մարդիկ, նոյն նպատակին շուրջ բոլորուած հաւաքականութիւններ,
միշտ կը ձգտին ունենալ իրենց փունը կամ օճախը, ուր ճշդուած սահ-
մաններու մէջ անոնք կը ղեկավարուին իրենք իրենցմով, սեփական
օրէնքներով, հաւաքականութեան ասանդութիւններով է՛ւ արժէքներով:

Ն.Մ.Ը.Մ. նման փունով մը օժտուեցաւ Լիբանանի մէջ, «Աղբալեան-
Ն.Մ.Ը.Մ.» մարզամշակութային կեդրոնին բացումով: Ն.Մ.Ը.Մ.ի Ան-
թիլիասի մասնաճիւղին հետ Լիբանանի ընդհանիքը ունեցաւ կեանքի է՛ւ
պայմաններու հրամայական անհրաժեշտութիւն դարձած արդիական
իր նոր փունը:

Անշուշտ, կոչումի մը ծառայող քարակերպ կառոյցները ինքնանպա-
տակ չեն: Անոնք միջոցներ են ծառայելու այն նպատակին, որուն հա-
մար սրբեղծուած են: Բայց լաւ աշխատանքի համար անհրաժեշտ են
լաւ պայմաններ, որոնք այս պարագային ապահովուած են փարիներու
անխոնջ աշխատանքով է՛ւ մեծ գոհողութիւններով:

«Աղբալեան-Ն.Մ.Ը.Մ.» մարզամշակութային կեդրոնը, իր «Արմոն է՛ւ
Սելլա Թնճուկեան» պասքէթի դաշտով է՛ւ չորս յարկանի յարմարաւէտ

պայմաններով, սոսկական փուն մը, քարակերպ կառոյց մը չէ սակայն, այլ՝ բարոյական ասանդութիւններու եւ գաղափարական ապրումի կենդանի օճախ մըն է, որուն քարերը կարծես շաղախուած ըլլան հայրենի հողին սրբազան կառով, Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիրներու աճիւններով եւ նուիրեալներու քրտինքով: Զայն չեն կրնար քանդել կեանքի սովորական փոթորիկներն ու թշնամիի հարուածները, որովհետեւ նիւթեղէն իր կառոյցէն աւելի ան ոգի՛ է ու ներշնչարան:

«Աղբալեան-Ն.Մ.Ը.Մ.» մարգամշակութային կեդրոնը հայեցի մթնոլորտ շնչելու եւ անցեալին կապուելու հարագափ փուն մըն է, որուն յարկին փակ հասակ նեփոդները հանրային նուիրումի ըմբռնում մը, բարձրագոյն իրեալներու ձգտում մը կը սնուցանեն իրենց մէջ: Կեդրոնը միայն գաղափարական մարդոց ժողովաբերի չէ, միայն մարգական, մշակութային ու դաստիարակչական հնոց չէ, այլ՝ տեսլականի ու մարդակերպումի դարբնոց է, ուր մտնողները հպարտութեամբ կը լեցընեն իրենց կուրծքերը եւ գաղափարով ու հաւաքքով զօրացած դուրս կու գան անկէ:

«Աղբալեան-Ն.Մ.Ը.Մ.» կեդրոնը փարիներու երագ մըն էր, որ իրականութիւն դարձաւ պատուաբեր յաջողութեամբ: Կեդրոնին մեծաշուք բացման հանդիսութեան, բազմահազար ժողովուրդի ներկայութեամբ, հաւաքական ստորագրութիւն մը դրուեցաւ, հաւաքական երաշխիք մը փրուեցաւ, որ Ն.Մ.Ը.Մ. իր նոր փան մէջ հայօրէն ապրելու իմաստը եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ականօրէն ծառայելու վայելքը պիտի փոխանցէ նորահաս սերունդներուն:

Պէտք է գիտնալ օգտուիլ այդ վայելքէն եւ ջերմանալ Ն.Մ.Ը.Մ.ի մեծ առաքեալներու բոցավառած գաղափարի այն լոյսէն, զոր այսօր լիառար կը բաշխուի Անթիլիասի բարձունքին թառած նորաբաց այս կեդրոնէն:

ՓԱՌ-ՔԸ Ն.Մ.Ը.Մ.ԻՆ, ՊԱՏԻԲԸ՝ ՆԱՅՈՒԹԵԱՆ

Յաջողութիւնը պարմական է, իրագործումը՝ աննախընթաց: Փինկ-փոնկի արաբական աշխարհի ակումբներու 2002ի թագը Ն.Մ.Ս.Ը.ի Լիբանանի աղջկանց խումբին է: Անպայման պէտք է շնորհաւորել քոյրերն ու պարասխանապուները, որոնք իրենց գեղեցիկ յաղթանակով հպարտութիւն եւ ուրախութիւն ներշնչեցին իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ս.ականի, հմայք սփռեցին իրենց շրջապարհին եւ հայութեան անունը պանծացուցին 250 միլիոն արաբներու:

Ն.Մ.Ս.ի փառքին կերպիչները հանդիսացան Լարա Քէչէպաշեան, Մարիանա Սահակեան-Սոմունճեան, Նոէլ Քէշիշեան

եւ Լիզա Պարիկեան, որոնք Լիբանանի խմբային ախոյեանութեան փրանսալէ ետք, Գահիրէի մէջ շարունակեցին իրենց փայլուն ելոյթները եւ նոյնքան ճկուն խաղարկութեամբ, վարպետ դարձուածքներով ու զօրաւոր հարուածներով յաղթեցին ու շահեցան արաբական փիլոզոսներու կարելորագոյնը: Անոնք շահեցան եւ անոնց միութիւնը իրենցմով շահեցաւ:

Ն.Մ.Ս.ի փինկ-փոնկի ասպղերու նորագոյն սերունդն են ասոնք, արժանաւոր յաջորդները Այպա Մաթոսեաններու (Լիբանանի առաջին ախոյեանուհին՝ 1948ին), Նազիկ Յովհաննէսեան-Նապրէրներու (Լիբանանի ախոյեանուհին 1965-1991), Էսփերանս Խուրիներու, Կասիա եւ Կրէյա Սարգիսեաններու: Նապա՛ անոնց խմբակից փղաքը. Վահագն եւ Պօղոս Յովհաննէսեանները (վերջինը՝ Լիբանանի ազգային խումբին երկար փարիներու մարզիչը), Մամուէլ Մաթոսեանը (Լիբանանի ախոյեանը 1962ին), Բաֆֆի Մունջօղլեանը (Լիբանանի ախոյեանը 1974-1991), Միշէլ Տը Շապարեանը (Լիբանանի փինկ-փոնկի ֆէպերասիոնի այժմու նախագահը), Նայկ Աշգարեանը, Ալեքս Աճէմեանը, Շահէ Թիթիւնճեանը, Երուանդ Թերզեանը (Փըթի), Արա Մըսրիլեանը, Սերգօ Գոյլումճեանը եւ Կակալին ուրիշներ:

Ո՛վ կրնայ մոռնալ փինկ-փոնկի անպարտելի այս ախոյեանները: Մինչև երեկ անոնք էին Ն.Մ.Ը.Մ.ի փինկ-փոնկին ներկայացուցիչները լիբանանեան, ասիական եւ միջազգային մրցաշարքերուն: Անոնք էին Ն.Մ.Ը.Մ.ի դրօշը բարձր պահողները: Դեռ երեկ մեզմէ շարերը հիացողներն էին այդ փողոց ու աղջիկներուն: Սօփաւոր անցեալին մեզմէ շարերը ծափեցին այդ փողոց ու աղջիկներուն, խանդավառուեցան անոնց յաջողութիւններով, հոգեկան ապրումներով հպարտացան անոնց յաղթանակներով եւ աւելի ամուր կառչեցան Ն.Մ.Ը.Մ.ի գաղափարներուն, աւելի՛ կապուեցան անոր ազգային նպատակներուն եւ հայկականութեան:

Մերունդներ-սերունդներու երեւէն հերետեցան այդ փողոց ու աղջիկներու մրցումներուն, պայքարին: Մերունդներ-սերունդներու երեւէն քալեցին, եկան եւ միացան անոնց խումբերուն: Շինիչ ու ամրապնդիչ եղաւ անոնց դերն ու առաքելութիւնը:

Այսօր կարգը հասած է նորերուն, որպէսզի այս անգամ իրենք ընթանան «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի ճամբէն: Դիւրին չէ այդ ճամբան, փեւական վերելք է ան լեցուն հազար ու մէկ դժուարութիւններով, երբ չորս դին քիչ մը ամէն փեղ պարտոտողական փրամադրութիւն կը փիրէ, ու երբ մարդիկ օրէ օր կը պարպուին իրենց նկարագիրէն, կ'աղքատանան իրենց հոյակապ արժէքներէն եւ կը շեղին երբեմնի յաղթանակներու ճամբէն:

Արարական աշխարհի ախոյեան Ն.Մ.Ը.Մ.ի աղջիկները փաստը փութին, որ ամէնէն դժուարին կարծուած օրերուն իսկ անկարելի բան չկայ Ն.Մ.Ը.Մ.ականին համար: «Նահափակ ցեղի անմահներ»ու կամքը պարտադրիչ օրէնքի պէս պէտք է բարձրանայ, պէտք է հասնի կափարին:

Ահա թէ ինչու մեծ ուրախութիւն է սեղմել ախոյեան մեր քոյրերէն իւրաքանչիւրին ձեռքը եւ սրտանց գնահատել Ն.Մ.Ը.Մ.ականի այն ոգին, որուն շնորհիւ անոնք անսասան ու անդեղել կը քալեն «Բարձրացիր-բարձրացուր»ի ճամբէն, բարձր բռնած նուիրական Եռագոյնը:

Ձեր յաղթանակը շնորհաւոր սիրելի քոյրեր, բարձրացէ՛ք ու քայլ մըն ալ մեզ բարձրացուցէք մեր կեանքին մէջ, մեր կեանքին համար, ուժին համար, ազգային մեր դիմագիծին ու կեցուածքին պահպանման համար:

Փանք ձեզ ծնող Ն.Մ.Ը.Մ.ին, պափի՛ հայութեան:

ՆԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

Տարի մը եւս յանձնեցինք ժամանակի անողորմ գերեզմանին: Յաջողութիւններով եւ դժուարութիւններով լեցուն փարի մը: Մեկնող ու նոր սկսող երկու ժամանակամիջոցներու եզրին կանգնած, իբրեւ մարդ թէ իբրեւ միութիւն, խոր յուզումով կը դիտենք աւանդական փոխանցումի պահը, որ անպայման փոսնական հանդիսաւորութիւն մը ունի:

Կեանքի մէջ ամէն ինչ որ նոր կը սկսի խորհրդաւոր է՝ անակնկալներու իր հեռանկարով: Անոր համար ալ սովորութիւն ունինք նորն ու նորութիւնները բարեմաղթութիւններով դիմաւորելու: Անգոր մարդը ի՞նչ կրնայ ընել ամենագոր անձանօ-

թին դէմ եթէ ոչ մաղթել որ յաջողութեան եւ երջանկութեան դռները բացուին իր առջեւ:

Բայց պէտք չէ մոռնալ, որ նոր ծնող փարին հարազատ գաւակն է «հանգուցեալ ծնողք»-ին եւ աշխարհ կու գայ անոր բարոյական ու նիւթական ժառանգութեամբ, անոր լաւ ու վատ յարկանիշներով, հետեւաբար ընդհանուր գիծերու մէջ արդէն նախասահմանուած է իր ճակատագիրը: Մարդոց կամքէն ու մաղթանքներէն անկախ՝ ըստ էութեան ան շատ ալ չի կրնար փարբերիլ նախորդներէն:

Նոր փարին սկիզբ մը ըլլալէ առաջ վերջ մըն է: Տասներկու ամիսներու վախճան՝ նպատակի մը ճամբուն վրայ: Եթէ նպատակը նուաճուած է, փարին իսկապէս նոր կրնանք նկատել, իսկ եթէ նպատակը դեռ շատ հեռու է, փարին կը դառնայ հինին շարունակութիւնը:

2003ի սեմին կանգնած, կ'արժէ հարց փալ, թէ ի՞նչ էր Ն.Մ.Ը.Մ.ի հետապնդած նպատակը 2002ի ընթացքին: Որքանո՞վ միութիւնը կարողացաւ իրականացած փեսնել իր ծրագիրները եւ դեռ որքան ճամբայ ունի կարելիք:

Յետադարձ ակնարկ մը 2002ին, հոն պիտի գտնենք նորահաս սերունդներու մարմնակրթական հայաշունչ դաստիարակութեան Ն.Մ.-Ը.Մ.ական բազում ճիգ, քրփինք, ցանք ու հերկ, որոնց մէկ մասը եթէ հովերուն բաժինը եղաւ, կարելոք ու անկորնչելի մաս մըն ալ սակայն

ազգային մեր գանձարանին բաժինը դարձաւ: Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական Է. ընդհանուր բանակումը, Ն.Մ.Ը.Մ.ական արժէքներու խարսխումը Նա-
յասպանէն մինչեւ Ջաւախք եւ սփիւռքեան հեռաւոր գաղութներ,
սկաւորական նոր դասագիրքերու հրապարակութիւնը, մարզական
բազմաթիւ ախոյեանութիւններու նուաճումը, միջ-մասնաճիւղային
(տեղ-տեղ նաեւ աշակերտական) ամառնային ու ձմեռնային մարզա-
խաղերը, դաստիարակչական սեմինարները եւ ընկերային ձեռնարկ-
ները երկար հաշուեցոյցը կը կազմեն անցնող տարուան միութենական
վաստակին:

Նաշուեցոյցի մը կազմութիւնը օգտակար աշխատանք է ամբողջա-
կան պատկեր մը ամբողջական վերագնահատումի ենթարկելու հա-
մար, նաեւ՝ կարելու միջոց մըն է առաւելութիւններու եւ թերութիւննե-
րու յստակ գիտակցութեամբ կեանքի ճամբան շարունակելու: Վերջին
հաշուով, եթէ անհատներու կեանքը վերջ կը գտնէ, միութիւններու
կեանքը անվախճան է: Ներուաբար, ինչպէս ամէն մարզէ ներս, նոր
տարին Ն.Մ.Ը.Մ.ին առջեւ եւս կը բանայ նոր կարելիութիւններու եւ
գործունէութիւններու հորիզոններ: Աւելի լաւ չէ՞ ուրեմն ապագային
նայիլ, փոխանակ յամեցող նայուածքով անցեալին կառչելու:

2003ը Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադրութեան 85ամեակն է, նաեւ՝ Պարզամաւո-
րական ճրղ Ընդհանուր Ժողովի տարին: Լուրջ մարտահրաւերներու եւ
հեռանկարներու առջեւ կանգնած է ամբողջ միութիւնը: Պէտք է քայլ
պահել ու յարմարիլ նոր ձեւ ու կշռոյթ ստացող կեանքի ամէնօրեայ
պահանջներուն հետ, եթէ չափազանցութիւն չջուրի՝ ժամ առ ժամ, թե-
րեւս՝ վայրկեան առ վայրկեան, որովհետեւ ժամանակը կ'արշաւէ մար-
դոց կարծածէն շար արագ:

Բոլորէն կը սպասուի բացառիկ զոհողութիւններ, որովհետեւ մեր
կեանքին պայմանները բացառիկ են եւ ամէն յաջողութիւն ու իրագոր-
ծում բացառիկ ճիգերով միայն կ'իրագործուի: Մեր պատմութիւնը մե-
զի ուղեցոյց: Թող մեր կուրծքերուն փակ բարբախտ Շաւարշ Քրիսեան-
ներու սիրտը եւ մեր երակներէն հոսի Գրիգոր Յակոբեաններու եւ Յով-
հաննէս Նինդլեաններու վճիտ արիւնը, որպէսզի մեր դերին ու կոչումին
հաւատարմութեամբ՝ տարի մը եւս բարձրանանք եւ մեզմով հպարտ
հայութիւնն ալ բարձրացնենք:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Ն.Մ.Ը.Մ.ի 85ամեակի փարին է 2003ը: Շատ խօսքեր կրնան արտասանուիլ ու նոյնքան շար յօդուածներ կրնան գրուիլ այս մասին, սակայն հարցում մը անպայման իր պատասխանը պիտի փնտռէ բոլորէն. ի՞նչ կ'ընէ եւ ի՞նչ կը մտածէ Ն.Մ.Ը.-Մ.ական նոր սերունդը այս հանգրուանին: Ո՛ր է ան միութեան 85ամեայ շարունակուող երթին մէջ, Ն.Մ.Ը.Մ.ը Ն.Մ.Ը.Մ. պահող մեծ ճիգերուն եւ զոհողութիւններուն մէջ:

Նոր սերունդն է միութեան մը ջիղը, խանդավառութիւններուն աղբիւրը եւ ամենէն գործօն փարը: Ան է ներկայի

առողջ գրասականը եւ ապագայի վառ յոյսը:

Նաւաքականութիւններ, միութիւններ երբ անկիւնադարձային պահեր կ'ապրին, նոր սերունդին կը յառին բնականօրէն բոլորին յոյսերը: Գիտակի՛ց է ան իր կոչումին, պատասխանատու՛ է իրեն վիճակուող դերին, խիտ ու ոգետր շարքերով պատրաստ է գրաւելու աշխարհներէն պարպուող դիրքերը:

85ամեակը անկիւնադարձային պահ է, ու այս հարցումներուն պատասխանէն շար բան կախեալ է Ն.Մ.Ը.Մ.ի ապագան:

Այլասերումը կը սկսի նոր սերունդէն: Պատմական իրագործումներու խոյանքը եւս ծայր կու փայ նոր սերունդէն, որ իր յախուռն բնատրութեամբ ընդունակ է արհամարհելու ամենէն դժուար կարծուած խոչընդոտները նոյնիսկ:

Տիները, որոնք աւելի կամ պակաս չափով կապարած են իրենց դերը, ուղեկիցի եւ ուղեցոյցի մեծ ծառայութիւն կը մատուցանեն՝ մինչեւ իրենց անդարձ մեկնումը: Մակայն ո՛վ պիտի լեցնէ մեկնողներուն փեղը: Ո՛վ պիտի ժառանգէ պատմէշին վրայ ինկողներուն բոցավառ ջահը, եթէ ոչ՝ նոր սերունդը:

Արդար սպասում է, որ նոր սերունդը համապատասխան արժանիք եւ նուիրում ցուցաբերէ միութեանական կեանքէն ներս: Տիները հրաժեշտ պէտք է առնեն այն վստահութեամբ, որ արժանաւոր յաջորդներ ունին եւ կորովի ձեռքերու կը յանձնեն կէս ձգուած գործը:

Յարկապէս մեր օրերուն, ազգային ու բարոյական արժէքներէ ամէն օր քիչ մը աւելի պարպուելու վրանգը դիմագրաւող նոր սերունդը կրկնակի պարպաւորութիւններ պէտք է զգայ իր ուսերուն, երբ կը գործէ միութենական կեանքին մէջ, որովհետեւ իր ժողովուրդին ճակարագիրը նման չէ ուրիշներուն, իսկ իր միութեան իրեւելին հեղափոխումը կարելի է միայն անսահման զոհողութիւններով:

Ուրախալի է հաստատել, որ Նայասփանի թէ Մփիւռքի բազմաթիւ գաղութներուն մէջ, հակառակ պերճանքի եւ հաճոյքի բազմաթիւ փորձութիւններուն, այսօր բեմի վրայ են Ն.Ս.Լ.Մ.ական նոր սերունդի գիտակից եւ հաւաքաւոր ներկայացուցիչներ, որոնք ամենայն խանդավառութեամբ եւ նուիրումով լծուած են միութեան նպատակներուն կենսագործման:

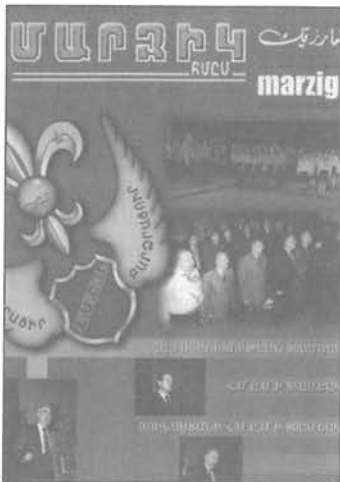
Մական ինչ որ ցարդ կարարուած է կամ կը կարարուի անոնց կողմէ՝ սխալ պիտի ըլլար բաւարար նկատելը: Աւելին եւ լաւագոյնին ձգտումը նոր սերունդին մնայուն դաւանանքը պէտք է ըլլայ, որպէսզի լարուած մկանները ջթուլնան եւ պրկուած ջիղերը շարունակեն թրթռալ հայկական ապրումներու Ն.Ս.Լ.Մ.ական փառ ալիքներով:

Չի բաւեր հարուստ եւ փառապանձ պարմութիւն մը ժառանգել: Նոր սերունդը պարպաւոր է զայն հարստացնել ի՛ր իրագործումներով, յաղթանակի ի՛ր նուաճումներով: Չի բաւեր Ն.Ս.Լ.Մ.ական անունը լոկ կրել: Նոր սերունդը պէտք է արքայական թագի պէս իր ճակատին բարձր պահէ ու արժեցնէ Ն.Ս.Լ.Մ.ական ըլլալու հպարտութիւնը:

85ամեակի հրամայականներուն ընդառաջ, այսօր, նոր սերունդին առջեւ լայնօրէն բաց են գործի եւ նուիրումի դաշտերը, զորս պէտք է հերկել ակօս առ ակօս, անկոտրում թափով եւ վարար քրտինքով:

«Յառա՛ջ, նահապակ ցեղի անմահներ»:

ՆԻՆ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

«Նոր սերունդը» վերնագրեցինք մեր նախորդ խմբագրականը եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի 85ամեակի առաջին ողջոյնը փութնք անոնց, որոնք կը հանդիսանան միութեան ներկային առողջ գրաւականը եւ ապագային վառ յոյսը: Չէինք կրնար մոռնալ սակայն, ու չմոռցանք հին սերունդը՝ անոնք որոնք փարիքի բեռ մը ունին այսօր իրենց ուսերուն, միութեանական փքնանքի եւ ծառայութեան անցեալ մը իրենց ետին:

Կար ժամանակ, երբ անոնք ալ նոր սերունդ էին, բազմութիւններուն հպարտութիւն կը ներշնչէին օր մը ֆութպոլով, օր մը պասքէթպոլով, օր մը բանակումով, օր մը փողանցքով, օր մըն ալ լուռ աշխատանքով...

Կար ժամանակ, երբ միութեան ուժն էին անոնք, բաժակ ու շքանշան կը խլէին, դափնեպսակ ու հռչակ կը քաղէին:

Յիշարակ ձգած եւ յիշարակ դարձած այդ մարդիկը այսօր հրապարակի վրայ չեն: Ն.Մ.Ը.Մ.ի սիրոյն աչքի ու մտքի լոյս մաշեցուցած, մազ ու մօրուք ճերմկցուցած այդ սերունդը շարք բան կորսնցուցած է իր առողջութենէն, եռանդէն, բայց պահած է ամենէն թանկագինը՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ականի իր հաւատքը, ջիղն ու ապրումը:

Մարդիկ մինչեւ ձիւնափառ գագաթներ հասնիլը կը փութեն ոչ միայն իրենց արտաքին փեսքը, այլեւ՝ իրենց ներաշխարհը, որ ժամանակին հետ կ'ենթարկուի մեծ փոփոխութիւններու, բայց փարիքի կապուած իրենց հասունութեամբ եւ փորձառութեամբ անոնք կը դառնան յաւելեալ յարգանքի ու վստահութեան արժանի:

Միայն է կարծել, որ հին սերունդը կը ներկայացնէ ծերացած, «գործը աւարտած» մարդիկը, որոնք ըսած են իրենց կեանքին Ֆ-էն: Իրենց այբբենգինը վերջացած է: Մարդիկ լեւոն չեն, որ քամուին, հեղուկ փան եւ մէկ կողմ նետուին: Ընդհակառակն՝ անոնք կը նմանին փարիներով շարուած համրիչին, որուն իւրաքանչիւր հատիկը կեանքի փորձառութիւն մը կը խտացնէ իր մէջ:

Իրենց յառաջացեալ փարիքին մէջ, հին սերունդի ներկայացուցիչները ծառայութեան մը, մեծութեան մը կամ նուաճումած դիրքի մը գո-

հունակութիւնը ունին իրենց սրտին խորը, հանրային պարտականութիւններէ եւ պաքասիանապտութիւններէ քաղուած ահագին փորձառութիւններ եւ դասեր, որոնցմէ օգտուիլ պէտք է գիտնալ անպայման:

Տիներէն շարերը այսօր շքանշան կը կրեն իրենց կուրծքերուն վրայ եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ին բաբախող սիրտ մը անոնց տակ: Ուրիշներ Ն.Մ.Ը.Մ.ի օրացոյցը կը կախեն, «Մարգիկ»ը կը թերթապեն եւ իրենց անցեալը կը վերապրին: Ու կը գտնուին նաեւ անոնք, որոնք հեռուէն կը հեպտիին Ն.Մ.Ը.Մ.ին, կը լսեն Ն.Մ.Ը.Մ.ի մասին, կը հեփաքրքրուին Ն.Մ.Ը.Մ.ով ու կը յիշեն իրենց մանկութիւնը, պատանեկութիւնը, երիտասարդութիւնը, իրենց Ն.Մ.Ը.Մ.ը:

Ո՛վ չի գիտեր եւ համաձայն չէ, որ հին սերունդը եթէ նոյնիսկ այսօր բան չի կրնար տալ իր միութեան, սակայն իր օրհնութիւնն իսկ բաւարար է:

Տիները հայր են նորերուն. յարգանք պարտադրող, հաշիւ պահանջող ներկայութիւն են անտարակոյս: Մէկական խստաբիւր նայուածք ու պահանջկոտ կեցուածք, որոնց ներկայութեան նոր սերունդը նստուածք կը շփկէ, կ'ակնածի եւ յարգանք կը տածէ իրեն հասցնող սերունդին:

Տիները կարօտ են նորերու յարգանքին. Դիոգինէսի լապտերը իրենց ձեռքին միայն մարդ չէ որ կը փնտռեն իրենց շուրջ, այլ՝ յարգանք ու հաւաքարմութիւն իրենց անցեալին ու քրտինքին, «պատուի առ»ի ողջոյն մը նուագագոյնը, որովհետեւ անոնք կը հաւաքան, որ անցեալը ներկայ ընել գիտցող հաւաքականութիւնները միայն կրնան դիմադրել ժամանակի մաշումին:

85ամեակի տօնակատարութիւնները լաւագոյն առիթն են այդ «պատուի առ»ին: Երախտագիտութեամբ պէտք է յիշել Ն.Մ.Ը.Մ.ի հին սերունդի ներկայացուցիչները, յարգելի բոլոր անունները, որոնք իրենց ջոկոտ մկանին առընթեր՝ անյաբակ գանձանակը ունին Ն.Մ.Ը.Մ.ի գոհաբերութեան եւ իրենց կեցուածքին ու խօսքին մէջ տակաւին կը պահեն թարմութիւնը Ն.Մ.Ը.Մ.ի իրաւ արժէքներուն, սրբութիւններուն, եւ որոնք եթէ անհետանան այսօր՝ շատ բան կը կորսնցնէ Ն.Մ.Ը.Մ.ը ընդհանրապէս եւ նոր սերունդը յարկապէս:

ՆԵՐՇՆՉՈՒՄԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

Ոչ ոք կրնայ ժխտել, որ այսօր, աւելի քան երբեք, մեր կեանքը պէտք ունի ներշնչումի մնայուն, կենդանի եւ փառաւորիչ օրինակներու: Օրինակներ, որոնք անփարբերները զգաստութեան հրաւիրեն, բազմութիւնները ոգեւորեն եւ հասակ նեփող նոր սերունդը առաջնորդեն Ն.Մ.Ը.-Մ.ի հեփապնդած ուղիով ու կափարած գործով:

Ն.Մ.Ը.Մ. պէտք ունի 85ամեայ իր արժեքներու արժանաւոր պաշտպաններուն: Փաստօրէն, սկաուրութիւնը այսօր փեղքայլ կ'ապրի ոչ թէ պափասխանապտուներու չգոյութեան պարճառով, այլ՝ անոր համար որ հեփզհեփէ կը նուագին սկաու-

րութեան վեհ սկզբունքները իրենց իրելալը, մրաժուսն ու կեանքը դարձուցած հաւաքաւորները: Մարգախաղերը, նոյնպէս, եթէ փեղքայլ որոշ նահանջ կ'արձանագրեն, պարզապէս որովհեփեւ շարեր գաղափարական փեսլականէ պարպուած, զանոնք միջոցէ աւելի նպատակ կը նկատեն եւ կը մոռնան, որ Ն.Մ.Ը.Մ. սոսկական ակումբ չէ, այլ՝ մարմնակրթական միութիւն է:

Որեւէ միութեան անդամակցութեան որոշումը իրեն հեփ անպայմանօրէն կը բերէ կարգ մը պափասխանապտութիւններու գիփակցութիւն, առանց այդ գիփակցութեան՝ անհափի մը ներկայութիւնը միութենէն ներս կը դառնայ անուանական: Անդամակցութիւնը լուծ մըն է, զոր կը ստանձնեն բոլոր անոնք, որոնք պափրաստականութիւն կը յայտնեն փուեալ միութեան մը պատկանելու, ինչպէս՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ին: Այդ լուծը յաճախ ծանր է, սակայն երբ անոր կ'ընկերակցի զոհողութեան եւ պարտականութեան գիփակցութիւնը, կը դառնայ զնահափանքի եւ քաջալերանքի արժանի: Ահա այդ գիփակցութեամբ փիպարներ կը փնփռուին այսօր միութենական կեանքի փարբեր մարգերուն մէջ: Ներշնչումի աղբիւր դառնալիք դէմքեր, որոնք կարենան խօսքով ու գործով համոզիչ ներկայութիւն ըլլալ, ընդհանրական սկզբունք-

ներու շուրջ խանդավառութիւն սպեղծել եւ ամէն գնով յաջողիլ իրենց հեքապնդած նպատակներուն մէջ:

Միութեան մը կենսունակութիւնը պայմանաւորուած է ներշնչումի իր աղբիւրներուն քանակով եւ որակով: Որքան միութիւն մը հարուստ ըլլայ իր հիացումին արժանի եղող դէմքերով ու դէպքերով, այնքան կապուած կ'ըլլայ իր ասանդութիւններուն եւ արժէքներուն: Այսօրուան մտահոգութիւնը, փագնապը, յուսախաբութիւնն է, մեր շաք մը ակընկալութիւններուն անպատասխան մնալն է, մեր երագած ու փնտրած ներշնչումի օրինակներուն յարաբերական բացակայութիւնն է:

Մեզի ներշնչումի փեսական օրինակներ պէտք են: Բայց արդեօ՞ք կը պակսին: Երբեք կը փնտրե՞նք: Երբեք կը սպեղծե՞նք: Ինչո՞ւ Գրիգոր Յակոբեաններու, Լեւոն Աբգարեաններու, Նշան Թիւսիզեաններու եւ Յովհաննէս Թերճանեաններու օրինակները չներշնչեն մեզ, եւ ինչո՞ւ հեքաքրքրութիւնը նուազի սկաուփութեան եւ անոր սերնդակերպ առաքելութեան հանդէպ: Կը բաւէ ծանօթանալ առաքելափայ այդ նուիրեալներու կեանքին ու վաստակին՝ հպարտութեամբ լեցուելու համար հայ սկաուփութեան նուաճումներով: Ու դեռ, Շաւարշ Զրիսեաններու, Գրիգոր Նիզիպլեաններու, Յովհաննէս Շահինեաններու եւ բազմաթիւ ուրիշներու օրինակը բաւարար չէ՞ վառ պահելու համար հայ մարմնամարզի փարբեր ճիւղերուն ծառայութեան սէրը:

85ամեայ փառաւոր անցեալով միութիւն է Ն.Մ.Ը.Մ.: Այդ պատմութեան իւրաքանչիւր հանգրուանը ունի իր պայծառ դէմքերը եւ յիշատակելի նուաճումները: Նզօր կարելի է մնալ այն արեւն միայն, երբ լոյսին կը բերենք անցեալի բոլոր արժէքները եւ ներշնչումի օրինակներու կը վերածենք զանոնք:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականին նկարագիրը անաղարպ կը մնայ, երբ իր առօրեային մէջ կ'ունենայ անսպառ ներշնչում եւ եռանդ: Միութենական կեանքը կազմակերպ ու առողջ կ'ըլլայ, երբ անբասիր նկարագիրով, զոհողութեան եւ հաւատքի առաքեալներ կ'ըլլան:

Մտահոգութիւնը որոշ է. ներշնչումի եւ ոգեւորութեան օրինակներ պէտք են ամէն փեղ ու ամէն ժամանակ: Ինչո՞ւ չզգրնենք զանոնք, եւ ինչո՞ւ չսպեղծենք...

ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԳԻՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Միութենական կեանքի կապուած որեւէ երեւոյթ արդար հպարտութիւն մը ապահովելու համար պէտք ունի մէկէ աւելի բարենիշներու, որոնց ընդհանուր գումարը նոյն այդ միութեան արժանապարտութիւնն է եւ մակարդակը: Մտքի եւ հոգիի՝ մակարդակը:

Կ'ապրինք դարու մը մէջ, ուր ամէն ինչ կը կրէ իր ժամանակին ազդեցութիւնը: Սրընթաց զարգացող այսօրուան աշխարհին մէջ, երբ մեր շուրջի յառաջդիմութեան անհապաքար մասնակից ենք բոլորս, ի՞նչպէս կրնանք ընդունիլ, որ փեղ-փեղ փակաւին նախնականութիւն մը փիրէ հաւաքական մեր կեանքէն ներս:

Մարդու մը նկարագիրը, ինչպէս հաւաքականութեանը, ի շարս այլոց պայմանաւորուած է կամքով, որ խորհրդանիշ է բարձրացումի: Այդ կամքը ձեռք կը բերուի առօրեայ կեանքի մէջ յստակ նպատակներու հետապնդումով, որ ամէն օր մարդը քիչ մը աւելի կը մօտեցնէ յաջողութեան: Պայմանը փարուէ փարի բարեշրջուիլն է եւ ոչ թէ նահանջելն ու լաւագոյն պարագային փեղքայլ ընելը: Այդ պարագային՝ ցոյց փրուող յարաբերութեան կու փան յամառութիւն բացաբրութիւնը, որ այնքան ալ պարուաբեր վկայութիւն մը չէ:

Յամառութիւն, փեղքայլ կամ նահանջ չէ՞, երբ զանազան ձեռնարկներ, հանդիսութիւններ եւ փօնակապարտութիւններ ամէն փարի փեղի կ'ունենան գրեթէ անփոփոխ յայտագիրներով: Որքա՞ն հաճելի է ձեռնարկներու յայտագիրներուն մէջ փեսնել նոյն անունները երգողներու եւ արտասանողներու իրենց հազար անգամ երգած ու արտասանած կտորներով: Ու որքա՞ն ճիշդ է կազմակերպուող ձեռնարկներուն յաջողութիւնը փնտքել ժամանակին որդեգրուած ու յաջողած ձեւերու կրկնութեան մէջ, առանց որեւէ նորութիւն կամ արդիականութիւն ներմուծելու անոնց: Հին կամ հնաբոյր յայտագիրներու ներկայացումը ձեռնարկներու ընթացքին անփարակոյս մփածել կու փայ, որ այդ ձեռ-

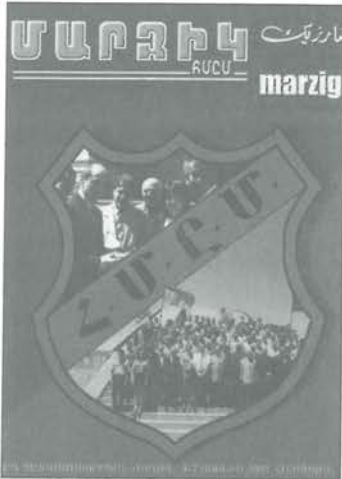
նարկներուն հանդէպ ցուցաբերուող հոգածութիւնը շարք բան կը պակսեցնէ անոնց արժանաւորութենէն եւ... փարուէ փարի մեծ թիւ կը նուագեցնէ ներկաներէն: Ձեռնարկ կազմակերպելու բարի փրամադրութիւններու կողքին, եւ այդ փրամադրութիւնները գնահատող անկեղծ շնորհաւորութիւններէն ետք՝ արդար է փեսնել նաեւ մակարդակի մտահոգութիւնը այդ ձեռնարկներու կազմակերպիչներուն մօտ:

Ձեռնարկներու մէջ մրցանիշ կտրողները մէկ կողմէ ճաշկերոյթ-պարահանդեսներն են, իսկ միւս կողմէ՝ օրացոյցի եւ վիճակահանութեան փոմսերու վաճառքները: Պարզ է, միութիւններ սփիւտուած են իրենց պիւրճէն հաւասարակշռել, որովհետեւ չունին եկամտի մնայուն աղբիւրներ իրենց ծրագիրները իրագործելու համար: Բայց իրենց անդամներու եւ համակիրներու քաջալերական մասնակցութեան դիմաց ի՞նչ կը վերադարձնեն անոնք իբրեւ համապատասխան փոխարժէք:

Ձեռնարկներ չէ՞ն նաեւ մարզական թէ սկաուտական աւանդական հանդէսները, որոնք փարուէ փարի «գիրար կը գերագանցեն» իբրեւ յաջողութիւն...: Անպայման քննադատական ոգի ցուցաբերելու կարիքը չկայ, մանաւանդ երբ հարցը կը վերաբերի միութենական ձեռնարկներու, որոնք ծանօթ են բոլորին, թէ ինչպիսի՞ դժուարութիւններով եւ գոհողութիւններով մէջտեղ կու գան: Մեր ջաղացպանը չենք փոխեր աշխարհի ամէնէն հարուստ մարդուն հետ: Սակայն հարցը այն է, որ այսօր շարքերու մօտ կը բացակայի մակարդակի գիտակցութիւնը: Ինչպէս դիւրին է յօդուածի մը կամ թղթակցութեան մը խորագիրը ճշդելը, առանց բովանդակութիւնը խորագիրին արժանի դարձնելու մտահոգութեան, այդպէս ալ շարք դիւրին է կատարուելիք ձեռնարկի մը յաջողութիւնը նախօրոք ճշդել՝ փոմսերու վրայ կազմակերպիչներուն իսկ կողմէ գնահատականներ փախուլ.- «բացառիկ», «մեծ», «մեծաշուք» եւ այլն: Եւ ի՞նչ: Կը պատահի որ ձախողութիւն արձանագրուի եւ ներկաները, որոնք «իրատունք չունին» դժգոհ մնալու՝ կը մեկնին գլխահակ, սպասելով «աննախընթաց» ձեռնարկներ ծանուցող նոր փոմսերու:

Միութեան 85ամեակը առիթ մըն է լրջօրէն խորհրդածելու այս երեւոյթին շուրջ եւ մտածելու Ն.Մ.Ը.Մ.ի անունը իրապէ՛ս արժանի դարձընող ձեռնարկներու մասին միայն:

«... ԵՒ ԾԱՌԱՅԵԼ ՆԱՅՐԵՆՆԻՔԻՍ»

Չկայ Ն.Ս.Ը.Մ.ի ճրդ Պարզամատրական Ժողովին փրամադրությունները խրացնող աւելի հնչեղ պարզամ քան սկաուփական երդումին ծանօթ փողը. «...Եւ ծառայել հայրենիքիս»:

Ահա Ն.Ս.Ը.Մ.ի գործը, նպարակին մեծութիւնը, զոր Պարզամատրական Ժողովը կարեւորութեամբ ընդգծեց օրակարգի իր բոլոր կէտերուն, պաշտօնական բացումին, 85ամեակի խրախճանքին թէ նախագահ Ռոպերթ Քոչարեանի հետ րեսակցութեան ընթացքին:

Իսկ ի՞նչ կայ աւելի վսեմ, աւելի գեղեցիկ քան հայրենիքը եւ աւելի քաղցր՝ քան երդումը- ծառայել անոր:

Անկախ հայրենիքի մը գոյութիւնը ուժ եւ կենսունակութիւն կու փայ Ն.Ս.Ը.Մ.ին: Այլապէս ի՞նչպէս բացապրել 85ամեայ այս միութեան անչափելի զոհողութիւնները՝ հայը հայ պահելու, Սփիւռքի մէջ անոր հայեցի դիմագիծն ու նկարագիրը անաղարպ պահելու, իսկ Նայասփանի մէջ՝ բարոյականի փեր ազնիւ քաղաքացիներ կերպելու:

Նայրենիքին ու ազգին ծառայութիւնն է, որ կը պահէ եւ կը յուսադրէ Ն.Ս.Ը.Մ.ը, ապագային, իր վախճանական նպարակին ճամբուն վրայ զայն դարձնելով սրեղծագործ, մեծագործ:

Նոգեկան հայրենիքի հոգեվիճակը յաղթահարուած է այլեւս: Կայ ապրող ու զարգացող իրական հայրենիքը, ուր Ն.Ս.Ը.Մ. կը գործէ 14 փարիէ ի վեր, սկաուփական ծաւալուն գործունէութեամբ: Պէտք է գուրգուրալ հայրենի սկաուփական շարքերուն վրայ, որովհետեւ եթէ անոնք սրուարանան ու զօրանան, ամբողջ կազմակերպութիւնը կը զօրանայ, հայրենիքը կը զօրանայ:

Նայոց աշխարհի թանկագին մասնիկներ են նաեւ Արցախն ու Զաւախքը, որոնք այսօր, աւելի քան երբեք, կարօք են Ն.Ս.Ը.Մ.ական ուշադրութեան, սիրոյ, հաւարքի եւ կազմակերպութեան: Զոյգ շրջաններուն մէջ ալ Ն.Ս.Ը.Մ. գործունէութեան լայն դաշտեր ունի իր դիմաց,

նորահաս սերունդներու դասփարակութեան ճամբով ծառայելու ազգային իրելաներու կենսագործման:

Իրելաները, արդարեւ, արժէք ունին միայն այն պէն, երբ կենդանի զգացում են: Ն.Մ.Ը.Մ.ի ճիգը եղած է ու միշտ պիտի ըլլայ վառ պահել ազգային իրելաները, կենդանի ուժի վերածել զանոնք ու անոնցմով ազգային հպարտութիւն ներշնչել իրեն դիմող սերունդներուն, որպէսզի անոնք աւելի ամուր կառչին իրենց արմարներուն, հողին եւ ապագային:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի ճրդ Պարզամաւորական Ժողովը ահա թէ ինչպիսի՛ նուիրական պարտաւորութիւններու դէմ յանդիման դրա միութիւնը, երբ նշանակալից առաջնահերթութեամբ շեշտեց՝

«... Եւ ծառայել հայրենիքիս»:

Պարզամաւորական Ժողովը միաժամանակ հաստատեց, որ առանց ուժեղ կազմակերպութեան անկարելի է որեւէ ծառայութիւն յաջողութեամբ պսակել: Ներկապար, ան 2003-2007 քառամեակը հռչակեց **կազմակերպչական քառամեակ**, հաւաքալով որ ծառայութեան պարտապար կազմակերպութեան մը ուժը, րելական ու անսպառ, անոր ներքին առողջութեան, կենսունակութեան, գիտակից գոհողութեան եւ յառաջդիմութեան մէջ է: Ն.Մ.Ը.Մ. յառաջիկայ քառամեակին հարկ է աւելի զօրանայ, րարածուի եւ կազմակերպուի հոն ուր ներկայ է արդէն, իսկ ներկայ ըլլայ հոն ուր բացակայ է այժմ, որովհետեւ 85ամեայ իր առաքելութեան հաւաքարիմ՝ ան կոչուած է ազգային դիմագիծի, նկարագիրի, ինքնութեան եւ արժէքներու պահապանը ըլլալու հայ մարդաշ սերունդին համար:

Ահա՛ նաեւ Պարզամաւորական ժողովով վերահաստատուած Ն.Մ.Ը.Մ.ի գոյութեան իմաստը, անոր կենսունակութեան գաղտնիքը, առանց որուն անկարելի պիտի ըլլար րեսնել 90 մասնաճիւղերու շուրջ բոլորուած անոր 21820 անդամները, պարտապար՝ բարձր պահելու գաղտնիարական այն դրօշը, որուն եռագոյն շերտերը վեհօրէն կը պարզամեն՝

«... Եւ ծառայել հայրենիքիս»:

ԻՆՉՈՐԻ ՉՎՍՏԱՆԻԼ

Կը բաւէ ուշի-ուշով կարդալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի 8րդ Պարգանաւորական Ժողովի թղթապանակէն առնուած եւ այս թիւին առաջնորդող էջերով ներկայացուած ընդհանուր ակնարկը՝ գիտնալու համար փարոդութիւնը երախտարժան այն մեծ գործին, զոր 85ամեայ այս միութիւնը կը կատարէ, հակառակ զինք շրջապատող բազմապիսի աննպաստ պայմաններուն:

Ու կարդալէ ետք, կ'արժէ անպայման խորհրդածել այն միւս՝ մեծ զանգուածին մասին, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի կամ հայկական որեւէ այլ միութեան մաս չկազմելով՝ մեղկ ու անհոգ, ինքզինք բոլորովին հեռու պահած է հայկական միջավայրէ եւ մինչեւ իսկ ան-

դամակցած է օտար ակումբներու, հայ հոգիի եւ ինքնութեան կատարեալ անձնաբոլորութեամբ:

Օտարասիրութիւնը մեր մօտ անբուժելի ախտ է: Նամաշխարհայնացումի հմայիչ ու կլանիչ պայմաններուն մէջ յարկապէս, շարեր դիրութեամբ կը փարուին օտար արժէքներով, յաջողութիւններով ու միութիւններով, առանց անդրադառնալու որ հայութիւնն ալ ունի նոյնքան կարեւոր արժէքներ, յաջողութիւններ եւ միութիւններ:

Դժբախտաբար, քիչ չէ թիւը այն ծնողներուն, որոնք ստորադասութեան մտայնութենէ մղուած՝ կամ ապագայի ինչ-ինչ հեռանկարներէ շլացած՝ իրենց զաւակները կ'առաջնորդեն օտար շրջանակներ: Իսկ որո՞նք ծանօթ չէ անխոհեմ այդ քայլին հետեւանքները. օտար միութիւններու մէջ հասակ առնող մանուկները կը դարբնուին օտար շունչով, ասփիճանաբար կ'անջատուին իրենց արմատներէն եւ օրին մէկն ալ կ'այլասերին ու կը կորսնցնեն իրենց նկարագիրը:

Ճիշդ է, հայկական միութիւններու ակմբային թէ աշխարհաբային պայմանները միշտ չէ որ գոհացում կու փան բոլորին ակնկալութիւններուն, բայց ինչո՞ւ մոռնալ, որ այդ միութիւնները իրենց արտաքին երեւոյթներէն անդին ներսը ինչքան մեծ ու նուիրական գործ կը կատարեն, համաձայն իրենց կոչումին:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի օրինակը խօսուի է. սկաւորութեան կամ մարզախաղերու

ճամբով ան իրեն դիմող մանուկին կու փայ հայեցի դասփարակութիւն: Զայն հաղորդակից կը դարձնէ իր լեզուին, պարմութեան, արժէքներուն եւ բարքերուն: Ազգային հպարտութեան եւ հայրենասիրութեան զգացումը կը սերմանէ անոր մէջ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական հարազատ մթնոլորտի մէջ, հայ մանուկը կը սորվի հայեցի ապրումներով զգալ ու մտածել, հայու ջիղերով ապրիլ իր առօրեան: Այլ խօսքով՝ ան հարազատօրէն կը կրէ հայու ոգին: Այն ոգին՝ որ շարժիչ զօրութիւնն է մեր ժողովուրդին հաւաքական ապրումներուն, մտածումներուն եւ ձգտումներուն: Այն ոգին՝ որուն շնորհիւ ան կուրծք կու փայ իր հայեցիութեան սպառնացող վտանգներուն եւ զերծ կը մնայ իր միջավայրին խորթ ազդեցութիւններէն:

Մանկութեան եւ պարանկութեան փարիները նկարագիրի կազմութեան կարեւորագոյն հանգրուաններն են: Այդ հանգրուաններուն մանուկները կապկող ու հետեւող են. զանոնք դիրտութեամբ կարելի է կրթել եւ հիմը դնել անոնց ապագայ նկարագիրին, եթէ... ծնողներ իրենց խղճին գերագոյն պարտքը նկատեն վստահիլ հայկական միութիւններուն եւ, ամէնէն առաջ, Ն.Մ.Ը.Մ.ին:

Իսկ ինչո՞ւ չվստահիլ: Գէթ չփորձել անգամ մը:

ՅԻՇԵՆՔ, ՅԻՇԵՑՆԵՆՔ

Յիշենք՝

1992ին, չմշկումի ֆրանսացի ախոյեան Ժան-Բլոպ Բէլի Ապրելվիլի ձմեռնային ողիմպիականի կազմակերպիչ յանձնախումբի նախագահ նշանակուեցաւ՝ իր մարզածեիւն մէջ ունեցած հարուստ փորձառութեան համար:

Քանի մը փարի առաջ, ֆութպոլի առասպելը՝ Փելէ Պրազիլի արփակարգ եւ շրջուն դեսպանը հռչակուեցաւ՝ երկրին մարզական կեանքին իր ունեցած մեծ ներդրումին համար:

Ամիսներ առաջ, ձողով բարձրութիւն ցարկելու աշխարհի մրցանակակիր Մերգէյ Պուպթա, Ուքրանիոյ ազգային պար-

ծանքը, նշանակուեցաւ երկրի վարչապետին ընկերային հարցերու խորհրդապրուն:

Շարքը չերկարելու համար, չենք թուեր անունները բազմահազար այլ մարզիկներու, որոնք իրենց ասպարէզին յաջողութիւններուն ճամբով՝ փարիներու ընթացքին բարոյական եւ նիւթական մեծ գնահատանքներու արժանացան, երջանիկ կեանք մը ունեցան եւ հանգիստ ծերութիւն մը ապահովեցին:

Յիշեցնենք՝

Ն.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան վաստակաւոր անդամ եղբ. Վահէ Դանիէլեան քանի մը փարի առաջ լուռ ու անշուք մահացաւ Մ. Նահանգներու ծերանոցներէն մէկուն մէջ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի Նալէպի ֆութպոլի փառաւոր սերունդի ներկայացուցիչներէն եղբ. Աբրահամ Բէշիշեան Ապրիլին մահացաւ Նալէպի Ազգային Ծերանոցին մէջ, լքուած ու անփետուած: Իր սերնդակից Նամազասպ Արզումանեանը ամիսներ ետք, քանի մը օրուան մեռած վիճակով գտնուեցաւ իր փան մէջ եւ եկեղեցոյ մէջ յուղարկաւորութեան իսկ չարժանացաւ:

Վազգէն Տէր Ղուկասեան, Ն.Մ.Ը.Մ.ական ֆութպոլի այլ կուռք մը,

այսօր, անտր և անօգնական, կը մնայ Պէրոյի Ազգային Ծերանոցին մէջ, իր կարգին սպասելով դժբախտ վախճանին:

Յիշեցինք ու յիշեցուցինք՝ դառնութեանը, կսկիծով ու մեծ ամօթով:

Ա՛յս պիտի ըլլար վարձարութիւնը անոնց, որոնք իրենց երիտասարդութեան քրտինքը թափեցին Ն.Մ.Ը.Մ.ի դաշտերուն եւ ակումբներուն մէջ, իրենց կեանքի հասուն փարիները մաշեցուցին Ն.Մ.Ը.Մ.ականի ապրումներով եւ փազնապներով:

Արժանապատիւ ծերութիւն մը, անլի բարօր կեանք մը կարելի չէ՞ր ապահովել անոնց, որոնք փարիներով գոյն եւ ձեւ փոխն մեր կեանքին, հպարտութիւն եւ արժանապատուութիւն յաջորդական սերունդներու:

Անպայման փեղը չէ պատասխանատուութեան բաժիններ ճշդելու: Փաստն է կարեւորը, եւ փաստը ցոյց կու տայ, թէ Վահէ, Արրահամ, Նամազասպ, Վազգէն եւ նմանները, իրենց կեանքի վերջալոյսին, փոխանակ գնահատանքով եւ գուրգուրանքով շրջապատուելու, անտեսուեցան ու մոռցուեցան, հիւծեցան ֆիզիքապէս եւ հոգեպէս:

Ճիշդ է, «մեծ մարդիկ» չէին անոնք՝ բառին շուկայիկ իմաստով: Չունէին պոռոպ գիծեր, որոնցմով դէմք կը յարդարեն ցուցամոլները: Բայց անոնց փոխարէն, մա՛րդ էին, հաւատարմ միութենականներ էին, բառին կատարեալ ու ազնուագոյն առումով: Թերեւս ունէին թերութիւններ, սակայն ունէին անուրանալի արժանիք մը. - իրեալ, սէր եւ հաւատք Ն.Մ.Ը.Մ.ի ապագային:

Յիշեցինք ու յիշեցուցինք՝

Պիտի յիշենք նաեւ վաղը, այլե՛ւ՝ ամէ՛ն օր, որովհետեւ կը հաւատանք, որ մեծ է եւ մեծ կը մնայ այն միութիւնը, որ արժանին հպտուցել գիտէ զինք ապրեցնողներուն ու պատմութեան կապողներուն:

ԶՈՏԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՈԳԻՆ

Զոհաբերության զգացումը մարդկային առաքինություններու մաս կազմող լաւագոյն բարեմասնութիւններէն մէկն է:

Սկաուտական թէ մարզական կեանքի առաջին քայլերէն իսկ՝ զոհաբերության ոգին կը սերմանաւորի մաքողաշ Ն.Մ.Ը.-Մ.ականի հոգիին ու մտքին մէջ, որպէսզի կեանքի ամենօրեայ թաւալումին հետ անիկա նկարագիր դառնայ եւ ազգային դաստիարակութեան կարեւոր ազդակներէն մէկը հանդիսանայ:

Իր իրաւունքներէն կամաւոր կերպով հրաժարելով՝ ուրիշին օգտակար ըլլալու զգացում մըն է զոհաբերութիւնը: Փոխադարձ յարգանքի եւ զիջողութեան վրայ

հիմնուած բարի պրամադրութիւն մը, որ ժամանակի ընթացքին կը վերածուի սովորութեան:

Սովորութիւնները վարժութեամբ ձեռք բերուած ունակութիւններ են: Անոնց լաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ականին մէջ կը զօրացնէ նկարագրի ազնիւ գիծեր, միևնույն վարն ու յոռին, ընդհակառակն՝ զայն կը դարձնէ եսասէր ու անձնապաշտ:

Եթէ փոքր զրկանք մըն է հրաժարիլ անձնական հանգիստէն ու ժամանակէն եւ զայն յարկացնել վսեմ նպատակի, փոխադարձ հոգեկան վայելք մըն է անոր դիմաց սրացուած յաջողութիւնն ու բերկրանքը: Ահա այս զգացումն է, զոր պէտք է խորացնել յարկապէս կրքսեր Ն.Մ.Ը.Մ.ականներուն մօտ, գործնապէս անոնց սորվեցնելով ինչպէ՛ս օգտակար ըլլալ իրենց հասակակիցներու աշխատանքներուն: Անոնք վաղուան մեծերը դառնալով, բարոյական նման դաստիարակութեամբ, պիտի ըլլան փոխար քաղաքացիներ, հայեր ու Ն.Մ.Ը.Մ.ականներ:

Տեսաբար լաւն ու կարարեալին ձգտումը, եւ ամէն օգնութեան ու զոհաբերութեան «Միշտ պատրաստ» ըլլալը առիւնքնող երեւոյթ է, որուն զիպակցիլն ու իրականացնելու ամենօրեայ ճիգը հպարտութեան առիթ կրնայ ըլլալ ռեւէ պատրանի կամ պարմանուհիի, որ կու գայ իր

կամքը ձուլելու մարմին ու հոգի մշակող այն հնոցին մէջ, որ ծանօթ է Ն.Մ.Ը.Մ. անունով:

Միութեան գաղափարական դրօշին փակ, խանդավառութեամբ ու արդար հպարտութեամբ, զոհաբերուելու բարձրագոյն հաճոյք մը կայ, որ կը վերածուի փեական վայելքի, եթէ միութենականներ այդ սովորութիւնը զարգացնեն իրենց նկարագիրին մէջ:

Տալու, նուիրաբերելու, նուիրելու զգացումը խորանալով՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ականը կը դարձնէ անձնուէր, մարդասէր ու ազգասէր: Յարկութիւններ, որոնցմով ոեւէ Ն.Մ.Ը.Մ.ական կը նպասպէ միութեան վերելքին ու զարգացման:

Սրբել փկարին արցունքը, զոհել իր ժամանակին մէկ մասը նմանին օգտակար դառնալու նպատակով, ազնուական հոգիներու կեցումը է: Իսկ կարելի՞ է փկար Ն.Մ.Ը.Մ.ականը պատկերացնել առանց այդ կեցումըին, որ այլ արժանիքներու կողքին, զայն սիրելի պիտի դարձնէ բոլորէն, իսկ իր պատկանած միութիւնը պիտի վերածէ բոլորին սրտին խօսող հաւաքականութեան:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի պատմութիւնը հարուստ է զոհաբերութեան օրինակներով: Ջոհաբերութիւնը դարձած է 85ամեայ այս միութեան բարոյական հիմնական սիւներէն մէկը, որ հոգեկան բարձրութիւն եւ կորով կը ներշնչէ բոլոր անոնց, որոնք որոշած են մկրտուիլ հայածին ու հայադրոշմ այս միութեան սրբագործող աւագանին մէջ:

Ջոհաբերութեան բազմաթիւ օրինակներով նորահաս սերունդը պէտք է կրթել կանուխէն, որպէսզի վաղուան իր երթին մէջ, փազնապիթէ ուրախութեան ժամանակ, իր ամբողջ կարելիութեամբ ան կարենայ պատասխանել «Մի՛շտ պատրաստ», ու յարաբերել բարձրանայ, իր հետ բարձրացնելով նաեւ անոնք, որոնց աչքերը սեւեռած կը մնան Ն.Մ.Ը.Մ.ի ծրագիրներուն ու նպատակին:

Միութիւններու յաջողութիւններն ու նուաճումները պայմանաւորւած են զոհաբերութեան փրամադիր անդամներու բազմութեամբ: Խորացնենք այդ ոգին հասակ նեպող մերօրեայ Ն.Մ.Ը.Մ.ականներուն մօտ, որպէսզի երբեք չկասի խանդավառ սլացքը հայութեան «Կամաւոր Բանակ»ին, իբրեւ անխոնջ ուղեւորը անոր յաւիտենականութեան, փաստը՝ կենսունակութեան, գրաւականը՝ անոր ուժին ամրապնդման:

«ՈՎ ՆԱՅ ԱՐԻ»

(ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
90ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Պարեհ է Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադրության 85ամեակի նշումեն առաջ, ոգեկոչել հայ սկաուտության հիմնադրության 90ամեակը:

Սկաուտութիւնը Ն.Մ.Ը.Մ.ի բազկերակն է: Շաք բան ըսուած է անոր մասին: Իրապես ըլլալու համար պէտք է 90 փարի երերթալ, առաջին Աշխարհամարտը նախորդող փարիները, փոխադրուիլ Պոլիս, ազգային-մշակութային եռուզեռի այդ քաղաքը, կարելի հարազատութեամբ չափելու համար արժէքը այն շարժումին, որուն առաջնորդները եղան բուռ մը փեսապաշտ մարդիկ, որոնք իրենց փեսիլքով լուսաւորեցին հայ երիտասարդութեան ուղին:

Սկաուտական միջազգային շարժումին սրեղծումեն հինգ փարի ետք, գրնուեցան հայեր, դաստիարակ ու մանկավարժ մարդիկ, որոնք իսկոյն ըմբռնեցին անոր կարեւորութիւնը՝ սերունդներու առողջ դաստիարակութեան գործին մէջ: Յովհաննէս Տինդեան, Գրիգոր Յակոբեան եղան անոր նախակարապետները եւ անմիջապէս գործի լծուեցան Պոլսոյ խանդավառ մթնոլորտին մէջ, ֆիզիքական, հոգեկան ու բարոյական ազնիւ դաստիարակութեամբ պատրաստելու համար ապագայ հայը, առողջ մարմնի մէջ առողջ մտքով երիտասարդը, որ հարազատ ժառանգորդը պիտի ըլլայ իր արի-արանց պապերուն:

Ճիշդ է, քաղաքական փոթորիկներ պահ մը իր թափին մէջ կասեցուցին հայ սկաուտական շարժումը, բայց չյաջողեցան արմատախիլ ընել զայն, որովհետեւ ներուած սերմերը բարերար էին: Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադրութեամբ այդ սերմերը ծլարձակուեցան ու դարձան մէկական ծառ, որովհետեւ Տիգրան Խոյեաններու, Վահան Չերազներու եւ Նայկ Ճիգմեճեաններու սերունդը գիտցաւ վստահութեամբ դիտել ապագան, հաւաքաց իր ճիգերու ուժին եւ իրելալին յաւերժութեան:

Ինչպէս համամարդկային ամեն շարժում, սկաուտութիւնն ալ սակայն պարզապէս չփոխադրուեցաւ մեր կեանքէն ներս: Ն.Մ.Ը.Մ. հայա-

ցուց գայն: Ն.Մ.Ը.Մ.ական սկաուպը կոչուեցաւ Արի ու «Միշտ պատրաստ» նշանաբանին փեղ որդեգրուեցաւ սկաուպութեան նպատակը աւելի խոր կերպով արտայայտող ուրիշ մը՝ «Բարձրացիր-բարձրացուր»ը. նշանաբան մը, որ սկաուպական միջազգային շարժումի դեկավարներուն իսկ խոստովանութեամբ՝ յապուկ արժէք փուաւ սկաուպութեան առաքելութեան:

Այսպէս, առաքելութեան ընդմէջէն յստակ դարձաւ, որ սկաուպը այն չէ, որ շաբաթը անգամ մը կամ փոսական օրերուն փարագ կը հագնի եւ զանազան ձեռնարկներու եւ հանդիսութիւններու կարգապահութեան կը հսկէ: Սկաուպը, ամէն բանէ առաջ, Զիվիլինկի բնութագրած ապագայ մարդն է, պատանին ու երիտասարդը, որ մարմնի, մտքի եւ հոգիի առողջութեամբ կը պատրաստուի ազգային ու մարդկային գալիք պատասխանատուութիւններուն:

Անցնող 90 տարիներուն շարք բան փոխուեցաւ հայ կեանքէն ներս, սակայն պահանջը մնաց միեւնոյնը. մեր շուրջը ունենալ պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ պատրաստուած սերունդ մը, որ անցած ըլլայ սկաուպութեան բովէն, անոր առողջարար մթնոլորտէն եւ գործէ հանրային կեանքի բոլոր մարզերէն ներս, դառնայ փնտռուած ուժ, փնտռուած ներկայութիւն, եւ իր պարտաճանաչութեամբ, բծախնդրութեամբ ու վստահելիութեամբ զարդրոշուի բոլորէն: Սերունդ մը, որ երբ փողանցէ՝ հպարտութեամբ ուռեցնէ սխարանքի կարօտ հայոց կուրծքերը, մանաւանդ օտար աշխարհի մէջ:

Յատկապէս մեր օրերուն, երբ յոռի բարքեր ամէն փեղ աւերիչ դեր կը կատարեն պատանեկան ու երիտասարդական շարքերէ ներս, ըսկաուպական շարժումը սպասելի է որ արժանանայ բոլորին քաջալերանքին եւ հոգածութեան, որպէսզի ան վերստին դրուի այն պատուանդանին վրայ, ուր կ'ուզէին փեսնել շարժումին հիմնադիրները,

Ու որպէսզի, իր վեհ սկզբունքներով, անոր շարքերը փեւաբար բազմանան, ուռճանան, կազմեն «Նրայթեւ Բանակ», միշտ պատրաստ ծառայելու հայութեան եւ հայրենիքին:

«ՏՈՐՄԻՂ ՆՐԱԹԵՒ»

Նայ երիտասարդության տոնն է դարձեալ: Տօնը բոլորին, համայն հայութեան ազնուասիրտ հայորդիներուն, որոնք հայրենիքի թէ Մփիւռքի մէջ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի գաղափարական դրօշին փակ, ուրախութեամբ եւ արդար հպարտութեամբ կը նշեն 85ամեակը հայանուէր այս միութեան, որ մեր կեանքին հրաշքներէն մէկը եղաւ իրաւամբ, հայ ժողովուրդի վերանորոգ կամքին արտայայտութիւնը, փաստը՝ անոր կենսունակութեան, գրաւականը՝ անոր անմահութեան:

1915ի Ցեղասպանութենէն հազիւ երեք փարի ետք, բուռ մը փեսլապաշտներու երկունքէն ծնած, շուրջ հայութեան գուր-

գուրանքին արժանի դարձած միութիւն մը եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ., որուն ծրագիրներուն եւ նպատակին մէջ հայ ժողովուրդը բնագոյրէն զգաց ու փեսալ ցեղը ազնուացնող, անոր մարմինն ու հոգին մշակող այն հնոցը, ուր պիտի գային ձուլուելու բոլոր կամքերը՝ դառնալու համար մէկ ուժ.- ուժը հայ երիտասարդութեան:

Նախ Պոլիս, ապա իր ժողովուրդին հետ փարագիր, Ն.Մ.Ը.Մ. արմապ նետեց եւ ուռճացաւ ամէնուրեք: Ապրեցաւ ամէնուն շունչովը, բոլորին համար: Կամուրջ նետեց գաղութ-գաղութ, կենդանի կապ ստեղծեց բոլորին միջեւ: Օղակեց զանոնք իրարու: Ու երբ բացուեցան «դռներն յուսոյ», վերադարձաւ հայրենիք՝ հաւաքքով եւ գիտակից խանդավառութեամբ:

Նաւարք եւ խանդավառութիւն, որոնք ծնունդ կ'առնէին այն առաքելութենէն, որուն Ն.Մ.Ը.Մ. ծառայեց ու պիտի շարունակէ ծառայել, հաւաքարիմ՝ իր հիմնադիրներու նուիրական պարգամին: Նաւարարիմ՝ այն արժէքներուն, որոնք ո՛չ ժամանակ կը ճանչնան, ո՛չ ալ աշխարհագրական սահման: Կու գան հինէն, բայց չեն հիննար, ու կ'երթան ապագային՝ չեն աժաննար:

Անհապին մէջ մարդը եւ մարդուն մէջ հայը կերպող ու հոգեպէս հարստացնող միութիւն մը եղաւ Ն.Մ.Ը.Մ., որ վաղանցուկ յաղթանակներէն եւ խաբուսիկ փառքերէն անդին փնտռեց ու գտաւ այն ոգին եւ

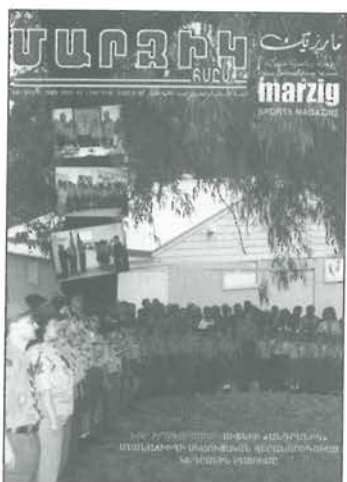
գաղափարական ուժը, որ ճամբայ բացաւ իր աննահանջ երթին: Ու եթէ այսօր, պահ մը փորձենք ետ նայիլ, ընդգրկելու համար այն փարիները, զորս ապրեցանք 85ամեայ այս միութեան գաղափարականով եւ սկզբունքներով, անպայմանօրէն պիտի անդրադառնանք, թէ ի՛նչ կրնար ըլլալ մեր կեանքը առանց Ն.Մ.Ը.Մ.ի, առանց անոր կուռ շարքերուն, որոնք հայ երիտասարդութիւնը պարտաւարեցին հայ կեանքի զանազան մարզերէն ներս արդիւնատու գործունէութեան, հոգեկան բարձրութիւն եւ կորով ներշնչեցին սերունդներու, որոնք եկան մկրտուելու հայաձիւն ու հայադրոշմ այս միութեան սրբագործող աւագանին մէջ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընդմէջէն, անոր ցուցաբերած ազնիւ ոգիին, կարգապահութեան եւ անձնութեան շնորհիւ, օտարները առաւելագոյն չափով ճանչցան հայը իր հարազատ գիծերով: Ու այս փոքրագոյնը չեղաւ այն նպաստներուն, որ Ն.Մ.Ը.Մ. բերաւ իր ժողովուրդին, կողքին այն միւս արժանիքներուն, որոնք զուտ հայկական գեղնի վրայ, անկրկնելի այս միութիւնը դարձուցին բոլորին սիրելի, բոլորին սրտին խօսող հաւաքականութիւն մը հայ երիտասարդներու, որոնք աշխարհի որ անկիւնն ալ գտնուին, փարբեր պայմաններու եւ հնարաւորութիւններու մէջ, միշտ կը մնան հաւատարորդ նոյն ուխտին, դրօշակիրը նոյն գաղափարականին:

Տարիներու հետ Ն.Մ.Ը.Մ. չծերացաւ, այլ՝ հասունցաւ: Այսօր ան մշտադալար այն միութիւնն է, որ իր առաքելութեան եւ կոչումին հաւատարիմ, կանգնած է պարտնէշի վրայ, աւելի քան երբեք առոյգ ու պարտաստակամ, աւելի քան կենսունակ եւ հաւատարորդ: Նակառակ իր դիմագրաւած բազմապիսի մարտահրաւերներուն, օրէ օր ան նոր ծաւալ կու տայ իր կառոյցին, նոյն արեւն աւելի լայն եւ յուսադրիչ հորիզոններ բանալով իր բեղմնատու գործունէութեան առջեւ՝ Պաղպարէն մինչեւ Միսրի, Երեսնէն մինչեւ Ախալքալաք ու Ախալցխա:

Իր հիմնադրութենէն 85 փարի ետք, Ն.Մ.Ը.Մ. է՛ ու կը մնայ կենդանի խորհրդանիշը մշտանորոգ երիտասարդութեան եւ անընկճելի կամքի: Ուստի, 85 փարիները, որոնք փառքի պսակներ դրին Ն.Մ.Ը.Մ.ի ճակատին, փառքի պսակներ են հայութեան համար, որ իր զակին մէջ կը տեսնէ վաղուան յաջողութիւններուն, խանդավառ սլացքներուն պարտաստ «Տորմիդ Նրաթեւ»ը:

ԾՐԱԳՐՈՒՄ ԵՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման միություններու աշխատանքը կարելի չէ հիմնաւորել միայն իրելալներով, իղձերով ու փենջերով, որոնք իբրեւ մղում եւ սլացք փուռղ ազդակներ անհրաժեշտ են, սակայն առանց ծրագրումի եւ կազմակերպուած աշխատանքի ուշ կամ կանուխ կրնան յուսախաբութիւններու եւ ձախողութիւններու մատնուիլ:

Ծրագրումը ինքնին աշխատանքի ձեւ մըն է, որ կը նախատեսէ իրագործել նպատակ մը: Այդ աշխատանքը կը ձգտի սրբեղծել կազմակերպ եւ առողջ միութենական կեանք, նկատի առնելով արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող պայմանները, շուրջի հաւանական զարգացումները եւ

անոնց հետեւանքները:

Յարկապէս մեր օրերուն, ծրագրումը մասնագիտական մակարդակի վրայ կատարուելիք գործ է: Կարելի չէ զգացական, ենթակայական մօտեցումներով առաջնորդուիլ եւ ապագայի մեր հեռանկարներուն մէջ փեսնել միայն այն՝ գոր պիտի ուզէինք փեսնել: Իր կարգին, մասնագիտական գործը չի կրնար ինքնանպատակ ըլլալ, ան կոչուած է ծառայելու հիմնական առաջադրանքներու: Այդ ծառայութիւնն է որ կը ներշնչէ վստահութիւն, իսկ այդ ոգիին ներկայութիւնն է որ երեւոյթները կը հանէ արուեստականութենէ:

Ծրագրում կ'ենթադրէ մեր միջավայրի անմիջական, հեռաւոր, մեզի ուղղակի թէ անուղղակի առնչութիւն ունեցող իրականութիւններու քննութիւն՝ անոնց պարզաճեցնելով յարմարագոյն լուծումի մը բանաձեւումը, որ կը հանդիսանայ ծրագրումի եւ կազմակերպումի էութիւնը: Այլ խօսքով, ծրագրումով յստակ բաժանում կը կատարուի նպատակներու եւ միջոցներու միջեւ:

Նպատակները կը ճշդուին ազգային ընդհանրական իրելալներու համաձայն: Միջոցները կ'ընտրուին միութենական առողջ սկզբունք-

ներու հիմամբ, ժամանակի եւ պայմաններու փրամադրած կարելիութիւններու սահմանին մէջ: Միջոցներու քննարկումն եւ կշռադատումն եւրք, կարելի է վերափոխութեան ենթարկել կամ մինչեւ իսկ չափաւորել միութեան մը առաջադրած ծրագիրները՝ ըստ առաջնահերթութիւններու, օրուան պահանջներու եւ մտայնութիւններու:

Նպատակները պէտք է ըլլան յստակ, իսկ միջոցները՝ այլազան ու լաւ սերտուած: Երկուքին պարագային ալ համագործակցութեան եւ հասկացողութեան համար պարասխանապուներու մակարդակի վրայ պայման է երեւակայութեան եւ լայնախոհութեան մթնոլորտ, իսկ անդամական մակարդակի վրայ անհրաժեշտաբար պէտք է գոյութիւն ունենան եռանդ եւ կարգապահութիւն:

Աշխատանքի այս բնոյթը ամբողջովին կը պատշաճի նաեւ Ն.Մ.Ը.Մ.ին անոր գործերը ծրագրելու եւ մասնաճիւղերը կազմակերպելու ճիգին մէջ: Ծրագրումի եւ կազմակերպումի աշխատանքը, որ այնքան անհրաժեշտ կը նկատուի, կարելի չէ յաջողցնել առանց Ն.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընդանիքը բաղկացնող իւրաքանչիւր անդամի ամբողջական մասնակցութեան: Իւրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ականի համար անպայման նախապետած է իր մասնակցութեան բաժինը, որ կրնայ ըլլալ սկաութութեան թէ մարզական բաժիններուն փէր կանգնելու պարտաւորութիւններէն մինչեւ վարչական այլեւայլ աշխատանքներու պատասխանաբարութիւնը:

Միութենական կեանքի կազմակերպեալ յառաջդիմութեան համար եթէ անհրաժեշտ են ծրագրումն ու կազմակերպումը, այդ ուղղութեամբ իսկապէս արդիւնաւէտ կրնայ ըլլալ ուրեմն այն աշխատանքը, որ նկատի կ'ունենայ վերոյիշեալ նախապայմանները: Նպատակներ հետապնդելու համար միութենական ջանքերը պէտք է համադրել, իսկ զանոնք յաջողութեամբ պսակելու համար պէտք է օգտագործել միութեան փրամադրելի բոլոր ուժերն ու աղբիւրները: Նկատի պէտք է առնուի գոյութիւն ունեցող ֆիզիքական, նիւթական եւ մտաւորական ուժերը, որոնք պէտք է մէկփոխուին եւ գործի լծուին, որպէսզի ստեղծուի աւելի առողջ, աւելի կենսունակ միութենական կեանք մը:

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԸ

Պատկերը տպատրիչ է, երբ ծնող մը անչափահաս զաւակը առաջին անգամ դպրոց կ'առաջնորդէ:

Դպրոցին շէնքին առջեւ, պահ մը կանգ կ'առնէ եւ աղօթքը շրթներուն, զաւակը դաստիարակին յանձնելով կը պատուիրէ.- ուսում, կրթութիւն թող ստանայ եւ մա՛րդ ըլլայ:

Բոլոր ծնողներուն լաւագոյն մաղթանքն է այս իրենց զաւակներուն համար:

Անչափահասը կը մեծնայ, ուսում, կրթութիւն կը ստանայ եւ վկայականի մը տիրանալով կը նեպոտի կեանքի ասպարէզ, ուր սակայն ան բոլորովին նոր աշխարհի եւ մարդոց մէջ կը գտնէ ինքզինք:

Իր ստացած բարոյական դաստիարակութիւնը կեանքի կոպիտ իրականութեան հետ միշտ չի կրնար հաշտեցնել: Իր երագները հետզհետէ կը շոգիանան, պայծառ հորիզոնը կ'ամպոտի եւ կը զգնուի լուրջ դժուարութիւններու առջեւ: Այնուհետեւ, ան կը դադրի անձին տերը ըլլալէ: Ինքզինքին չի պատկանիր: Եթէ բախտը օգնէ իրեն, կ'իյնայ լաւ շրջանակի մէջ, կը յաջողի ու կը դառնայ լաւ մարդ:

Բայց ո՛ր գտնել այս լաւ շրջանակը: Ի՞նչպէս երաշխաւորել ապագայ յաջողութիւնները:

Լաւ մարդ ըլլալու կամ չըլլալու, յաջողելու կամ չյաջողելու այս ճակատագրական պահուն, ծնողներ կրնան օգնութեան փութալ իրենց զաւակներուն, ընկերային ու բարոյական անխուսափելի անկումէ փրկելու համար զանոնք:

Ինչպէս որ դեռ մանուկ՝ զանոնք դպրոց առաջնորդեցին, ուսում, կրթութիւն ստանալու համար, նոյնպէս ալ չափահաս տարիքին՝ զանոնք կրնան ուղղել ուրիշ դպրոց մը, ուր ո՛չ ուսուցիչ եւ ոչ ալ դասագիրք կայ, բայց կայ բարոյական ու ընկերային յարմար մթնոլորտ, ազնիւ նկարագրի փէր մարդ ըլլալու եւ հայ մեծնալու համար:

Այդ դպրոցը Ն.Մ.Ը.Մ.ի գաղափարական դպրոցն է:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի դպրոցին մէջ պատանին կամ երիտասարդը ինքզինքը կը նկատէ հարազատ անդամը մեծ ընտանիքի մը, որ կը գուրգուրայ բարոյական ըմբռնումներու վրայ, նախանձախնդրութեամբ կը պահէ ազգային արժէքները եւ մղում կու տայ հայ մարմնակրթութեան զարգացման:

Այս մեծ ընտանիքին բոլոր անդամները կը գործեն ու կ'աշխատին նոյն նպատակին համար: Բոլորը մէկուն հետ են ու մէկը՝ բոլորին: Զիրար կը սիրեն, կը յարգեն, իրարու կ'օգնեն: Ունին մէկ մտածելակերպ: Ամէն շաբաթ նոր բան կը սորվին ու կը սորվեցնեն: Անոնք կը ծանօթանան դաստիարակիչ նիւթերու: Ընտանեկան հարազատ մթնոլորտի մէջ, նկարագիր կը կազմեն, կամք կը դարբնեն եւ միտք կը սրեն:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի դպրոցէն ներս պարկեշտութիւնը, ուղղամտութիւնը եւ ծառայասիրութիւնը միշտ փիրական եղած են: Մերունդներ արժանապատիւ կեանքի եւ ազգային հպարտանքի գաղտնիքը գրած են անոր մէջ: Միութենական քարոզութեան հարց չէ այս մէկը: 85ամեայ միութիւն մը անպայման այս ձեւի քարոզութեան պէտք չունի: Անոր հարուստ պատմութիւնը լաւագոյն քարոզչութիւնն է:

Ժողովուրդը կը ճանչնայ Ն.Մ.Ը.Մ.ը, բնագոյով կը սիրէ ու կը փնտռէ զայն, անոր դաստիարակութեամբ արդի ընկերութեան այլատեսակ փորձութիւններէն հեռու մնալու եւ անոր գաղափարաբանութեամբ աւելի հայանալու համար:

Նամաշխարհայնացման, այլասերման եւ ձուլման յորձանքներուն ընդդէմ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի դպրոցը ամէնէն վստահելի ապաւենն է, ուր հայը ոչ միայն իբրեւ հայ կը մեծնայ, այլեւ՝ կ'օժտուի այն բոլոր յատկութիւններով եւ առաքինութիւններով, որոնցմով կը բնորոշուի մեր օրերու լաւագոյն եւ ազնուագոյն մարդը:

ՈԳԻ ԵՒ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Ահաասիկ երկու բառեր, որոնք շաղկապուած են իրարու, որոնց մէջ Ն.Մ.Ը.-Մ.ի իմաստը խտացած է: Մէկը միւսը լրացնող, մէկը միւսէն աւելի ուժեղ: Առանց մէկուն, միւսը մարդ սը՝ առանց ինքնութեան:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիրները, իրենց սկզբնական օրերուն, դեռ կազմակերպական խնդիրներով չգրադած, կը մտածէին նախ ոգեկան արժէքներով հարստացնել իրենց միութիւնը: Իրենց միութեան հիմքն ու առաջնորդը ոգին էր: Միջոցներ չունէին: Ոգիով մարզական եւ սկաուտական շարժում կը ստեղծէին, ոգիով նոր գաղափարներ կը յղանային, ու նոյն այդ առիւնք-

նող ոգիով Ն.Մ.Ը.Մ.ի փառքը կը կերպէին:

Շաւարշ Քրիսեաններու, Գրիգոր Յակոբեաններու եւ Յովհաննէս Շինդեաններու ոգին էր, որ Եղեռնէն ճողոպրած սերունդը իրարու քով բերաւ՝ հիմը դնելով Ն.Մ.Ը.Մ.ին: Նոյն այդ ոգին էր դարձեալ, որ Լուսեր Մասպանաճեաններու, Յովհաննէս Շահինեաններու եւ Քերոբ Առաքելեաններու շնորհիւ թափ ու կշիռ փուսաւ Ն.Մ.Ը.Մ.ին, անոր գոյարեւումը ապահովեց: Ան է որ յարգանք պարտադրեց Ն.Մ.Ը.Մ.ին:

Միութիւն մը, արդարեւ, որքան զօրաւոր ղեկավարութիւն ունենայ, որքան ազդեցիկ քարոզչութիւն կապարէ եւ խիստ պարփոժներու ենթարկէ իր անդամները, առանց ոգիի չի կրնար յարապրել եւ ամուր մնալ: Ն.Մ.Ը.Մ. եղաւ ու մնաց ամուր, որովհետեւ գիտցաւ աւելի շար ոգիով եւ աւանդութիւններով առաջնորդուիլ՝ քան չոր ու ցամաք օրէնքներով:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ, օրէնքի եւ կանոնի դիմելէ առաջ, մարմինները նախ իրենց ներքին ձայնին, ոգիին ու աւանդութեան կը դիմեն, եւ ապա միայն կը կիրարկեն կարգապահական պարփոժներ:

Ն.Մ.Ը.Մ.էն ներս օրէնքը կը պարտադրուի բարոյական ուժով: Բռնի պարտադրանք չկայ երբեք: Օրէնքը եւ կանոնը սահմանուած են ուղղութիւն փալու, սայթաքումներէ եւ շեղումներէ զերծ պահելու միութենականը:

Ն.Մ.Ը.Մ.էն ներս ամէն ինչ կը հպարակի կանոնագրին: Մարգական, սկաուրական թէ վարչական ծառայութիւնը կը ծնի կանոնագրի հպարակութենէն, բայց այս բոլորէն վեր կայ ու կը մնայ Ն.Մ.Ը.Մ.ի ոգիին ու ասանդութեան ուժը:

Կարելի է հաստատել, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ կայ կարգապահական երկու փասակ կանոնագիր: Մէկը այն գրքոյկն է, որուն մէջ յօդուած առ յօդուած օրէնքներ ճշդուած են, երկրորդը՝ միութեան անգիր կանոնագիրն է, որուն մէջ թաքնուած են չնախապետուած կանոններն ու օրէնքները: Ոգիին եւ ասանդութեան դիմաց ամէն ինչ կը խոնարհի, որովհետեւ անգիր կոչուած օրէնքը նոյնինքն ոգին եւ ասանդութիւնն է:

Այլապէս, ի՞նչն է պատճառը, որ այնքան Ն.Մ.Ը.Մ.ականներ անցնող 85 փարիներուն իրենց կեանքը մաշեցուցին ակումբներու եւ մարգահաշարերու մէջ: Ի՞նչն է այն մոլիչ ուժը, որ ամէն փարի հարիւրաւորներ կը միացնէ այս միութեան, եթէ ոչ՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի ոգին եւ ասանդութիւնը, անոր հարուստ պարմութեան եւ վաստակին կողքին:

Գրքոյկներու մէջ կադապարուած եւ ժողովներու կողմէ մշակուած կանոնները չեն, որ այնքան ժողովրդական դարձուցած են այս միութիւնը եւ այնքան բազմամանդամ ու բազմաճիւղ, որքան բարոյական ուժի այն մեծ կշիռը, զոր այս միութեան յաջողութիւններուն գլխաւոր աղբիւրը հանդիսացած է:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի ոգին եւ ասանդութիւնը շեշտուած ներկայութիւն եղած են ու պէ՛տք է ըլլան ամէնուր: Բոլոր Ն.Մ.Ը.Մ.ականները, Ն.Մ.Ը.Մ.ական բոլոր մարմինները, ոգիէն ծնող, ասանդութիւններով փորձութեան ենթարկուած գրաւոր իրենց կանոնագրին հարկ է հպարակին փառ առ փառ, յօդուած առ յօդուած, որովհետեւ միութեան կանոնագիրը իր դրօշին փակ կը հաւաքէ անխտիր բոլորը, որոնց գլխուն կախուած կը մնայ իր ձեռքը չսպառող այն կանթեղը, որուն անմար լոյսը Ն.Մ.Ը.Մ.ի ոգին է:

ՆԻՄՆԱԿԱՆԸ

Կեանքի փարբեր մարզերուն մէջ, հիմնականը, կարեւորագոյնն ու էականը կը հանդիսանան այդ մարզին գոյարեւման մղիչ ուժը, որ անոր կը շնորհեն ինքնուրոյն դիմագիծ եւ առիթ կու փան, որ ապագայի յաջողութիւնները գան աւելնալու անոր հիմերուն վրայ:

Անհատական կեանքի մէջ, անհատի մը ծնունդէն ետք, անոր կեանքին մէջ հիմնական փեղ կը գրաւեն իր դաստիարակութիւնը, ընփանեկան օճախին կազմութիւնը եւ ապա՝ զանազան իրաւաւեր, որոնց կը փարի ան՝ մեկնելով իր շրջապատէն, դաստիարակութենէն եւ փորձառութիւններէն:

Նաաքականի պարագային, հիմնականը իր կազմութենէն ետք, կ'ըլլայ անոր գործունէութեան այն մասը, որ մեծարժէք է ու մնայուն:

Անշուշտ, անհատն ու հաաքականութիւնը միայն հիմնական գործերով չեն զբաղիր, ընդհակառակն՝ երկուքին ալ կեանքին մեծ մասը կը զոհուի առօրեային, միօրինակին եւ կրկնութեան:

Սակայն կարելոր է, իսկ Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման միութիւններուն համար պայման է հիմնականին ու առօրեայ միօրինակութեան միջեւ փարբերութեան նուազեցումը, զարկ փալով հիմնական աշխատանքներու բազմապատկումին:

Մտահոգութիւնը նոր չէ, ընդհանրական եւ փեւական բնոյթ ունի: Ինչպէս ամէն փեղ, Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ եւս մարմինները կ'ընտրուին մէկ, երկու կամ չորս փարուան ժամանակաշրջանի մը համար: Ծրագրումէ ետք, այդ վարչութիւնները կ'անցնին իրենց առօրեայ աշխատանքներուն եւ փուեալ ժամանակամիջոցի ընթացքին կը փորձեն ամբողջացընել իրենց վրայ պարտք դրուածը, շատ յաճախ սակայն ստիպուելով իրենց ժամանակին մեծ մասը անցընել ժողովներու եւ այլեայլ «սեւ» աշխատանքներու մէջ:

Այսպէս, փարիներու ընթացքին, թէեւ փարբեր սերունդներ կու գան ու կ'երթան, սակայն հիմնական գրեթէ ոչինչ կը բերեն կամ կը ձգեն իրենց երին: Սովորաբար բոլորն ալ անցեալի փեղեկագիրները եւ

իրագործուած ծրագիրները իբրեւ մեկնակէտ կ'ունենան եւ կարծէք մասնաւոր ջանք չեն թափեր կամ առիթը չեն գտներ անցեալը գերազանցելու:

Իսկ ի՞նչն է հիմնականը, եթէ ոչ այն բոլոր աշխատանքները, զորս յիշեալ մարմինները հաւաքարմօրէն կը կատարեն ամէն փարի, ըլլան անոնք օրացոյցներ, պարահանդէսներ, ընկերային եւ մարզական ներքին հանդիպումներ, սեմինարներ եւ բանակումներ:

Տիմնականը այս բոլորէն վեր, այս բոլորէն փարբերն է անկասկած: Վերոյիշեալ բոլոր աշխատանքները անհրաժեշտ են եւ օգտակար: Սակայն անոնք այլեւս ընթացիկ պարտաւորութիւններ են, որոնք անցած են սովորութեան կարգ: Անոնց համար մարմիններ գնահատանք չեն ստանար, իրականութեան մէջ պէտք չէ ալ ակնկալեն:

Կան այլ աշխատանքներ, զորս կարելի է կատարել վերոյիշեալներու կողքին, աշխատանքներ՝ որոնք փարբեր են եւ հիմնական, ինչպէս՝ ակմբային նոր յարմարութիւններու ստեղծում, անդամական թիփ քանակական եւ որակական աճի ապահովում, մարզադաշտերու-բանակավայրերու կառուցում, դասփիարակչական արդիական ծրագիրներու մշակում, հրապարակչական-քարոզչական նախաձեռնութիւններու իրականացում, նիւթական մնայուն աղբիւրներու որոնում, Տայասրանի, Արցախի ու Ջաւախքի կարիքներուն ընդառաջում եւ այլն:

Տիմնականը կ'ենթադրէ յաւելեալ աշխատանք ու զոհողութիւն, նաեւ՝ ինքզինք սրբագրելու յանդգնութիւն եւ ներկայէն անդին՝ ապագան փեսանելու խոհեմութիւն: Տիմնական իրագործումները, ահագին յոգնութենէ եւ փաղտուկներէ ետք, կը գերազանցեն քանի մը սերունդներու փարած միօրինակ, բայց հաւանաբար անգոյն աշխատանքները:

Տիմնականին ձեռնարկելու, էականը իրագործելու եւ քանի մը սերունդներ գերազանցելու համար հարկ է հոսանքն ի վեր պայքարիլ:

Պայքարը դիւրին չէ, սակայն պայքարելու, գերազանցելու մղումը բոլորին կը պարտադրէ իրենց կարելիութիւնները ի սպաս դնել հիմնականին, անժամանցելիին: Այլապէս, միօրինականութիւնն ու սովորամոլութիւնը ոչ ոքի կը խնայեն:

ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆ

Իրաքանցիւր միութիւն աշխատանքի մը կը ձեռնարկէ իր կարողութիւններուն չափով: Միաժամանակ, աշխատանք մը սահմանափակուած կ'ըլլայ շրջապատի կարելիութիւններուն փարողութեամբ եւ ազդեցութեամբ: Ներեալաբար, միութեան մը աշխատանքներուն ամբողջական թէ մասնակի յաջողութիւնը կախեալ է հիմնական այդ երկու փոնեալէն.- **կարողութիւն եւ կարելիութիւն:**

Կարողութիւնը ուղղակի կապ ունի միութեան հետ: Միութեան մը նիւթական, ֆիզիքական եւ բարոյական դրամագլուխը կը հանդիսանայ անոր կարողութիւններուն ամբողջութիւնը: Այսպէս, միու-

թեան մը հզօրութիւնը կախեալ կ'ըլլայ իր անդամներուն մտային, ֆիզիքական, նիւթական եւ բարոյական ուժերէն: Զանազան աշխատանքներու մէջ անոնց անհատական յաջողութիւններուն գումարը կը ներկայացնէ **միութեան կարողութիւնը:**

Կարելիութիւնը կախեալ է միութեան մը արտաքին շրջապատէն: Միութեան գործունէութեան միջավայրը անոր կ'ընձեռնէ նիւթական, ֆիզիքական եւ բարոյական որոշ կարելիութիւններ, որոնք կը կազմեն փոնեալ **միութեան կարելիութիւններուն գումարը:**

Որեւէ աշխատանքի յաջողութեան համար միութիւն մը անհրաժեշտաբար պէտք է հիմնուի իր սեփական կարողութիւններուն եւ շրջապատի պայմաններուն՝ կարելիութիւններուն վրայ: Այլապէս, անոր աշխատանքներուն էութիւնը ժամանակի ընթացքին կը վտանգուի: Միութիւնը ինքզինք կը սկսի սնուցանել սին պատրանքներով, որոնք զայն կ'առաջնորդեն նախ ձախողութեան, իսկ ապա՝ յուսալքութեան:

Ներեալաբար, իրենց ծրագիրներուն իրականացման համար, միութեանական պատասխանատուներ առաջնահերթօրէն նկատի պէտք է ունենան թէ՛ իրենց սեփական կարողութիւնները, որոնք իրենց **ներքին կարելիութիւններն** են եւ թէ իրենց շրջապատին կարելիութիւնները,

որոնք իրենց **արտաքին կարողություններն** են: Երբ այս երկու փուլերը անստույգ, ձեռնարկուած գործի մը ելքը կրնայ անորոշութեան մատնուիլ, պարահականութեան ձգուիլ: Լուծումը, այս պարագային, կ'ըլլայ կարողութիւններու եւ կարելիութիւններու ճիշդ, այլ խօսքով՝ **առարկայական** եւ ոչ թէ զգացական գնահատումը:

Երեւոյթը թելադրական է նաեւ Ն.Մ.Ը.Մ.ին համար, որովհետեւ յաճախ նորարարութեան եւ արդիականացման սիրոյն անոր կը ներկայացուին այնպիսի ծրագիրներ, որոնք կրնան յարգելի եւ ընդունելի ըլլալ ուրիշներու համար, մինչեւ իսկ կրնան ժամանակաւոր կերպով փորձարկուիլ անոր կողմէ, սակայն երկար փետողութեան վրայ անոնք չեն կրնար որդեգրուիլ, քանի **չեն պատշաճիր** միութեան սեփական կարողութիւններուն եւ արտաքին պայմաններու կարելիութիւններուն:

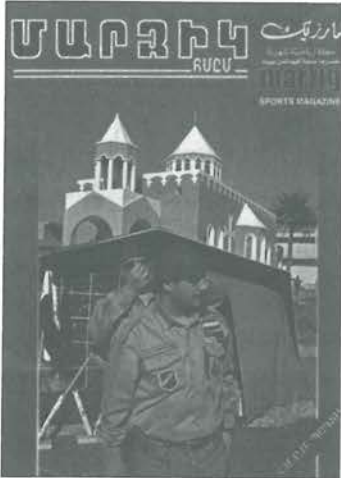
Խոհեմութիւնը կը թելադրէ ներկայացուող նման ծրագիրներ լաւապէս քննել իրենց զանազան կողմերով եւ ապա որդեգրել՝ եթէ փրամաբանական ու համոզիչ հիմնաւորում ունենան անոնք, ու եթէ խոփոք չհամեմատին միութեան բարոյական ըմբռնումներուն: Նակառակին հետեւանքները ծանօթ են:

Մարդոց նման միութիւններ եւս յուսախաբութիւններ կ'ապրին, երբ իրենց ձեռնարկած աշխատանքներուն արդիւնքը չի համապատասխաներ իրենց նախատեսած ու նախասիրած ակնկալութիւններուն: Սկզբնական յոյսերուն կը յաջորդէ յուսաբեկումի շրջանը, որ իր վար անդրադարձը կ'ունենայ միութեան վրայ, որուն անդամները շուտով կը պարպուին իրենց յոյսերէն ու ակնկալութիւններէն եւ կը դարապարտուին յուսահատութեան:

Ճիշդ այս կացութենէն խուսափելու համար, աշխատանքներու յաջողութեան համար հարկ է մեկդի դնել զգացական ամէն մօտեցում եւ առաջնորդուիլ առարկայական ու շրջահայեաց ձեւով, ապագայ ծրագիրներու մէջ նկարի առնելով միութեան իսկական կարողութիւնները, նիւթական եւ ֆիզիքական փուլերը մէկ կողմէ եւ արտաքին պայմանները միւս կողմէ:

Իրապաշտ նման մօտեցում մը, ահա, կը հանդիսանայ ապագայ յաջողութիւններու լաւագոյն գրասկանը, որ յոռեգոյն պարագային շարքերը գերծ կը պահէ յուսաբեկումի վիճակէն, երբ գործ մը ժամանակաւոր կերպով յաջողութիւն չ'արձանագրեր:

ԻՏԷՍՎ՛Լ, ԻՏԷՍՎ՛Լ...

Իրեւալը գաղափարական ցանկութիւն մըն է, շար աւելին՝ քան պարզ իղձ մը: Գեղեցիկ տեսականի ձգտող հոգեկան մղում մըն է ան, որ կ'երաշխաստորէ մեր գոյութիւնը եւ յաղթանակը:

Պարզ ցանկութիւն մը շարերու հոգին լեցնող իրողութիւն է: Նանգիստ ըլլալ, բարօր կեանք ապրիլ իղձեր են, բայց ոչ համապարփակ գեղեցկութեամբ իրեւալներ:

Իրեւալը Ն.Մ.Ը.Մ.ին համար ունի հաւաքականութեան մը օգտակար դառնալու նպատակը, քանի ան մարդոց աչքերը կը յառէ յառաջադէմ գաղափարներու, վսեմ արժէքներու եւ ազնուացնող առաքիւնութիւններու վրայ:

Եթէ անհատական յաջողութիւններու համար անհրաժեշտ են ուսում, փորձառութիւն, բարեկամութիւն եւ բարենպաստ այլ պայմաններ, հաւաքական իրեւալներու իրականացման համար հարկ է անսահման ճիգերու շարք մը:

Երիտասարդներ երբ չունին զիրենք տեսականի մը կապող իրեւալներ, իրենց կեանքը կը վարսեն անիմաստ կերպով:

Երիտասարդներու հոգին գրաւող իրեւալներ պէտք են՝ զանոնք առաջնորդելու համար մեծ արժէքներու եւ ճիգերու:

Այսպէս, իրեւալները երիտասարդութեան դիմաց պարզուած փարոսներու կը նմանին: Նաւաբեկումէ գերծ մնալու համար պէտք է անոնց դարձնել հայեացքները եւ ուղղուիլ ճիշդ ուղղութեամբ: Առանց այդ պլպլուն լոյսերուն, երիտասարդներ պիտի կատարեն աննպատակ թափառումներ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական մը առանց երազի կամ իրեւալի կը դադրի արժէք ըլլալէ:

Նաւարատր Ն.Մ.Ը.Մ.ականներու կեանքը ցոյց տուած է, որ անոնք իրեւալ մը ունեցած են եւ միութեան ճամբով օգտակար դառնալ ուզած են միշտ: Այդ նպատակով անոնք յանձն առած են յարատեւօրէն լծուիլ յոգնեցնող, սակայն հոգեպարար աշխատանքներու:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականը երբ չունի յստակ նպատակ կամ առաջադրանք, չի

կրնար կշռել իր ամենէն թանկագին հարստութեան՝ ժամանակին արժէքը:

Իփտալի ջերմութիւնը կամ լոյսը պայման է, որպէսզի մարզիկներ թէ սկաւորներ րեւաբար իրենց միտքը զարգացնեն եւ հոգին կերակրեն գեղեցկութիւններով:

Գիպենք, երազները իրականութենէ աւելի հրապուրիչ են: Իփտալը գաղափարական երազ մըն է: Ով որ ունի զայն, կը պարաստուի անոր իրականացման համար կարարել իրմէ պահանջուած ամէն զոհողութիւն. լարել իր ուժերը, հրաժարիլ ճղճիմ հաճոյքներէ եւ կեդրոնանալ հիմնական աշխատանքներու վրայ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական փորձառութեամբ, իփտալը երիտասարդներու մրային եւ հոգեկան բարձրացման նպաստող ուժ մըն է: Նայ ժողովուրդը, այսօր, աւելի քան երբեք, կարիքը ունի իփտալապաշար երիտասարդութեան մը՝ յաջողութեան գագաթներ նուաճելու համար: Միսալ պիտի ըլլար հիներու ձգած յաջողութիւններով միայն հպարտանալ: Մեր շուրջը միութիւններ կը յառաջդիմեն, ժողովուրդներ իրարու հեք կը մրցին: Վայ եք մնացողին:

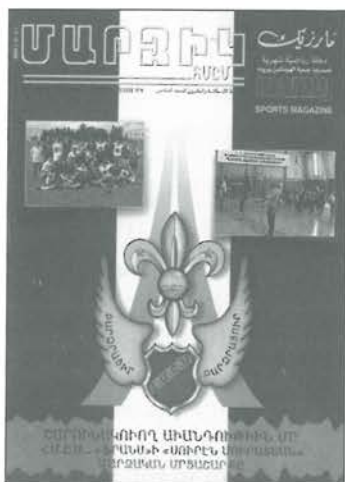
Երիտասարդներ եթէ կ'ուզեն դիմագիծ եւ նկարագիր ունենալ, հարկ է լուսաւոր իփտալ ունենան:

Իփտալներու որակական րեսակէն կախեալ է երիտասարդներու ներկայացնելիք ուժին եւ աշխատանքին քանակը: Այդ աշխատանքը հարկ է որ դառնայ վարժութիւն, որպէսզի հարթ վերելքի ուղին եւ վերածուի հոգեկան անսահման հաճոյքի:

Նայ կեանքի դժուար պայմանները այսօր պարպք կը դնեն երիտասարդութեան վրայ ծառայել մեծ իփտալներու եւ իրենց առաւելագոյնը նուիրաբերել անոնց իրականացման համար:

Ապագան կախում ունի **իփտալ** ունեցող երիտասարդներէ, որոնք պիտի գիտնան ինչպէ՛ս մեր ճակատները պսակել յաղթանակներով:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Ազգային հպարտությունը նախնիներու արժանիքներով հարստացած ժառանգություն մըն է, որուն իրաքանչիւր Ն.Մ.Ը.-Մ.ական կը գուրգուրայ, նոր ժամանակներու դժուարություններուն դէմ դնելու իբրեւ գրահ:

Երբ պատուաբեր անցեալով հարուստ պատմություն մը ունինք մեր երկին, երբ քաղաքակրթական արժէքներով եւ իրագործումներով ազգ մը եղած ենք, սխալ պիտի ըլլար սպորտակայության բարդոյթով ուրանալ այդ բոլորը:

Երբ հայության գերակշիռ մեծամասնությունը աշխարհի քառուղիներուն վրայ ներտուած, իր գոյության պայքարը կը մղէ

հայօրէն ապրելու համար, վարնուած մեծ ճիգը, փեղ-փեղ հերոսութեան համազօր, ո՛չ ոքի իրաւունք կու տայ ուրանալու առաքինութիւններ, որոնք մաս կը կազմեն ազգային մեր հպարտութեան:

Արդարեւ, Ն.Մ.Ը.Մ.ականին համար մարդը իր նմաններուն մէջ արժէք մըն է, երբ լծուած է աշխատանքի եւ չ'իրացներ ուրիշին քրտինքը:

Մարդը արժէք մըն է, երբ ընդունակ է սրեղծագործ բարիքներու: Երբ երգ ունի շրթներուն վրայ եւ փեսիլքներ կան իր հոգին ողողող, երբ հողին կառչած, հոգին թռիչքներ կը գործէ:

Այսպէս եղած է Ն.Մ.Ը.Մ.ականը: Ունեցած է գործելու արակ բազուկներ, երգ շրթներուն եւ փեսիլքներ աչքերուն առջեւ:

Այսպէս եղած է հայը: Կառչած իր բարձրաբեր լեռներուն, ան պայքարած է խսրամբեր քամիներու դէմ, նուաճած է բարձունքներու հպարտութիւնը եւ ամէն կողմ փարածած է իր յաղթական պայքարներուն յիշատակները:

Ն.Մ.Ը.Մ.ականին արիւնը մակարդուած է ազգային հպարտութեան թթխմորով:

Ազգային հպարտութիւնը յիտորփանք մը պիտի ըլլար, անշուշտ, եթէ խարսխուած ջրլար ժառանգական իրաւունքներու վրայ: Մակայն,

այդ իրաւունքները ձեռք բերուած են աշխատանքով ու անառարկելի ընդունակութիւններով, առաւօրէն բաշխուած բնութեան եւ մարդոց կողմէ:

Առաքինութիւններով օժտուած մարդիկ, նոյն միջավայրին ծնունդ եւ նոյն բարքերու ու լեզուի փեր, կը կազմեն ազգը: Ազգային առաքինութիւնները կը դառնան անփոխարինելի հարստութիւններ, որոնց կառչած՝ կը սպեղծուի ժողովուրդի մը ազգային հպարտութիւնը: Նայութիւնը այդ ճանապարհով զարգացած, այդ ճանապարհէն անցած, դարձած է բարիք, որուն արժէքը պէտք է գիտակցուի անպայման:

Աշխատասէր ու շինարար ազգ մը, ամէն մարզի մէջ ափսոսանքով սպեղծագործական աշխատանքի, բարիք մըն է քաղաքակիրթ մարդկութեան համար:

Եւ որովհետեւ սպեղծագործ աշխատանքը ազատութեան մէջ շեփորուած երգի մը չափ քաղցր է ու հզօր, ազգին յառաջընթացը խափանող արգելքներ են անոնց վերելքն ու յաջողութիւնները ուրանալու կամ անտեսելու փորձերը:

Առաւել՝ մեղանչում մըն է ազգին ժառանգորդներուն համար առանց որեւէ ընդդիմութեան ձուլման ենթարկուելու հոգեբանութիւնը:

Նպարտօրէն ապրելու մեր վճռականութիւնը, արդարեւ, ազգային արժանապատուութիւն արտայայտող առաքինութիւն մը ըլլալով՝ հարկ է ամրապնդել լայն զանգուածներու մէջ:

Նայեցի մեր դաստիարակութեան Ալֆան եւ Օմեկան պէտք է դարձնել ազգային հպարտութիւնը, ամէն գնով անաղարպ պահելու համար ազգային արժէքներու եւ առաքինութիւններու այն հարստութիւնները, զորս հայութիւնը պահած է դարեր շարունակ:

Ազգային հպարտութիւնը չի ժխտեր արժէքը այլ ազգերու: Յարգելով հանդերձ այլ ազգերու հոգեմտաւոր ժառանգութիւնները, ազգային հպարտութիւնը՝ սեփական դիմագիծը անաղարպ եւ անկորուստ պահելու կամք մը պէտք է դառնայ հասնող սերունդներուն համար:

Այդ կամքով գրահուած՝ պէտք է շարունակել մեր յառաջընթացը եւ հայ կեանքը վերածել ամրակուռ քաղաքի մը, իսկ Ն.Մ.Ը.Մ.ը՝ անոր աննուաճելի միջնաբերդին:

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Գիտության, արհեստագիտության եւ մասնագիտության այս դարուն, ուսումը նախապայման է մրցի զարգացման համար, սակայն անբաւարար՝ նկարագիրի կերպման համար: Անոր համար անհրաժեշտ է կրթութիւն եւ դաստիարակութիւն:

Ուսումը եթէ լոյս է, կրթութիւնը անոր ջերմութիւնն է: Երկուքը զիրար ամբողջացնող անբաժանելի փարրեր են, մէկը միսէն զօրաւոր եւ ազդեցիկ: Կրթութենէ զուրկ, սակայն ուսեալ անձ մը մարդկային ընկերութեան մէջ պիտի չունենար այն հմայքը, զոր պիտի ունենար երկուքին արժանիքներով օժտուած մարդ մը: Արեւուն լոյսը, առանց իր կենարար ջերմութեան,

պիտի չունենար այն կախարդանքը, ինչ որ ունի երկուքին միաձոյլ զօրութեամբ:

Ուսումը կը ջամբուի դպրոցներէ ներս: Կրթութիւնը պէտք է փնտրել նաեւ ուրիշ տեղ: Դպրոցին կողքին, կրթութիւն եւ դաստիարակութիւն կը փոխանցեն ընտանիքները, միութիւնները եւ անոնց ստեղծած միջավայրն ու մթնոլորտը: Ու երբեք պէտք չէ խաբկանքը ունենալ, որ մէկուն կամ միւսին ճիզը առանձինն կրնայ արդիւնաւորուիլ: Յաճախ մէկուն շինածը միւսին անհոգութեան պատճառով կը քանդուի: Երեքին **համադրական ճիզն** է, որ փարուած աշխարանքին յաջողութիւնը կ'երաշխաւորէ: Եթէ կրթութեան հիմը չդրուի ծնողներու կողմէ, եւ եթէ դպրոցը այդ հիմին վրայ չաւելցնէ իր աղիւսները, անկարելի է որ միութիւն մը, թէկուզ Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման մարմնակրթական մեծ միութիւն մը, առանձինն կարենայ զլուխ հանել պատասխանաւորու այդ գործը:

Երեւոյթները խօսուն են. յաճախ կարելի է հանդիպիլ պատանհներու եւ երիտասարդներու, որոնք կրթութեան պակասի պատճառով միայն իրենց բնագոյներուն կը հետեւին եւ իրենց **եսի** կանչին կը սպասարկեն: Բնական է, կիրթ ըլլալ չի նշանակեր անհատականութիւն չունենալ, ազատ չըլլալ: Խօսակցութեան, կեցուածքի կամ շարժումներու պարզաճութիւնը ազատութեան կաշկանդում չ'ենթադրեր, ոչ ալ՝ յարգանքի զգացողութիւնը ստորակայութեան բարդոյթի մը արտայայ-

տութիւնը կը հանդիսանայ: Ընդհակառակն՝ դիմացինը յարգելով ամենէն աւելի յարգուած ու մեծցած կ'ըլլայ յարգողը ինք: Նորերը պէտք է գիտնան յարգել իրենց մեծերը, իրենց ընկերները, իրենց խօսքը, պարտաւորութիւնները: Պէտք է գիտնան յարգել ընկերութեան օրէնքները, ազգին ու հայրենիքին արժէքները:

Կրթութեան ու դաստիարակութեան համար դասագիրքեր գոյութիւն չունին: Ծնողներ կրնան ըլլալ առաջին դասագիրքերը: Զաւակներ իրենց ծնողներէն եւ անմիջական շրջապարէն բնագոյաբար կը կապկեն կեանքին հետ իրենց ունենալիք յարաբերութիւններուն ձեւերը: Դպրոցներ, իրենց կարգին, կրնան երախտաշատ գործ կատարել, եթէ իրենց ջանքած ուսման կողքին՝ կարենան նաեւ իրենց խնամքին յանձնուած սերունդը կրթել ընկերային կեանքի հարկադիր օրէնքներուն համապատասխան գիտակցութեամբ եւ բժախնդրութեամբ:

Նուսկ, լրացնող ու ամբողջացնող գործօն կը հանդիսանան միութենական կրթութեան արժանիքները. Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման միութիւններու մէջ, ուր խօսքը կը դառնայ գործ, պատանիներ ու երիտասարդներ կը սորվին գործին ընդմէջէն անհատական ետերը ծառայեցնել հաւաքական **մենքին**: Աւելին, անոնք կը դառնան համեստ, հնազանդ եւ կարգապահ: Փափկանկար վերաբերում կ'ունենան իրենց նմաններուն նկատմամբ, յարգելով իրենց ղեկավարներուն հեղինակութիւնը եւ իրենց ընկերներուն արտայայտուելու եւ գործելու ազատութիւնը:

Վաղուան հայութիւնը, կը հաւատանք, իր տեսակը պիտի պահէ ոչ թէ միայն ուսեալներու հաւաքականութեամբ, այլեւ՝ քաղաքակրթուած մարդոցմով: Իսկ նման մարդիկ կը կերտուին միայն ընդհանր-դպրոց-միութիւններ կրթական ներդաշնակ ու միաձոյլ աշխատանքով:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԴԵՐՈՎ

(ՀԱՄԱ-Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԽՄԲԱՊԵՏԱԿԱՆ
Դ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Ընթացիկ փարիներէ փարբեր սկաու-
փական փարեշրջան մը կը սպասէ Հ.Մ.Ը.-
Մ.ի ընփանիքին այս փարի: Ծաղկածորի
համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Դ.
համագումարը միութեան սկաուփական
շարքերը դրած է անմիջական պարփաւո-
րութիւններու դիմաց. աշխատանքներու
արդիականացում, շարքերու աշխուժա-
ցում, ծնողական շրջանակներու մօտ աւե-
լի լայն քարոզչութիւն:

Կար ժամանակ, երբ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաու-
փութիւնը կը ծառայէր նորահաս սերունդ-
ները բացօթեայ հաւաքավայրերու մէջ
համախմբելու եւ զանոնք բնութեան ու
չարքաշրջանէ վարժեցնելու նպատա-

կին: Յաջորդեց ժամանակ մը, երբ հայապահպանումը դարձաւ գլխա-
ւոր մտահոգութիւն, սերունդները փրկելու համար այլասերումի եւ
օտարացումի վրանգներէն:

Այսօր, նոր իրականութիւններու լոյսին փակ, հայ կեանքը թեւակո-
խած է նոր հանգրուան: Նայաստանի անկախութիւնը շարք բան փո-
խած է հայ կեանքին մէջ: Արդարեւ, պատանեկան շարքերու կարեւոր
համեմատութիւն մը բանակումներու, դպրոցներու թէ ընփանեկան
շրջապտոյտներու շնորհիւ այցելած է հայրենիք եւ ծանօթացած է անոր
հոգեմտաւոր արժէքներուն: Ազգային դասփարակութիւնը վերացա-
կան ըմբռնում չէ նմաններուն համար, ոչ ալ հայրենասիրութեան զգա-
ցումը հայրենի հողի կարօտի երգ մըն է:

Այս մտաւային մէկ երեսն է սակայն: Կայ նաեւ միւս երեսը՝ այն սե-
րունդը պատանիներու, որոնք ամբողջովին խզած են կապը իրենց ար-
մատներուն, հողին ու ազգային փեսականներուն հետ: Այս սերունդը
ծնունդն է խառնածին ամուսնութիւններու, օտարախօս ընփանիքնե-
րու եւ կամ պարզապէս՝ անփարբեր ծնողներու:

Նամա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Դ. համագումարը, ահաւա-
սիկ, անդրադարձաւ հայ կեանքի հակադիր այս երեսներուն եւ փորձեց

սրբեղծուած նոր պայմաններուն համապատասխան ճշդել այն միջոցները, որոնք սկաուփական միջավայրը եւ անոր ազգային մթնոլորտը գրաւիչ պիտի դարձնեն հայ պատանիին, անոր դիմաց բանալով ակմբային թէ արտասակմբային հեփաքրքրութիւններու ամբողջ աշխարհ մը, լեցուն խաղերով, հաւաքներով, պտոյտներով ու բանակումներով:

Օրհնաբեր բարիք է սկաուփական միջավայրը: Անոր ենթահողը Ն.Մ.Ը.Մ.ի գաղափարաբանութիւնն է: Առողջ ու ապահով: Մակայն, այդ ենթահողին վրայ հիմնուած միջավայրը ունի իր անմիջական պահանջները- յարմարաւտ սկումբներ, բանակավայրեր, պատրաստուած խմբապետներ, հայերէն թէ օտար լեզուներով դաստիարակչական ուղեցոյցներ-, զորս պէտք է բաւարարել՝ կարենալ ապահովելու համար անոր բնական զարգացումը: Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Դ. համագումարը հանգամանօրէն քննեց այդ պահանջները եւ չվարանեցաւ հաստատելու, որ Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուփութիւնը, սկաուփական այլ շարժումներու նման, չի կրնար մնալ հեփեւողի, միայն օրուան պահանջները բաւարարողի դիրքին մէջ, այլ՝ հայ կեանքի պայմաններուն իսկ հարկադրանքով, ան պատասխանաբարութիւնը ունի **առաջնորդի** դեր խաղալու, ապագայ սերունդներուն ազգային նկարագիր ու դիմագիծ փալու եւ հայութեան ու Նայասփանին պատկանելու գիտակից հպարտութիւնը ներշնչելու համար:

Առաջնորդէ՛լ սերունդը, անոր սրտին փրփիւնները ներդաշնակելով մեր փրփիւններուն հեփ, իրափեսօրէն գնահատելով ազգին ներկան՝ իր պայծառ ու մութ երեսներով: Ահա այն արեն միայն կարելի պիտի ըլլայ փեսնել, թէ մեր ժողովուրդը ինչպէ՛ս գիրկ կը բանայ, կը հիանայ, կը փայփայէ՛ իր հոգիէն մասնիկ մը դարձած Ն.Մ.Ը.Մ.ի սկաուփներն ու սկաուփութիւնը, որոնց հեփ ան կը բաժնեկցի նոյն ճամբան, երկար ու անվախճան ճամբան:

ՉԵԶՄՈՎ ԱՊՐԻՆՔ

Ուրախութեան եւ հպարտութեան զգումներով միայն կարելի է աչքէ անցընել «Մարգիկ»ի միացեալ այս թիւը, որ Ն.Մ.-Ը.Մ.ական աշխոյժ կեանքի ու մթնոլորտի արձագանգներ կը փոխանցէ Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներէն:

Լոս Անճելըսէն մինչեւ Սան Ֆրանսիսքո Ն.Մ.Ը.Մ.ական քանի մը սերունդ, ահաւասիկ, ձեռք-ձեռքի փուսձ՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան արեւնապեպը կ'ընդունին արժանավայել կերպով, միութեան պաշտօնաթերթին ի նպաստ ձեռնարկ կը կազմակերպեն յաջողութեամբ, Նաւասարդեան խաղեր կ'իրականացնեն, միջ-մասնաճիւղային բանակում կը կա-

պարեն եւ դեռ՝ մասնաճիւղերու մէջ եռուն գործունէութիւն կ'ունենան: Իսկ այս բոլորը Մ. Նահանգներու նման երկրի մը մէջ, ուր հայ մնալը եթէ քաջութեան հոմանիշ է, ապա՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի մէջ ըլլալը եւ գործելը հերոսութեան համագոր կրնայ նկատուիլ:

Շրջանը կը ձգէ փպաւորութիւնը իսկական «մրջնանոց»ի մը, ուր ամէնէն համեստ «մրջին»էն մինչեւ «թագաւոր»ը իրենց յափուկ արժէքն ու փեղը ունենալով հանդերձ՝ կ'աշխատին առողջ պահել «մրջնանոց»ը, ուր սերունդներ ապրած են, կ'ապրին ու պիտի ապրին՝ այնքան արեն որ կ'ապրի հայ ժողովուրդը:

Ուրախալի է շրջանին մէջ փեսնել Ն.Մ.Ը.Մ.ական փարբեր սերունդներու փղաք ու աղջիկներ, որոնք իրենց հպարտ ճակատներով, հայութեան արժէքներով լեցուն հոգիով ու աչքերով Ն.Մ.Ը.Մ.ին կու գան իբրեւ մարգիկ թէ սկաուփ, զաւակ թէ ծնողք:

Մեծ է երէց սերունդին երախտիքը շրջանէն ներս: Բազմաթիւ խոնարհ առաջնորդներ եկած ու անցած են շրջանի Ն.Մ.Ը.Մ.ի մասնաճիւղերէն: Այսօր, անոնք ծնողներ են, հայրեր ու մայրեր, թերեւս այլ մեծ հայրեր ու մեծ մայրեր, սակայն անոնք կը շարունակեն նիւթապէս ու բարոյապէս թել ու թիկունք կանգնիլ միութեան համահայկական թէ փեղական կարիքներուն: Յարգանք արժանաւորաց:

Յարգանք նաեւ միջին սերունդի ներկայացուցիչներուն, անոնց՝ որոնք մօտիկ անցեալի հարուստ ներշնչումներով այսօր միութենական գործունէութեան յարմար մթնոլորտ եւ միջավայր ստեղծած են: Պատմէջի վրայ են: Իրենց գործերով ու հեռանկարներով նորանոր յաջողութիւններու կ'առաջնորդեն շրջանը:

Իսկ ինչ խօսք հազարաւոր այն փոքրերուն, կրտսեր մարզիկներ թէ սկաուտներ, որոնք Ն.Մ.Ը.Մ.ի մասնաճիւղերուն մէջ հասակ կը նետեն խանդավառ ու հաւաքաւոր մթնոլորտի մէջ, պաշտպանուած հայեցի դաստիարակութեան վահանով, ձուլուած՝ հայ ժողովուրդի, եկեղեցւոյ, հայրենիքի եւ իրելալներու անկորնչելի սրբութիւններով:

Արդար գոհունակութեամբ մը պէտք է ընդունիլ, որ անոնք են մեր ապագան եւ յաւերժութիւնը մարմնաւորող քաջարի դրօշակակիրները, անոնց խիտ ու խրոխտ շարքերուն կ'երթայ մեր ցնծութիւնը, անոնց ժպիտը պայծառ ու գօրեպնդիչ ուժ է մեզի՝ դժնդակ մեր պայմաններուն ու դժուարին կացութիւններուն մէջ:

Անոնց աչքերուն մէջ Ն.Մ.Ը.Մ.ականի ուխտը կայ, անոնց բերաններուն մէջ իրենց անուններէն աւելի երկու մեծ անուններ կան.- Նայաստան ու հայութիւն:

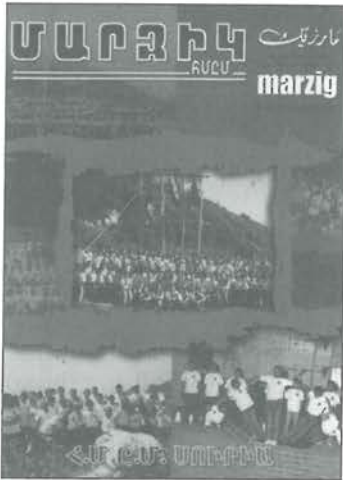
Անոնց սրտերուն մէջ անթեղուած է կրակը մեր պատմութեան, քանի անոնց հոգիներն ու մտքերը հերկուած են մեր ազգային հարուստ ժառանգութեամբ:

Այս է իսկական Ն.Մ.Ը.Մ.ը, երեք սերունդ միեւնոյն յարկին տակ, քով-քովի, ներդաշնակ գոյակցութեամբ: Իսկ այս բոլորը անպրեցնողը, այս բոլորին աղբիւրը յաւիտենական հայութիւնն է, որ գիտէ այսքան գործի դիմաց խոնարհիլ ու կրկնել՝

- Ապրի՛ք փղաք, ձեզմով ապրինք մենք:

ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Հ.Յ.Դ.Ի ՈՐՂԵԿԻՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Կ'ապրինք դժուար ու հեղհեղալի աւելի դժուարացող պայմաններու մէջ: Բազմաթիւ եւ մէկը միւսէն աւելի ճակատագրական հարցեր կը փազնապեցնեն մարդոց եւ հաւաքականութիւններու առօրեան:

Գիտակից մարդոց համար այլեւս անկարելի է անտարբեր մնալ, երբ էական հարցեր կան իրենց շուրջ, մասնաւոր, երբ համեմատաբար ներկային, աւելի փայլուն հեռանկարներ իրագործելու կարելիութիւն կայ: Մարդիկ կը դարեն անպայման,- իրենց կամքէն վեր է չդարելը,- ապա՝ վերաբերում կը ճշդեն եւ «բանի ու գործով» իրենք զիրենք լուսագոյնս կրնան արտայայտել միութիւններու ճամբով:

Միութիւններու գոյութիւնը չափանիշ է ժողովուրդներու ինքնագիտակցութեան, եւ միութենականներու թիւը կարելի է չափանիշ նկատել հաւաքականութիւն կազմող անհատներու քաղաքակրթական եւ քաղաքացիական զարգացման աստիճանին:

Ինքնագիտակցութեան տրեւ ազգի մը մէջ անխուսափելի է տարբեր միութիւններու կազմութիւնը, նոյնատեսակ մտահոգութեան տրեւ մարդոց խմբակցութիւններու յառաջացումը: Ու եթէ շատ մը երկիրներ քիչ թիւով միութիւններ ունին, պարզապէս այն է, որ ժամանակի բնական հողովոյթով ու ինքնասարբազրութեամբ այդ միութիւնները կարողացած են իրենց ժողովուրդի տարբեր պահանջներուն հարազատ թարգմանը ըլլալ:

Միութիւն հասկացողութիւնը ամենէն առաջ կ'ենթադրէ կազմակերպուածութիւն, այսինքն՝ իրարու շղթայուած հազարաւոր անդամներ, յանձնախումբեր, մասնաճիւղեր, վարչութիւններ, որոնք ունին իրենց առաքելութիւնը, առաջադրանքները, տարիներով հետապնդուած, նկարագիր դարձած, հաւաքական կամքի արտայայտութեան վերածուած:

Միութիւններու մէջ, մէկի փոխարէն հազարաւորներ կը գործեն,

անձնական փառքէ աւելի՝ հոն հաւաքականութեան փառքը ուշադրութիւն կը գրաւէ, փոխադարձ յարգանքը, փոխադարձ զիջողութիւնը, փոխադարձ վստահութիւնը ընդհանուր նկարագիր կը դառնան, կը մէկտեղուին, իրարու կը շղթայուին, կը դառնան կազմակերպութիւն, ուժ, որուն կը վստահի ազգը:

Ազգը բոլոր միութիւններու գումարն է: Բազմերես բիրտելի մը նման, ազգին ամբողջութիւնը կ'արտացոլայ բիրտելին իւրաքանչիւր երեսին համար ծնունդ առած միութեան մէջ:

Ազգի մը կազմաւորումն ու յառաջդիմութիւնը պայմանաւորուած է միութիւններու գոյութեամբ, իսկ միութեան մը ոգին, ուժականութեան աղբիւրը միութենականն է, երդումի մը ուղեւորը, գիտակից ու պարկեշտ, համեստ եւ օրինակելի:

Միութենականը, արդարեւ, ինքնակամօրէն իր ետէն հրաժարած անձն է: Ան իր ետը միաձուլած է իր միութեան հաւաքական եսին հետ, որ իր կարգին անբաժան մասը դարձած է հասարակական կեանքի ամբողջականութեան: Միութենականը իր պարկեշտ միութեան ճամբով ընդգրկած է իր անձէն դուրս, աւելի լայն աշխարհայեացք, աւելի ընդարձակ հորիզոններ, ու պահելով մտքի եւ հոգիի իր թռիչքը, հանրային կեանքին բերած իր գործօն մասնակցութեամբ, ինքզինք արդիւնաւորած է ըստ արժանւոյն:

Նարսպութիւն մը աւելցնող մասնիկն է միութենականը, որ երբ բաժնուի մայր դրամագլուխէն, կը վերածուի շատ փոքր ու աննշան արժէքի...

Միութենականութիւն: Ահա հանրային ծառայութեան ուղիղ ճամբան, որմէ դուրս եսակեդրոն անփարբերութիւն է առհասարակ:

ԱՒԱՆԴԸ

«Մեր Տեսակցութիւնները» «Մարզիկ»ի ամէնէն աւելի կարդացուող բաժիններէն մէկն է: Նոյնքան կը փնտրուի թերթին յուշերու բաժինը, որուն հաւաքարիւմ ընթերցողները եւս շարք են: Երկու բաժիններն ալ, արդարեւ, կը վերակենդանացնեն Ն.Մ.Ը.Մ.ական անցեալի փայլուն դէմքեր, որոնք փարիւններ շարունակ ազգային ցնծութեան եւ պարծանքի ապրումներով լեցուցած են մեր սրտերը: Դարձած են մէկական յիշարարկ մտքերուն մէջ բոլոր անոնց, որոնք օրինակ եւ ներշնչում առած են իրենցմէ:

Ն.Մ.Ը.Մ.ի անցեալը հարուստ է դէմքերով, որոնց անունները ջինջ հնչումով մը

արձագանգած են հայ ժողովուրդի ինքնագիտակցութեան, յոյսի եւ յաղթանակի ձայներուն: Այսօրուան երեց սերունդը, փարօրինակ, բայց քաղցր յուզումով մը կը յիշէ այն փառքի շրջանը, որուն մարդիկն էին այդ դէմքերը: Ի՛նչ պատկերներ ետ կու գան յիշողութիւններու մէջ, անձնական թէ անանձնական: Զանի-քանի դաշտեր եւ ակումբներ կը վերազծուին աչքերու մէջ, որքան ծանօթներու ձայներ կը զնգան ականջներու մէջ, անվերադարձ օրերէ ի՛նչ հաճելի դրուագներ անակրնկալօրէն կը սկսին փողանցել մտածումներու մէջ:

Իսկ ինչ որ ամէնէն աւելի ուշադրութիւն կը գրաւէ եւ նորերը մտածելու կը մղէ՝ քրտակցութիւններու թէ յուշերու մէջ յիշարարկուած դէմքերու փողանցքն է, այդ փողանցքին շքեղութիւնն է ու փարթամութիւնը: Առիթը պէտք է ստեղծել միշտ անդրադառնալու, թէ Ն.Մ.Ը.Մ. անմոռանալի դէմքերու ինչպիսի փաղանգ մը ունեցած է մինչեւ մօտիկ անցեալը: Բախարարութիւն է, որ այսօրուան սերունդը վայելած է ու կը վայելէ այդ դէմքերուն շուքն ու օրհնութիւնը:

Նիւսա, կը նայինք մեր շուրջ, կը կարդանք Ն.Մ.Ը.Մ.ի փառապատկեր հիւսած այդ դէմքերու քրտակցութիւններն ու յուշերը, ականջ կու փանք անոնց ծանօթներու վկայութիւններուն եւ կ'անդրադառնանք, թէ ինչ որ այսօր կը մնայ, իբրեւ միութենական գեղեցիկ սկզբունք եւ արժէք, մենք կը պարտինք անոնց: Ու կը փարտինք մտածելու, թէ ինչպիսի՛

Ժառանգ մը անոնք եւ անոնց նախորդները մեզի փոխանցած են, որ ամէն օր մենք շոայլօրէն կը մսխենք ու կը մսխենք, եւ սակայն չենք սնանկանար:

Անշուշտ, պէտք չէ իյնալ ի գին ամէն բանի անցեալը փառաբանելու եւ ներկան արհամարհելու դիրքին փորձութեան մէջ: Նման բան անիրաւութիւն է ներկայ սերունդին նկատմամբ: Բայց պէտք է ընդունիլ նաեւ, որ ամէն իմաստով զգալի նահանջ մը կայ մեր շուրջ: Երէկ, շաք աւելի աննպաստ պայմաններու մէջ ունեցած ենք նուիրեալ դէմքեր, մինչդեռ այսօրուան նպաստաւոր պայմաններուն մէջ պակասած են մեր գործը բարձրութեան վրայ պահող դէմքերը: Այսօր չկան անցեալի ոգեշնչող դէմքերուն նմանող փիպարներ: Իսկ եթէ կան կարգ մը բացառութիւններ- եւ անշուշտ որ կան- անոնք համայնապարկեր մը չեն կազմեր, ընդհակառակն՝ կը կորսուին անոր մէջ:

Իսկ ի՞նչ պիտի ըլլայ, երբ արժանաւոր այդ դէմքերու փաղանգին վերջին ներկայացուցիչներն ալ անհետին, եւ երբ միութեան հոգի ու շունչ փուռդ այդ մարդոց ջերմութիւնն ալ պակսի:

Ահա հարցում մը, որ անխուսափելիօրէն կը ցցուի մեր դիմաց, ամէն անգամ որ անոնցմէ մէկուն փեսակցութիւնը կամ յուշը կը կարդանք եւ հաղորդակից կ'ըլլանք անոնց թանկագին այն աւանդին, թէ՛

Միութենականութիւնը նուիրումի հարց է,

Զոհուիլ եւ ծառայել է անշահախնդրութեամբ,

Օգնել է առանց ակնկալութեան, փալ է առանց խարտութեան,

Անսասան հաւաքք է միութեան եւ հայութեան յաղթանակին:

ԱՅԼԱՍԵՐՈՒՄ

Որեւէ ժողովուրդի բառարանին մէջ այլասերումը լաւ նշանակութիւն չունի, բայց հայութեան համար ան կը նշանակէ կորուստ, քայքայում, ազգէն հեռացում, ազգային աղէր:

Նայկական Յեղասպանութեան 90ամեակին առիթով, բեմերէն եւ մամուլի էջերէն ամէնէն աւելի կրկնուող բառերէն մէկն է ան: Տեսակ մը ահագանձ՝ զգուշութեան, պայքարի հրաւեր՝ ինքնապաշտպանութեան:

Կար ժամանակ, երբ այլասերման ըմբռնումը առաւելաբար հոմանիշ դարձած էր մայրենի լեզուի մոռացման: Ան որ հայերէն չէր խօսեր եւ օտար լեզուով կ'ար-

տայայտուէր՝ կը նկատուէր այլասերած, ազգային փեսակեպով կորսւ-

ած: Ժամանակներն ու պայմանները փոխուած են այսօր եւ բոլորովին ճիշդ չէ, արդար չէ, այլասերումը զուտ լեզուական երեւոյթ նկատել: Լեզուն շօշափելի, զգալի հետեւանքներէն մէկն է այլասերման աղէտին:

Իսկական այլասերումը ՆՈՒԳԵԱՄՆ է:

Տխուր է անշուշտ փեսնել նոր սերունդի զաւակներ, որոնք իրենց շրջանակին հետ հայերէն չեն կրնար խօսիլ: Բայց աւելի փխուր է փեսնել լաւ հայերէն գիտցող, հայկական վարժարան յաճախած երիտասարդ-երիտասարդուհիներ, որոնք մայրենի լեզուն խօսելով հանդերձ՝ բոլորովին անտարբեր են հայ կեանքին, հայկական արժէքներուն եւ միութիւններուն հանդէպ:

Ու եթէ լեզուի կորուստը յատուկ է որոշ գաղութներու միայն, հոգեկան այլասերումը, իր մտաւորութիւնն ու մտայլ հետեւանքներով, ընդհանուր երեւոյթ է բոլոր գաղութներու, մինչեւ իսկ՝ Նայաստրանի համար:

Օտարամոլութիւնը ախտաւոր երեւոյթ մըն է անկասկած, որ այլասերում առաջնորդող առաջին լուրջ քայլն է: Խօսքը կը վերաբերի անոնց, որոնք օտարին վառեակն իսկ մեր սազէն աւելի մեծ փեսնելու ունայնամտութիւնը ունին: Ինչ որ ուրիշը կը կատարէ զնապարտելի է, առանց քննութեան եւ արժեւորման: Ինչ որ հայկական գործ է՝ արժանի

չէ ուշադրութեան: Ազգայինը, սեփականը սպորազնահասարող եւ կուրորէն օտարը ընդօրինակողներու բազմութիւնն է ասիկա, որ մեծ քայլերով դէպի այլասերում կը դիմէ: Քաղքենիացումը, **սնոսյիզմը**, երեւելու փենչը մեծ դեր կը խաղան հոգեկան ու մտային այս այլասերման մէջ:

Նաճոյամոլութիւնը, օտարամոլութեան հետ միասին, ազգային նկարագիր աղարպող ուրիշ ազդակ մըն է, որ երեւան կու գայ զանազան երեւոյթներու եւ ձեւերու փակ: Ինչ որ զուարճութիւն, դիւրին ու մակերեսային հաճոյքներ կ'ընծայէ՝ լաւ է եւ ընդունելի: Ինչ որ որոշ զոհողութիւն եւ անդու ճիգ կը պահանջէ՝ մերժելի է: Ազգային մտահոգութիւններով եւ իրեւաններով չեն ապրիր այլասերածները:

Ժողովուրդը կ'ըսէ. «Ձուկը գլուխէն կը հոտի»: Այդպէս ալ այլասերումը սովորաբար վերէն կը սկսի, ժողովուրդի մը վերի խաւերէն: Վարի խաւերը իրենց պայմաններուն բերումով կառչած կը մնան սեփականին: Նոգեկան այլասերման վտանգին ենթակայ են առաւելաբար անոնք, որոնք աւելի դիւրին կեանք մը վարելու հնարաւորութիւնները ունին:

Նայկական Յեղասպանութեան 90ամեակը լաւագոյն առիթն է՝ մտածելու վաղուան հայութեան մասին, մեր մասին, որովհետեւ այլասերումը այլեւս մեզմէ հեռու չէ: Մեզ շրջապատած է, յաճախ՝ մեր մէջն է: Ներեւաբար, հարցում մը ինքզինք ամենէն աւելի կը կրկնէ. ի՞նչ ընել եւ ի՞նչպէս ընել, որ նորերը չայլասերին, այլ՝ հպարտ զգան իրենց հայութեամբ, իսկ հայութիւնն ալ՝ իրենցմով:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

Ժամանակակից ընկերությունը ականա-
պեսն է գիպություն կապարած մեծ իրա-
գործումներուն: Որոնոյ միպքը ամէն օր
նոր հորիզոններ կը բանայ իրեն համար:

Ամէն ժամ ու ամէն վայրկեան հսկայա-
կան աշխատանքներ կը կապարուին
միաւորական եւ արդիւնաբերական մար-
զերու մէջ, ի խնդիր նորանոր յաջողու-
թիւններու եւ նուաճումներու, եւ այս բոլո-
րը՝ սերտուած ջանքերով, ուժերու փեղին
օգտագործումով, մէկ խօսքով՝ աշխատան-
քի լաւ բաժանումով:

Մեր օրերուն, ազգային-միութենական
կեանքին մէջ ժողովուրդի մը որդեգրած
աշխատանքի բաժանման դրութիւնը այ-

լեւս չափանիշը կարելի է նկարել անոր յառաջդիմութեան աստիճա-
նին:

Քաղաքակրթապէս յեղամնաց ժողովուրդներու մօտ աշխատանքի
այդ բաժանումը չափազանց անկանոն վիճակ մը կը պարզէ եւ պարա-
հականութիւններու ենթակայ է: Իսկ հոն ուր կը բացակայի աշխա-
տանքի բաժանման ըմբռնումը, հոն կը շեշտուի անհատներու փիրա-
պետութիւնը եւ իրենց կամքը պարտադրելու մօտեցումը: Յաճախ
կը պարզուի նաեւ այլ երեւոյթ մը, երբ աշխատանքը կը ծանրաբեռնուի
փոքրաթիւ արակ մարդոց վրայ, որոնք անվերջանալի գործերու բե-
ռան փակ կը յոգնին ու կը կքին, մինչեւ որ ընկրկին վաղահաս կերպով:
Երկու պարագային ալ յստակ է, թէ հաւաքական աշխատանքն է որ
կը փութէ, գործին շարունակականութիւնն է որ կը վնասէ:

Իբրեւ ժողովուրդ թէ միութիւն, մեր իրականութեան մէջ, աշխատան-
քի բաժանումը միշտ չէ որ գոհացուցիչ ձեւով կապարուած է եւ արկէ
նաեւ յաճախ ուժերու սխալ եւ անհամապարասխան դասաւորումը:

Նարկ կա՛յ բացապրելու, թէ աշխատանքի բաժանում ըսելով պէտք
չէ հասկնալ զուր մասնագիտական գործերու- որոնք կ'ենթադրեն
առանձին ձեռնհասութիւն- պարտական անձերու յանձնում: Ընդհա-

կառակն՝ մեր ազգային-միութենական գործերուն մէջ ցարդ փիրողը մեծ մասամբ պատահականութիւնը եղած է: Շատ անգամ անհատներու համար է որ գործ կը հայթայթուի, փոխանակ գործին յարմարագոյն անձը փնտրելու, վեր՝ ամէն նկատումէ եւ շահախնդրութենէ:

Կը բաւէ, որ նման անխոհեմ կարգադրութեամբ մարդիկ պաշտօնի կոչուին, եւ ահա կարճ ժամանակէն փրախալը, բարոյական թէ նիւթական սնանկութիւնը կը սկսին իրենց ներկայութիւնը զգալի դարձնել:

Այլոց մօտ, սովորաբար, պատասխանատու պաշտօններ ձեռք կը ձգուին վարչագիտական լուրջ պատրաստութենէ եւ մասնագիտական աշխատանքներէ ետք, մեր մօտ սակայն, մարդուժի փազնապը մէկ կողմէ եւ հայ կեանքի դժբախտութիւնները միւս կողմէ՝ նախանձով դիտել կու տան նման բան: Առ այդ, ի չգոյէ կարող ուժերու՝ անպատրաստ փարրերու նշանակումները, կամ՝ անձնական ծանօթութիւններով կատարուած պաշտօնի եւ աշխատանքի բաժանումները կը սքեղծեն այնպիսի բարդ կացութիւններ, որոնց արդիւնքը կ'ըլլայ իրաւասութիւններու ուրնակոխում, գործունէութեան խաչաձեւում, մէկ խօսքով՝ անկանոն եւ անկազմակերպ աշխատանքներ, որոնք ուշ կամ կանուխ կը դատապարտուին ամլութեան:

Ժամանակն է, որ աւելի լաւ կարգ ու կանոն դրուի ազգային-միութենական գործերուն մէջ, յստակօրէն գծուին աշխատանքի բաժանման սահմանները եւ պատահականութիւններէ ու քմայքներէ հեռու կատարուին գործերը, այնպէս մը որ անոնց արդիւնքը ըլլայ իսկապէ՛ն զգալի եւ օգտակար:

ՉԵԻԸ

Շապր են անոնք, որոնք ափսոսանքով կը փեսնեն, որ իրենց զաւակը կամ թոռնիկը իրենց պէս չէ: Շապր են անոնք, որոնք զարմանքով կը փեսնեն, որ հետաքրքրութիւններու, ապրումներու, նկարագիրի եւ կեանքի ըմբռնումներու հսկայ փարբերութիւն մը կայ իրենց եւ իրենց զաւակներուն ու թոռներուն միջեւ:

Շապր են անոնք, որոնք կը փագնապին այս իրողութեամբ:

Կը փագնապին, որ ընտանեկան, ազգային-միութենական բարբերու յեղաշրջում մը կայ, կը գանգափին որ հայկականութեան ջերմութիւնը այն չէ նոր սերունդին մօտ, ինչ որ էր ու է՝ իրենց հայրերու

կործքին փակ:

Պարծառները շապր են, երբեմն՝ բնական ու հասկնալի, երբեմն՝ անփեղի ու անհասկնալի:

Այս հոսանքին դէմ դպրոցը դեր մը սփանձնած է անկասկած, եկեղեցին իր փեղը ունի, ու ակումբները կը գործեն առ այդ:

Տունէն դուրս այդ երեք գործօնները լաւագոյնս կազմակերպելու համար էականը այն է, որ այդ գործօնները նոյն այդ ծնողներուն կողմէ լեցուին:

Չի բաւեր հայկական վարժարան մը շինելու համար դրամ նուիրել:

Չի բաւեր հայկական եկեղեցի մը բարձրացնելու համար մոմագին փայլ:

Չի բաւեր, որ ակումբը ըլլայ մեծ ու գեղեցիկ, իսկ ակումբը մեծ ու գեղեցիկ ընելու համար չի բաւեր հանգանակութեան մասնակցիլ:

Տալէն ետք, եղածին փեր ըլլալն է անհրաժեշտը:

Ինչ արժէք ունի դպրոց կառուցանել, սակայն փղան օտար վարժարան դրկել:

Ինչ իմաստ ունի եկեղեցի բարձրացնել, սակայն աղօթելու համար հոն չերթալ:

Ինչ կարեւորութիւն ունի ակումբի մը սրահին լաւ կամ գէշ ըլլալը, երբ զաւակին ձեռքէն բռնած հոն չերթանք:

Կիրակի օրով բռնել զաւկին ձեռքէն ու երթալ հայկական հաւաքավայր մը, թոյլ տալ որ փոքրիկը միութեան մը անդամագրուի, իր հայ ընկերներուն հետ նիստ ու կաց սորվի, տարազ հագուի, խմբապետ ունենայ, խմբապետ դառնայ:

Շաբթուան մէջ մէկ-երկու օր հսկել, որ ան ժողովի երթայ, ժողովական իր հասակակիցներուն հետ հաճելին խառնէ օգտակարին, խօսի ու մտածէ հայութեան մասին, հոգեպէս հիւսուի իր ազգային արմատներուն:

Տարին անգամ մը մղել, որ ան բանակումի երթայ, մարզական մրցաշարքերու մասնակցի, յոգնութեան եւ հանգիստի համը գիտնայ, պարտուի-յաղթէ, դիմագիծ եւ ինքնութիւն կերտէ:

Այսպէս, հայկական մթնոլորտի եւ միջավայրի մէջ հասակ ներելով, այդ փոքրիկները օրին մէկը կը դառնան հայ մարզիկ, արուեստագետ, մտաւորական, միութենական, կամ նուագագոյնը՝ հայու ապրումով մեծցած ու յաջողած մարդ: Մարդ, որ սակայն չէ փակուած սեփական իր պատեանին մէջ, այլ՝ լայնօրէն բացուելով շրջապատին, այդ ձեւով ինքզինք հաստատած է իր ապրած իրականութեան մէջ:

Այս է այն միջոցը, ձեւը, որուն գործադրութեամբ այսօրուան մեր տազնապներէն շատերը կրնան լուծում գտնել, ու վաղուան մեր գոյութիւնը երաշխաւորել:

Ձեւն ու ձեւերը կան:

Կարելորդ անոնց գործադրութիւնն է:

Այլապէս պէտք է ընդունիլ, որ առանց մեր զուակներուն ու թոռներուն մենք չկանք, իսկ անոնք կան՝ բայց ուրիշին համար:

ՃՇԴԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Միշտ կրկնուած, բայց անփետուած բառ մըն է ճշդապահութիւնը: Յարկապէս միութենական փարեշրջանի փակման այս օրերուն, ճշդապահութեան անհրաժեշտութիւնը հասարակաց պահանջի կը վերածուի հրապարակային մեր բոլոր ձեռնարկներուն յաջողութեան համար:

«Նայկական ժամադրութիւն» բացարփութիւնը առաձի կարգ անցած է այլեւս եւ ազգային նկարագիր դարձած: Թերթերու մէջ լոյս տեսած յայտարարութիւնները, ձեռնարկներու ժամին վերաբերեալ, միշտ թերահաւարութեամբ կ'ընդունուին: Մինչեւ իսկ եթէ մասնաւոր հոգածութեամբ մը շեշտուած ըլլայ «ճիշդ» մակդիրն ալ: Մեր

հանդիսականները ուշացած ըլլալու փոյթը չեն ունենար բնաւ: Կը շարժին դանդաղօրէն, վստահ որ սրահին դռները բաց պիտի գտնեն իրենց դիմաց:

Իրաւ թէ անիրաւ, մեր հասարակութիւնը ճանչցուած է իբրեւ ժամանակի եւ ժամադրութեան արժէքը անփետող հաւաքականութիւն: Ոչ միայն հաւաքաբար, այլեւ՝ անհապական կեանքով ու յարաբերութիւններով:

Ճշդապահութեան դէմ մեղանչողները իրենց պարպազանցութիւնը կ'արդարացնեն պարճառաբանելով թէ իրենց կամքէն աւելի, մեր կեանքի պայմաններն են պարասխանապտուն շար անգամ. սեփական ակումբի կամ սրահի չգոյութիւն, լրացուցիչ յարմարութիւններու պակաս, փեղերու հեռաւորութիւն, ճամբու խճողում եւ այլն:

Այս բոլորը ընդունելով հանդերձ, չենք կրնար սակայն մեր ուսերէն նետել յանցանքին ամբողջ պարասխանապտութիւնը, որովհետեւ ճշդապահութեան գիտակցութիւնը ամէն բանէ առաջ նկարագրի հետ կապուած յարկութիւն մըն է: Բնաւորութեան, ըմբռնումի եւ դաստիարակութեան հարց է:

Ինչ օգուտ ունի ամէնէն սուղնոց ժամացոյցը կրել եւ, սակայն, ժամադրութիւն յարգել չգիտնալ: Ինչ կարելոր է «ժամանակը ոսկի է» ըսել եւ, սակայն, ոսկիին արժէքը չգիտնալ:

Ճշդապահությունը յառաջադեմ ժողովուրդներու քաղաքակրթության յարկանշական արտայայտություններն մէկն է:

Յառաջդիմած ընկերություններու մէջ, ժամանակը հեւասպառ վագր մըն է, վայրկեանները հաշուուած եւ հակակշռուած են եւ որեւէ գործի յաջողութիւնը պայմանաւորուած է ժամանակի լաւ օգտագործումով:

Իրենք զիրենք յարգող հասարայութիւններ կամ միութիւններ խստապահանջ բծախնդրութեամբ մը ժողովուրդին կը պարտադրեն ճշդապահութիւն: Երբ անոնք որեւէ ձեռնարկ կազմակերպեն, մարդիկ իրարանցումի կը մափնուին՝ որոշեալ ժամուն սրահէն ներս իրենց փեղերը գրաւելու համար, նոյնիսկ հեռաւոր փեղերէ գալով: Կարգապահութեան հսկողները, առանց անձի եւ հանգամանքի խտրութիւն դնելու, ներկայացողներուն առջեւ կը փակեն դռները, եթէ անոնք ուշացած ըլլան:

Ճշդապահութեան վարժեցնելու միակ ձեւն է ասիկա: Որեւէ յարկութիւն ձեռք կը բերուի հեփեստոլական ճիգով եւ գործնական քայլերով: Անգամ մը որ վարժութիւն ձեռք բերուի, ճշդապահութիւնը կը դառնայ ոչ թէ հոգեկան փառապանք, այլ՝ բարիք ու վայելք:

Մեր ժողովուրդը ընդհանրապէս կարգապահ է եւ օրէնքի փրամադրութիւնները յարգող: Լաւագոյն արդիւնքները ձեռք բերելու համար կը բաւէ որ մեր ձեռնարկներու կազմակերպիչները նախ իրենք զիփակցին ճշդապահութեան արժէքին եւ ապա զայն պարտադրեն ժողովուրդին:

Նաւաքաբար ձեռք բերուած այս կրթութիւնը հեփզհեփէ կը դառնայ նաեւ անհատական նկարագիր, ինչ որ այնքան թանկագին յարկութիւն մըն է՝ մեր առօրեայ կեանքը դիւրացնելու եւ արդիւնաւորելու համար:

«ԱՆԾԱՆՕԹ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ»Ը

(ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԲՈՆՈՒԹԻՖՆՆԵՐՈՒ
ԶՈՀ ԳԱՅԱԾ Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ)

Եթե ժողովուրդներու պարամոթիւնը կը գրուի տեղ մը, անձերու պարամոթիւնը յաճախ կը մոռցուի: Քանիներ կան, անձանօթ ու անշուք, որոնք կեանք մը ամբողջ ապրած են իրենց ժողովուրդին համար, քառապաճ ու նահապակուած են անոր արժէքներուն սիրոյն, առանց սակայն յիշարակութեան արժանանալու:

Լեզուն կը կազմեն նմանները: Ն.Մ.Ը.-Մ.ի պարամոթիւնը լեցուն է անոնց գործերով, բայց ոչ անուններով: Անոնք անձանօթ մնացած են իրենց փառքին մէջ, առանց որեւէ ակնկալութեան, Ն.Մ.Ը.Մ.ին ու հայութեան համար նահապակուած ըլլալու պարհիւր բաւ նկատելով իրենց: Յու-

շարձան շինուած չէ անոնց համար, սուրբերու կարգը չեն դասուած անոնք, մոմ չէ վառած ու խունկ չէ ծխուած անոնց շիրիմներուն վրայ: Շարերը անոնցմէ գերեզման իսկ չունին...

Մէջտեղ է օրինակը համայնավար բռնութիւններու զոհ զացած Ն.Մ.Ը.Մ.ականներուն, որոնք Չեկայի զնպաններուն եւ Միպերիոյ սառնամանիքներուն մէջ փարտեցան երկա՛ր փարհներ, առանց խախտելու հաւաքատր միութենականի իրենց հաւաքքը, լաւաքեսութիւնը, ծառայելու եւ մեռնելու պարտաստակամութիւնը:

Ճիշդ է, մեռնիլ կայ որ ապրելու կը նմանի, ինչպէս որ ապրիլ կայ որ մեռնելու կը նմանի: Ն.Մ.Ը.Մ.ականներու անձնագոհ այդ սերունդին վիճակուած էր սարսափելի պայմաններու մէջ հիւժիլ ու մեռնիլ, սակայն փրկել միութեան եւ ժողովուրդին պարհիւր, որուն պահակներն ենք բոլորս, ողջերը՝ իրենց ողջութեան, մեռելները՝ իրենց մահուան մէջ:

Տարբեր էին այդ սերունդի ներկայացուցիչները: Անոնց համար իրական փառքը միութենականի անունը պահելուն մէջը չէր, այլ՝ պարհիւր պահելուն մէջ: Անոնք կը հաւաքային Նրաջքին, որովհետեւ անոնց մեկնակէտը բացարձակն էր: Կը հաւաքային Ն.Մ.Ը.Մ.ի խօսքին ու գործին, անոր համար ալ անոնց ոգին աննահանջ էր:

Ոգեկոչելով յիշաբարկը այդ սերունդին, անպայման պէտք է ողջունել անոնց խօսքերէն ու գործերէն վեր բան մը՝ Ոգի՛ն, յարուկ՝ Ն.Մ.Ը.-Մ.ական մարդու, որ գիտէ անձնասիրութեան հակադրել անձնուիրութիւնը, հոգեկան սպրկութեան՝ հոգեկան արիութիւնը, կոյր արելութեան՝ սէրը, հափուածականութեան՝ միասնականութիւնը:

Ու պէտք է ողջունել մանաւանդ այն խոր համոզումը, թէ ով որ ընդունակ չէ զոհաբերութեան՝ մեռեալ փարր է հանրութեան եւ հանրային գործի մէջ: Մարդիկ կը դառնան նիւթ եւ հաշիւ, երբ ոգին կը բացակայի իրենց մէջ:

Յաճախ ըսուած է, թէ գրուած օրէնքներէն վեր կան չգրուած օրէնքներ: Առաջիններուն հնազանդիլը եթէ քաղաքացիական պարտականութիւն է, ապա՝ հերոսութիւն է վերջիններուն հետեւիլը: Ոչ մէկ օրինագիրք մեզ կը սփիպէ խեղդուող մարդ մը ազատել մեր կեանքը վրանգելու գնով: Բայց կայ չգրուած, որեւէ օրինագիրքի մէջ չնշուած օրէնք մը, որ այդ պարտքը կը դնէ մեր խղճին վրայ, որ հաւաքաւոր միութեանական մը մէկ օրէն միւսը կը դարձնէ իր միութեան եւ ժողովուրդին մաքաղը:

Մաքաղներ էին Սփալինեան բռնութիւններուն զոհ զացած Արեւելեան Եւրոպայի բազմահարիւր Ն.Մ.Ը.Մ.ականները, որոնք անցնող 60 փարիներուն եղան ու մնացին «անձանօթ զինուորներ»ը իրենց միութեան: Մարդիկ, որոնց համար իրենց անձը նպատակ չէրաւ: Ոչ իսկ միութիւնը նպատակ դարձաւ: Անոնք ապրեցան ու գործեցին այնպէս մը, որ հայ մարդուն ոգին չսպրկանայ, չայլասերի, այլ՝ մաս-մաս բաշխուի բոլորին ու բոլորին մէջ աճի եւ ուռճանայ:

Յարգանք այդ սերունդին:

Պափի՛ գայն ծնող ժողովուրդին:

ՅԱՂԹԵԼՈՒՒ ՎՃԻՌՈՒՐ

(ՀԱՄԱ-Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԴՐԴ
ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐՈՒՄՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Յաղթանակի իր փեսակաւոր դափնիներուն վրայ, Հ.Մ.Ը.Մ. հապ մը եւս աւելցուց այս ամառ, երբ 24-31 Օգոստոս 2005ին, Աթէնքի մէջ իրականացուց համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական 7րդ մարզախաղերը:

Ութ օրեր Հ.Մ.Ը.Մ. լեցուց յունահայութեան կեանքը եւ բաց երկինքի փակ ազգային փոնախմբութեան մը բացառիկ վայելքը պարգեւեց:

Ութ օրեր միայն: Խաղերն ու անոնց ընկերակցող ձեռնարկները ամփոփուեցան այդքան ժամանակամիջոցի մէջ, եւ սակայն անոնց կազմակերպումը, անհաշուելի դժուարութիւններու յաղթահարումով, Հ.Մ.Ը.Մ.ի հաւաքաւոր սերունդէն իլեց

ամիսներու ճիգ ու աշխատանք:

Յունահայութեան հետք, աշխարհասփիռ հայութիւնը, հոգիի աչքերով ապրեցաւ համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական այս մեծ հարսանիքին ուրախութիւնը, որուն ներկայ եղան 12 երկիրներէ աւելի քան 200 մարզիկ-մարզիկուհիներ, բոլորը գաղափարի նոյն դրօշին սպասարկու փղաք ու աղջիկներ, հայեցի նոյն արժէքներով մեծցած: Բոլորը միասին կազմած պարկառելի ամբողջութիւն մը, հսկայ բանակ մը, իբրեւ երիտասարդական ոգեւորութեան եւ ազգային հպարտութեան աղբիւր:

Նո՛ն, Ողիմպոսի երկրին մէջ, հայ ժողովուրդի աչքին ու սրտին դիմաց, ութ օրեր շարունակ մկաններու եւ ջիղերու հետք հոգիներ պրկուեցան, խանդավառութեան ալիքներ բարձրացան եւ հայ մարդոց փոխանցուեցաւ ներշնչումի եւ ինքնավստահութեան փառ շունչը:

Այսպէս, Նաասարդեան փոնահանդէսներու փառքի օրերը յիշեցընող համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական մարզախաղերը, իբրեւ կազմակերպում, իբրեւ ոգիի եւ արժէքի իրագործում, արտայայտեցին հայ ժողովուրդի յաղթելու վճիռը: Հ.Մ.Ը.Մ.ական մարզիկներու խոյանքէն փարուած, մեր ժողովուրդը իր ուժին, իր յոյսին պարծանքը փեսաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի մէջ եւ քիչ մը աւելի գօրեպնդուեցաւ անոր շունչով եւ ոգիով, կենսագործը-

լած՝ իր «Բարձրացիր-բարձրացուր» նշանաբանով:

Նաւարարիմ այս նշանաբանին, արդարեւ, փասնամեակներէ ի վեր, հազարաւոր պարանիներ ու երիտասարդներ, միջ-մասնաճիւղային թէ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարգախաղերու դրօշին փակ, պայքարներուն ամենէն ազնիւր կը մղեն յանուն ուժին, վսեմին եւ գեղեցկութեան: Բարոյականը միացուցած ֆիզիքական կրթութեան, ազգայինը՝ համամարդկայինին:

Այս խոյանքը, այս շքեղ բարձրացումը անհատական փեսակէտէն խորապէս գնահատելի արժանիք մըն է: Բայց Ն.Մ.Ը.Մ.ը շար աւելին ըրած է, քան առանձին անհատներու պարասպորտիւնը, իբրեւ փայլուն մարզիկ, իբրեւ մաքուր նկարագիրի փեր անձ: «Բարձրացիր»ը նախապայմանն է ի հարկէ գեղեցիկ որեւէ գործի եւ սակայն անբաւարար՝ այդ գործը կատարեալ արդիւնքի հասցնելու համար: Մարդ կրնայ անձնապէս ինքզինք կատարելագործել եւ փիրանալ առողջ մարքի՝ առողջ մարմնի մը մէջ:

Դժուարագոյնը «բարձրացուր»ն է միշտ, կեանքի բոլոր մարզերուն մէջ: Թեւերուդ սլացքը ծանրաբեռնել զանգուածներու բեռով եւ քեզի հետ վեր քաշել նաեւ փկարները, կարիքաւորները- ահա՛ բուն սխրագործութիւնը:

Նամա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարգախաղերը իրենց ձգած փայտորութեամբ այս թելադրեցին հայ աշխարհին եւ եկան հաստատելու, որ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական իւրաքանչիւր ձեռնարկ համազգային ապրումի, կորովի, յաղթանակի ապահով երաշխիքներ կը բերէ մեզի, այնքան արեւն որ Ն.Մ.Ը.Մ.ականներու ծնունդ փուռդ մեր ժողովուրդը կը պահէ իր անխաթար դիմագիծը, ու այնքան արեւն որ մեր երագին, սրբութիւններուն եւ աւանդութիւններուն ոգեղէն ժառանգութեամբ կը մեծնան Ն.Մ.-Ը.Մ.ական նոր սերունդները:

ՆԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ն.Մ.Ը.Մ.ի նման մարմնակրթական միություններու մէջ փնտրուած արժանիք մըն է հեղինակութիւնը, որուն անհրաժեշտութիւնը օրէ օր աւելի կը զգացուի սկաութական թէ մարզական պարասխանապտուներու մօտ:

Սկաութ խմբապետ մը կամ պասքէթպոլի խումբի մարզիչ մը որքան ալ հմտութեան փր ըլլայ եւ գիտելիքներու փիրապետ, չի կրնար օգտակար ըլլալ, եթէ հեղինակութիւն չունի իր խնամքին յանձնուած փողոց վրայ:

Կը սիրուին ու կը յարգուին այն պարասխանապտուները, որոնք բարի են, բայց նաեւ՝ խստապահանջ: Աններող են փոքր

թերութիւններու նկատմամբ, բայց ոչ քինախնդիր: Ընդհակառակն, չեն սիրուիր անոնք որոնք թոյլ են եւ իրենց վստահուած պարանիներու քմայքին կը ծառայեն, իբրեւ թէ զանոնք ներգրաւելու համար:

Պարասխանապտուի մը նկարագիրը մեծ դեր ունի նորահաս փողոց կրթութեան աշխարանքին մէջ:

Օրինակները ցոյց փուած են, որ համակրանք չեն վայելեր այն պարասխանապտուները, որոնք կարգապահութիւնը կը շփոթեն անփետի խստութեան հետ, հեղինակութիւնը՝ մեծամտութեան եւ եսասիրութեան հետ: Նման ընթացքներ զգուանք կ'առթեն պարանիներու:

Անգամ մը որ պարանին խրփչի պարասխանապտուն, այլեւս աւելորդ կը դառնայ անոր ներկայութիւնը միութենէն ներս: Նաաքները կամ խաղերը կը դառնան հետաքրքրութենէ զուրկ, իսկ հանդիպումները՝ ձանձրացուցիչ: Դիպողութիւնները եւս անլսելի ու անօգուտ կը դառնան:

Պարասխանապտուի մը առաջնահերթ պարտականութիւնն է նախ՝ **սիրել** պարանիները ու **սիրուիլ** անոնցմէ: Ապա՝ հետաքրքրական դարձնել իր աշխարանքները: Ու այն արեւն միայն ան կը յաջողի իր առաքելութեան մէջ:

Նեղինակութիւնը պարտադրանքով ձեռք չի ձգուիր: Ինչպէս որ լացը փկարներու գէնքն է, նոյնպէս ալ՝ պարտադրանքը, աննշան արարքի մը

համար խիստ դիպրոդությունը՝ փկար եւ հեղինակութենէ՛ գուրկ պարասխանափուի մը գէնքն է. ո՛չ ազդու գէնք մը, որ խորքին մէջ կարգապահական հարց մը առժամաբար կը լուծէ միայն, աւելի ուշ սակայն դարձեալ բորբոքելու համար:

Պարանիներու համար ամէնէն ազդու կաշկանդիչ ուժը կը կայանայ պարասխանափուին ձեռք բերած անձնական հմայքին մէջ, զոր կարելի է ունենալ հեղինակութեամբ, իսկ հեղինակութիւնը կը շահուի փորձառութեամբ, լայնախոհութեամբ, իրելալ ու նկարագիր ունենալով, ու մանաւանդ՝ դիմացիինին վրայ ազդելու կարողութեամբ:

Պարասխանափու մը եթէ չունի այս յարկութիւնները, կը նկարուի ձախողած մը, որ չի կրնար բաղձալի արդիւնքներու հասնիլ, նոյնիսկ եթէ մեծամեծ վկայականներու կամ պաշտօններու փիրացած է ան:

Պարասխանափուի մը հմտութիւնը շար կարելոր ըլլալով հանդերձ, կան նաեւ կարգ մը աշխարանքներ, զորս անտեսելու իրաւունք չունի ան, որպէսզի իր հեղինակութիւնը մնայ անխախտ: Իսկ այդ աշխարանքներուն թիւ մէկ թշնամին ծուլութիւնն է, թիւ մէկ բարեկամը՝ ինքզինք րելաբար կարարելագործելը:

Գաղտնիք մը չէ, որ մեր օրերու պարանիները հարցասէր են: Օրւան նորութիւններուն շար մօտէն կը հետեւին եւ այս իմաստով անոնք յաճախ քայլ մըն ալ առաջ են իրենց մեծերէն: Ու բնական է, որ իրենց պարասխանափուին մէջ ժամանակակից չափանիշներով բանիմաց մարդը տեսնելու անոնց մարմաջը շարերու մէջ արթնցնէ հեղաքրքրութեան ոգին եւ պարասխանափուին հմտութիւնը փորձելու փափաքը, որով պարասխանափուն եթէ անկարող ըլլայ բաւարարութիւն փալ անոնց հեղաքրքրութեան, կ'արժեզրկուի յաջս իրենց եւ, ուրեմն, կը գրկուի ազդելու իր կարողութենէն, օգտակար դառնալու հնարաւորութենէն:

Ներելաբար, կարելոր է հեղինակութիւն ունենալ պարանիներու վրայ եւ ձեռք ձգուած հեղինակութիւնը տելական ճիգով բարձր պահել՝ կերտելու համար վաղուան մեր առո՛ղջ սերունդները:

ՆԱԲԱՏԱՐՄ ՈՒԹԻՒՆ

Ն.Մ.Ը.Մ.ականի բնորոշ յարկություն է հաւաքարմութիւնը: Շաբերու համար Ն.Մ.Ը.Մ.ականութիւնը հոմանիշ է հաւաքարմութեան: Որքան մարդ հեռանայ Ն.Մ.Ը.Մ.ականութենէ՝ այնքան կը հեռանայ հաւաքարմութենէ: Նաեւ՝ հակառակը: Մարդ որքան հրաժարի հաւաքարմութեան սկզբունքէն - գլխաւոր սկզբունքը սկաւորական դաւանանքին-, այնքան իր մէջ կը մեռնին Ն.Մ.Ը.Մ.ն ու հայը:

Հաւաքարմութիւնն է համագումարը Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարդու առաքինութիւններուն: Հաւաքարմութիւն ազգային արժէքներու, նահապակներու, սեփական ժողովուրդի, հայրենիքի եւ Դարի:

Հաւաքարմութեան այս մօտեցումով պէտք է արժեւորել Եղեռնի 90ամեակին առիթով կապարուած Ն.Մ.Ը.Մ.ական ուխտագնացութիւնը դէպի Տէր Զօր եւ Մարկապտ, իբրեւ յարգանքի արքայայտութիւն անոնց, որոնք ազգային մեր խաչելութեան եւ յարութեան վկաները հանդիսացան:

Երեւոյթը սրբառուջ էր. փեսնել աւելի քան 300 Ն.Մ.Ը.Մ.ական սկաւորներ, իրենց պարասխանապուներուն առաջնորդութեամբ, երկիւղած հաւաքարմութեամբ կը վերակենդանացնեն յիշարակը այն հազար-հազարներուն, որոնք Տէր Զօրի ու Մարկապտի ճամբուն վրայ, անապարի աւազներուն մէջ, ինկան անշունչ, ինկան սովէն, մտրակէն, սուրէն ու փապարէն:

Երեւոյթը միանգամայն գօրեպնդիչ էր. փեսնել Ն.Մ.Ը.Մ.ական նոր սերունդի ներկայացուցիչներ, ազգային հաւաքարմութեան իրենց գեղեցկագոյն պարկերին մէջ, միութեան աշխարհասփիւռ 98 մասնաճիւղերուն անունով 98 ծաղկեպսակներ կը զեպեղեն Տէր Զօրի ուխտավայր եկեղեցւոյ մէջ, ապա՝ աղօթքի մրմունջներու հետ, Եղեռնադաշտը կը թնդացնեն «Յառաջ նահապակ»ով, իրենց ժողովուրդի սուգին ու փառապանքին միացնելով կամքն ու հաւաքքը՝ վաղուան յաղթանակին:

Ն.Մ.Ը.Մ.ական հաւաքարմութեամբ շաղախուած ուխտ մը նուիրա-

գործուեցաւ Տէր Զօրի ու Մարկապէի մէջ, աննահանջ թափ րալու համար ազգային-պահանջարհրական մեր երթին եւ գալիք օրերուն նայելու համար աւելի՛ ինքնավստահ ու ջլապինդ:

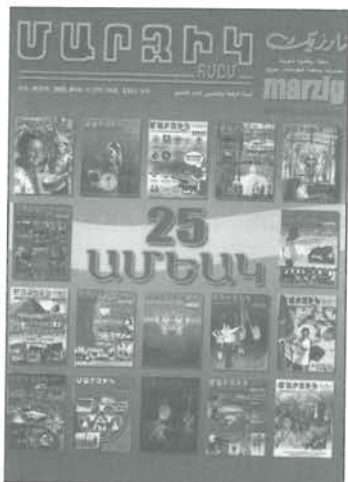
Այսպէս, Ն.Մ.Ը.Մ. ականջալուր դարձաւ իր նահապականերուն, որոնք անապաքի աւազներէն ու Եփրատի խորերէն բարձր աղաղակեցին արդար դաքի ու ազգային իրաւունքի հեքապնդման պահանջը: Պահանջը կառչած մնալու հայ ժողովուրդի անկորնչելի արժէքներուն՝ հայրենիքին, արդարութեան, իրաւունքին եւ արժանապաքաւութեան, որոնք Ն.Մ.Ը.Մ.ական մարդու հոգեկան կառոյցին մէջ ձուլուած են ոգեկանութեան այնպիսի շունչով մը եւ արմաքացած են այնպիսի խոր ու հասքաքուն հիմերով, որ իր ներկայ մեծութեան հասցուցած են միութիւնը:

Տէր Զօրն ու Մարկաքէն խունկ ու մոմ վառեցին իքաքանչիք Ն.Մ.Ը.Մ.ականի հոգիին խորը, դարձան խորիքդանիշներ ազգային գոհաքերութեան եւ ուխքաւոր սերունդին ճամքով բոլորին, անխաքի՛ր բոլորին, փոխանցեցին պաքգամ մը նուիրական.-

Խոնարհեցէք ձեր նահաքականերու յիշաքակին դիմաց: Խորիքդաձեցէք անոնց մասին գիքակցութեան եւ զգասքութեան անկեղծ ճիգով: Անոնց հայելիին մէջ դիքեցէք ու քննեցէք ձեր խիղճերը: Անոնց քեալականին հաւաքարմութեամք աքրեցէք ձեր կեանքը, եւ միայն այն աքեն գքած կ'ըլլաք հայ ժողովուրդի քեւական յաղթանակին ու յաւերժութեան գաղքնիքը:

ԵՐԵՒՈՅԹ

(«ՄԱՐԳԻԿ»Ի ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
25ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Միութիւններու, կազմակերպութիւններու եւ հրապարակութիւններու փարեղարձներուն առիթով սովորութիւն է պարմութիւնը ընել անոնց ծնունդին, փարած աշխատանքին, ու ներկայացնել կոչ մը՝ երբը շարունակելու վճռակամութեան:

Այդ բոլորը ընդհանուր գիծերով, արժէքաւոր իրականութեամբ մը կարարուած են «Մարգիկ»ի 25ամեակին նուիրուած այս թիւին մէջ:

Առանց համեստութեան սահմանը անցնելու, դժուար է բան մը աւելցնել ըսւածին վրայ, այսուհանդերձ կ'արժէ խորանալ երեւոյթին վրայ, փրուած ըլլալով որ իրապէս մեծ բան է ան՝ թէ իբրեւ ճիգ եւ

թէ իբրեւ արդիւնք:

Նախ, Սփիւռքի մարզական գոյափետոյ միակ թերթը ըլլալու իրողութիւնը, եթէ ցաւ է ընդհանրական մտահոգութեամբ, սակայն կրկնակի պարփու է «Մարգիկ»ի հրապարակիչներուն եւ գայն պահող ընթերցողներուն համար:

Անխորպակ հաւաքքով ու յամառ կամքով միայն կարելի պիտի ըլլար նման հրապարակութեան մը շարունակականութիւնը ապահել: Աշխատանքին փարողութիւնը, ի գործ դրուած գոհողութիւններուն գումարը կրնան գիտնալ միայն անոնք, որոնք կը զբաղին թերթին «ելել մուտք»ի հաշիւներով, աշխատակիցներու եւ ընթերցողներու հետ անվերջ կապերով:

Գաղտնիք մը չէ, որ թերթ եւ ընթերցող իրարու պէտք ունին գոյափետելու համար: Թերթը առանց ընթերցողի ոչինչ է, իսկ ընթերցողը՝ առանց փետելութեան եւ կարծիքի չի կրնար գոհացնել «խապրիկ»ներու իր ծարարը:

«Մարգիկ»ի նման հրապարակութիւն մը իր յաջողութեան համար շար բան կը պարտի հաւաքաւոր ընթերցողներուն, որոնք անցնող 25 փարիներուն, յաճախ քանի մը սերունդով, բարոյապէս ու նիւթապէս

սաքարի հանդիսացան թերթին, քանի անոր մէջ փնտրուեցին ու գրան անժամանցելին՝ Ն.Մ.Լ.Մ.ն ու Ն.Մ.Լ.Մ.ականութիւնը: «Մարզիկ» իր իրաքանչիւր թիւին հետ ընթերցողներուն ներկայացուց Ն.Մ.Լ.Մ.ի նկարագիր, դաստիարակութիւն, պատմութիւն եւ մշակոյթ: Ան ընկերացաւ միութեան մեծ թէ փոքր ձեռնարկներուն, փազնապններուն ու իրագործումներուն, փոքրագոյն մասնաճիւղէն մինչեւ համա-Ն.Մ.Լ.Մ.ական ու համահայկական մեծագոյն ձեռնարկները:

Այսպէս, մինչ սփիւռքեան շարժումի ձեռնարկ պայմաններու մէջ, մարզական նման հրատարակութիւններ կանուխէն դադրեցան, գրեթէ նոյն դժուարութիւններուն մէջ, Ն.Մ.Լ.Մ.ի յաջորդական Կեդրոնական Վարչութիւններու յանձնառութեամբ, խմբագիրներու ու աշխատակիցներու անսահման խիզախութեամբ, «Մարզիկ» մնաց միշտ պատրէշի վրայ, եղաւ բեղուն, միշտ յառաջդիմող, միշտ օգրաշար, փութական նորութիւններով հրատարակութիւն մը, որուն արդիւնքը յստակ է ահա՛-

«Մարզիկ» դաշտ մը եղաւ դաշտ չգացողներուն համար, իսկ դաշտի սիրահարներն ալ, սկառիւթ թէ մարզիկ, հեռաւոր դաշտեր բերաւ:

«Մարզիկ» յուշերու շքեմարան մը եղաւ վերջեան սերունդին համար, իսկ պատմութեան դասագիրք մը՝ նորերուն համար:

«Մարզիկ» ոսկէ շղթայ մը եղաւ միութենական կեանքի, ուր փիպ ու փառով իրարու ագուցուեցան Ն.Մ.Լ.Մ.ական յաջողութեան, ցնծութեան, բայց նաեւ՝ վիշտի եւ յուզումի օղակները:

«Մարզիկ» բազկերակը եղաւ իրեն ծնունդ փոռող միութեան, ընթացաւ անոր սրտի փրփուներուն կշռոյթով, ապրեցաւ անոր հաւատքով, կենսունակութեամբ եւ փոկունութեամբ:

Վերջապէս, «Մարզիկ» իր ծնունդէն հաւատարիմ մնաց ու կը մնայ միութենական իր յանձնառութենէն շարժումի ընդարձակ առաքելութեան մը, որուն առանցքը համայն հայութիւնն է ու անոր նպատակները:

Այս բոլորը կը բաւեն՝ սրտանց փարելու, օժանդակելու անոր, օժանդակած ըլլալու համար մարդակերպման ու հայակերպման այն վեհ սկզբունքներուն, որոնց իրականացման նուիրուած է Ն.Մ.Լ.Մ.ը աշխարհասփիւռ իր կառոյցով եւ անոր հարազատ հայելին հանդիսացող իր պաշտօնաթերթով:

«ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ»

«Մարզիկ»ի վերջին թիւերուն մէջ ուշագրաւ փեղ կը գրաւեն «Կը նուիրեն»ները: Շարեր թերեւս անփարբերութեամբ մը կ'անցնին անոնց վրայէն: Ուրիշներ կը կարդան, պահ մը կ'ուրախանան ու յետոյ կը մոռնան:

Եւ սակայն, Աւեփարանի այրի կնոջ լուման յիշեցնող այս «Կը նուիրեն»ները արժանի են լայն ուշադրութեան եւ գնահատանքի: Ոչ թէ իրենց արժէքով, այլ իմաստով ու ոգիով: Շար ատիկ մեծագումար նուիրաբարոյթիւններ եղած են ու կ'ըլլան, սակայն Ն.Մ.Ը.Մ.ին ու անոր ամսաթերթին կաթիլ-կաթիլ փրուածները ունին իրենց յատուկ թելադրականութիւնը, իբրեւ

րեւ գեղեցիկ արարքի մը, սրփաբուխ ազնիւ զգացումի մը արտայայտութիւնը:

Անկասկած, որ այդ նուիրաբարոյնքը շարքին կը գրնուին նիւթապէս բարօր վիճակի մէջ գրնուողներ, որոնք հայ մարդու քրտինքը օրերու հետ վերածած են աղամանդի...: Բայց կան նաեւ օրը-օրին ապրողներ, որոնք իրենց հանապազօրեայ հացէն է որ բաժին կը հանեն իրենց սիրելի միութեան ամսաթերթին: Ու այսքան գուրգուրանք, այսքան զոհողութիւն իսկապէս որ արժանի է յարգանքի:

Այս պարագային փրուածը միայն դրամ չէ, միայն նիւթական արժէք չէ, այլ նուիրողին սիրտն ու հոգին է, գոր կարելի չէ նիւթով չափել:

Ահա թէ ինչու խորհրդածութեան արժանի է նմաններուն յուզիչ եւ դաստիարակիչ քայլը:

Նասարակ ցուցանողութենէ մղուած, այս նուիրաբարոյնքը կրնան իրենց ետը շոյող նախաձեռնութիւններու վրայ ծախսել, կամ մինչեւ իսկ բնաւ չծախսել, այլ իրենց ունեցածը պահել, բնագոյական ընչաքաղցութեամբ մը, ինչպէս որ շարեր կ'ընեն, սակայն երբ անոնք իրենց ունեցած-չունեցածէն բաժին կը հանեն հաւաքականութեան, թերթին, ասիկա փաստը կը հանդիսանայ ենթականերու ազգային խոր զգացումներուն եւ գիտակցութեան: Ասիկա նաեւ փաստը կու փայ այն իրողութեան, որ աշխարհի չորս ծագերուն, ո՛ր ալ գրնուին անոնք՝ Միսրին,

Մոնթրեալ, Փարիզ թե՛ Պոսթըն, անոնք չեն դադրիր վայրկեան մը իսկ հայեցի ոգիով ապրել, ազգային արժեքներու եւ իրեալներու հաղորդակից ըլլալէ եւ իրենց համեստ անձերը հայ ժողովուրդի անբաժանելի մասնիկները նկատելէ: Այս ուղղութեամբ թերեւս անոնք արտայայտուելու կարողութիւն չունին, թերեւս իրենք իրենց հաշիւ չեն փար իրենց ապրումներուն մասին, բայց իրենց արարքով պերճախօս արտայայտութիւնը կու փան իրենց հայապրտի ներաշխարհին:

Նայ ժողովուրդի փարբեր խաւերուն պարկանող եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ի յաղթանակներուն հպարտութեամբ ապրող այս հայորդիները, ուրախ թէ փխուր առիթներով, կը նախընտրեն նուիրապտութիւններ կատարել «Մարզիկ»ին, հասոյթի գլխաւոր աղբիւր ունենալով իրենց հարուստ ոգին՝ ամէնէն աւելի:

Շատ են անոնք: Անոնց անձերուն ծանօթանալէ ետք, կարելի չէ հպարտութեամբ ջլեցուիլ, որ հայո՛ւ դարաւոր առաքինութիւնները դեռ կը շարունակեն ծաղկիլ գաղութ՝ գաղութ եւ ամէնուրեք գտնել նման ոսկի սրբեր:

Նինէն, մեր իմաստուն ժողովուրդը համոզուած է, թէ «Ինչ բարիք որ ընես՝ այդ կը մնայ միայն»:

«Մարզիկ»ի նուիրապտուները այդ իմաստուն ժողովուրդին հարազատ գաւակներն են, որոնց լումաներով ամէն նուիրապտութիւն կը վերածուի բազմապատիկ բարիքի:

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Անվերջ վազք մըն է կեանքը: Կը յաջողի ան, որ կրնայ դիմագրաւել արգելքներ: Կը յաղթանակէ ան, որ ունի անխախտ հաւաք եւ յարաբերելու կամք:

Անհատական կեանքի յաղթանակէն ու յաջողութենէն աւելի, սակայն, հիմնական նշանակութիւն ունին հաւաքական մեր կեանքին յաղթանակն ու յաջողութիւնը, որոնք մեծապէս կախեալ են մեր ապագան երաշխաւորող երիտասարդութենէն:

Այս պարագային, երիտասարդութեան մէջ գտնուող ուժն ու կենսունակութիւնը, միտքն ու ուսումը, զարգացումն ու կարողութիւնները բաւարար երաշխիքներ չեն յաղթանակի՝ անհատական թէ հաւաքա-

կան մեր կեանքին մէջ: Խելք եւ փրամաբանութիւն, վկայական եւ կարողութիւն առանձինն բաւարար արժէքներ չեն՝ կարենալ դիմագրաւելու համար մեզի սպառնացող դժուարութիւններն ու փագնապները:

Վերջին հաշուով ո՞ւժն է կարելորդ կեանքի մէջ, թէ ուժերու կազմակերպումը՝ իրեւալի մը շուրջ: Ի՞նչ կ'արժեն ուժեր, միտքերական ու նիւթական կարողութիւններ, եթէ անոնք չհամախմբուին ընդհանրական նպատակի մը շուրջ եւ չձառայեն որոշ գաղափարի:

Իրեւալի եւ գաղափարի ծառայութեամբ մերօրեայ երիտասարդութենէն անկարելի զոհողութիւններ չեն սպասուիր, այլ նուազագոյնը՝ **մասնակցութիւն** հաւաքական մեր կեանքին: Ազգին ու հայրենիքին օգտակար դառնալու միջոցներ շար կան: Կարելորդ **ներդրում ունենալն** է ազգային ինքնաճանաչումի, ազգակերպումի եւ ազգապահպանումի մեր աշխարհներուն:

Չի բաւեր կրատրական հանդիսարեսի աչքով հերելիլ ազգային-միութենական մեր կեանքին, կամ պարզապէս անոր թերութիւնները մաքրանշելով՝ ջքմեղանքներ գրնել անկէ հեռու մնալու համար: Անշուշտ, անթերի չէ ազգային-միութենական մեր կեանքը. բազմաթիւ թերութիւններէ կը փառապի ան, բայց ո՞վ պիտի սրբագրէ զանոնք, եթէ ոչ անոնց քննադատութեան եւ սրբագրութեան յանդգնութիւնը ունեցող մերօրեայ երիտասարդութիւնը:

Ձեռնթափութիւնը արքօնելի չէ: Կը բաւէ որքան ենթակայ ենք համաշխարհայնացումի, այլասերումի եւ խելայեղ նիւթապաշտութեան արտաքին հոսանքներուն: Մեր շուրջը, մարդիկ արժանապատիւ կեանքի մը ապահովման պայքարը կը մղեն, իսկ մենք այդ պայքարին հետ միասին ու անկէ առաջ, մեր ներսը՝ ազգային գոյարեւման դաժան կռիւ կը մղենք:

Ազգին Բերդը հարկ է նախ ներսէն ամուր պահել. «Պարտութիւնը ի՞նչ է որ դուրսը, կռուի դաշտին վրայ, պալապին մէջ, կամ ուր որ կ'ուզես: Պարտութիւնը իսկապէս լեղի է հոգիի՞ն մէջ, եւ ով որ հոգիին մէջ պարտուած է անոր փրկութիւն չկայ: Մարդիկ նաեւ հոգիին մէջ կը յաղթուին: Նոգիին մէջ ջաղթուածը անպարտելի է», պիտի ըսեր Լեւոն Շանթ:

Նայ կեանքի դժուարին օրերուն, ասպարեզը միշտ երիտասարդներուն եղած է: Այսօր, զգալիօրէն աննպաստ պայմաններու մէջ, ձեռնոցը դարձեալ ներուած է երիտասարդութեան, որպէսզի դուրս գայ իր կաշիէն, իր անձնական հեղափոխութիւններու նեղ շրջանակէն եւ իր ուժերու կենսունակութեամբ նոր հորիզոններ բանայ ազգային-միութենական մեր կեանքին, ի խնդիր հաւաքական մեր ուժին ամրապնդման եւ ընդհանրական մեր նպատակներուն իրականացման:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԱՄԱ-Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ՏՐԴ
ԲԱՆԱԿՈՒՄԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ)

Շուրով, Բիւրականի մէջ տեղի կ'ունենայ համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական Տրդ բանակումը, մասնակցութեամբ՝ 725 սկաուտներու: Իսկական փոսահանդէս մը Հ.Մ.Ը.Մ.ին համար, որուն պատմութիւնը պիտի հարստանայ յաղթանակի նոր դափնիով:

Երեւոյթը խօսուն է եւ փաստը կու տայ այն իրողութեան, որ հակառակ իր շուրջի գրաւիչ ու այլասերիչ պայմաններուն, ինչպէս երէկ, այսօր եւս Հ.Մ.Ը.Մ.ը կը մնայ սիրելի, հարազատ եւ ոգեշնչող միութիւն մը բոլոր անոնց համար, որոնք աշխարհի չորս ծագերուն կ'ապրին հայեցի արժէքներու նախանձախնդրութեամբ եւ հայ ոգիի պաշտամունքով: Հ.Մ.Ը.Մ. կը շարունակէ

գրաւել հայ մարդոց սրտերուն ջերմ անկիւնը: Իր վրայ կը գործադրան ալետոր ծերունիէն մինչեւ նորահաս մանուկը, որովհետեւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը Հ.Մ.Ը.Մ.ի դրօշին հպարտանքով կը շփուի իր մէջքը եւ անոր գաղափարին լոյսով կը պայծառացնէ աչքերը:

Իսկ ո՞ր փնտռել գաղտնիքը այս երեւոյթին:

Արդեօ՞ք որովհետեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ը մեզի փրկած է սկաուտութիւն, կարգապահութիւն, մարզիկներ եւ մարզական ոգի:

Շաք հաւանաբար, այո: Սակայն, այս բոլորէն վեր ան փրկած է նաեւ հաւաքական ապրում մը, զոր կարելի չէ թիւերու եւ վիճակագրութիւններու լեզուով հաշուել: Գաղտնիքը հոն է, որ ան իրական **Ընդհանուր Միութիւն** է: Հ.Մ.Ը.Մ.ի մէջ հոգեհարազատ բոյր-եղբայր կը դառնան մեր ժողովուրդի բոլոր զաւակները, անխափր: Ուսանողին հետ վարչական կ'ըլլայ գործաւորը: Առաքելականին խմբակից կը դառնայ կաթողիկէն, ատարարանականը: Մարաշցիին հետ կը գործէ այնթապցին, սասունցին: Կողք-կողքի բանակում կ'ընեն լիբանանահայն ու արժանթինահայը, պուկարահայն ու աւստրալահայը: Այսպէս, բոլորը ձեռք-ձեռքի փրկած կը հեփապնդեն բարձրանալու եւ բարձրացնելու նոյն սրբազան ուխտը: Անոնք իրենց մկաններուն եւ ջիղերուն հետ

կը պրկեն իրենց հոգիները, յոյսի, հաւապքի եւ խանդավառութեան ալիքներ կը փարածեն իրենց շուրջը, եւ ինքնավստահութեան ու հպարտութեան մշտանորոգ աւիշով կը զօրացնեն աշխարհասփիւռ մեր բազմութիւնները:

Շուտով ազդանշանը կը փրփուի համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ ընդհանուր բանակումին եւ մարդիկ անգամ մը եւս մտածելու առիթը կ'ունենան, թէ որքան մեծ բաց մը պիտի ըլլար մեր կեանքին մէջ, եթէ չըլլար այս բոլորը համախմբող **Ընդհանուր Միութիւնը**:

Մարդիկ անգամ մը եւս կը մտածեն ու կ'անդրադառնան, թէ որքան մեծ է այն գործը, գոր **Ընդհանուր Միութեան** «կամաւոր բանակ»ը կը փանի աշխարհի չորս ծագերուն: Ու գործին հեփ մէկտեղ, որքան մեծ են անոր դէմ ցցուած դժուարութիւնները: Նորահաս սերունդը ազգային ոգիով, առողջ գիտակցութեամբ եւ առողջ մարմնով կրթելու համար փակաւիճակ հսկայ աշխարհանք կայ կարարելիք: Երիտասարդութիւնը, որ ամէն բանէ առաջ հաւաքք ու խանդավառութիւն է, կանգ առնել չի գիտեր յաղթանակի իր դափնիներուն վրայ:

Միշտ հարկաւոր են նոր դափնիներ եւ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ձեռնարկները, բանակումներ թէ մարզախաղեր, լուսագոյն առիթները կ'ընծայեն, որպէսզի նոր կեանք, եռանդ, ժպիտ եւ յոյս կայծկլտի մեր դաշտերուն եւ բանակավայրերուն մէջ, եւ Նայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութեան դրօշին փակ, մեր փղաքն ու աղջիկները մեծնան, շնչելով մթնոլորտը ազգային եւ գաղափարական պայծառ իրեւաններու:

ՎԱԽԿՈՏՈՒԹԻՒՆ

Վախկոպ մարդը վանողական է: Կասկածամիտ մարդը համակրելի չէ: Վախկոպ ու վարանոպ մարդոց գործ չի վստահուիր:

Վախկոպ մարդը չի կրնար կեանքին մեջ յաջողություն յուսալ: Ով որ իր մեջ հաւատք չունի, համարձակությունն ու վճռակամությունը կը պակսի իրեն, եւ միշտ հաւաստիք ու յաջողություն կը փնտրէ իր ձեռնարկներուն յաջողութեան համար, կը ձախողի:

Բնական օրէնք է աշխարհի մեջ, որ մարդիկ կը հաւատան ու կը վստահին անոնց, որոնք ինքնավստահ են, բան մը ընելու եւ յաջողցնելու քաջութիւնը ունին:

Քաջութիւնը, արդարեւ, առաքինութիւն է: Քաջութիւն պէտք է սեփական կարծիքներ ունենալու եւ զանոնք արտայայտելու համար: Քաջութիւն պէտք է համբերելու եւ յարատեւելու համար:

Քաջութիւն պէտք է հաւատարիմ ըլլալու եւ մնալու համար:

Միութենականի կոչումը արժեցնելու, անոր իրեւան ու նպատակը իրագործելու համար, նկարագիրի ու բարոյականի մեծութեան կողքին՝ քաջութիւն պէտք է:

Ներեւաբար, մեծ իրեւաներու եւ կարեւոր որոշումներու հեղապրնդման պարագային, ուր վճռակամութիւն եւ քաջութիւն պէտք է, երկդիմի եւ վախկոպ նկարագիրով մարդիկ տեղ չունին: Անոնց տեղ պարտին գրաւել վճռական ու համարձակ մարդիկ, որպէսզի բառս չստեղծուի եւ ժողովուրդներ կամ հաւաքականութիւններ անել կացութիւններու ջնարկունի:

Թուլութիւնը եւ վախկոպութիւնը յաջողութեան ճամբուն արգելքներ են, զորս պէտք է յաղթահարել: Յաջողութեան հասնելու համար նախապայման է, ինչպէս քաջութիւնը, նաեւ՝ յանդգնութիւնը: «**Յանդգնութիւն, առանձն յանդգնութիւն, միշտ յանդգնութիւն**», պիտի ըսէր Տանթոն: Յանդգնութիւն ամէն տեղ, ամէն արեւն, ամէն առիթի:

Ան որ իր նպատակներուն մեջ յաջողելու համար յարմար եւ ապահով պայմաններ կը սպասէ եւ չի յանդգնիր նեպուի՛լ, նախաձեռնել, հազուադէպօրէն կը յաջողի:

Յաջողութեան մեծագոյն թշնամին վախկոպութիւնն է, որ յաճախ կը վերածուի հիւանդութեան:

Վախկոպ անձերն ու հաւաքականութիւնները միշտ կը կասկածին իրենց ուժին վրայ եւ կը վարանին ճակատագրական պահերու վճռական որոշումներ փալու եւ գործադրելու:

Վախն է, որ փրամաբանութեան եւ ձեռներէցութեան արգելք կը հանդիսանայ, մարդոց մտքի պայծառութիւնը կը մթազնէ եւ զանոնք աշխատանքէ կը դադրեցնէ: Մարդիկ եթէ կարողանան վախի ազդեցութենէ ձերբազարիլ եւ ինքամփոփուիլ, այն արեւն անոնց միտքը կ'աշխատի եւ որեւէ ձեռով ճամբայ մը կը զգնեն դժուարութիւններէ դուրս գալու համար:

Վախը մարդը ստրուկը կը դարձնէ ուրիշներու: Ինքնավստահութեան պակասէ՛ յառաջ կու գայ վախը: Անոր կը յաջորդեն ձախողութիւնն ու ստրկութիւնը:

Կասկածն ու վախը նկարագիրի րկարութիւն են:

Ի գուր չէ ըսուած, թէ մարդուն մեծագոյն թշնամին կասկածամտութիւնն է: Ինքզինք միշտ թշնամիներով շրջապատուած զգալը վախ կը պատճառէ, կը ջլատէ մարդը եւ անոր յաջողութեան ու երջանկութեան արգելք կը հանդիսանայ:

Ճիշդը, ակնկալուածը հակառակն է: Սեփական կարողութեան եւ ուժին գիտակցութիւնը ունենալն է, անոր վստահիլն է: Կարելոր է չընկրկիլ դժուարութիւններէ եւ ձախողութիւններէ, այլ՝ փեւաբար նախաձեռնել, ասպարէզ նետուիլ, փորձել, եւ յաջողութիւնը անպայման կը զգնէ մեզ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՒՒՆ

Բառերուն ամենն պարզը, ամենն գրաւիչն ու ազնիւը, որ իր մէջ կը խտացնէ մարդկային բազմաթիւ առաքինութիւններ:

Նուերի մը, բարիքի մը կամ ծառայութեան մը փոխարէն, ի՞նչ արժէք ունի շնորհակալութիւնը այն մարդուն համար, որ գիտակցութիւնը ունի «Շնորհակալ եմ» ըսելու:

Մակայն, կ'արժէ հարց փայլ, թէ ի՞նչ կ'ըլլայ շնորհակալութեան ձգած փոփոխութիւնը ընդունողին եւ անկէ զրկուողին վրայ:

Շնորհակալութիւնը ինքնաբոլիս արքայապութիւն մըն է, որ կ'արքայապետ

երախաւոր մարդուն հոգիին ու բարոյականին մեծութիւնը:

Տարբերութիւն չ'ըներ, թէ բարիքը մեծ է կամ փոքր, կարելոր է որ բարեգործը սրանայ իր բարոյական վարձաբարութիւնը, որն է՝ շնորհակալութիւն:

Շնորհակալութիւնը խորքով ու հրապոյրով բառ մըն է, որ դիւրին կ'արքասանուի եւ դիւրին կը սրացուի՝ փոխադարձ գոհունակութեամբ: Տուողին եւ սրացողին միջեւ ան կը սրեղծէ վստահութեան անքակտելի կապ մը:

Մագնիսական է իր ուժը: Ան կը քաջալերէ բարեգործութիւնը, կ'ազնուացնէ նկարագիրը, կը բիրեղացնէ սիրոյ եւ խանդաղաբանքի զգացումները եւ հոգին ամենն դժուար գոհողութիւններու դիմաց կը դարձնէ գերզգայուն:

Շնորհակալութիւնը կը ցոլացնէ մարդկային ամենն բարձր առաքինութիւնը, որ կը կոչուի երախտագիտութիւն: Իր բարոյական ծանրութիւնը եթէ նժարի վրայ դրուի, անպայման որ ան կը հաւասարի մարդկային բոլոր առաքինութիւններու համագումարին:

Անկեղծութեամբ արքասանուած շնորհակալական խօսք մը, երախտագետ սրտէ բխած, ուժ եւ խրախոյս կու փայ դժբախտութեան եւ դժուարութեան դէմ պայքարող մարդոց:

Ոչ մէկ բան շնորհակալութեան եւ երախտագիտութեան զգացումներ-

րը կը խեղդէ մարդոց հոգիներուն մէջ, որքան ապերախությունը՝ իր ժանիքաւոր ձեռքերով:

Ապերախ սարդը ամբողջ կեանքին ընթացքին անզգամութիւն կը շնչէ եւ սիրոյ թթուածինի պակասէն կը տառապի:

Դժբախտաբար, շատ կան եսասիրութենէ փարուած մարդիկ, որոնք չեն գիտեր ու չեն սորված շնորհակալ ըլլալ ստացուած բարիքի մը կամ ծառայութեան մը փոխարէն: Անարարբերութիւնը եւ արհամարհանքը ուղեցոյց ըրած են իրենց մեծամիտ մօտեցումներուն եւ ամէնուրեք միայն իրենց շուքը կը փեսնեն, իրենց հասակին կրկնապատիկ մեծութեամբ:

Որքան երախտագէտ սարդը ցոյց տայ իր իմացական եւ հոգեկան հարստութիւնը, այնքան ապերախությունը կը դրսեւորէ իր մտային ու բարոյական սնանկութիւնը:

Վստահութիւնը՝ երախտագիտութեան եւ շնորհակալութեան, եւ նսենութիւնը՝ ապերախութեան, անկամբջելի երկու յարկանիշներ են մարդկային բնութեան: Մէկը շուշաններ կը ծաղկեցնէ սրտերու մէջ, իսկ միւսը կը խամրեցնէ զանոնք: Մէկը ընկերային յարաբերութիւններու մէջ ներդաշնակ գործակցութիւն կը ստեղծէ, միւսը՝ պառակտում եւ անարարբերութիւն, որուն օրինակները այնքան շատ են մեր կեանքին մէջ:

ՄԱԿԱՐԴԸ

Անսպասելի արագությամբ անցան համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ բանակումին փառ զերը:

Բիրականի բանակավայրին դրօշները, չորս փարուան համար, հանգչած են հիմա: Սակայն, Ն.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընփանիքին անդամները, երկիրե երկիր, քաղաքե քաղաք, փակալին կ'ապրին բանակումին առթած բերկրանքը: Ականջներու մէջ կը հնչեն պատուիրակութիւններու փեսակ-փեսակ կանչերը: Նոզիները արծագանգ կու փան խարուկահանդէսներու խանդավառ ծափերուն եւ ազգային-յեղափոխական երգերուն: Աչքերե չի հեռանար «Նահափակ ցեղի անմահներ»ուն անվե-

հեր երթը Երեւանի «Նանրապետութեան» հրապարակին վրայ: Ու սրփերը կը դողան Ն.Մ.Ը.Մ.ական շարքերու յաղթական փողանցքէն ու ալեծածան դրօշներէն՝ Ծիծեռնակաբերդի, Եռաբլուրի եւ Սարդարապատի մէջ:

Բոլորը ոգեւոր ու հպարտ վերադարձած են իրենց փունները: Պատրաստ աւելի ամուր կոխելու հողին, աւելի ամուր կառչելու հայու ապագային:

Եւ այս է կարեւորը, հիմնականը, հայրենի հողին ու արժէքներուն քաղցրութիւնը ճաշակելէ ետք, հայու ինքնաճանաչման, սեփական ուժի վերարժեւորման փաստը՝ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական նման բանակումներու ընդմէջէն: Մնացեալը մանրամասնութիւն է, ծանօթ յայտագիր:

Մնացեալը սկաուփական կանչ է ու երգ, փոխադարձ ծանօթացում, յիշարակի նկար, յուշանուէրներու յանձնում իրարու, պատասխանափուններու, արժանատրներու:

Բայց գլխաւոր արժանատրը՝ ինքը, Ն.Մ.Ը.Մ.ն է, իբրեւ միութիւն:

Գլխաւոր ու մեծագոյն ուրախացողը՝ ինքը, հայ ժողովուրդը, որ գիփե Ն.Մ.Ը.Մ.ը ապրեցնել եւ Ն.Մ.Ը.Մ.ով ապրիլ, անով փեսաբար իր արիւնը թարմացնել, ազգային շունչը վառ պահել, զօրացնել իր հաւատքը՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի բանակումներէն քաղած ներշնչումներով:

Այլապէս ի՞նչ կ'արժեն բանակումները, փեղական, շրջանային թե

համա-Վ.Մ.Ը.Մ.ական, եթե անոնք լեցուած չեն ազգային խանդավառութեան եւ հպարտութեան փրամադրութիւններով:

Ի՞նչ կրնան փանիլ քոյր պատուիրակութիւններու անդամները իրենց հետ, եթէ ոչ ազգային ամբողջութեան անբաժանելի մէկ մասնիկը ըլլալու գիտակցութիւնը եւ այդ գիտակցութենէն մղուած՝ ամբողջը հզօրացնելու եւ ամբողջով հզօրանալու յանձնառութիւնը:

Երեւոյթները պերճախօս են: Ազգ մը ազգ է իր պատմութեան եւ արեան կապերով: Մակայն ան կը դադրի ազգ ըլլալէ, երբ հայրենի հողէն հեռու ապրելով կը կորսնցէ ազգային ոգին:

Նայրենիքի մէջ կարարուած համա-Վ.Մ.Ը.Մ.ական բանակումները եւ սերտ շփումները հայրենի ժողովուրդին հետ, վառ կը պահեն այդ ոգին: Վ.Մ.Ը.Մ.ի համահայկական ընդհանրութիւն մէջ սկառուրդ կը դադրի միայն իր եսին մասին մտածելէ: Նաւաքական կեանքը, ազգային իրելալներու ներշնչումով գեղեցկացած, կը բազմապատկէ անոր թաքուն ուժերը:

Ու հաւանաբար այս է գաղտնիքը, որ միշտ երկրասարդ ու առոյգ կը մնայ Վ.Մ.Ը.Մ.ը: Կենարար այս ոգին է, որ ջլապինդ արմատը կը կազմէ Վ.Մ.Ը.Մ.ի կաղնիին, որ փեւաբար նոր ճիւղեր կ'արձակէ երկիրէ երկիր, հոն ուր սերունդը հայ պահելու հարց կայ, հոն ուր ազգային գոյատեւման երաշխիքի կարիքը կայ:

Վարագոյրը իջած է համա-Վ.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ բանակումին վրայ, սակայն վարագոյրը փակ պիտի չմնայ, պէտք չէ մնայ երկար ժամանակ: Յիշատակները, որքան ալ քաղցր ու անմոռանալի ըլլան, շահեկանութենէ զուրկ կը մնան, եթէ շրջաններու մէջ չվերածուին վերանորոգ ուժի, միութենական սրտեղծագործ թափի եւ աշխատանքի:

Յիշատակները ալպոմներ գեղեցկացնող նկարներ միայն կը դառնան, եթէ հայ ոգիով չբազմապատկեն նորահաս սերունդները, մակարդը հանդիսանալու համար գոյատեւման մեր վաղուան պայքարին համար այնքա՛ն անհրաժեշտ նոր ոգեւորութիւններու եւ ազգային նոր հպարտութիւններու:

ՆԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔ

Նանրային կարծիքը առհասարակ փկար է մեր մօտ, մինչդեռ զօրաւոր է անձնական կարծիքը: Կարելի է նոյնիսկ հաստատել, որ հանրային կարծիքը ուղղակի ճնշումին փակն է անձնական կարծիքին:

Նանրային կարծիքը յաճախ կ'երկմըփի ու կը փափամսի. անձնական կարծիքը ո՛չ կ'երկմըփի, ո՛չ ալ կը փափամսի: Առաջինը հպարտակ է, երկրորդը իշխան:

Նանրային կարծիքը երբեմն կը վախնայ արտայայտուելէ. անձնական կարծիքը այդ վախը չունի: Տեղին եւ պարագային համեմատ, անձնական կարծիքն է, որ կը գործէ իբրեւ հանրային կարծիք եւ կը կատարէ անոր դերն ու պաշտօնը:

Նանրային կարծիքի լուսագոյն արտայայտութիւններէն մէկը ընտրութիւնն է: Ընտրութիւն կը նշանակէ շարժումն մէջէն նախապատիւնկարել մէկը կամ բան մը: Ընտրութեամբ հանրային կարծիքն է, հանրութեան ձայնն է, որ կ'արտայայտուի անձի մը, սկզբունքի կամ փեսակերի մը շուրջ:

Նանրային կարծիքը այլատըր է, անձնական կարծիքը ետատըր է: Ու բնականաբար, այլատըր ըլլալով՝ հանրային կարծիքը ներողամիտ է եւ քիչ մըն ալ վեհանձն: Անձնական կարծիքը, ընդհակառակն, ներողամիտ չէ, վեհանձն չէ:

Նանրային կեանքի մէջ, սակայն, ներողամտութիւնը կրնայ թարգմանուիլ իբրեւ թուլութեան նշան, իսկ վեհանձնութիւնը՝ յետադիմութեան: Ներուաբար, հանրային կարծիքը պէտք է կարենայ պաշտպանել իր... կարծիքը, որովհետեւ մէկ կերպի մէջ պարտուիլ կը նշանակէ պարտուիլ ամէն կերպի մէջ: Մէկ ճակատի վրայ փեղի փալ կը նշանակէ փեղի փալ ամէն ճակատի վրայ:

Զթուլնալ, այլ՝ միշտ պի՛րկ ըլլալ: Զիջում չընել, այլ՝ փեւաբար անզիջող ըլլալ: Երկու պարագային ալ,- թուլնալ եւ զիջիլ,- հանրային կարծիքը կը դադրի ուժ ներկայացնելէ եւ կը դառնայ փկարութիւն: Կը դադրի անկընթացութիւն ըլլալէ եւ կը դառնայ փեղափտութիւն:

Նանրային կարծիքը չի՛ սխալիր կամ չի փոխուի՛ր: Անշուշտ, որ

կրնայ թե՛ սխալիլ եւ թե՛ փոխուիլ: Մէկ փարբերութեամբ, որ այս պարագային սխալիլը, մեղանջելը կամ փոխուիլը կը ծառայէ հաւաքականութեան մը մէջ սրեղծելու այն փրկարար ուժը, որ կը կոչուի փորձառութիւն:

Փորձառութիւնը խտրացած իմաստութիւն է:

Մարդ մը կրնայ շար-շար հարիւր փարի ապրիլ, հաւաքականութիւններ ու ժողովուրդներ դարերով կ'ապրին: Իսկ դարերու փորձառութիւնը գերիվեր է փարիներու փորձառութենէն:

Նաւաքականութիւններ կրնան սխալիլ երբեմն, բայց չեն կրնար սխալիլ միշտ:

Նոյնը չէ պարագան մարդոց, որոնք իբրեւ անձնական կարծիք, հարիւրամեայ են լոկ, մինչդեռ հանրային կարծիքը փասնեակ դարերու կուտակուած իմաստութիւն մը ունի իր մէջ:

Տանրային կարծիքը **մենք** մըն է, անձնական կարծիքը **ես** մըն է:

Մենքը յառաջդիմութիւն է, **եսը**՝ յետադիմութիւն:

Երբ հաւաքականութիւն մը կը դադրի **ես** ըլլալէ (այսինքն՝ կը դադրի անձնական կարծիք ըլլալէ) եւ կը դառնայ **մենք** (կը դառնայ հանրային կարծիք), քայլ մը աւելի մօտեցած կ'ըլլայ ան իր նպատակներու յաջողութեան:

Կ'արժէ հարց փալ, ուրեմն, որ ի՞նչ կը շահինք հանրային կարծիք չունենալով, այսինքն՝ **մենք** չըլլալով: Գրեթէ ոչինչ:

Իսկ ի՞նչ կը շահինք հանրային կարծիք ունենալով, այսինքն՝ **մենք** ըլլալով: Գրեթէ ամէն ինչ:

Ոչ ոք, վստահաբար, ո՛չ ոք պիտի ուզէ, որ մենք կորսնցնենք «գրեթէ ամէն ինչ»ը եւ շահինք... «գրեթէ ոչինչ»ը:

ԳՈՐԾԻ ՆՐԱԲԵՐ

Կորուսվելով ծանր պարի մը եղաւ 2006ը Ն.Մ.Ը.Մ.ի ընտանիքին համար: Իրարու ետեւէ անդարձ մեկնեցան հաւաքաւոր բազմաթիւ դէմքեր, որոնք հետք ու դրոշմ ունէին միութեան մէջ, վաստակ ու ծառայութիւն՝ հայ կեանքին մէջ: Կարօ Թիւթիւնճեան, Յարութիւն Գեղարդ, Անդրանիկ Ուրֆալեան, Պետրոս Շեմմեսեան, Ժան Պէլեան, Գօգօ Նալպանպեան, Յարութիւն Թագուրեան, Գարօ Թաւաքեան եւ փակաւիճ ուրիշներ պարմութեան մաս կը կազմեն այլեւս: Շքանշաններու փիրացած մարդիկ չէին անոնք անպայման, սակայն մարդիկ էին, որ իրենց կեանքը մաշեցուցած էին, որպէսզի Ն.Մ.Ը.Մ.ը շքանշան

շան մը դառնայ հայ ժողովուրդի կուրծքին:

Այսօր չկան բարի աշխատանքի այդ լաւ մարդիկը: Ու բնականաբար, բոլորին ուշադրութիւնը սեւեռած է նորերուն վրայ: Միութեան յոյսն ու ապագան հանդիսացող երիտասարդութեան վրայ: Կեանքի բնական օրէնքն է այդ, որ երեցները կամաց-կամաց պիտի շիջին եւ իրենց փեղը փան երիտասարդներուն, որոնք իրենց թարմութեամբ եւ եռանդով պիտի գան իրենք զիրենք պարտադրելու:

Այլոց մօտ գոյութիւն ունի հին եւ նոր սերունդներու բախումի հարց, դիրքի եւ դեկավարութեան պայքար: Մեր իրականութիւնը սակայն կը պարզէ փարբեր պարկեր, որովհետեւ մեր կարիքները չափազանց շար են եւ գործող ուժերը՝ անբաւարար: Երիտասարդութիւնը կանուխէն կոչուած է պարասխանաբար դերեր ստանձնելու: Որեւէ ուշացում կամ ընկրկում շար շուր զգալի կը դարձնէ իր հետեւանքները:

Դիրքին չէ ընտրուելիք ճամբան: Միութենական գործի ասպարէզը փառքի աթոռներ չունի, ոչ ալ՝ նիւթական վարձապրութիւններ: Զոհաբերութեան, դժուարութիւններու եւ յարաբերութեան վազվզուքի անհրապոյր դաշտ մըն է, որ պէտք ունի ուժեղ եւ աննահանջ բազուկներու: Ով որ կոչում եւ ուժ կը զգայ իր մէջ այդ խոսքի գեպինը հերկելու, ով որ նուիրումով զիտէ երջանկանալ՝ անոր առջեւ բաց է ասպարէզը:

Ամբողջ հարցը թեկնածուներու գործի ընդունակութիւնն է, հաւաքքի, զիտակցութեան աստիճանը, պարասպութիւնը եւ զոհողութեան պարասպականութիւնը:

Ինքզինք որքա՞ն երջանիկ պիտի զգար իր մայրամուտին մօտեցող

վաստակաշատ միութենականը, տեսնելով երիտասարդ մը, որ իր ձեռքէն կը խլէ գաղափարի դրօշը, որ եղբայրաբար կը գրաւէ իր տեղը եւ ջլապինդ բազուկներով կը շարունակէ իր կէս ձգած գործը: Կա՛յ աւելի մեծ մխիթարութիւն, քան հանգիստ սրտով մեռնելու գոհունակութիւնը: Գիտնալ որ աչքդ բաց պիտի չհեռանաս այս աշխարհէն, վստահ ըլլալ որ գործդ արժանաւոր ձեռքերու յանձնեցիր:

Իսկ ո՛ր է այդ երիտասարդութիւնը, որ անդիմադրելի ալիքի նման պիտի փոթորկէ մեր կեանքը եւ պարտադրէ իր կամքն ու ինքնութիւնը: Անձկութեամբ կը փնտռենք նման երիտասարդութիւն, որ թափ ու թռիչք պիտի տայ մեր Գործին ու Իրելալին: Երիտասարդութիւն, որ ջերմութիւն եւ խանդավառութիւն պիտի մտնէ մեր ներկային, մեր հոգիներուն եւ շրջապատին մէջ:

Գործի հրաւերը բոլորին է:

Մեկնողներուն պարգամը յստակ է. բաց ճակատով շարունակել Ն.Մ.Ը.Մ.ի գործը՝ վասն հայութեան եւ Նայաստանի:

Որպէսզի շարունակենք ամբանալ, արիանալ ու մեծնալ, անհաւաքար ու հաւաքար:

Որպէսզի հզօրանանք, հայանանք, յաղթենք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Այս հատորը	3
Մաքենագիտական ծանօթություն	5
103-104. Երդումը	6
105-106. Մնայուն օրակարգ	8
107-108. Երգ՝ երգի եւ երգիչի մասին	10
111-112. Պարզամաւորական Ժողով	12
113-114. Ողջո՛յն, Նայաստան	14
115-116. Դրօշարշաւ	16
119-120. Կորուստ, բայց ոչ կործանում	18
122. Սկաւորութիւնը՝ փրկութեան լաստ	20
123. Զէնք կամ գործիք, աւելի քան շքանշան	24
124. Ն.Մ.Ը.Մ. պատուի ան	26
125. Յարալէզները ո՞ղջ են տակաւին	28
126. Պարտք ու պարտականութիւն	30
127. Ողիմպիականի ջահը	32
128. Ժպտուն ու կայտառ	34
129. Ա՛խ այդ «ասէ-կօսէ»ները...	36
130. Նրեղէն ներք	38
132. Ակնկալելի անակնկալը	40
133. Նոր տարուան թել ու թռիչք	42
134. Շարադրել եւ խմբագրել	44
157. Պարզամաւորական Ժ. Ժողովի յանձնառութիւններով	46
159. Գործի եւ ուժականութեան մեր փառաբօսները	48
160. Նաւասարդեան ոգին զրահը հայութեան յաւերժութեան	50
161. Բանակումներու մեր աւանդութիւնը	52
162. Նինն ու նորը	54
164. Պարսէլի վրայ ինկողներուն (եղբայրներ Վարդգէս Տէր Կարապետեանի, Լեւոն Պերպերեանի եւ Ներսէս Խիւրավերպեանի յիշատակին)	56
165. «Մենք չհանգանք դեռ կը գանք» (Ն.Մ.Ը.Մ. Պուրճ Նամուրի 60ամեակին առիթով)	58
166. Ն.Մ.Ը.Մ.ի կորուստը՝ եղբ. Երուանդ Տէմիրճեան	62
172. Ճարտակը՝ մեր կեանքի հայելին	62
173. Ակնկալութիւններ Սիւրնիի համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Գ. Ընդհանուր Ժողովէն	64

174. «Մարգիկ»ի ԺԶ. փարուան հրափարակութեան սեմին	66
175. Որակաւոր մարդուժի զօրաշարժ	68
180. Մեծագոյն մարտահրաւերը	70
182. «Նոգեպոչոր առիթը»	72
183. Վերամուտի խորհրդածութիւններ	74
184. Բարոյականութիւնը՝ մեր անզիջելի արժէքը	76
185. Զօրացնենք հիմը՝ աշակերտական մարզական կեանքը	78
187. Յաղթական խոյանքը (Ն.Մ.Ը.Մ.ի 80ամեակին առիթով)	80
188. Պատիհ	82
189. Երկրորդ պատիւ	84
190. Երրորդ պատիւ	86
193-194. Դասեր հայրենիքէն (Նամա- Ն.Մ.Ը.Մ.ական Զ. ընդհանուր բանակումին կազմակերպումէն ետք)	88
195. Մեկնողներուն փեղը	90
196. Նորութեան պահանջը	92
197. Տնփեսական հզօրացման մարտահրաւերը	94
199. Նոսանքն ի վեր	96
202. Նոր քառամեակի հորիզոններ	98
203. Կարգապահութիւն	100
204. Բանակումներ	102
205. Անմահ գործը (Ամենայն Նայոց Գարեգին Ա. Վեհափառի յիշատակին)	104
206. «Նրաշալի կազմակերպութիւն»	108
207. Միասնականութեան կամուրջը (Նամահայկական առաջին խաղերու առիթով)	110
209. Նաւաւրք մեր գործին եւ յաջողութեան	112
211. Պարտականութեան գիտակցութիւն	114
212. Ընդհանուր զարգացումը անփոխարինելի զրահ	116
213. Սկաւորութիւնը մնայուն պահանջ	118
214. Յաղթանակի գրաւականը (Եղեռնի 85ամեակին առիթով)	120
216. Ի խնդիր Ն.Մ.Ը.Մ.ի հզօրացման	122
217. Միշտ կարդալ	124
218. Առողջ ու փեղին քննադատութիւն	126
220. Ծշմարտութեան յաղթանակը	128
221. Նամահայկական կամաւոր բանակը՝ Ն.Մ.Ը.Մ. (հիմնադրութեան 82րդ փարեդարձին առիթով)	132
223. Օրինակելի ըլլալու մարտահրաւերը	134
224. Յարափետութիւն	136
225. Մնայուն սկզբունքներ	138
226. Անխախտ հաւաքարմութիւն (Եղեռնի 86ամեակին առիթով)	140
227. Անձին օրինակով	142

228. Պարկեշտ մրցակցություն (Նամա Ն.Մ.Ը.Մ.ական և համահայկական խաղերու նախօրեակին)	144
229. Ազգին դրօշարշաւը (Ողջոյնի խօսք՝ համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ մարգախաղերու մարզիկ-մարզիկուհիներուն)	146
230. Մեծագոյն ուժը	148
231. Միշտ յառաջ	150
232. Վաղուան հայերը	152
233. Նախ նկարագիր	154
234. Անցեալն ու ապագան	156
235. Միշտ պարբանստ	158
236. Գրաւը՝ Ն.Մ.Ը.Մ.ի կրփսերները	160
237. Նաւապքին ուժը	162
238. Նուիրումի ճամբով	164
239. Անդո՛ւլ աշխատանք	166
240. Նրամայական պահանջը	168
241. Ապրի՛ք փղաք	170
242. Տիրական ներկայութիւն	172
243. Զոհողութիւն	174
244. Նոր փունը («Աղբալեան-Ն.Մ.Ը.Մ.» կեդրոնին բացման առիթով)	176
245. Փառքը Ն.Մ.Ը.Մ.ին, պարիւր՝ հայութեան	178
246. Նաշուեցոյց	180
247. Նոր սերունդը	182
248. Նին սերունդը	184
249. Ներշնչումի օրինակներ	186
250. Մակարդակի գիտակցութիւն	188
251-252. «...Եւ ծառայել հայրենիքիս»	190
253. Ինչո՞ւ չվստահիլ	192
254. Յիշենք, յիշեցնենք	194
255. Զոհաբերութեան ոգին	196
256. «Ով հայ արի» (Նայ սկաութութեան հիմնադրութեան 90ամեակին առիթով)	198
257. «Տորմիդ հրաթել»	200
258. Ծրագրում եւ կազմակերպում	202
259. Գաղափարական դպրոցը	204
260. Ոգի եւ կանոնագիր	206
261. Նիւնականը	208
262. Կարողութիւն եւ կարելիութիւն	210
263. Իփե՛ալ, իփե՛ալ...	212
264. Ազգային հպարտութիւն	214
265. Կրթութիւն	216

266. Առաջնորդի դերով (համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Դ. համագումարին առիթով)	218
267-268. Ձեզնով ապրինք	220
269. Միութենականություն (Ն.Յ.Դ.ի ուղեկից միություններու խորհրդաժողովին առիթով)	222
270. Աւանդը	224
271. Այլասերում	226
272. Աշխատանքի բաժանում	228
273. Ձեւը	230
274. Ճշդապահություն	232
275. «Անձանօթ զինուորներ»ը (համայնավար բռնություններու զոհ գացած Ն.Մ.Ը.Մ.ականներու յիշարակին)	234
276. Յաղթելու վճիռը (համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական 7րդ մարզախաղերուն առիթով)	236
277. Նեղինակություն	238
278. Նաւարարություն	240
279. Երեւոյթը («Մարզիկ»ի հրատարակութեան 25ամեակին առիթով)	242
280. «Կը նուիրեն»	244
282. Մասնակցություն	246
283-284. Ընդհանուր միությունը (համա-Ն.Մ.Ը.Մ.ական ճրդ բանակումին ընդառաջ)	248
285-286. Վախկոտություն	250
287-288. Ընորհակալություն	252
289-290. Մակարդը	254
291-292. Նանրային կարծիք	256
293-294. Գործի հրաւեր	258

Ծանօթ՝

**Ա) Իրաբանչորս գերազարս սարձրը տրոսօ թոտանքանը
«Մարձրս»ի ան թոտն է, որոտն սէջ լոյս տեսսօ է յրճեալ ոմրագ-
րոպանը :**

**Բ) Իրաբանչորս ոմրագրոպանը չէճ անրոպնչոտնօ սպարը
«Մարձրս»ի անյս թոտն սոյրս է :**

Խմբագիր՝ Վ. Ասազեան

Էջադրող՝ Զարեհ Չտօրեճեան

Նապտ՝

*HOMENETMEN Sports and Scouting
Organization World Committee*

P. O. Box : 80486, Bourj Hamoud, Lebanon

Tel. : 961-1-248043

Fax : 961-1-260117

E-mail : office@homenetmen.org

website : www.homenetmen.org

